doru davidovici

culoarea cerului

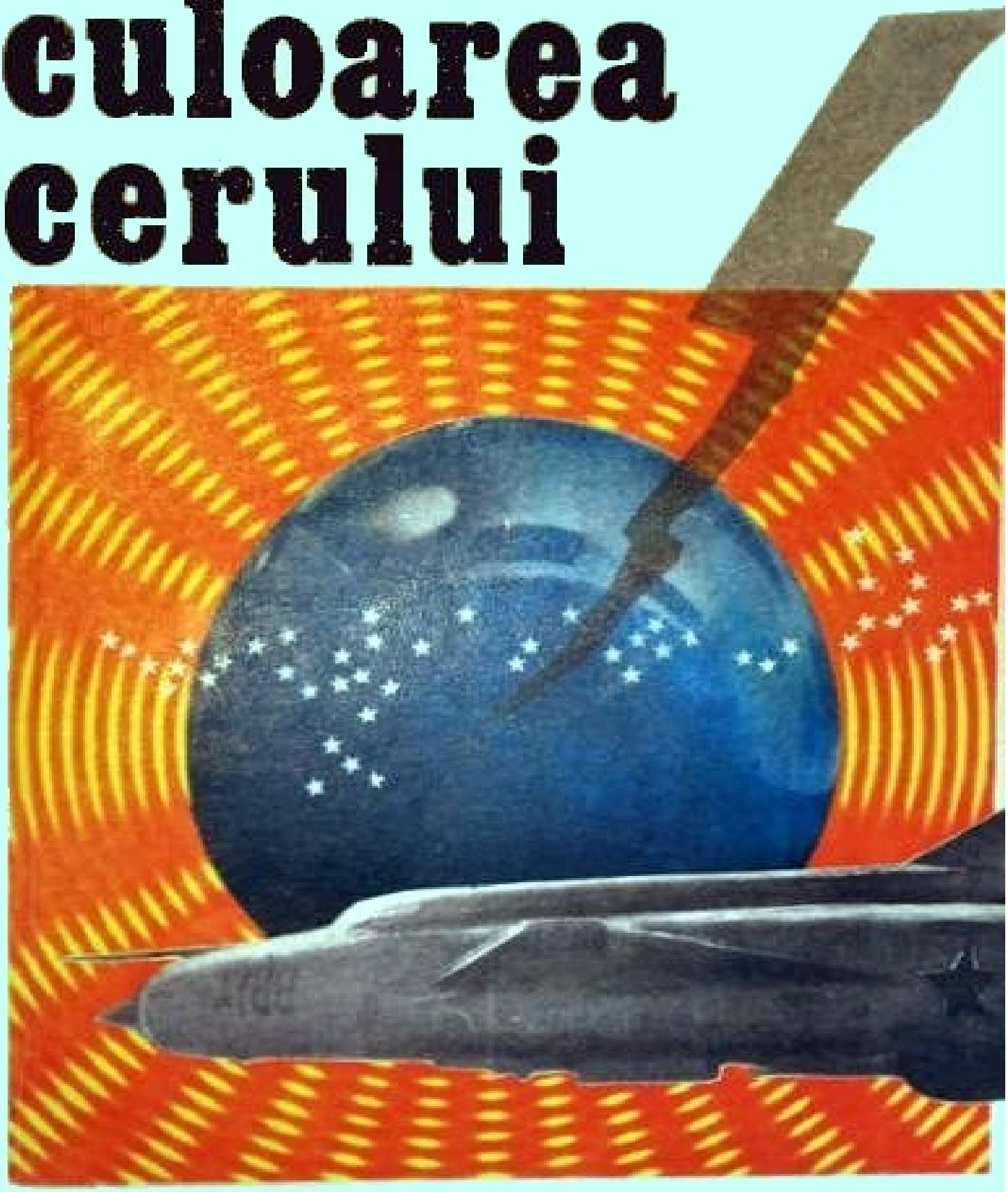

DORU DAVIDOVICI

Culoarea cerului

EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI - 1981
Versiune ebook: [1.0.]
Coperta : KROHMALNIC ARNOLD MIHAIL

N-AM FĂCUT BAGAJELE ÎNAINTE DE ULTIMA aterizare, prudență profesională, fusesem prieten bun cu Alex, îl ajutasem să ducă lucrurile la maşină, rîdeam, avea un Wartburg-station alb cu albastru, nu ştiu de unde făcuse rost de el, automobil robust, nepretenţios, scotea fum gros, alb-cenuşiu. Cărasem valiza mare din piele galbenă, skiurile de apă grele, late, cu vîrf rotund, le băgasem înăuntru prin portiera din spate, exact portiera aceea îmi plăcea grozav, se rabata în sus, prin spațiul lăsat încăpea fără probleme un pui de elefant. M-am rezemat de portieră, tabla solidă nu se lăsa sub mine, i-am propus lui Alex să facem schimb de maşini, Dacia mea cu banchete roşii pe stationul lui, mă lăsam greu apăsînd uşa, Alex a observat, a rîs, am rîs şi eu, am spus că nu mi-aş da maşina pentru vechitura lui cu tinicheaua groasă. Pe urmă am băut

Pepsi aşezați pe capota Wartburgului, Alex spunea că nu-i ajunge luna de concediu, marea, soarele, schi nautic, suedeze bronzate, îmi mîncasem concediul pe anul acela, am ridicat din umeri a venit nevastă-sa, i-am zis şi ei de suedezele bronzate, s-a încruntat, a mîrîit ceva. Adusese aparatul de fotografiat, să nu-l uite ca anul trecut, ca în ceilalți arni, vacanțe întregi neimortalizate pe celuloid, l-a băgat în torpedoul maşinii, n-au mai avut nevoie de el. A doua zi Alex a intrat în pămînt, a căzut cu avionul la cîteva sute de metri de fluviu, s-a împrăştiat în lungul malului, a rămas o brazdă groasă, incredibil de adîncă ; în pămîntul negru luceau încrustate bucăți de metal sfîşiat. A patra zi l-am înmormîntat, adică a fost urcat în camionul care l-a dus la Ghencea, dar cu o seară înainte Ileana, soția lui, m-a oprit pe scară si a întrebat de ce. „Măcar spune cum a căzut, ce s-a

întîmplat acolo, toți mă compătimesc grozav dar eu vreau ceva precis, concret, vreau să ştiu, îți promit că nu mai plîng", credeam, nu mai avea cu ce să plîngă. Ochii roşii erau seci, uscați, uscăciune dincolo de lacrimi. Mi-ar fi plăcut şi mie să ştiu ce fusese acolo, nu numai mie. mai erau amatori, colonelul acela înalt cu ochi albaştri, trişti, aspri, şeful comisiei de anchetă, şi comandantul de regiment, şi încă, fiecare pilot, cu toate că nimeni nu întreba. Era una dintre situațiile în care nimeni nu întreabă, aşteptam un răspuns, răspunsul nu venea. Am spus că Dumnezeu ştie de ce cad avioanele ; Ileana aştepta altceva de la mine, am luat-o de umeri, am mers lîngă maşina alb-albastră. Lucea închis caroseria, începea să se întunece, ne-am aşezat amîndoi pe capotă, exact cum stătusem cu Alex trei seri în urmă, şi am zis... nu mai țin minte ce am zis. Aşa, cuvinte de care credeam că are nevoie,

vedeam prin parbrizul securizat schiurile groase cu vîrfuri rotunde, valiza galbenă, o sacoşă cu fermoar, şi-i vorbeam exact despre lucrurile acelea, ce schior grozav era Alex, cum m-a dat peste cap — dar asta a fost la munte, iarna — aruncîndu-mi un baston de schi între picioare pentru că mergeam drept spre o crevasă ascunsă sub zăpadă şi nu mă opream, credeam că vrea să ajungă la cabană înaintea mea. Cum, într-o noapte, am fost singurii care am reuşit să aterizăm acasă, ceilalți s-au împrăştiat pe la alte aerodromuri, a fost o noapte cu fulgere şi ploaie, Ileana a ridicat ochii, a zîmbit, „da, îmi aduc aminte”, din ochii seci curgeau, incredibil, lacrimi. “

„Asta n-o să se mai întîmple, a spus, îți dai seama “ - şi am răspuns că da, îmi dau seama. Nu-mi dădeam. De fapt nici ea nu-şi dădea încă seama ce se petrece, pentru asta e nevoie de timp. Am îmbrățişat-o şi s-a pornit pe plîns, i se

zguduiau umerii, se clătina maşina sub noi, se udase cămaşa cu epoleți, am lăsat-o să plîngă, era plînsul din spatele cuvintelor. Stationul a mai aşteptat cîteva zile, se acoperea cu frunze mărunte, a fost o vară fierbinte, frunzele salcîmilor se îngălbeneau de arşiță, se răsuceau, cădeau pe capota bombată, a venit un tip înalt în blugi, frate cu Ileana, a luat maşina, a dus-o ; ambala în neştire, nu nimerea vitezele, Wartburgul cîrîia îngrozitor, a pornit în salturi pe aleea de beton dintre blocuri. A cotit spre şosea, era o zi fără vînt, a rămas mult. timp fumul alb-cenuşiu, urît mirositor, a plutit intre ziduri, s-a agățat de crengile salcîmilor. Mă rog, asta s-a întîmplat de mult ; dar eu mă pregătesc pentru drum doar după ultima aterizare, nu numai eu, mai sînt, toți cei care am trecut pe lîngă maşina aceea lăsată pe amortizoare sub greutatea bagajelor de vacanță.

*

Am trecut prin oraşul Bucureşti conducînd prea repede pentru străzile aglomerate, din iarnă învățasem că sînt locuri pe lîngă care e preferabil să trec în viteză, mîinile țepene pe volan, ochii privind fix în față prin parbriz, oamenii deveneau simple siluete, pietoni. La intersecția Ştefan cel Mare — Colentina am şovăit, puteam să fac la dreapta, parcajul din fața blocului, uşa de sticlă, scările, soneria, maică-mea. N-avea rost, cealaltă intersecție, intersecția primordială, o depăşisem vîjîind. Am smucit volanul, am trecut prin pasaj, din spate claxona un microbuz, a aprins farurile, avea dreptate, am accelerat, oricum, mama nu era genul de femeie care aşteaptă la fereastră, ştergîndu-şi ochii cu batista, sosirea fiului - aviator. Era cald, asfaltul se lipea de roți, se întindea în fire lungi, negre, firele se rupeau, rămîneau pe genți, pe capacele

nichelate, desenau labirinturi fără intrare şi fără ieşire. Am luat benzină de la Băneasa ÎI, nu pompa din deal, cea de lîngă vechiul aeroport, era mai puțin de aşteptat, benzinăreasa blondă în salopetă albastră sălta nu ştiu ,cum pistolul metalic al furtunului în aerul fierbinte, nu pierdea o picătură de benzină, aerul fierbinte tremura pe gura metalului negru, se ridica într-o şuviță uleioasă ondulînd copacii, pompa roşie, stîlpii argintii pe care fluturau steaguri galbene?, înguste. S-a apropiat un tip impozant, ducea o valiză plată cu colțare nichelate, soarele bălea în banda din metal îngust care înconjura pielea fină ; era imaculat, mirosea frumos, lăsa în urmă un coridor de aer proaspăt şi înmiresmat.

— Mă duci la Otopeni ?

Nu părea obişnuit, să piardă vremea cu întrebări ; era deja cu mîna pe clanța portierei, m-am uitat la salopeta femeii

blonde, am ridicat din umeri, oricum, la Otopeni opream. A intrat în maşină, s-a răsucit, a pus valiza uşoară pe canapeaua din spate ; mă uitam la el cum pune valiza pe canapea, pielea gălbuie pe silonul roşu-închis. Pleca în Vest cu probleme foarte importante, şoferul instituției l-a lăsat la Băneasa, regretabilă eroare, avionul decola de la Otopeni, aeroport internațional, urma să aterizeze pe alt . aeroport internațional. Ce bine o să fie. Ce frumos. Cît îi place să zboare. Şi-a aprins o țigară, a întins pachetul, am refuzat mulțumind, s-a interesat dacă nu fumez şi am spus că nu, nu fumez. Nu ştiu ce țigară a fost, fumul trecea prin nări fără să agațe, se prelingea spre plămîni, lăsa în urmă straturi groase de gudron cancerigen. M-a întrebat dacă zburasem vreodată cu avionul, adevărată eliberare spirituală, descătuşare etc. Depăşeam un autobuz ONT, din spate venea în goană o maşină

portocalie, creştea în retrovizor, am trecut pe banda dreaptă sub nasul autobuzului acela, am răspuns că da, mă descătuşez spiritual cam în fiecare zi. M-a săgetat cu privirea, purtam blugi, tricou, bascheți nu grozav de noi cu care apăsam pedale — ambreiaj, frînă, accelerație. Mă simțeam exact ca vara trecută în piața Ovidiu, Constanța, rugasem un tip cumsecade să-şi tragă maşina la o parte, nu puteam scoate Dacia din parcare, mă blocase un măgar venit din Elveția într-un Ford lung, jos, gri-metalizat, lăsase automobilul pe culoarul îngust dintre două şiruri de maşini, ce porcărie. .Mi-a făcut loc, am trecut pe lîngă el salutînd cu arătătorul făcut inel peste degetul mare, „O.K.”, a privit stupefiat, n-o să ştiu niciodată ce a înțeles, înjura, mă depărtam împins de înjurături stricate, oscilam între rîs şi neputință. Ca acum, am tras în piept

fum de țigară, tipul impecabil a zîmbit, pricepuse.

— Aviator ?

Am dat din cap, aviator. Mă cerceta atent cu privirea, i-am oferit profilul aplecat cu reținută impetuozitate peste volan, şi ochii scrutînd plini de calmă siguranță şoseaua.

Am trecut axul pistei, nu ateriza nici un avion; am făcut curba la dreapta, tot la dreapta, zvîcnea undeva un viraj rămas nefăcut ; departe, în fundul aleii, patru milițieni au ieşit dintr-o gheretă blocînd drumul. Unul şi-a scos automatul de la umăr, îl ținea sub braț, ziarele erau pline de aeronave deturnate, lunar cinci-şase avioane aterizau pe aeroporturi la care piloții nici nu visau cînd îşi luau cafeaua de dimineață. M-am închipuit pilotînd cu pistolul la tîmplă, ce chestie. Am fost legitimați, milițienii s-au dat la o parte, cel cu automatul a lovit uşor cu țeava caroseria

albastră, circulați. Am circulat Am circulat, am parcat sub terasa aeroportului, exact lîngă tăbliţa roşie cu litere albe : „Rezervat TAROM” ; tipul de lîngă mine se căuta în buzunar, am spus să-şi țină banii. A coborît, îşi dezmorțea picioarele, am privit stăruitor valiza plată de piele galbenă.

— S-a întîmplat ceva ?

Am ridicat din umeri.

— Nu ştiu cum să vă spun...

Un avion uriaş a trecut radiofarul apropiat, motoarele lăsau jeturi negre, urîte, se lățeau, se uneau, trăgeau peste pistă o cortină neagră de funingine.

— Zborul e riscant, am spus. Se întîmplă tot felul de lucruri.

Am rîcîit cu unghia o pată pe rama farului.

— Parcă spuneai că eşti aviator...

Zîmbeam blînd, l-am lămurit că ies din problemă, zbor avioane de vînătoare, scaun catapultabil, paraşută, apropos,

nu ştiu ce companie americană a încercat să echipeze pasagerii cu paraşute, era să dea faliment, oamenii gîndesc întortocheat cînd e vorba de ei.

— Da...

Am intrat, traversam poarta electronică, se aprindeau becuri, a bîzîit o sonerie, milițiene cu păr lins şi uniforme strînse pe corp plimbau detectoare de-a lungul şi de-a latul meu. M-am dus la dispecerat, am întrebat de Chioru, asta-i, Chioru trecuse la transport, zbura un avion de neînțeles, masiv, greoi, cu performanțe rectilinii, aducea tot felul de lucruri din locuri care pentru mine însemnau geografie, pistol cu aer comprimat de la Frankfurt, turometrul Vovo din Dacia albastră, blugii de pe mine, o perlă mică, neagră, turtită, cu luciu metalic, scoasă din carnea trandafirie a scoicilor pescuite pe fundul golfului Aden. Chioru era plecat în cursă, evident, aeronavele TAROM

reuşeau cu greu să împrăştie pe suprafața planetei turişti, farmecul meleagurilor îndepărtate, cocotieri şi restul. Locuri neumblate. M-am învîrtit prin aerogară, o groază de oameni veniți de peste tot ca să plece mai departe.

— Ascultă, unde e mai bine să stau ?

M-am răsucit, tipul din maşină ținea în mînă un pliant: „Zburați cu BAC-111”, fuselajul secționat pe hîrtia lucioasă, făcea cruciulițe cu stiloul în dreptul rîndurilor de fotolii.

— Cu ce avion zburați ?

— Cu TAROM.

Am spus că TAROM e compania aeriană, mă interesa tipul avionului.

— Are importanță ?

— E *singurul* lucru important, am împuns cu degetul hîrtia lucioasă, la aparate cu motoarele în spate fuselajul se rupe şi ia foc *exact* în dreptul motoarelor.

— Ia foc ?

— Anul trecut, lîngă Istanbul, a luat. Un Trident de la BOAC.

— Şi?

L-am privit în lumina ochilor : au ars. Rudele au încasat despăgubiri, am spus, teancuri de lire fără miros.

Pe pantă venea urlînd un Boeing 707 alb.

Am bătut cu degetul în cadranul ceasului, drum bun, înaintam greu prin valul de oameni, m-am împiedicat de valize strînse în curele late, pe urmă scara-spirală a restaurantului, nu avea fasonul unui restaurant de aeroport. mesele acoperite cu aceleaşi feţe murdare ca şi astă-iarnă, printre mese se plimba tot chelnerul de astă- iarnă. nici nu trecuse grozav de multă vreme, am numărat pe degete, una-două-trei-patru-cinci, şase luni. Acum şase luni am traversat holul la fel de aglomerat, am urcat scara în spirală strînsă, pe pantă venea sforăind acelaşi Boeing 707

alb, numai că nu eram singur. Ne-am aşezat, faţa de masă plină de scrum, mucuri de ţigară, KENT, TALL, am scuturat cu mînuşa, nu era nevoie. Nu conta, faţa de masă murdară. Jos se făcea coadă la vamă, oamenii erau turtiţi ciudat de înălţime, pleca o cursă, dar asta se întîmpla cu şase luni înainte, acum nu, masa de atunci era ocupată, o familie, mama, tata, doi copii, albi de blonzi, rîdeau, i-am văzut mai tîrziu umblînd prin aerogară, purtau blugi şi sandale pe piciorul gol.

M-am dus la bar, am cerut Pepsi, taburetul înalt s-a rotit sub mine, a scîrţiit, cineva s-a aşezat alături ; recunoşteam privirea înainte de a mă întoarce.

— Un coniac.

M-am răsucit, am zîmbit :

— Parcă ne-am mai văzut azi.

Lăsase nu ştiu unde valiza galbenă din piele fină. A zîmbit şi el, ştia să

zîmbească, a ridicat paharul cu picior spre mine, a sorbit. Sorbea frumos, înghițituri mici plimbate cu dichis pe limbă, pe cerul gurii, abia apoi lăsa coniacul să curgă în stomac.

— Plec cu IL-18.

Cu măgarul Europei. Neapărat în spate, am spus. Cit mai în spate. A văzut poze cu avioanele prăbuşite ? văzuse, vara aceea au căzut o groază de avioane, ziarele erau pline de fotografii înfiorătoare, prin seifurile societăților de asigurare bătea vîntul, mă rog, nu noi, am spus, TAROM are piloți buni, dar în toate pozele astea se vede clar că ampenajele rămîn întregi... Pe urmă cineva a fluturat mîna şi m-am uitat spre mîna aceea fluturată, pe epoleții bluzei albe luceau mat şi se împleteau patru galoane portocalii, am alunecat de pe scaunul de bar, colonelul Croitoru. Fost instructor de zbor în şcoala militară, betonul pistei, aparatul scurt,

gros, aripile trase puternic înapoi, zburam prima oară avionul reactiv. Decolam, rămîneau în urmă pentru totdeauna, într-un trecut blînd şi anacronic, avioanele cu elice. Am decolat de multe ori împreună, decolări muncite, de şcoală, şi aterizările, mai ales aterizările, şi ce era între decolare şi aterizare, subtilități de profesionist care nu erau de învățat, nu era de învățat ce făceam noi acolo, se scoteau numai la suprafață, se scurgeau prin vîrful degetelor strînse pumn cu manşa lucruri avute dintotdeauna în mine, le recunoşteam şi le stăpîneam prin instructorul blond, subțire, categoric.

Am lunecat de pe scaunul barului, în trei paşi anulam doisprezece ani. A spus „hello”, am spus şi eu „hello”, cum merge ? mergea, pe ce mai zbori, ce-ai mai pățit, nu mai pățisem nimic. Cum e pe astea ? — am arătat cu bărbia ampenajele albe prin peretele de sticlă,

întrebam inutil, ştiam de la Chioru, e bine — a spus colonelul, de fapt nu avea importanță ce spuneam, răspunsul se ştia dinainte, orele din aer, vedeam foaia de zbor ieşită din buzunarul bluzei albe, cutele de pe frunte, mai adînci decît le ştiam. Am dat din mînă a renunțare, m-am scuzat, am mers la bar, tipul din maşină înnegrea cu stiloul fotolii roşii şi verzi pe hîrtia pliantului.

— Dînsul e pilot pe IL-18 - am arătat umerii colonelului strînşi în bluza albă. Alaltăieri a căzut un IL-18 Interflug lîngă Viena, au scăpat doar doi inşi aşezați aici... am subliniat cu unghia, apăsat, ultimul rînd de fotolii. Drum bun.

...Instructorul de zbor m-a servit cu tăceri înțelepte şi cafea neagră : în spatele peretelui de sticlă decolau şi aterizau avioanele acelea mari, pe care nu le înțelegeam. Holul aeroportului se golise. Colonelul mi-a arătat ceasul, am citit, o oră care pentru mine nu însemna

nimic ; la revedere, pe următorii doisprezece ani. În fundul imensei săli goale a fulgerat valiza cunoscută, din piele galbenă. Am răsucit două viraje strînse pe spirala abruptă a scării, am ieşit fluierînd din aerogară ; afară era cald şi aerul mirata îngrozitor a petrol ars şi fum de eşapament. Am privit lung după o stewardesă cu picioare elegante, am intrat iar în aerogară strecurîndu-mă prin uşile automate. La ghişeul „Informații” o blondă vopsită îşi făcea vînt cu evantaiul. Am servit-o cu cel mai fermecător zîmbet de care eram capabil în ziua aceea, s-a interesat sec ce doresc. Nu se zîmbeşte blondelor vopsite. Am întrebat de prietenul meu cu valiză plată.

— Domnul care mirosea ca o sticlă de colonie ?

Nu înțelegeam de ce poartă tricoul acela, strîns pe ceea ce ar fi trebuit totuşi să fie bust, dar nu era ; de sub

braţe plecau pete întunecate de transpiraţie. Şi habar n-avea să aprecieze un parfum subtil, bărbătesc.

— Domnul acela, am spus.

— Ce i s-a întîmplat ?

Am ridicat din umeri, nu ştiam să se fi întîmplat ceva.

— De mult n-am văzut un pasager aşa agitat, a spus

femeia. Întreba unde poate lua un taxi pentru gară.

*

Am traversat sala uriaşă tîrşîind picioarele pe cimentul murdar, m-am oprit cu fruntea în peretele de sticlă. Sub mine, IL-ul colonelului pornea motoarele. Întîi cel din stînga-interior, a bolborosit ceva, a trepidat surd avionul, aerul, peretele de sticlă, asta mai mult se simte decît se aude, a ţîşnit o flacără galbenă prin ajutaj, a scuipat un nod de fum brun, s-a urnit elicea imensă, lent, a

măturat spre ampenaj metri cubi de aer, o tură, încă una, s-au unit palele cîte două, cîte patru, s-au topit într-un disc fumuriu ; vedeam capătul aripii dinspre mine, aproape atingea peretele de sticlă lîngă vîrfurile bascheților, îl vedeam vibrînd reținut. Asta s-a mai întîmplat încă de trei ori, flacăra aceea galbenă şi nodul de fum, şi contopirea palelor în discuri fumurii ; pe urmă avionul s-a mişcat clătinat, a pornit ca un peşte orb pe bretelă, spre pistă ; deasupra, pe lîngă mine, prin mine, se încrucişau convorbiri radio între turn şi avion. A intrat la pistă, a oprit icnit, au pus motoarele în plin, decolau.

Am ocolit sala, tălpile bascheților tîrîte pe pardoseala prăfuită - ciment ? marmură ? - ştergeau praful, lăsau urme lungi, marmură, se vedea clar în acele urme. Cînd am ajuns iar lîngă peretele de sticlă avionul colonelului se vedea ca un băț alb, subțire, paralel cu orizontul.

Şi la fel de neatins cu orizontul. Intra în viraj, l-am văzut înclinîndu-se lent, ca o machetă de giroorizont, lăsa patru dîre subțiri, cafenii, străvezii de depărtare, s-au arcuit, s-au şters. La revedere, pe următorii doisprezece ani.

M-am dus din nou la dispecerat, m-am uitat la tabelul curselor, dar numai aşa, ca să mă aflu în treabă.

— Aici, am pus degetul pe cursa lui Chioru, cînd vine, întrebam de pomană, scria clar acolo, era bătut la maşină, mîine — a răspuns fata TAROM, a ridicat ochii din hîrtii, m-a privit, mîine e foarte tîrziu, am spus. Mîine pentru unele lucruri nici nu mai există, chiar, m-am gîndit doar după ce am spus cuvintele, se întîmpla mai des decît mi-ar fi plăcut să se întîmple, mîine nu mai există pentru o mulțime de lucruri. Şi o groază de lucruri care azi nici nu sînt, mîine devin fundamentale.

— Ştiu, a făcut fata, eu am trecut prin amîndouă. A deschis sertarul, a întins un baton cu gumă de mestecat, din acela gros, şaptesprezece lame, ia-l, a spus, pun pariu că pînă mîine n-o să mai existe.

Am rîs, am scos două lame, le-am băgat în gură, fata rîdea şi ea. N-avea rost să mulţumesc. Şi nici să spun „la revedere”. Am mers iar pînă la peretele de sticlă. Ce-ar fi să, am alungat gîndul, se întorcea nechemat, de fapt eu întreg eram gîndul, ce-ar fi. Am întors spatele peretelui de sticlă şi lucrurilor care se vedeau prin peretele acela, pista, avioane, antenele radiolocatorului de aterizare. Să apară din cer, la virajul patru, Bătrîna Doamnă, cu trenul şi flapsurile scoase, venind pe pantă la aterizare de două ori mai repede decît erau ăştia obişnuiţi să vadă aterizînd un avion. Şi să ia contact lin cu solul, şi să scoată paraşuta de frînare, şi paraşuta

de frînare să balanseze bezmetică în cercuri frînte şi să cadă ostenită pe beton, cînd avionul s-a oprit. Bătrîna Doamnă, mi-am spus, ce senzație, cu aripile ei boante, cu fuselajul arcuit în curbe savante, prelungi, intersectate dur cu deriva puternică. Cu stabilizatorul ascuțit. Să-şi rostogolească cauciucurile înalte pe betonul obişnuit cu apăsarea mamuților de cincizeci de tone. Bătrîna Doamnă, zveltă, subțire, prelungă, printre rîturile astea groase.

M-am plesnit peste mînă, „never”. Şi peste frunte. Am scuipat guma de mestecat, s-a dus gustul, rămînea cauciucul, am băgat alte două lame în gură. Bătrîna, chinuita, zbuciumata Doamnă unsprezece douăzeci. Unul din lucrurile care azi sînt totul, şi mîine nici nu mai există.

*

Am oprit la Sinaia, loc rămas în istorie prin mînăstirea Cantacuzinilor şi telecabina construită de firma milaneză Ceretti e Tanfani. Şi prin firele lungi de păr blond-cenuşiu lăsate pe puloverul meu albastru, pe salopeta de schi, pe fața de pernă, intrau în gură, în ochi, iarna trecută o săptămînă am văzut lumea filtrată prin părul blond-cenuşiu. Nu era rău deloc.

Treceam de „Montana”, dacă viram la stînga şi urcam strada Aosta, şi traversam podul de piatră.., n-am virat. Dincolo de pod, într-o casă clădită peste malul învelit cu lespezi cenuşii, locuia Mihai Sîrbu, numai că astăzi era ziua virajelor ratate.

Am parcat la Palas, la Palas se mănîncă bine, aveam în mine cafeaua instructorului, paharul de Pepsi băut la aeroport şi un cocoloş de chewing-gum înghițit pe autostradă. Şi ceaiul scurt,

negru, amar, cu care mi-am opărit gîtul azi-dimineață. Azi dimineață, trecuseră o sută de ani de azi dimineață. La mine, am spus. Casa mea de lîngă aerodrom ; la pistă bubuiau motoare, am deschis geamul, dincolo de salcîmi se ridica imens, rotund, lucea potolit soarele din ziua aceea. Zgomotul a scăzut brusc, s-a tîrît alungit pe o curbă joasă, a izbucnit foarte puternic, în lungul orizontului se sfîşia o dungă de ceață neagră. Am văzut avionul zvîcnind, îi ghiceam mai mult silueta prin frunzele salcîmilor, frunze noi, vii, umede încă, MIG-ul a tăiat soarele, negru pe discul portocaliu, s-a desprins exact în dreptul discului portocaliu, adică am văzut raza tăioasă, prima, țîşnită de sub roțile avionului. Am clătit ceaşca, fire negre de ceai pe porțelanul alb, aveam o cutie cosmopolită cu Twinings tea, de la Chioru, litere albe pe emailul roşu, „moft !”' — am spus — „idiot” — a suspinat

Chioru, a pus apa la fiert, a răcit-o trei minute, a turnat în ibric fix o linguriță de ceai. Peste încă cinci minute a strecurat ceaiul, dar asta cu ceasul în mînă şi cu un aer grozav de pătruns. Am băut, am întins mîna, am luat cutia de Twinings, o aveam şi acum în bagaje, golită pe jumătate.

Supersonicul acela decolat azi dimineață aterizase de mult, IL-ul colonelului mai avea un ceas de zbor pînă la Rotterdam, escală, realimentare, saltul peste ocean, avea să aterizeze la New York la aceeaşi oră la care decolase de pe Otopeni,. Am ridicat din umeri, am parcat Dacia în fața hotelului. Aveam în torpedou ochelari de soare cu lentile închise, i-am pus pe nas, am intrat în hotel. La dreapta, după hîrdaiele cu ficuşi, era un shop mititel, trei nemți se scormoneau să cumpere un „souvenir de la Sinaia" din lemn de brad ars cu fierul roşu. Am aşteptat cuminte la rînd, „ce

doriți ?” a întrebat Florentina „what do you want to buy ?”, am arătat cu bărbia rafturile, „one radio casette recorder with auto-stop”, a rîs, s-a întins, mi-a scos ochelarii de pe nas :

— Vai de capul tău, pilot.

Pronunța englezeşte „pailot”.

— Cînd ai venit ?

— Acum.

Vroia să ştie dacă am trecut pe la ei, nu trecusem, mi-a spus că Mihai e pe munte, se pierdeau o grămadă de turişti, Mihai era şeful Salvamontului, echipa lui găsea turiştii pierduți, îi aducea la telecabină în sănii AKJA lungi, înguste, care alunecau la fel de bine pe iarbă, pe zăpadă şi pe piatră.

— Bari ce mai face ?

Bari al patrulea, stăpînul munților, Saint-Bernardul lui Mihai.

— Poate întrebi mai întîi de fetiță,

— Dumnezeule, am spus, fetița. Am scos cheile maşinii din buzunar, am

desfăcut brelocul mic, un elefant cu pantaloni scurți ştanțat în plastic cenuşiu. Dă-i asta din partea mea, am rugat. Aduce baftă.

— Nu fi caraghios — a zîmbit Florentina.

Nu eram. Am lăsat elefantul cenuşiu pe tejgheaua de sticlă

— Mănînci cu mine ? — am arătat peste umăr uşile batante ale restaurantului, mănînci la noi, a spus Florentina, s-a uitat la ceas, mai avem o oră, strîng şi plecăm. Sorry, nu acum. Nu astăzi, am zis, plec mai departe, sînt în tranzit, trec pe la voi cînd mă întorc. Nu mi-ai spus ce face Bari, face bine — m-a încredințat Florentina.

Am mîncat, am ieşit din restaurant, fluturam mîna spre Florentina, nu m-a văzut, în jurul shopului se agitau japonezi mărunți cu capete mari şi păr negru, lins. O doamnă niponă în rochie gri cu balauri negri, dar nu era ceea ce

noi numim rochie, se oprea la jumătatea drumului spre chimono, m-a salutat înclinîndu-se cu palmele încrucişate pe piept; balaurii de pe mătasea gri erau răi, stăteau pe labele dinapoi cu gurile larg deschise, gata să sfîşie. Am ieşit în soare, ocoleam nehotărît caroseria albastră. Rămîn aici, mi-am spus. Urc sus, la cantonul Salvamont, acolo e linişte, Bari cel blănos şi puternic, am rînjit. Povestea cu cantonul Salvamont nu era nouă. Nu era o soluție, cantonul Salvamont. Oscilam, era ca atunci cînd dau cu banul sperînd secret că banul o să rămînă pe . muchie. Sau, şi mai bine, o să cadă cu a treia față în sus, izbăvitoarea față a treia despre care ştiam numai că ar putea exista. Aiurea. Monezile erau plate, înguste, se rostogoleau, oscilau, cădea un soare metalic, mititel, lucitor. Da sau nu. Habar n-am să pierd, mi-am spus. Nu eram obişnuit să pierd în lucrurile

fundamentale. MIG-ul netezea, obişnuitele mizerii rămîneau în urmă şi jos, foarte departe, după aterizare coboram din cabină fresh şi neînceput ca o sticlă de Pepsi atunci scoasă din frigider. Iarna trecută, m-am gîndit, chiar aici, în hotelul ăsta, iarna trecută am învățat o grămadă de lucruri, toate cu minus în față. Adică lucrurile în sine erau grozave, mai trecusem prin aşa ceva, aiurea, am spus, n-am mai trecut prin aşa ceva. Fierbinte, zăpada se topea în jurul meu, dar totul se întîmpla sub semnul unei imense renunțări, aşa am început să pierd ; aşa am pierdut pe toată linia. Era una din poveştile răspîntie, două-trei toată viața, dacă le ai, drumul din față duce la moarte, cel din dreapta la însurătoare cu o fată de împărat, pe drumul din stingă nu porni, nu se ştie niciodată ; porneam hotărît pe drumul din stînga, era înfundat.

A fost una dintre cele două-trei ocazii care schimbă - simplu - *sensul* (aici ar fi trebuit : sensul vieții, suna împodobit şi nici măcar nu spunea ce ar fi de spus, toate se petreceau dureros de firesc, *sensul*, mă rog), nici nu-mi dădeam seama, abia mai tîrziu anii nasc întrebări, ce se întîmpla dacă nu alegeam drumul din stînga ? Dibuiam după răspuns în penumbra blond-cenuşie, nu puteam alege un răspuns. Drumul din stînga, drumul din dreapta, drumul din față, mă îndepărtau consecvent şi total de mine. Anii necesari nu trecuseră, abia începeau să curgă voioşi, „tinerețea e o boală care trece”, nu despre asta era vorba. Nu recunoşteam, nu întîlnisem încă senzația de ireversibil şi habar n-aveam cum trebuie să mă port într-o asemenea situație. Ce să fac, şi dacă era ceva de făcut. Încercam să protestez, n-aveam în fața cui protesta, în fața lumii - ce mai

cuvinte, am încercat să mă agăț trecînd peste mine, n-a mers. N-ar fi trebuit să trec peste mine. Pentru că mai tîrziu exact asta umileşte, şi trezeşte o revoltă rău înțeleasă, .şi inutilă, şi ce ar fi trenat blînd încă Dumnezeu ştie cîtă vreme, sfîrşeşte brusc şi categoric. Se combină cu nepriceperea de a mă opri la timp, într-o rezultantă care duce fix nicăieri.

Atît doar. că nu vroiam să mă opresc ; şi încă, a fost una din poveştile totale care nu pot avea decît două sfîrşituri, fiecare violent în felul lui, nu se admitea sfîrşitul blînd.

Ce discurs, mi-am spus. Cită elocvență. Portarul înfiretat din uşa hotelului nu-şi lua ochii de la mine. Am pescuit din buzunar o monedă, am aşezat-o pe unghia degetului mare cu stema în sus. Dacă pică stema rămîn aici şi urc la cantonul Salvamont. Dacă pică banul merg la mama dracului. la Salvan.

Vroiam să cadă fața a treia. Am închis ochii, am aruncat banul în sus, l-am auzit căzînd, priveam, se rostogolea în rigolă, sub roata maşinii. Am scos limba la portar, m-am aplecat, umbra cauciucului cădea pe monedă, n-am putut desluşi, am îngenunchiat cu obrazul lipit de anvelopa maşinii, căzuse banul.

*

Am coborît din Dacia albastră terminat după zece ore de condus. M-am întins, am admirat fațada cu geamuri mari, aurii de soarele în apus. Firma cu blazon atîrna în lanțuri negre de o consolă din fier forjat, trebuia un vînt de forța opt ca să clintească măcar firma aceea: Hotel „La Coroana”. Pavajul pieței era piatră veche lustruită de copitele cailor şi de roțile caleştilor, de fapt toată piața aceea era o fîntînă în timp căptuşită cu piatră veche, mă priveau

ferestre înguste, porți din lemn gros strînse în chingi de fier negru se închideau fără să scîrțîie sub bolți arcuite, acoperite cu țiglă verde de muşchi. Nu se schimbase nimic, totul era ca acum două sute de ani, totul avea să fie la fel peste încă două sute de ani, muşcatele crescute în ghivece adăpostite de firidele ferestrelor adînci aveau tulpini răsfirate în ramuri groase şi flori mai roşii decît în alte locuri. Asta învăluia şi liniştea, puțină istorie, mi-am spus, cavalerii şi restul. Cei care au înălțat ziduri, casele dintre ziduri, catedrala înconjurată de acoperişurile caselor. A vuit aerul de seară, s-a ondulat brutal în şapte valuri ample, ceasul catedralei. Urmaşii cavalerilor traversau piața, s-au oprit, şi-au potrivit ceasurile după orologiul din turn. Am urcat scările de granit negru, blocurile tăiate grosolan erau umede şi acum, în soare, apa şi căldura fisurau piatra dură, săpau

crăpături înguste, din adîncul acelor crăpături ieşeau fire subțiri de iarbă tînără. Totul era la fel ca anul trecut, ca acum doi ani, am călcat preşul gros, uşile de cristal au vibrat, s-au deschis singure, fîlfîiau bucăți de lumină peste piața înecată în asfințit. Holul pustiu, răcoros, scuturile ,de pe pereți, săbii încrucişate sub scuturi, m-am dus la recepție, din dreapta privea crunt un cavaler în armură; strîngea cu degete de fier ruginit halebarda grea, nu păcălea - pe nimeni, cavalerul zburase de mult din armură, în viziera căştii păianjeni îndărătnici țeseau pînza Penelopei. Pe pupitrul înalt de la recepție era un registru gros legat în piele, lîngă cotorul aurit harapul de alamă ținea în mîna întinsă un gong mititel. Am lovit cu unghia metalul gongului, sunetul grav umplea sala, a urcat de-a lungul pereților văruiți s-a ghemuit stins sus, în penumbra arcurilor de ogivă. Zîmbeam,

eram recunoscut şi recunoşteam liniştitor. Perdeaua de catifea s-a. clătinat, s-a dat la o parte, a căzut la loc catifeaua grea, țesută de mînă, adusă în cale de corăbii şi căruțe înalte cu roți pline, strînse în şine groase de fier. Din faldurile perdelei privea o blondă cu ochelari, era ziua mea bună, am socotit în gînd, blonda de la PECO, surogatul vopsit din aerogară, încă o blondă, în Sighişoara, cu asta de aici făceau patru şi ziua era departe de a se termina. Părul lins lăsat pe umeri, bluza albă încheiată cuminte pe gîtul bronzat, „bună seara" - am spus", „bună seara", am arătat cu capul spre registrul cu cotor aurit.

— Cred că am,o cameră rezervată aici.

Degetele subțiri cu unghii lăcuite au răsfoit competente pergamentul paginilor, cum vă cheamă ? - am spus cum mă cheamă, m-a privit pe deasupra ochelarilor, scurt, aşa cum stătea cu capul plecat. Îi curgea părul pe umeri, se

ondula, se încurca între paginile umplute de rînduri drepte scrise cu cerneală neagră ; literele ascuțite se înfigeau în ochi. Cred că scriau cu pene de gîscă în registrul acela. A dat părul pe spate, gestul nu mai ținea de ea, m-a găsit, buletinul şi restul. Cît stau, am ridicat din umeri, ultima oară stătusem trei zile.

— Sper să vă simțiți bine la noi.

Speram şi eu. Cheia masivă de metal ciocănit îmi rupea buzunarul, am urcat scările cu trepte înalte, liftul era un non-sens, nu exista, a vîjîit pe lîngă mine biciuind aerul cu cabluri unsuroase, non-sensul. A depus în hol, vedeam peste balustrada galeriei primului etaj, încărcătura de turişti şi valize cu încuietori nichelate.

Camera nu era grozav de mare, mă mişcăm într-un cub de lumină aurie, ferestrele dădeau spre răsărit, spre sud, spre apus, asta se întîmpla într-un foişor

atîrnat deasupra pieței, acoperişuri ascuțite cu giruete de tablă se înfigeau în cer, curgeau în josul pantelor de țiglă raze (moi. simțeam încins mirosul prăfuit al lemnului de dedesubt, Am făcut duş, m-am trîntit pe pat înfăşurat în halatul vărgat-sterilizat găsit la baie, am rupt banderola de hîrtie, m-am văzut în oglindă cu halatul, arătam ca un şeic. Patul dublu era o glumă bună ; stăteam cu ochii în tavanul alb, simplu, fără stucaturi, nepictat, n-avea nici măcar lampă de mijloc, erau aplice pe pereți şi veioze pe noptiere. Cineva a trecut pe coridor, a pocnit uşa de la lift, m-am răsucit cu fața în pernă, nu-mi dădeam seama clar ce caut aici. Trecuse un an tîmpit, moartea tatii, povestea cu Bătrîna Doamnă, o iubită pe care n-o mai aveam, de ce, naiba ştie de ce, am întins mîna, simțeam sub palmă pînza albă, netedă, neboțită, perna de alături. Asta-i. Aveam să mă plimb prin oraşul vechi, să pierd

vremea căscînd ochii la ziduri plesnite, la turnuri, ruinate, la şanțuri adînci de apărare pe fundul cărora creşte papură în bălți leneşe cu apă densă, închisă la culoare. O să mănînc halviță adevărată la ultimul halvițar în viață, o să mă plimbe Radu la cabane, la vînătoare, la pescuit păstrăvi argintii în ape iuți. Ce viață, hei. Am sărit în picioare înviorat de luminoasele perspective ; am telefonat, aici telefonul era agățat de zid, prins într-o scoabă solidă din alamă, am învîrtit manivela, am suflat în pîlnia microfonului, casca era prinsă cu un şnur negru, izolație de mătase. Legătura se obținea prin centrală, cineva a spus să aştept, aşteptam. Vintul umfla perdeaua, camera din foişor naviga blînd deasupra pieții, pe caldarîm se aliniau umbre lungi, înguste, ascuțite. Clopotul soneriei a vibrat stins, „alo”, „alo”, am spus, mi s-a explicat convingător că nu pot vorbi cu Radu. Nu din hotel, se

săpau undeva şanțuri, se rupsese cablul telefonic, dacă înțeleg. Înțelegeam, n-am agățat casca la loc, am lăsat-o să se legene la capătul şnurului lung, negru.

*

Am dormit zece minute, suficient ca să visez o grămadă de lucruri, tata în balconul casei din strada Spătarului, tata pe malul Prahovei, tata în vizită la aerodrom, în sfîrşit, tata, şi m-am trezit cu senzația caldă că trebuie să fie uite aici, lîngă mine, am întins mîna căutînd mîna caldă, uscată, n-am găsit-o. Mîngîiam muchia noptierei, lemn lustruit, lăcuit, ăsta nu era vis, n-aveam să mai întîlnesc mîna caldă, uscată. Am înfundat fața în pernă şi cred că am spus „tata”, dar aşa cum numim lucrurile de care ne dăm seama abia cînd nu le mai avem. De a căror lipsă fundamentală îmi dau seama abia cînd nu le mai am etc. Tatăl meu, îndîrjit şi

necruțător, şi pe care începeam să-l iubesc doar după ce închideam uşa şi coboram pe scări, şi pe urmă la aerodrom, şi-l iubeam fix pînă cînd urcam scările şi deschideam uşa din nou ; pentru că în afară de mîna aceea caldă care mă scotea din somn, tata mi-a dat numai haine, pantofi, mîncare, jucării, cărți, ceas cu cronograf şi bani de buzunar. Mult prea puțin, dar de asta mi-am dat seama tîrziu, atunci aşteptam doar fără să ştiu că aştept şi n-am primit niciodată ce am aşteptat, aşa, neştiind. Tata mă obişnuise şi mă obişnuisem cu el ca instituție, a trebuit lucrul acela năpraznic şi care vine oricum, instituțiile nu mor, murise, ca să-l văd aşa cum ar fi vrut şi nu reuşea să fie. Dumnezeule, am spus în timp ce mă spălam şi tata era alături, trebuia numai să ies de sub duş, se săpa în mine certitudinea că bătrînul e în camera din foişor, aştepta să mergem, unde ? La avioane, tata a

refuzat să vadă avioanele, vroiam să-l duc la pistă, a spus nu. Nu vreau, a spus, nu mă interesează avioanele, dar eu ştiam că îl interesează şi nu înțelegeam de ce refuză să le vadă.

— Cînd zbori? a întrebat tatăl meu.

— La noapte.

— Ce zbori la noapte.

— Zbor, am spus, două interceptări şi un raid la optsprezece mii de metri.

— Asta e mult la voi ? s-a interesat bătrînul, era destul. Urci la douăzeci de kilometri de noapte şi zbori deasupra pămîntului adormit, nu ştiu dacă înțelegi ce înseamnă asta - a spus tata. Înțelegeam, dar altfel decît el. Nu reuşeam să explic cum înțeleg eu, pentru că urcam în avion şi zburam, simplu, asta era în mine. Nici măcar prăpastie între generații, era mult mai adînc, şi dureros doar pentru că se întîmpla cu tatăl meu.

— De asta nu vreau să văd avioane, şi de fapt nici nu mă interesează, dar eu ştiam că în nopţile de zbor bătrînul stă la fereastra bucătăriei şi se uită la pistă. Balizajul, şi coloanele de flăcări ale avioanelor care decolau în forţaj. Şi raza proiectorului ciuntită de crengile salcîmilor. scînteierea MIG-urilor care aterizau în raza aceea. Mîna care îmi strîngea mîna şi mă scotea din somnul de după nopţile de zbor.

...Am fluierat marşul cu piloţii îndrăzneţi, am oprit apa caldă, apa rece era îngrozitor de rece, s-au aburit ţevile nichelate, se acopereau cu picături bombate, străvezii, am stat sub duş pînă am simţit ieşind ultima picătură de somn, s-a prelins prin vîrful degetelor, a curs la canal cu apa aceea îngheţată. M-am ras, am pus un tricou curat, am coborît în holul pustiu, blonda dispăruse după perdeaua ei de catifea. În vitrina shopului de lîngă recepţie trona un

casetofon stereo şi cu memorie, care costa o grămadă de dolari. Făceau planul de încasări pe două luni, dacă reuşeau să vîndă obiectul acela. Am traversat holul fluierînd, am trecut printr-un coridor cu mochetă vişinie, am coborît cîteva trepte, am defilat prin alt coridor, am tăiat peluza brăzdată de un şanț negru, îngust, adînc.

Oficiul de turism era instalat într-o aripă a hotelului, m-am împiedicat de o măsuță joasă acoperită cu pliante, era acolo un colț de plajă, marea albastră, nisip auriu, la umbra copacilor înalți două fete bronzate parcau un Mercedes alb, decapotabil.

M-am proptit în rama ghişeului, o junǎ cu păr negru şi tricou pictat socotea pe un calculator de buzunar. Habar n-avea să umble cu el, se încurcau degetele pe clape, pe taste, mă rog, era o plăcere să mă uit la ea ; departe, dincolo de zidul care rezema

dulapuri din metal argintiu, răpăia grăbit un telex. A ridicat ochii, a pus calculatorul peste hîrtiile de pe birou, nu-l decupla, pe ecranul displayului clipeau verde cifre absolut aberante. Am făcut semn cu capul spre peretele dincolo de care răpăia telexul, n-a înțeles, m-a întrebat ce doresc. Eventual pe tine, am spus, dar asta după ce înveți să umbli cu minicalculatorul, îmi plac femeile academice - dacă au stil, ea nu avea, pînă îşi formează unul îl prefer pe Salvan. Am adăugat că e păcat de calculator, bijuterie electronică, dacă vrea o învăț să umble cu el în două pînă la şase şedințe, depinde de ea, coeficient de inteligență, şi asta absolut dezinteresat, să uite ce am spus înainte, sînt programat iremediabil pe blonde scunde.

Mă privea fără să clipească, a mîrîit ceva, s-a ridicat, a trîntit scaunul, a mers să-l cheme pe Radu ; avea fundul

mic, strîns în blugi cu eticheta „Lee”, dar numai eticheta era de Lee, asta se cunoaşte, pantalonii îi cumpărase la magazinul din colț, materialul subțire, ieftin, se boțea urît de statul pe scaun.

S-a izbit o uşă, fata asta era un ciclon, începeam să. pricep de ce uraganele poartă nume de femei, Mary, Gladys, Alison, nu, Alison în nici un caz, avea păr prea negru, pielea prea oacheşă ca să o cheme Alison. Alison e blondă şi grasă. În rest se potrivea, şi încă, credea că m-a dat gata cu blugii ei contrafăcuți. A gemut parchetul cînd s-a lăsat să cadă în scaun, a luat calculatorul, plimba îndelung degete subțiri peste tastatură căutînd butonul; l-a găsit, cifrele de pe display s-au stins, a rămas „0” în colțul din dreapta. Un „zero” pulsînd rece şi veninos. Abia atunci a ridicat fața, am vrut să mă ciupesc, zîmbea drăguț.

— Radu te aşteaptă în birou.

Am privit-o lung, am trecut îngrăditura din lemn şi sticlă.

*

Radu a mormăit „servus dragule”, ne-am strîns puternic mîinile, ca oamenii hotărîți să nu se mai despartă, am curs în fotoliul din fața biroului. Telexul clămpănea mai departe, imprimanta se ondula în valuri pe covorul persan, agenția de turism prospera, pe hîrtia galbenă şiruri roşii alternau cu şiruri negre de litere : „asigurați camera grup 321 56 turişti scandinavi”. „Asigurăm cazare 56 turişti scandinavi hotel „La coroana”, nu se încurcau cu majuscule, cu virgule, am ridicat ochii, panglica telexului zvîcnea în salturi scurte, jumătate roşie, jumătate neagră.

— Inovația mea. a spus Radu, nu înțelegeam, văzusem telexuri şi în altă parte, a rîs, m-a lămurit, se referea la panglica bicoloră, „intrările” cu roşu,

„ieşirile” cu negru, aşa nu le încurcă niciodată. Cînd e ceva de căutat, se găseşte numaidecît. Dacă nu găsea, 56 de turişti scandinavi dormeau în stradă. „Departe de Scandinavia lor”, am spus şi Radu a confirmat sec, bineînțeles, departe de Scandinavia.

A tăcut brusc telexul, tăceam şi noi, nu-mi plăcea tăcerea aceea. Se aduna la mîna întinsă din spatele biroului, la entuziasmul pentru imprimanta în două culori. Vintul umfla perdeaua, şine de roată se rostogoleau scrîşnit peste pavaj ; potcoave loveau sec pietrele negre, iscau scîntei albastre, desenau o traiectorie frîntă şi mureau în raze roşii de apus scînteile acelea. Am simțit iar gustul sălciu, ce dracu caut aici. Mă plimbam înconjurînd covorul gros, puneam piciorul în romburile albastre de pe chenarul lat, covoarele persane se țes chiar în Persia ? De femei cu văl negru pe obraz ?

Într-un an se întîmplă o mulțime de lucruri, mi-am spus ; şi ajunge unul singur ca să schimbe totul, pînă la necomunicare. Parcă eu... Asta-i, simțeam prin tălpile bascheților romburile albastre, aici nu se schimba nimic, eu nu mai eram acelaşi. M-am aşezat cuminte în fotoliu, picioarele întinse, ochii în tavan, brațele încrucişate pe piept, ca Ayrton cel debarcat pe o insulă pustie. Mă simțeam respins. Respins politicos de recepționera blondă, de juna cu blugi calpi, de caii care încă treceau pe stradă. De prietenul Salvan, al cărui entuziasm pentru telex nu reuşeam să-l pricep ; atît doar că neînțelegerea izvora din mine.

— Două minute, s-a scuzat Radu, oricît, am zis. O . oră, un an. Trebuie să mă obişnuiesc cu asta. Aşteptatul. Secretul era să mă întind bine într-un fotoliu, şi să ridic ochii, şi deasupra să fie un tavan alb. Cu ochii în tavan se pot

vedea o grămadă de lucruri, dacă ştii să te uiți. M-am instalat mai bine în fotoliu, începeam să-l recunosc, parcă am mai stat în fotoliul ăsta, dar povestea se întîmpla departe, era seară, mirosea a fum şi, mai ales, nu mă simțeam respins. Barul acela avea tot felul de firide şi cotituri, canapele late şi fotolii adînci mobilau firidele, becuri ascunse trimiteau fîşii stinse de lumină spre tavanul scund. Se dansa, aveau un tonomat uriaş cu muzică bună, întotdeauna se găsea cineva dispus să bage o monedă nichelată în aparat, apăsa pe buton, becurile clipeau, brațul negru, lung, subțire, se balansa deasupra şirului dublu de plăci, şovăia, se repezea, depunea discul pe platan. Ne-am strecurat printre fotoliile adînci, silueta desenată vag de lumina puțină, gheară caldă se strîngea răsucindu-se, nu dureros, nici măcar, era ca atunci cînd se strigă din toate părțile un adevăr

pe care refuz să-l aud. S-a lipit de mine, nu înțeleg cum făcea asta, din creştet pînă în tălpi, centimetru cu centimetru trupul subțire, cald, mi-am unit mîinile peste umerii înguşti, fața îngropată în părul blond-cenuşiu - gata. Timp trăit în afara timpului, totul se întîmpla foarte simplu, pieptul mic avea o tresărire, pe urmă lucrurile se aşterneau firesc, dintotdeauna, melodia domoală, gîndurile se filtrau în apa blond cenuşie, cîte mai erau, puține, se duceau şi ele, rămîneam suspendat într-o sferă difuză, mă vedeam de jos în sus şi foarte de aproape, într-un racursi ciudat. Pereții lambrisați se topeau legănat în lumina slabă, existam prin obrazul îngropat în coama blond-cenuşie, prin brațele strîngînd corpul acela subțire, picioarele atingeau picioare strînse în jeans de catifea. Existam prin căldura cu concavități, cu convexități, a trupurilor, buzele rosteau în neştire blestemate de

cuvinte, se pierdeau în părul des, fire lungi intrau în ochi, nas, gură, nu conta, eram dispus să stau aşa oricît, nu jonglam cu gînduri, n-aveam cu ce jongla, eram gol, străveziu ca un elefant din sticlă. Era una din situațiile rare în care „oricît” înseamnă exact oricît. Am strîns mai tare în brațe fata subțire, adică încercam s-o strîng, nu se putea mai strîns, răspundea, nu ştiu cum, asta se simte, se gîndea numai că răspunde, dar total ; pe urmă s-a întîmplat ceva, se stricase echilibrul, era ceva care nu se potrivea ; ne-am desprins, pereții lambrisați reveneau cu paşi moi, se zguduiau şi se aşezau la locul lor. Sprijineau coloane ciudate, jumătate bărbat, jumătate femeie, în partea de sus coloanele aveau capete de bărbați, de femei, toate capetele acelea erau întoarse spre noi. Era atîta linişte, noi ne legănam mai departe, abia atunci mi-am dat seama că muzica se oprise, habar n-

am cînd, brațul negru, lung, subțire, încremenit deasupra şirului dublu de plăci. Noi ne legănam îmbrățişați mai departe, am închis iar ochii lăsînd fața în părul blond-cenuşiu, s-a auzit un declic, foşnetul acului pe placă, paşii stinşi ai celor din jur, cineva spunea „Dumnezeule, ăştia doi se iubesc”.

...Am rînjit, am deschis ochii, Radu scria, a ridicat capul, mi-a prins privirea, căuta în sertar cu mîna stîngă, fără să se oprească din scris.

— Ți-am adus de la Viena...

Pachetul mic, greu, învelit în hîrtie fină. L-am desfăcut, cutia lungă, îngustă, de carton lucios ; căptuşeala din pluş roşu, înăuntru era un cilindru, fildeş galben de ani, omuleți în chimonouri lungi îşi retezau duşmanii dintr-o singură mişcare, în diagonală de la gît la brîu, mînuind cu ambele brațe săbii lungi şi înguste.

— Lovitura „coada rîndunicii - am spus, şi Radu a confirmat fără să ridice ochii de pe hîrtii, da, coada de rîndunică.

Am scos cuțitul din teacă, mînerul de os se potrivea perfect în deschizătura rotundă, oțelul albastru al lamei ' era la fel de ascuțit ca acum cinci sute de ani.

— Anticarul de pe...

— Nu, cel de lîngă Prater.

Anticarul de lîngă Prater, ştiam de la Chioru. Am încercat lama pumnalului cu degetul mare, rămînea o dungă fină pe piele, puteam oricînd să-mi fac harakiri cu pumnalul acela.

*

— Ştii ceva, a făcut Salvan, terminase de scris, s-a lăsat pe spate, se întindea, auzeam vertebre revenind la loc intre discurile cartilaginoase - ştii ceva, vino la mine.

Asfințitul se lungea nesfîrşit, tăia camera în felii roşu-închis soarele

coborît sub acoperişuri, l-am văzut între două case secționat departe de un zid cu metereze, meterezele erau foarte negre şi se decupau foarte clar pe discul roşu care nici măcar nu mai lucea. Nu mai dureau ochii, de privitul în. soare. Puteam să mă uit oricît la el.

— Ce facem la tine ?

— Ei, a spus Saivan, nu mare lucru. Mîncăm, stăm de vorbă. Admirăm armele familiei.

— Mai e ceva de admirat ? întrebam cu ochii în discul roşu, rămînea o bucățică de soare, o calotă bombată intre două din meterezele acelea precis reliefate, se făcea brusc întuneric, întunericul cald dinaintea nopților calde cu o mulțime de stele. Vreo achiziție nouă ?

— Nu chiar, a răspuns evaziv Radu, şi tonul lui putea să însemne orice.

Numai că eu n-aveam chef de Saivan, de casa lui şi de armele vechi adăpostite

între pereții acelei case. N-aveam chef de mersul pînă la el, şi de masa pe care aveam s-o luăm împreună. N-aveam chef de nimic. Am scos pumnalul japonez din teacă, am prins în lama triunghiulară ultima rază din soarele acelei zile.

— Pe mîine, am spus.

Era să cad în şanțul îngust şi adînc, săpat de-a curmezişul peluzei. Am urcat în cameră, am. dat un bobîrnac căştii spînzurate de firul negru al telefonului şi casca a pendulat mult timp în amplitudini largi. M-am întins pe patul dublu, aşa îmbrăcat, eram turtit, subțiat, stors de mine, mă simțeam oribil. Mobilat cu oameni care nu mai erau, eu avioane căzute, cu lucruri şi zboruri care nu se mai întîmplau.

Am scos din buzunar cilindrul de fildeş, samurai mititei tăiau mai departe la inamici ; deosebirea nu era clară, toți purtau chimonouri la fel de lungi, armuri din răchită, aveau săbii la fel de

înguste şi ascuțite. Şi păreau la fel de furioşi, fețele palide, lucioase, erau schimonosite de mînie.

Asta se cheamă sindrom de adaptare, mi-am spus, ce se întîmplă acum. Sila..

Atunci a sunat telefonul o dată scurt, înăbuşit, pe urmă prelung şi insistent, Şi vesel. Nu credeam că poate să sune cu casca scoasă din furcă, putea.

— Alo, am spus, dar asta fără să mă scol din pat. Fără să mă duc la telefon, şi fără să vorbesc în microfon. Cei care vroiam să telefoneze nu puteau suna ; sau nu vroiau să poată. Sau nu puteau să vrea, ce carambol tîmpit. Soneria a mai răsunat o dată, a tăcut. Era mai bine aşa ; Radu ar fi întrebat veşnicul : „cum e în avion”. Am ridicat din umeri, aşa întins pe pat, simțeam pătura boțindu-se. Zborul în sine, zborurile care *rămîneau*, nu erau de povestit ; ce s-ar fi putut povesti, tablouri frînte, secvențe întrerupte din întregul trăit, nu se

alegea, nu se înțelegea mare lucru din imagini trunchiate : „ştii... atunci avionul... înțelegi, nu ?” Nu era nimic de înțeles. Cei care ar fi putut înțelege aveau şi ei zborurile lor, la fel de necomunicat, nu se admiteau terți, tăceam privindu-ne nedumeriți, încercam un gest, nu mergea, izbucneam în rîs. Ne răsuceam pe călcîie, ne depărtam, asta era, nu se inventaseră cuvinte, tălpile OIL RESISTANT ale ghetelor de zbor adînceau în betonul dur al pistei urme ovale, regulate, pe care nimeni nu le putea explica. Mai tîrziu am renunțat, învățasem greu că sînt lucruri care îmi rămîn numai mie, bune, rele, mă descurcam cum puteam, le măcinam, se dizolvau interior şi se cimentau cu ce găseau acolo, întărindu-mă. Avionul mă recunoştea şi mă accepta din nou, şi din nou, de fiecare dată la fel, de fiecare dată altfel, dar acceptat, asta era fundamental, pilonul

în jurul căruia se învîrtea, smucit, lumea. Problemele existențiale se topeau pe apa sîmbetei, apa sîmbetei mirosea a petrol de aviație, curgea despletită la vale amestecînd şuvițe blond-cenuşii şi rotind în vîrtejuri ample pete rotunde, irizate, strălucitoare, de kerosen.

Aterizam, roțile ştergeau pista, avionul se lăsa pe amortizoare, pierdea viteză devenind greoi, lăsa jos botul, rostogoleam pe cauciucuri 350, 330, paraşuta de frînare, 250 de kilometri pe oră, la 200 eram ca şi opriți, din beton izvora necontenit, în benzi de lumină străvezie, apa morților. Degajam pista, mă lua în primire un tehnic cu paletă roşie-verde, nasul avionului pe roşul paletei, era ceva care nu mergea, culorile izbite, pălite de soarele aspru ; îl simțeam prin plexiglas încingînd fața, mîinile, umerii sub chingi, sub costumul anti-g, sub salopeta de milaneză pielea protesta usturînd, dar toate astea se

întîmplau altfel decît sus, altfel decît acum cinci minute. Cînd scoteam trenul mă împărțeam în două, cel care am fost, cel care aveam să fiu peste un ceas, rămînea aşteptarea — eram în aşteptare, şi atît. Frînam, deschideam cabina, mă dezlegau mîini grăbite, eu nu — nu mă grăbeam, casca pe marginea cabinei, ridicat în scaun, turbina se rotea, freamătul aproape insesizabil al corpului de dural, îl simțeam lăsîndu-se greu pe roți, dar nu a odihnă. Ieşeam din cabină, mă strecuram de-a lungul profilului subțire, ştanțat în fuselaj, culcat cu burta pe coama avionului, fermoarul lat adîncea zgîrieturi în lacul străveziu. Tălpile ghetelor de zbor alunecau pe bordul de atac al planului ascuțit. Mă întindeam pe aripa triunghiulară, zece metri pătrați de tablă savant lustruită, prinsă în nituri cu cap îngropat, ochii în cer, spatele rezemat de fuselaj, era cald, de la soare, de la motor, nu aici, mai la

vale, alunecam, ajungeam cu spinarea în dreptul camerelor de ardere, mă încălzeau prin metal, prin costumul transpirat, era o căldură specială, avea ceva neliniştitor, fremăta în ultimele rotații moi ale turbinei. Mănuşile sub ceafă, ochii închişi, soarele ardea roşu prin pleoapele lăsate. Decolau avioane, simțeam trepidația aerului sfîşiat, abia apoi auzeam zgomotul, tuna deasupra, sec, o pleznitură de lavă. Roşul de sub pleoape se întuneca o fracțiune de secundă, soarele trecuse axul pistei, umbra avionului decolat. Motoarele camioanelor mugeau, mirosea fierbinte a benzină arsă, a petrol, a cauciuc, zăngăneau scări şi vodile pe betonul încins, şuieratul unui compresor dinspre pistă, scîrțîitul frînelor, aterizau o grămadă de avioane, toate astea în aşteptarea aceea calmă, rumegam zborul trecut, peste puțin plecam din nou. Simțeam metalul sub mine clătinat,

puneau vodila, venea maşina de tractat, clinchet de metal lovind înfundat metalul, cabluri din oțel erau legate de jambele solide, M-am răsucit, am deschis ochii, peste marginea aripii Alexandru privea nedumerit.

— Uite, am spus, dacă vrei definiția fericirii...

*

Am trecut printr-o uliță îngustă, strînsă, încrîncenată în ea, neagră de umbră, portierele zgîriau tencuiala pereților, cauciucurile derapau pe bolovanii pavajului ; deasupra se încrucişau podețe boltite, prăjini cu firme, atîrnau rufe puse la uscat, atîrnau de mult, pînza albă rămînea mereu umedă, îmbiba aerul greu cu mirosul de mucegai al inului stătut. Pe fundul străzii se tîra orb un fir de apă albicioasă.

Strada făcea un cot strimt, am oprit, cunoşteam locul, de anul trecut, am coborît, ocoleam maşina, eu prin stînga, Radu prin dreapta, am apucat bara de protecție din spate, am ridicat., am tras, mergea uşor, roțile alunecau pe mîzga care acoperea pietre înfundate cu maiul în noroi acum trei sute de ani. Am dat capul pe spate, cerul prin ochiurile unui covrig aurit atîrnat de o bară ruginită ; sus de tot, în adîncul unei fîntîni de lumină, zburau păsări.

Am intrat în prăvălie, uşa nu scîrțîia în țîțînile masive, luneca cu foşnet stins, mobilă se scobea în inimi de stejar afumat. Ghirlande de covrigi reflectau lumina în pete rotunde cu cerc negru de beznă la mijloc, jucau pe coaja lustruită flăcări roşii ieşite din gura cuptorului ; în cîrlige masive prinse de zidurile groase rămîneau atîrnate lungi fîşii de umbră. Am cumpărat un şirag de covrigi petrecuți prin sfoară păroasă de lînă.,

plăteam cu bani de metal, muchiile zimțate zgîriau palma. Aproape m-am împiedicat de Dacia albastră ; am trîntit capacul portbagajului, ca să ies am manevrat mult între contraforturi cu licheni pătînd galben pietrele cenuşii; nu era una din străzile pe care se umblă cu maşina. Am traversat o piață rotundă, lumina izbucnea orbitoare, albă, curată, deschidea zidurile mohorîte, pe treptele unei scări cu balustradă cenuşie de fontă stătea o puştoaică în blue-jeans decoloraţi. S-a uitat lung după Dacie, ținea o minge roşie în brațe. În mijlocul pieții era o fîntînă, ghizdurile se deschideau într-un jgheab săpat în granit, marginile jgheabului erau roase şi lustruite de frîiele, zăbalele cailor legați în inele de fier. Dincolo de piață intram iar în penumbră, am trecut pe sub arcade. Saivan tăcea, îmi juca în fața ochilor tăişul japonez ieşit din teaca de fildeş mat. Din nou lumină, tremura

verde-aurie în frunze de salcie, am trecut podul, ape groase de cristal fluid se spărgeau în picioarele boltite, pietrele bolților aveau urme adînci de cioplitură şi se prindeau între ele prin scoabe de bronz coclit. Dincolo de rîu, pe coasta dealului, urca o stradă compactă ca un zid de cetate. Saivan locuia într-o casă pe al cărei frontispiciu cifre romane se încîrligau alcătuind o criptogramă de nedezlegat, bîrnele porții purtau urme de săgeți, de gloanțe, de pîrjol, Radu trecea netulburat pe lîngă ele, am intrat, casa însăşi amintea de un ou de mierlă, neagră de timp pe dinafară, albă de var pe dinăuntru, între camere se îndesau pereți groşi de un metru. Geamurile se prindeau cu rame de plumb în fundul unor firide atît de adînci, trebuiau zece minute ca să merg, să deschid geamul, să mă întorc înapoi. Mobila de lemn brun închis, aproape negru, tăia în felii precise zidurile albe ; soarele trecea

gîtuit prin tunelele ferestrelor boltite şi se lățea în pete mari, calde, pe podele lustruite, într-un jilț de nuc, răsucită spre noi, am văzut o fată blondă ; şedea cu spatele la lumină, nu reuşeam s-o desluşesc grozav de clar.

— Soția mea.

Soția, asta era o noutate, acum un an nu exista nici măcar în proiect, discreție ardelenească, nu se pomenea nimic de soție în felicitarea de Anul Nou, nici în scrisoarea zgîrcită primită în fiecare iulie, cu regularitate exasperantă, fix la data la care mă ivisem pe planetă. S-a ridicat, nu se mai termina, a întins mîna, dacă ceea ce vedeam cu ochi tulburi de lumină era adevărat, nu-l fericeam pe Saivan. Era ca şi cum ar fi adus în casă o panteră neagră. O panteră neagră îndopată cu dinamită. Mîna mea încăpea perfect în mîna ei. Vreau să spun, în mîna soției. Avea pielea fină, răcoroasă, clipeam,

desluşeam greu fața îngustă încadrată de părul lăsat liber pe umeri. Părul moale lăsat liber pe umeri,

— Irene.

Shake your hands, am zburat afară prin pereții groşi, prin poarta de stejar, aveam în maşină, în buzunarul portierei, o piatră translucidă, ape tăiate piezişlunecau anevoie sub fața cristalului lustruit de fluvii braziliene. Ametist, avea istoria lui împărțită în două, cea ştiută, cea neştiută de mine, mă încălzea piatra strînsă în palmă ; într-o vreme atîrnase de un lănțug, lănțugul de un gît, evident, nu mai avea importanță, parcul şi frunzele căzute din toamnă, şi zăpada aproape topită, am dat din mînă, am fugit înapoi pe scări. Încercam să mă conving că nu mai are importantă.

Am întins mîna, am deschis pumnul, piatra translucidă prindea lumina răsucind-o într-un glob mititel.

— Se găseşte doar în Brazilia, am spus.

M-am răsucit spre Irene, m-am înclinat cu palma întinsă :

— E pentru tine.

— Mulțumesc.

Avea glasul sec şi precis, izbea exact între ochi glasul ei, se potrivea de minune cu oraşul, casa, cu încăperea albă, usa deschisă era alcătuită, acum observam, din stinghii groase, înguste, prinse într-o bandă de fier ciocănit.

— Nu-ți văd valiza.

Scurt şi la obiect ; nici n-avea s-o vadă. M-am întors spre Radu, zîmbea. Dormisem cîteva nopți în casa Saivan, se dormea grozav, zidurile masive strîngeau între ele somnul celor care se odihneau de trei sute de ani încoace sub tavanele rezemate pe grinzi date cu catran, dar nu despre asta era vorba. Somnul din casa Salvanilor era înşelător, şi înmuia. Mă regăseam în camera impersonală de

hotel, acolo era nichel, sticlă, lemnul se înlocuia nefericit cu plastic, faianța albastră din baie, neonul, pereții netezi vopsiți pastelat şi despărțiți prin muchii precise, astea rămîneau înafară, indiferente, nu se insinuau. Păstrau distanța necesară, orice s-ar fi întîmplat între pereții pastelați.

Eu nu, credeam că după nişte ani, nu grozav de mulți, rezervele dispar, tatonări, manevre, premeditări, astea mergeau la început, pe urmă instauram o linişte călduță, încredere reciprocă pînă în pînzele albe, şi restul. Aici greşeam, nu mă învăța nimeni, bătrînii mei îşi aveau linia categorică, „cu mine sau împotriva mea", alb sau negru, învățam singur, viața se alcătuia din nuanțe, tonuri, combinații de cenuşiu mai mult sau mai puțin reuşite ; rar izbucnea culoarea pură. Mă salva luciditatea ardelenească mereu prezentă, zîmbetul lui Radu trăgea o linie subtilă şi

care nu putea fi trecută una din liniile făcîndu-şi loc în alcătuirea firească a lucrurilor, o atingeam, o recunoşteam, mă retrăgeam. Nu învins, aşa era firesc, să rămîn singur în anumite limite, era cumplit de necesar. Saivan zîmbea tăcut în. spatele blondei lui soții, numai cu ochii, exact pentru asta îl căutam. Pentru zîmbetele alea, de care mă puteam sprijini. Dar astea sînt lucruri care nu se spun, nu rămîneau nespuse dacă acceptam găzduirea în casa veche. Nu ştiam încă unde să mă opresc. Habar n-aveam să păstrez pentru mine, ceea ce era de păstrat. De aceea aveam camera *mea* de hotel, dormeam neîntors în patul cu aşternut schimbat zilnic de o muiere grasă, mustăcioasă, aprigă, cu miros de rufă proaspătă.

Am lămurit-o pe Irene că dorm la hotel, nu părea grozav de afectată, am mîncat covrigi, coaja trosnea în dinți, s-a adus vin roşu într-o cană înaltă de sticlă

cu montura de argint înnegrită, sticla albă aburea de la vinul ținut în pivniță. Am mîncat, se vorbea puțin, tacîmurile erau grele, cu blazoane gravate în mînerele masive, şervete scrobite trosneau în inele late de metal alb. Mă dureau ochii cînd mă uitam la şervetele acelea.

După masă am ieşit în livada lungă, îngustă, întinsă în spatele casei pînă la un gard scund din piatră de rîu ; merii aveau crengi grele, se aplecau sub fructele încă verzi, sfere netede, lucioase, tari, şi — bănuiam — cumplit de acre. Iarba era moale, caldă, foarte verde, se apleca fără să se frîngă sub picior, se ridica cînd treceam mai departe, între meri atîrna un hamac marinăresc, nu se potrivea cu zidurile, cu frunzele merilor, m-am întins, cerul se legăna între crengi. Se însera cînd am ieşit în oraş, mergeam între Radu şi Irene, străzile erau pline de lume, am rămas în urmă lîngă o vitrină

cu piese auto, pivotul superior dreapta căpătase joc, puteam oricînd să mă trezesc cu roata culcată. Am intrat în magazin, am cumpărat un pivot, l-au ambalat în hîrtie albastră cu ursuleți maro. Am fugit .pînă să-i ajung pe Salvani, aveau picioare lungi, i-am ajuns, mă uitam la ei din spate, era o plăcere să-i privesc, unul lîngă celălalt, înalți, subțiri, oamenii viitorului. ce mai, cu blugi şi cămăşi cadrilate, groase, m-au luat intre ei, m-am uitat sus, în stînga, în dreapta, mă simțeam ca un copil bun dus la grădiniță de părinții lui.

*

Stăteam înfipți în scaunele înalte de bar, Irene şi Radu ajungeau cu picioarele la bara nichelată ieşită jos din tejghea, eu nu, îmi legănam în aer pantofii de sport „Elan”, la intrare Saivan parlamentase îndelung cu portarul, pantofii mei încălcau într-un fel eticheta

locală. Băuturi sofisticate se clătinau în pahare înalte, era mult fum, tonomatul nu răcnea, punea aşa. un fond necesar, sunete plutind, auzea numai cine vroia să audă. Ardelenii au auzul fin. Tînăra pereche dezbătea probleme capitale cu voce scăzută, apropiau frunțile deasupra paharelor, se priveau în lumina ochilor, cum naiba le reuşea fără să-şi încrucişeze pupilele, uneori frunțile apropiate se lipeau, Irene strîngea pleoapele, pleoapele strînse desenau un zîmbet. am ridicat din umeri, n-o credeam capabilă de performanță. Cred că Radu dădea şi el ochii peste cap, nu-l vedeam, stătea cu spatele la mine aşa cum se răsucea pe scaunul înalt. Am băut un gît de nu-ştiu-ce, aluneca inofensiv prin esofag, s-a ramificat în linii de căldură prinzînd pieptul într-o țesătură roşie. Era grozav, gol pe dinăuntru, cădeam lent în mine fără să mă opresc. Exact senzația nopților de

zbor, după nopțile de zbor. mă întorceam acasă, apartamentul meu. blocurile dintre salcîmi, zborul nu se termina încă, îmi făcusem aterizările, toate patru, la ultima am ieşit lateral de axul pistei, corecție de vînt, se schimbase vîntul cînd eram în aer. Ce noapte muncită, plafonul jos atîrna sub două sute de metri, se termina zece mii de metri mai sus. tăiat din orizont în orizont. Era o linie netă, despărțea bolta argintie de atîtea stele, o despărțea şi o ferea în fața întunericului compact de jos. Zburam la rasul norilor. țeapa argintie a tubului Pitot se înfigea exact în linia aceea de întuneric îngust, se lipeau văluri de nori subțiri, se destrămau pe cabină, pe fuselaj ; fluturau scurt şi dispăreau într-o fîlfîire roşcată. Am ridicat ochii de pe aparate, prin vizorul căştii, prin plexicul cabinei, stele, Dumnezeule, ce vedeam acolo nu era de spus, nici nu încercam să gîndesc în cuvinte, cuvintele, am rîs, am închis

ochii, imaginea rămînea săpată în retină, nu se uita, aşa îmi aminteam nopţile de zbor, îndărătul pleoapelor ; dar asta se întîmpla întotdeauna mai tîrziu, nu în avion, nici după aterizare, atunci plecam golit de luciditatea rece a profesiei, călcam pe valuri moi de întuneric de-a dreptul peste cîmp, balizele pistei rămîneau în spate, nopţile cele mai negre au. şi ele lumina lor. Păstram în dosul pleoapelor indicaţiile bordului, mă întindeam în pat, nu adormeam imediat, nu puteam. Nu se putea. Luam sabia atîrnată deasupra patului, - sabia era grea, metalul tăişului oxidase de mult în cenuşiu mat dar rămînea la fel de ascuţit, trasa spirale întunecate şuierînd, despicam în fîşii aerul camerei.

— ...toată povestea, a spus Saivan, m-a bătut pe umăr, am clipit, cum ţi se pare ?

Nu mi se părea nimic. Irene a întins paharul, am ciocnit pentru nu ştiu ce, pentru tot, am lăsat paharul jos.

— N-am terminat, a spus Radu, nu înțelegeam ce trebuie să termine, de ce ține cu tot dinadinsul să termine lucrul acela al cărui început nu-l ştiam. O ținea pe Irene de umeri, Irene a lăsat capul pe spate, gîtul lung, puternic, elegant, cu tot felul de fibre reliefate precis dar nu brutal, se topeau blînd în pielea caldă, deodată mă deranja îmbrățişarea lor, fără sa ştiu de ce. Pentru că erau umeri de îmbrățişat, mîinile mele țineau strîns marginea barului. Pentru că se înțelegeau fără cuvinte, fără ca măcar să se privească, asta se simte. Pentru că aveau unde să se întoarcă, clădirea aceea în afara vremii, care scoate din oameni tot ce e de scos.

— Eşti atent ? a insistat Saivan.

Am zîmbit strîmb, veneam încet de foarte departe.

— Pilotul moare de somn - a făcut Radu.

— Nu i-a priit dormitul în hamac, a completat Irene.

Atunci mi-am dat drumul şi am spus o groază de lucruri, cuvintele răbufneau nestăpînite din adîncurile în care zăceau îngrămădite, se adunau, se strîngeau de mult, . acum ieşeau, nu ştiam cît de logic, şi de fapt nici nu avea , importanță logica. Salvanii au întors ochi mari, fără să clipească, fața Irenei brusc urîțită în lumina chioară, scofîlcită sub părul lăsat pe umeri. Le-am spus de sabia maiorului tăind aerul în felii întunecate ; de balizele aprinse, lăsate în urmă cînd luam întunericul în piept ; de ceea ce se întîmplă în cabină cînd avionul o ia razna sub mine, fără să asculte de comenzi. Le-am spus despre zboruri de noapte, la înălțimi şi viteze în fața cărora noaptea se dă la o parte, lumina metalică umplînd cabina, izvorînd tăcută

din tabloul de bord, din pulturile cu contacte, prelinsă pe cupola străvezie, dincolo de cupolă întunericul se destrăma în ochiuri mari, nodurile acelor ochiuri erau stele imense şi planete înghețate. Focul şi frigul treceau prin aerul rar care înceta să fie aer, pete de lumină palidă trasau raze fosforescente, fosforescență verzuie, manşa avea o mie de umbre legănate lent la cea mai mică mişcare. Încercam să explic rațional, rațiune amorțită sub casca etanşă, nu avea rost, lucrurile se petreceau după legi atunci şi anume create ; se aprindeau, se stingeau, trecerea lor lăsa dîre scurte în aerul cabinei. Zburam într-o sferă de lumină incertă, la cîteva mii de metri deasupra, spre apus, orizontul palid căpăta o tentă roşcată – atît, întoarcerea jos era o dare înapoi, pămîntul de sub tălpi, aici toate aveau forme şi nume precis cunoscute, se întîmplau lucruri dinainte ştiute ;

păstram pentru mine lumina incertă cu abia ghicite tente roşii. Asta ținea fix pînă dimineața, mai precis pînă adormeam, puneam sabia la loc şi cădeam în somn ca un lemn, nu se visează în somnul după nopțile de zbor, mă trezea ziua de afară - albă, certă, palidă, spulbera tot ce era neclar, undeva se adăuga un strat subțire, fin, aproape invizibil. Am spus că cele mai dure oțeluri se alcătuiesc din asemenea straturi subțiri, fine, invizibile, tăişurile făcute din asemenea oțeluri taie lin pînă dincolo de os, nici nu-ți dai seama cînd a ieşit pe partea cealaltă.

Salvanii tăceau politicos, n-aveau cum să înțeleagă, unele lucruri se pricep numai după ce le-ai trăit şi nici atunci, le retrăieşti doar, iar la sfîrşit datini capul şi faci „nț-ț-ț'“ din buze.

Se stingeau lumini, oamenii se ridicau de la mese joase, un tip cu hăinuță albă de doc număra bani şi întorcea scaune

cu picioarele în sus, pe mesele joase ; vorbeam înainte, spuneam despre rachete explodate la o sută de metri în fața avionului, am trecut încă o dată prin cercul roşu cu rază de moarte agățat de manşă ca de singura şansă, manşa era moale şi inutilă, cu tijele comenzilor tăiate ; pe urmă noaptea împîclită de lună cînd simțeam avionul căzînd neputincios sub mine, şi zborul niciodată terminat în care tubul Pitot trasa linii adînci pe dealurile înghețate şi în cerul incolor de ianuarie, şi pe creierul meu amorțit, zbor niciodată terminat, pentru că n-am aterizat, nu-mi amintesc aterizarea, zbor întrerupt la jumătate, finalizat de un instinct cu care mă mîndream dar care nu ținea de mine, apărea imprevizibil, dispărea pentru naiba ştie cîtă vreme, fiecare dată putea fi ultima, zbor care m-a retezat în două, fin şi precis, ca acele oțeluri alcătuite din mai multe straturi subțiri.

Camera de hotel era ca un salon de spital, albă, aseptică, impersonală, creste scrobite împărțeau cearceafurile în ' pătrate egale, somnul se petrecea într-un caroiaj din pînză albă, pătura albastră, pufoasă, mirosea stins a lînă udă. Somnul era şi el aseptic, fix opt ore de repaus, refăcea fără să odihnească. M-a sculat telefonul, foarte devreme, am bîjbîit prin penumbra cenuşie, albastră, perdelele umflate ca pînze de corabie, briza de dimineață sufla stins din trei părți deodată. Dincolo de acoperişuri răsărea un astru roşu, rece, străin, nici măcar nu lumina. Telefonul atîrnat în perete avea o sonerie remarcabilă, am dus la ureche casca de ebonită neagră, am băgat fața în cutia agățată cu cîrlig solid de alamă, am strigat „alo” în pîntecul cutiei, se căsca o gaură cu margini mîncate, auzeam în cască un suflu amplu din fundul căruia venea foarte depărtat şi foarte clar un fir moale

de voce. „Alo”', s-a suprapus un glas cu accent ardelenesc, „vorbiți cu Parisul”, undeva se cuplau contacte, pocneau sec chei băgate în fişe, alergau fire de-a lungul şoselelor, peste munți albi şi fluvii, treceau granițe, se cățărau pe stîlpi cu izolatori de porțelan traversînd continentul, asta-i, Parisul, am spus din nou „alo” în cutie, aşa, la noroc Vocea de femeie graseia neliniştită cam la două mii de kilometri, cuvinte de neînțeles se rostogoleau moale din cască pe mocheta camerei de hotel. Se întîmpla ceva la celălalt capăt al firului, acolo era cu două ore mai devreme, nu suni în mijlocul nopții să auzi o voce dragă : glasul de femeie s-a frînt întrebător, aştepta răspuns, am tras aerul dimineții în piept, am zbierat : „do you speak English ?” în microfonul cu margini mîncate. Atunci s-a auzit un declic, „mă iertați, am greşit camera”, casca vuia ca un ghioc, s-a stins. Îmi auzeam, în

rotundul de ebonită, răsuflarea. Am agățat casca la loc. peste acoperişuri ascuțite astrul străin începea să devină soarele ştiut. Aveam o carte pe noptieră, am deschis-o, încercam să citesc, n-a mers. Nu puteam citi. Am făcut duş fierbinte, am tras blugii şi tricoul pe corpul umed. am ieşit în coridor : era de fapt o galerie suspendată deasupra holului de la intrare, m-am aplecat peste balustradă, nu vedeam mare lucru, întunericul mirosea stins a tutun rece. M-am întors în cameră, m-am încălțat, am coborît scara, fără zgomot, ascensorul hotelului era vechi, demodat, ocupa golul scărilor montat într-o cuşcă de sîrmă împletită, cablurile bine unse luceau stins, s-au plesnit intre ele, înăbuşit. Pe uşa centralei era desenat cu alb un telefon, geamul mat se lumina slab dinăuntru, scria pe geam că intrarea persoanelor străine e strict interzisă. Am intrat, telefonista voinică

moțăia la pupitrul cu contacte, avea sub coate o revistă deschisă, nu păcălea pe nimeni revista aceea, lumina era prea chioară ca să poată citi.

— Bună dimineața, am spus. femeia se freca la ochi fără să înțeleagă, am explicat că citisem ce scria pe uşă, dar eu îmi dorm nopți din viață la hotelul ăsta. şi încă de ani de zile, ce fel de străin sînt ? Vroiam să ştiu cine a chemat de la Paris, abia atunci s-a trezit, „sînteți greşeala cu Parisul", eu eram în general o greşeală, dar asta nu se spune. Am aprobat din cap, habar n-avea cine chemase, ştia numai pe cine, povestea se schimbă dacă primeşte comanda din interior, adică din interiorul hotelului, atunci da. ştie tot, cine pe cine, şi încă. pentru cită vreme. Şi tariful, noaptea e altul, de fapt Parisul sună rar aici, mai ales nemții şi sîrbii. A explicat, clape de alamă se aliniau în patru şiruri paralele, şirul de jos era ciuntit, „vedeți:- vedeam,

clapa camerei chemate era deasupra clapei mele, asta-i.

Zîmbea stingheritǎ, nu se mai întîmplase, poate vreți o cafea, nu vroiam, mulțumesc, m-am răsucit pe călcîie, am închis încet uşa aceea cu telefon pictat pe ea. M-am învîrtit prin hol, am căscat gura la casetofonul din vitrină, am bătut armura încet peste obrajii de metal. Avea praf pe vizieră, am şters praful. Pe urmă am ridicat viziera şi niturile vechi au țipat îngrozitor de strident; undeva, sus, s-a trîntit o uşă. M-am aşezat în fotoliu, credeam că o să apară recepționera blondă, n-a apărut. Îmi părea rău că refuzasem cafeaua telefonistei. Am ieşit din hotel, piața era neaşteptat de neagră, rece, pustie, frigul de dimineață urca din lespezi cenuşii prin tălpile bascheților ; am coborît scările cu mîinile înfundate în buzunar, alunecau picioarele pe treptele ude. Ziua începea brusc după colț, soarele se

ridica în lungul străzii, trimitea raze groase în şuvoaie roşii, am mers pe razele acelea.

Trotuarul era pustiu, eu şi copacii, am văzut cîteva pisici întîrziate, bănuitoare, se arcuiau, dispăreau sub porți pînă ajungeam la ele. A scîrțîit lugubru o poartă, a ieşit un bătrîn înalt, țeapăn, mustăcios, privea drept înainte cînd am trecut pe lîngă el, cu ochi opaci din sticlă mată Am zis cuviincios „bună dimineața”, n-a răspuns. Poate însemna orice, m-am gîndit, bătrînul înalt cu ochi de sticlă mată şi salutul rămas stingher în aer. Întîmplările care răstoarnă universul se întîmplă în fiecare zi. Se adună, se înghesuie linişţite, universul nu se răstoarnă cu vuiet mare, se răsuceşte uşor întors pe dos de lucruri limpezi, mărunte, trec pe lîngă ele fără să le recunosc. Rar se întîmplă ceva ieşit din comun - avertisment. Ca atunci, mi-am spus, dar asta a fost de mult,

mergeam în eleganta uniformă albastră, sclipeau pe ziduri reflexe de lumină trimise de cucii din aur, de vulturul din argint, aveam soarele în față, era dimineața devreme, soarele se ridica legănat între două blocuri, drept înainte ; fîşii înguste, aurii, alergau nebune pe fațade frîngîndu-se în ritmul paşilor. Era una din dimineţile în care se merge cu paşi apăsați, nu puteam, şchiopătam cu piciorul luxat prozaic pe scări, călcasem strîmb, mă feream să calc strîmb, se întîmplă, nu poți pune veşnic toată talpa pe pămînt. Femeia care venea spre mine şchiopăta şi ea, am văzut de departe, venea cu lumina în spate, lumina îi îndulcea şi-i înmuia conturul, subțiindu-l spre ireal. Am văzut-o de departe, venea exact pe şuvoiul de lumină, era încă foarte devreme, soarele jos, venea decupată incert, trotuarul pustiu aburea umed, închis, lucios, razele orizontale reflectau unde roşcate în asfaltul negru.

Femeia aceea venea în lumină, corpul drept, prea drept, asta se simte, auzeam bocănitul sonor al pantofului ortopedic pe asfalt, se legăna silueta subțire, țeapănă, aplecată în partea bocănitului sonor. I-am simțit privirea de departe, ne apropiam şchiopătînd amîndoi pe trotuarul gol, lățit, lungit în toate părțile ca o pistă de decolare - aterizare. Încercam să calc normal, nu puteam călca normal. Fulgera o durere vie prin gambă, îmi răsucea piciorul. Am ştiut ce o să urmeze, era clar ce o să urmeze, complicitate scălîmbă, ne-am întîlnit, inevitabil, în dreptul unui magazin de încălțăminte, prin vitrine mari, limpezi, priveau lucindu-şi mat pielea în soarele proaspăt, perechi de pantofi. Nu doar complicitate, a fost şi multă speranță în ochii încercănați, fața uşor asimetrică, ofilită, părul sărac, buzele subțiri, dar nu asta era esențial, exista pudră, exista coafor, se putea folosi ruj ... care

înviorează pielița palidă, pentru gheata monstruoasă cuprinzînd strîns piciorul pînă sub genunchi nu exista nimic. Nici măcar un vinovat care să poată fi arătat cu degetul.

Treceam pe lîngă ea, nu puteam călca normal, exact asta năştea lumina de speranță în ochii încercănați, femeia era incă tinără, n-avea să mai fie multă vreme, umilință, şi speranță, şi întrebare, toate se voalau într-un licăr de complicitate, noi şi ceilalți.

*

— Eşti un aviator sumbru, spunea Irene, asta s-a întîmplat în seara cînd n-am vrut să merg cu ei la un ceai ardelenesc, o să dansăm - spunea fata, nu vroiam să dansez. Nu simțeam nici o nevoie să dansez. Cum naiba se învîrte lumea la voi, am tropăit în mijlocul camerei cu mîna ridicată grațios în aer, şi gazda udă podelele ca să nu se ridice

praful, mulțumesc, am spus, nu simt nici o nevoie. Mergeți voi, eu am ce face.

— Chiar, a întrebat Radu, ce faci ?

Puteam să fac o mie de lucruri. Puteam să mă duc la bar, să citesc în camera de hotel, să bat străzile din jurul catedralei. Puteam să închid ochii, asta era cel mai uşor, şi să fiu deodată foarte departe, şi să simt pe obraz degetele fine, şi să privesc ochii verzi aurii îngustați în zîmbet.

— Pentru Dumnezeu, a făcut Irene, în capul meu aviatorii au fost întotdeauna oameni înalți cu vindiacuri din piele, şi încă, povestind mereu isprăvi nemaiauzite, petrecute între cer şi pămînt. S-a întors spre Radu, pe cine ai adus în casă ? Nu e înalt, n-are haină de piele cu fermoar, tace tot timpul.

Am ridicat picioarele, aveau banchete late din scîndură groasă, lemn afumat şi lustruit, nu cu lac, vremea, marginile tăiate drept erau mîncate, rotunjite

blînd, fibra de stejar îndesată în fibră de stejar, banchetele se prindeau în zidul unor nişe adînci, am ridicat picioarele, am rezemat bărbia de genunchi, asta, am spus, cu povestitul, vreme pierdută. N-ai înțelege nimic.

Radu se bătea cu lama unui stilet filigranat peste dinți, l-a aruncat în aer, lama filigranată se rotea, reflecta lumina, pete rotunde, portocalii, alergau pe tavan, pe zidurile vechi, pe fața Irenei.

— Încearcă, a spus, am ridicat din umeri, nu era nimic de încercat. Trebuie trăit, profesia trăgea un cerc net în care intrau doar cei de acelaşi fel. Care gîndeam la fel pentru că strîngeam o manşă în mînă, etc.

— Pierzi enorm, a spus Irene, cu cercul ăsta net al profesiei, numai că nu pierdeam. Vedeam altfel. Unde am ajunge dacă am gîndi identic, am întrebat. Dacă ne-ar place tuturor aceleaşi lucruri. Aceleaşi blonde.

Irene a rîs, s-a lipit de Radu, „aceleaşi blonde, a spus, imposibil. Sînt unică”, şi în clipa aceea, într-adevăr, era.

— Unicat, a mîrîit Saivan, i-a cuprins umerii cu brațul, s-au îmbrățişat rîzînd, se sărutau. Era un cămin în camera mare, ardea focul, crengi subțiri care luminau fără să Încălzească, băteau flăcările în dinții albi, umezi, roşii de foc, s-au pupat iar. Să încerc, mi-am .spus, ce-ar fi să încerc, şi ce ar fi ca într-adevăr să priceapă ce e de priceput ăştia doi. Tipa asta lungă atît de plină de ea. Mă uitam la ei cum se strîng în brațe. Radu Saivan, care se credea căsătorit cu o fată frumoasă, fără să ştie că de fapt a adus în casa bătrînă o panteră neagră. Eu, mi-am spus, pilot fără avion. Ce rămîne dintr-un pilot care coboară din avion, exact pilotul. Un fel de jumătate.

— Ascult, a făcut Irene.

Se desena părul blond pe piatra cenuşie, pe catifeaua vişinie a panopliei,

deasupra căminului se încrucişau săbii drepte, săbii încovoiate, sulițe lungi de cavalerie, atîrnau buzdugane, țevile răsfrînte ale pistoalelor cu cremene miroseau stins a iarbă de puşcă.

— Nu-i mare lucru de spus, am început.

Şi m-am întors într-un zbor din amurg, jos era aproape întuneric, întunericul prăfuit şi incert de după apus. am decolat, se lumina violet pîcla cenuşie în flacăra forțajului. Am băgat trenul, flapsurile, viram spre mare, s-a legănat, s-a rotit încet globul mohorît de sub noi, în mizeria tulbure a țişnit brusc, auriu, decupat foarte clar şi ondulîndu-se în volute largi, fluviul. Am privit bordul roşu. normal, am scos din viraj cu botul pe dunga vînătă, front de întuneric, creştea de la răsărit, se pierdea deasupra în benzi albastru închise, roşii, portocalii, la zenit cerul se topea într-un galben foarte palid şi foarte

subțire, în adîncul galben clipea stins prima stea din noaptea aceea. Din noaptea care o să vină. mi-am spus, atunci am văzut marea, începea de nicăieri, continua valul acela vînăt care închidea cerul spre est, se deschidea spre litoral într-o tentă cenuşie cu umbre roşiatice fine de tot. astea erau culorile amurgului, se țeseau pe cupolă, luceau scurt pe tabloul de bord, marea se desprindea foarte precis din cenuşiul țărmului, mai mohorît, mai dens. punctat do lumini licăritoare.

Acolo e întuneric, mi-am spus, Constanța şi restul. Tipi care se pregătesc să iasă cu tipele lor, marinari care coboară pe uscat din navele ancorate în rada exterioară; vedeam luminile navelor, albe pe apa plumburie, şi punctele ştiute ale felinarelor de poziție, verde în dreapta, roşu în stînga. cenuşa din jur făcea culorile acelea, roşu, verde, foarte vii şi strălucitoare.

Zburam jos, sub o mie de metri, a lucit scurt şi s-a rotit peste oraş raza farului. Am numărat unsprezece secunde si am văzut iar lumina aprinzîndu-se în mulțimea luminilor din port, alungindu-se într-o rază tăioasă şi despicînd apusul din orizont în orizont. Ieşeam pe mare, zburam într-o sferă tulbure ,şi opacă, am mărit luminozitatea bordului. Simțeam compresorul măcinînd aerul cenuşiu, se schimba ceva în sunetul motorului. Am muşcat marginea măştii de oxigen, nu, motorul. Tahometrul, temperatura ajutajului, manometrul de ulei, normal. Am împins maneta de gaze. Dincolo de plexiglasul cupolei amurgul se despica în fîşii lungi, lăsau să pătrundă între ele întunericul, fîşiile acelea; aici întunericul venea de sus. Ce glumă bună, mi-am spus, să mă lase motorul în larg. Să înot o săptămîna şi să întreb vapoarele întîlnite unde e Constanța. Am împins maneta de gaze în

forțaj total, o mie de kilometri la oră, am cabrat brusc avionul, am înclinat, trăgeam într-un viraj de luptă nesfîrşit şi discul acela imens de apă sărată s-a legănat şi s-a rotit, aşezîndu-se pe muchie. Atîrnam cu avionul pe marginea unei emisfere de întuneric negru, am dat capul pe spate, atunci m-a orbit bila incandescentă răsărită dincolo de munții începețoşați ai uscatului. Am întors avionul pe față înainte ca totul să coboare pe orizont, aici tot orizontul se lumina în galbenul acela palid, ne lansam spre apus, opt mii de metri la altimetru, am strîns masca de oxigen pe obraz. Aici, am spus. lumina zilei de ieri, lumina soarelui pe care l-am văzut ducîndu-se, dar asta se întîmpla jos, la zece mii de metri ardeau razele soarelui răsărit din nou în apus. Am simțit MIG-ul trepidînd mărunt şi întinzînd în lumina crudă țeapa tubului Pitot, se înfigea în benzi late de culori

incandescente, am coborît vizorul fumuriu, marginea de jos a cerului incredibil se rezema de creste haotice pentru a doua oară desprinse din întunericul aceleiaşi zile trecute, munții. Treceam în supersonic, avionul lăsa în urmă o dîră. vedeam în periscop, ara o dîră albastră, portocalie, galbenă, albă pe măsură ce urcam şi globul de soare îşi deschidea culoarea ca atunci cînd urcă ziua pe cer, numai că acum noi urcam peste soarele care se tot înfunda spre apus, la şaptesprezece mii de metri soarele era alb şi rotund, globul ştiut din miezul zilei, țintuit pe mijlocul cerului.

O mie opt sute kilometri la oră, am tras mai departe de manşă, răsuceam lin avionul şi toată planeta s-a răsucit şi a trecut deasupra noastră ; simțeam soarele acela alb de încins, îl simțeam arzînd prin burta avionului. Am lăsat MIG-ul să cadă, ne-am dus urlînd pe-o curbă prelungă de cer sfîşiat, sărac,

înghețat, aerul stratosferei, am redresat din nou în noapte, la viteze şi înălțimi domestice, jos erau oraşe de lumini, sate de lumini, de la două mii de metri vedeam farurile automobilelor pe şosele ce uneau acolo sate şi oraşe. Acum, mi-am spus, dacă cuplez din nou forțajul, şi lansez avionul spre vest, şi urc, la doisprezece-treisprezece mii de metri răsare iar, portocaliu, soarele acela invers. Care se deschide şi devine soarele ştiut la optsprezece kilometri înălțime, din ce în ce mai limpede şi mai sus pe măsură ce pămîntul se afundă în noapte. Dar nu ştiu ce reuşiți să scoateți din cuvinte, Salvanilor, pentru că astea sînt totuşi numai cuvinte, îmi făcea plăcere să mă uit la mutrele lor, voi ați vrut, am spus. Radu a întins vîrful stiletului filigranat spre mine, prea multe culori, a zis, aproape mă dor ochii. M-am uitat la Irene, rîdea, uite, a spus, cred că încep să văd ceva. Tu ai avionul.

*

— Tu ai avionul...

Sigur, cum uitasem, auzisem de multe ori, tipul cu avionul, asta mă scutea de o groază de chestii, inclusiv cele de care doream fierbinte să *nu* fiu scutit. „Eşti chiar fericit ?”, dădeam nătîng din cap, eram, revenisem la zbor după zece luni de coate tocite pe băncile Academiei Militare, în ziua aceea zburasem, am fost gata să mă curăț, din tîmpenie, nu uitasem avionul, nici o clipă, asculta la fel de docil, asta rămîne în sînge, se transformă în reflex, în instinct, în mod de viață - pierdusem, se alterase simțul acela atît de fin care apare doar în situații limită, cu 1-2 secunde interminabile înaintea situațiilor limită, vestind, avertizînd. Nu mai simțeam avionul în vîrful degetelor. Am picat, am văzut copacii intrînd în parbriz, casele din marginea satului, ştergeam cu aripa malul înalt al fluviului, lut galben,

ciuruit negru de găurile lăstunilor, apa miloasă din botul avionului o simțeam vălurindu-se în spate, acolo unde jetul atingea oglinda galbenă, în stînga, la cîteva zeci de metri, un remorcher vărsa nori de fum. Am trecut lateral, trăgea trei şlepuri încărcate cu Dumnezeu ştie ce, pe punțile încinse de soare marinari mîncau pepeni cu miez roşu. Am simțit gura brusc uscată, firele colimatorului dansau şi se încrucişau pe piciorul gros al podului. Manşa în burtă, viraj de luptă, ieşire dintre maluri, avionul cabrat puternic, zgîriam cerul spălăcit cu planul drept, atunci am simțit MIG-ul lăsîndu-se moale, curgînd topit, lichefiindu-se sub mine, ducîndu-se obtuz în cîmpia prăfuită, fără să asculte de comenzile bracate complet. Manşa grea juca inutilă prin cabină izbindu-mi genunchii, limită de viteză, cădeam atîrnat, aproape pe spate, acul vitezometrului se tîra spre 440, 420, 400

km prăpădiți pe oră ; comenzile umbrite de căderea cu unghi mare de incidență, turajul la relanti, asta era, n-am pus motor, răsucisem jumătatea virajului de luptă din inerție, rămîneam agățat sus, la jumătatea traiectoriei frînte. Cădeam, am împins maneta de gaze, motorul prindea greu, difuzorul sorbind în spasme aerul sărac, cald, diluat al cîmpiei, viteză mică, debit insuficient, toate astea în timp ce avionul cădea la nesfîrşit, încă două mii de metri pînă jos, două-trei sute îmi trebuiau să mă întorc pe față, lent, nu acum, să mai prind viteză am încercat manşa cu vîrful degetelor, am simțit tremurul repezit, vibrația surdă, prevestitoare, de coardă întinsă gata să pleznească, nu acum, mai aveam de aşteptat. Cădeam cu spatele, rezemam cîmpia pe umeri, 10 tone de metal deasupra, apoi cerul, albastrul şters printre genunchii prinşi în tuburi şi fermoare, de acolo veneam,

aerul începea să şuiere în lungul fuselajului, ochii alergau de la vitezometru la altimetru, fixasem limita de şase sute km. pe oră la două sute metri înălțime, nu ultima şansă - şansa, singura, viteza, minimă care asigura, la altitudinea aceea, întoarcerea avionului pe față. Dacă nu... aveam să văd ce rămîne de făcut, întotdeauna rămîne ceva de făcut, de la 200 de m, din poziția mea, nu puteam catapulta. Se săpau cifrele albe pe retină, 450 km pe oră la 1400 m, cădeam, 500 la 1000, am început să răsucesc avionul, uşor, se înşuruba lent, 550 la 800, scăpăm, 600, am întors avionul pe fată la 600 de metri, pămîntul era mic, şi rotund, si depărtat, îl vedeam ca pe o minge de tenis cenuşie. Asta-i, am cuplat pilotul automat, m-am întins în cabină, mă curățăm ca un tîmpit, nici în şcoală nu pățisem aşa ceva. M-ar fi găsit risipit pe trei hectare, om şi avion, comisie de

anchetă, cutia portocalie din derivă, barograful. filmul negru, de cele mai multe ori voalat exact pe ultimele secunde, necesarele, misterioasele, izbăvitoarele ultime secunde; la concluzii nu îndrăzneam să mă gîndesc. Am cuplat forțajul, am făcut o gamă completă de acrobație pe verticală chiar acolo, deasupra celor trei hectare.

După aterizare duşul. Dacia albastră, două ore de şosea, tipi cu priviri sfidătoare mă depăşeau, plini de importanță, gonind spre treburi ce nu sufereau amînare. Am trecut podul, intram în oraş, primul stop, ca de obicei - sărit, parcajul din spatele Universității, fisa nichelată în automatul portocaliu, am deschis iar maşina şi m-am întins pe canapeaua din spate, mă duc nu mă duc; pe tavanul îmbrăcat în plastic alb se,derulau imagini blond-cenuşii : mergeam. Am văzut iar cerul acela spălăcit din care tot cădeam, am oftat,

m-am ridicat, am trîntit portiera. Zidul mohorît al Universității arunca umbră densă, cu iz intelectual. Telefonul public, „alo”- ,,alo”, s-a făcut ne vedem şi de data asta, amînam pentru data viitoare ceea ce era de amînat. Ceea ce nu era de amînat, dar noi ne încăpățînam să tot lăsăm pentru un viitor indecis. Aşteptarea în fața agenției CSA, să mori de rîs, în vitrină un TU-l54 împungea spre cer cu botul negru, rotund. M-am uitat la ceas, întîrzia ca întotdeauna, a apărut brusc lîngă mine, exact cînd începeam să cred că n-o să mai apară, tot ca întotdeauna; era un „totdeauna” special, fragil ca o sticlă subțire. A fost liniştea totală, caldă, bună, zbura vîjîind tot ce mă alcătuia, rămîneam cel oglindit în ochii privindu-mă țintă în ochi ; aici greşeam.

— Ce mai faci, întrebarea nu era gratuită, ne vedeam rar, prea rar, smulgeam zile aşezîndu-le între noi, am

ridicat din umeri, făceam lucrul cel mai grozav din lume, aerodromul, avioanele, „O.K.”, n-a întrebat, afirma, nu vedeam privirile lăsate, pluteam foarte sus şi foarte departe, ,,da, am răspuns, Cred că e foarte O.K.”. Ce uşor zburau cuvintele mari, mă lipseam de o halcă zdravănă din mine - fără să ştiu. Povestea de dimineață, fata de lîngă mine, eram ÎNTREG, debordam de mine pe ochi, pe nas, pe gură - mai ales pe gură. Bucureştiul de vară se estompa într-un lac, într-un parc, îmbrățişam în mers umerii subțiri, simțeam brațul rezemat de mijlocul meu, agățat de centura blugilor, ne potriveam, încăpea exact în mine, parcă eram vițelul cu două capete şi patru picioare. Mă afundam în părul moale, ne-am oprit, față în față :

— E bine să nu ne mai vedem.

Se făcuse frig.

— Nu acum.

— Ba exact acum. Eu o iau încolo - a făcut un gest spre interiorul parcului - tu urci în maşină şi pleci.

Am strîns mîna îngustă pînă la durere, adică pe mine mă dureau degetele albite de strînsoare.

— Nu cred că o să pot.

A zîmbit îngustînd ochii, aşa zîmbea, cu ochii înguşti, filtra în ei lumina dinăuntru, verde, şi aurie, şi cu puncte scînteietoare de albastru ştii ce a răspuns ?

— Tu ai avionul.

*

M-am dus în piață, era zi de tîrg, marți, miercuri, poate vineri sau sîmbătă, pierdusem şirul, de asta veneam aici, sa pierd şirul, piața se ținea sub un zid cu bolți negre, umbra grea ascundea coşuri aurii .din nuiele de salcie, lemnul alb al ciuberelor mirosea încă a crud, avea să mai miroasă multă

vreme, se vindeau cuie pătrate de potcoave, grămăjoare de tămîie pentru ars în fața icoanelor, tăişuri de coasă, basmale roşii frigeau ochii de atîta culoare. Soarele decupa orbitor arcurile de boltă pe o coasta prăfuită, iarba se tocase de mult, pămînt călcat în fiecare marți sau sîmbătă de nenumărate tălpi, iarba nu apuca .să crească de la o săptămînă la alta, de la un an la altul, pămîntul se prindea într-o țesătură deasă de rădăcini. subțiri şi fragile, se intersectau în noduri rotunde, alburii, roase şi ele de paşi, de roțile căruțelor, de copitele cailor țintuite în potcoave prinse cu acele cuie pătrate. Era înghesuială, înghesuială liniştită, trupurile alunecau fără să se atingă, toate se întîmplau lent, cumva solemn, pusul roşiilor pe balanțe de aramă, număratul banilor, tipul înalt în bluză decolorată cu epoleți aranja roşiile în sacoşă cu gesturi măsurate, una cîte

una, şovăia, le potrivea între ele, putea merge o mie de kilometri cu sacoşa aceea fără să curgă o picătură de zeamă. Urmăream cu gura căscată o bătrînă aşezînd morcovi pe scîndura lată pusă de-a curmezişul căruței, scîndura era lustruită şi galben-roşcată de atîția morcovi ; bătrîna avea obrajii crestați migălos în linioare fine, crestătură lîngă crestătură, cutele nu cruțau un milimetru de piele, convergeau într-o geometrie subtilă spre ochi, spre colțurile gurii, gura era aspră, cu buze strînse şi subțiri ca o sfoară de cînepă. Morcovii erau aranjați pe fundul căruței într-un monolit de frunze şi rădăcini gălbui, se obişnuiau ochii cu lumina, nu erau galbeni, erau de un portocaliu viu, fosforescent, ca paletele finişorilor de pe portavioane, aşezați grijuliu, unul cu frunzele, celălalt cu vîrful ascuțit de rădăcină, se potriveau perfect unul în altul, bătrîna îi apuca cu mîna, mîna da,

la fel de crestată ca obrazul dar adînciturile erau mult mai mici, pielea lustruită de soare reflecta lumina într-un bronz uniform, bronzul acela netezea, întindea, rotunjea, degetele se mişcau repede fără să rupă aerul de lucru făcut o dată pentru totdeauna. Mîinile distonau, nu erau mîinile unui om bătrîn. Apuca rădăcinile clădite în căruță şi le reclădea pe scîndură, le potrivea între ele, nepăsătoare la ce se întîmpla în jur, de oiştea ridicată spînzura o balanță cu platane din alamă, albe de lucioase ce erau. Aşa m-a găsit Irene, holbînd o mutră nu grozav de inteligentă la bătrîna aceea, mi se reflecta fața în talerele balanței de deasupra, cîte o față deformată pe fundul fiecărui taler, două zîmbete nătînge ieşite din aceeaşi gură.

— Hello captain, suna aiurea pentru piața aceea, „hello”, totuşi Irene, în blugi, cu tricoul ei de bumbac, *se potrivea*, avea exact aerul necesar, mişcările

gîndite, eu nu, asta se simte, distonam, nu mă lipeam, nu făceam parte din ce se întîmpla acolo.

— Îți place ?

Am ridicat din umeri, habar n-aveam dacă îmi place. Se deosebea prea mult de ce eram obişnuit să-mi placă.

— Trece peste mine, am spus. E ceva care îmi scapă.

— Ție îți scapă o grămadă de lucruri, a zîmbit Irene.

Am întins mîna, am luat sacoşa umflată atîrnată de umărul ei, gest absolut formal, era înaltă, subțire, umerii drepți, putea să mă ducă cu sacoşă cu tot fără să bage de seamă. Asta-i, copil născut în fîn, la soare, hrănit cu lapte de la țîța vacii. Mi-am amintit camionul care descărca lapte în fața blocului, mă trezea în diminețile de vacanță zgomotul sticlei lovite de metal, uneori sticlele se spărgeau, se vărsa lapte, urca pînă la etajul patru mirosul

subțire, se acrea pe drum ; închideam geamul, mă înfăşuram în pătură, dormeam mai departe. Asfaltul se lipea de laptele scurs, ocoleam cu bicicleta cioburile mate, negre de muşte.

— Ce tot spui ?

Uneori gîndeam cu glas tare, nu se face, am mormăit ceva despre dealuri, despre mere, despre copiii hrăniți cu acele mere, ce înalți cresc. Se fac cît casele.

— Îmi pare rău că te dezamăgesc, a făcut Irene, eu sînt din Cluj.

Aproape nu conta, pentru deosebiri esențiale e nevoie de distanțe mult mai mari. Şi de ani care să se adauge, atîția încît să nu mai ştii cînd au trecut. Irene a rîs, m-a luat de mînă, m-a tras după ea printre căruțe, spre mijlocul pieții. Pe pămîntul prăfuit, peste rădăcinile tocate de iarbă subțire, era pusă o cergă mițoasă, strălucitor de albă, groasă, cred că nici nu se îndoia de groasă ce era,

cerga aceea. Aşezaseră pe ea roți galbene de caşcaval ceruit, roți brune de caşcaval afumat, mai erau cîteva lucruri pe care nu le înțelegeam, forme umflate, cusute strîns pe margini, cu găurile cusăturilor brumate de picături străvezii care jucau lumina în pete irizate ; pe frunze de ferigă vedeam cutii cilindrice din scoarță de brad legate cu sfoară groasă. Dincolo de cergă stăteau doi ciobani cu pălării negre şi pături în pătrate de şah aruncate pe umeri, dar stăteau, adică încremeniți, şi muți, şi nu ştiu cum crescuți din pămîntul sărac, purtau sub curele late de piele groasă cuțite cu mînere mari în teci de lemn, încercam să rîd, se oprea rîsul în gît; tipii ăia aveau din belşug exact ceea ce-mi lipsea mie.

— Ei ? - a făcut Irene, dar întreba în şoaptă, aplecată ca şi cum căuta ceva în sacoşă.

— Sînt mîndri, am reuşit să storc, nu era numai mîndrie. Ne-am întors, am

plecat fără să cumpărăm caşcaval, era ca şi cum .am fi scos o piatră dintr-un soclu de statuie.

Sub bolțile negre Irene a tîrguit miere şi o sticlă cu spumant de baie iugoslav. Mergeam spre casa Salvanilor, am trecut podul, eu căram sacoşa, habar n-aveam ce era înăuntru, ceva moale şi ceva tare cu multe umflături, Irene ținea într-o mină borcanul înalt, în cealaltă sticla cu spumant verde, avea o formă ciudată sticla aceea, soarele trecea prin mierea galbenă, prin lichidul verde, uleios, culorile erau foarte vii şi păstrau în ele un sîmbure de lumină albă.

— Sînt mîndri pentru că sînt, a spus Irene, urcam dealul, în fața porții am lăsat sacoşa jos, „nu intri ?”, mai

tîrziu, după masă, sus strada se afunda în pădure.

*

Moartea tatii a început cu o aterizare de noapte, am venit, cu farul de bord, pământul era albastru-violet în pata ovală de lumină, se strîngea pe măsură ce ne apropiam de sol, a lucit umed betonul pistei. Am pus roțile, tubul Pitot s-a legănat pe marginea unui orizont închipuit de şase balize roşii ; lăsam botul jos, am declanşat paraşuta de frînare, „după ce termini vii la mine” - a spus conducătorul de zbor. În microbuz era întuneric, m-am lovit de cineva, „fii atent !”, Costel, şi-a scos casca, albea, difuz pe scaunul de lîngă el.

— La zebră, am spus, n-am pornit imediat, mai rula un avion. Maestrul alerga spre microbuz, s-a îndoit intrînd în caroseria scundă.

— Ce noapte, a spus. Boss, ai aterizat prost ?

Am ridicat din umeri, de mult nu mai aterizasem aşa O.K. Uns. Aproape de perfect.

— Atunci de ce te cheamă?

Asta vroiam să ştiu şi eu Poate să mă cheme pentru o mie de chestii, mi-am spus. Nici nu făcea să mă gîndesc. Am trecut. pe lîngă radiolocatorul de aterizare, aerul ionizat din jurul antenei adîncea în noapte un vîrtej violet fosforescent.

— La ce înălțime ai fost ?

— Sus, am spus. La şaisprezece mii.

— Era lumină ?

...Crepusculul foarte palid, cu o dungă stinsă, albastră-portocalie, decupată stins spre vest, trebuia s-o ştii acolo ca s-o vezi.

— Nu mai era, am spus. Nu mai era nici un pic de lumină.

Microbuzul a oprit derapînd. Am fugit spre zebră, urcam scara în spirală, coridorul de la etaj plutea în lumina

leşioasă, albastră, la stînga gemea telexul pentru hărți meteo. Am intrat în camera semicirculară cu pereți de sticlă, colonelul a întors capul, o clipă numai, a făcut semn cu mîna : aşteaptă. Venea un avion la aterizare. A ridicat microfonul, „fii atent la viteză”, dinspre radiofar plonjau trei lumini, una roşie, una verde, una albă, între ele şi mai sus a țîşnit raza îngustă a farului de aterizare, pipăia pămîntul decupînd o elipsă de iarbă arsă, săracă, iarba din capul pistei, elipsa aceea alerga cu patru sute de kilometri pe oră. M-am aşezat pe pervazul lat de ciment rece, lipicios, simțeam prin salopeta matlasată, prin costumul anti-g, făcusem trei ieşiri, mai aveam una, în zebră era frig, noapte de februarie neagră cu stele mari, rotunde, incredibile. Au chelălăit pneurile avionului aterizat, norul de fum se ridica albastru-violet în raza proiectoarelor, astea erau culorile nopților de zbor :

violet, alb, verde, roşu. Şi liliachiul stins al balizelor de pe bretelă.

Zepi s-a răsucit spre mine, becurile oarbe ale planşetei, raza verzuie a ecranului radar de pe consolă luminau faţa colonelului de jos în sus, scoteau din întuneric trăsături pe care nu le cunoşteam. Era o mască îmbătrînită, faţa aceea nouă.

— A telefonat maică-ta.

Am schiţat un început de zîmbet : vocea mamii, în zebra asta. La telefonul cu multe butoane. Cincizeci de kilometri vest, la plafon şaizeci în coborîre, cu o mie o sută litri gaz, 530 cerea coborîrea spre virajul unu plus doi. Am sărit de pe pervazul de ciment, făcusem trei ieşiri, mai aveam una, se închega ceva, plutea în aer, care-mi spunea că nu mai fac ultimul zbor.

— Bătrînul tău e grav bolnav.

La cincizeci de kilometri vest în noapte, şi cu şase mii de metri mai sus,

530 se impacienta cerînd intrarea în turul de pistă. Zepi a scuipat o aprobare în microfonul din ebonită neagră. Am strîns marginea căştii între degete :

— Cit de grav ?

— Du-te acasă, a făcut colonelul.

Pe ecranul radarului raza verde tăia noaptea în cercuri, sectoare, culoare obligatorii de trecere, avioane aflate în noaptea aceea tăiată cereau aterizarea. Mi se uscase gura ; trebuiau să se întîmple lucruri mari. pentru ca mama să telefoneze la aerodrom. Şi să obțină legătura aici, la zebră, prin telefonul acela împănat cu becuri şi butoane.

— Mergi cu maşina ?

Am dat din cap, da, merg cu maşina, încercam să smulg imagini, tatăl meu, nu reuşeam, eram prea plin de noaptea aceea secționată, pe pistă un avion urla împiedicat în frîne, cu motorul la maximal. „Cuplează”, a cuplat, flacăra forțajului țîşnită din ajutaj, jetul de gaze

fierbinți mătura pista, transforma scînteierea anemică a balizelor în globuri portocalii de lumină caldă. MIG-ul a pornit accelerînd rapid, în treizeci de secunde era la două mii de metri cu trenul, flapsul escamotat şi conul scos. Asta-i:

— Vezi cum conduci, a spus Zepi, m-a bătut cu palma pe umăr, nu stătea în obiceiurile colonelului, aşa am ştiut că tata murise.

*

Dezbrăcarea la celula de alarmă, duşul fierbinte, duşul rece. nu găseam prosopul, m-am şters cu salopeta albastră, mirosea şi intra în piele mirosul de petrol, de ulei pentru avioane. Am fugit la garaj, fugeam degeaba, mă vedeam alergînd pe alee, nu-mi venea să cred încotro alerg, ce banc tîmpit. Ce banc formidabil de tîmpit, intra în logica firească a lucrurilor, logica firească se

răsturna, se agăța în crengile salcîmilor, clipea cu ochii mari, gălbui, ai stelelor incredibile. Era una din situațiile în care refuzam net logica firească. Era şi logic, era şi firesc, părinții... ei da, tații mor, se duc într-o lume mai bună înaintea fiilor. Şi eu, dacă voi avea vreodată un băiat, o să închid ochii înaintea lui ; îngrozitor este cînd copiii mor înaintea părinților. E firesc ca lucrurile să se întîmple aşa cum s-au întîmplat. Dar nu cu tata, am spus. Nu cu tatăl meu. Nu era de acceptat. Pietrişul de pe aleea garajelor scîrțîia sec sub tălpile OIL RESISTANT, garaje scunde, plate, ametite, încropite din plăci gofrate de dural, carton asfaltat, scînduri, traverse de cale ferată, chirpici, prelate, saci din plastic, lumina palidă uniformiza contururi de vis urît. M-am poticnit în lacătul simbolic atîrnat de uşile pliante, balamalele ruginite au țipat chinuit. Am luat lanterna din maşină, cu o zi înainte scosesem pompa de benzină

de pe motor, pleznise garnitura, metalul negru se umezea, se murdărea, dîre de praf lipicios curgeau şi se întîlneau undeva, sub carter. M-am căznit mult cu şuruburile lungi, filetul fin, locul era strimt, incomod, lucram greu, cheile unsuroase alunecau din mîinile murdare, a trecut o grămadă de timp pînă am pus pompa la. locul ei.

Şoseaua era umedă, aluneca sub roți, vălătuci albi de ceață se ridicau din şanțuri, se închegau în cuvinte grele : niciodată. Întotdeauna. A sclipit o lumină violetă, am auzit o sirenă, în față, de-a curmezişul şoselei, se oprise o maşină alb-albastră.

— Ştiți cu ce viteză ați trecut prin oraş ?, habar n-aveam, cu o sută doisprezece kilometri pe oră. Cifră goală, milițianul a întrebat inutil : „aviator ?”, am dat din cap, „aici nu sînteți în cer, sînteți pe şosea.”

Strîngeam volanul în mîini, o sută doisprezece kilometri pe oră, am spus, cît face asta ? N-aveam nimic la mine, bani, acte, adică nimic din ce înseamnă un om în raport cu alți oameni. Cu legea, tipa aia legată la ochi.

— Gîndiți-vă la cei de acasă, la ei mă gîndeam, plutonierul cărunt, spătos, avea chef de vorbă. Pe şoseaua asta alunecoasă, a spus, ajunge o frînă. Un cauciuc spart. Un copil în fața maşinii.

— De unde copii, şoseaua era rece, neagră, pustie, de unde copii la ora asta ? în schimb tata... s-a curățat.

Nu puteam să spun : a murit. Nu se potrivea cuvîntul cu tatăl meu, mai tîrziu m-am obişnuit, scriam fără să tresar în tot felul de fişe, formulare, la rubrica : tatăl, scriam „decedat”. Dar milițianului aşa i-am spus, că bătrînul s-a curățat. Plutonierul a băgat capul prin geamul deschis, marginea caschetei mi-a atins obrazul :

— Atunci... degeaba goniți aşa. Tot nu mai ajută.

S-a dat înapoi, a făcut semn cu mîna : circulați.

Avea dreptate, nu mai ajuta. Conduceam blînd, fără să depăşesc nouăzeci la oră, o vreme am mers în spatele unui camion TIR, mi-a umplut de noroi parbrizul, farurile, am mers în spatele lui pînă n-am mai văzut nimic, atunci am oprit, am curățat geamurile, luminile, într-un sat din apropiere lătrau cîini. Am urcat iar la volan, scormoneam după amintiri care nu vroiau să iasă la iveală.

...Pe tata l-am văzut la morga spitalului, au tras o brancardă de metal alb din frigiderul uriaş cu geamuri, prin geamurile acelea vedeam tălpi galbene ieşite de sub cearceafuri aspre : am apucat marginea de metal vopsit, s-a lipit palma de metalul înghețat. Mi-am amintit că tata a fost sanitar în armată,

în tinerețea lui vagă şi despre care nu-i plăcea să vorbească, sau eu nu ştiam să ascult, cîte brancarde din astea o fi cărat, spatele încins în curele, ceafa camaradului din față, unu-doi, unu-doi. Am dat cearceaful la o parte, bătrînul chircit de boală lîngă uşa deschisă a frigiderului nu era tatăl meu. M-am lăsat pe vine lîngă el, ochii închişi, dinții de fumător pătimaş şi obligat de boală să se lase de fumat muşcau buza de jos, nu-l văzusem cu barba aşa mare, căruntă, cenuşie pe pielea aceea nefirească. Ieşeau fire țepoase dintre cute adînci, înțepau cînd îl sărutam pe obraz - scurt şi prea rar - era tata. Înghețа pe bărbia nerasă un fir de salivă însîngerată, ultima răsuflare a tatii. N-am îndrăznit să şterg spuma roşie, palidă, definitivă, buzele strîmbate într-o grimasă chinuită.

Pe urmă a fost ultima noapte, nu grozav de blîndă, am stat cu sora mea pe treptele capelei de la Crematoriu, ziua

trecuse zgomotoasă, rude, prieteni, vechi luptători, tata era în PCR din 1935, la picioarele sicriului o grămadă de perniţe cu decoraţii, nu se putea discuta în linişte, doar seara ne-am încheiat conturile cu bătrînul. Era o noapte clară, cu stele cît pumnul pe cerul oraşului, sora mea povestea ceva, copilăria noastră, am rîs amîndoi, mă rugam lui Dumnezeu ca a doua zi să fie înnourat şi să plouă. ...A fost un senin nesperat, albastru adînc, şi soarele a scos o mulţime de lume din case. Au fost foarte multe flori, coroane, jerbe, buchete, mama topită de plîns, vedeam prin ceaţă şi totul se întîmpla foarte repede, vedeam oameni pe care nu credeam că o să-i mai văd vreodată, oameni pe care tata nu-şi închipuise că o să-i mai vadă vreodată, îi vedea acum. Bătrînul împărţea oamenii în două, cei dragi, cei indiferenţi, cei pe care-i iubise şi deveneau indiferenţi treceau automat în grija Domnului. Din

cei strînşi în sala rece, albă, foarte puțini făceau parte din prima categorie. Am ridicat din umeri, tata a repetat. mişcarea în sicriul îmbrăcat cu pînză roşie.

S-a cîntat „Voi-jertfă căzut-ați”. Am căutat din ochi, am vorbit cu cîțiva din cei veniți să ducem pe umeri sicriul în sala de incinerare, nu pe căruciorul acela negru, sinistru, era singurul lucru pe care îl puteam face.

L-am dus clătinat, s-au rostit două discursuri, le auzeam fără să vreau să le aud, eram departe, nu voi îndrăzni niciodată să-mi dau părerea despre discursurile acelea. Cineva s-a aşezat în față, acoperea chipul tatii, am înfipt mîna în brațul lui, l-am dat la o parte. Avea ochi negri, îndureraţi, miraţi. Fața tatii era senină, calmă, distant-uimită, dar asta convențional, pentru că încercam eu să scot ceva din obrazul neted, ras, şterseseră firul înghețat de

salivă, chipul tatii vorbea cît nisipul de sub tălpi, cît cerul de deasupra. Golită de sînge, de viață, nici măcar adormită - asta se simte, din somn te scoli, era atît de străină fața tatii - era *altceva*. Era înafară. Nu mai era fața tatii. Nu deştepta amintiri, amintirile mele puține se legau altfel, nu reuşeau să se lege cu ce se întîmpla aici. Cineva mă bătea pe umăr, am strîns o mină, strîngeam sute de azi dimineață, de unde atîtea, părinții mei erau mai mult singuri. M-am întors la chipul supt, fusesem la ceva înmormîntări, era primul mort pe care îl vedeam. Mi-am spus că, de dincolo, bătrînul îmi serveşte ultima lecție. Purtam uniforma boțită, îmbrăcată în grabă acum două zile la celula de alarmă, am vrut să scot vulturul trufaş din piept şi să-l pun pe. pieptul bătrînului, aripile ascuțite înțepau pielea palmei, fața tatii, rasă, se afunda în ea însăşi. Mi-am amintit înmormîntările

mele, sicrie închise, şepcile albastre de pe capac, am luat mîna de la piept: se trăgea, undeva, o linie netă. Se adînceau toate liniile nete trase pînă atunci. S-a cîntat Internaționala pentru cei rămaşi, tata pleca legănat în jos, se închideau capace masive de fier peste un soclu din marmură neagră. Tata pleca *singur* pe ultimul drum, cobora ca să nu mai urce niciodată.

Am ieşit afară, clădirea masivă trepida sub tălpi, dintr-un coş ieşea răbufnind fum negru. Urca drept în cerul groaznic de senin, nu se risipea, nu era vînt, se amesteca sus de tot cu albastrul, cu lumina, cu soarele. Cei dragi şi apropiați m-au sfătuit imperativ s-o duc pe mama acasă, trebuia să rămînem, să mai stăm o dată - aşa, în familie, totdeauna familia pleacă ultima, noi nu, am urcat-o pe mama în maşină, am demarat mult înainte ca cele din urmă volute de fum să urce drept în soare.

S-ar fi cuvenit să mai rămînem o dată, ultima, împreună.

S-ar fi cuvenit să fac o grămadă de lucruri pe care nu le-am făcut; nu pentru că se cuvenea, aşa simțeam nevoia - să le fac. Nu le-am făcut. Lucrurile se petreceau în afară, rupte de mine, şi oamenii care se pricepeau la asemenea lucruri manevrau şi făceau ceea ce ştiau ei că se cuvine, şi scoteau din mine ceea ce vroiau ei să scoată.

Era greu să devin deodată foarte înțelept.

Şi l-am văzut pe bătrîn - ultima oară cînd am fost la ei ne-am certat, nu mai țin minte pe ce problemă politică atît de importantă pentru soarta planetei, purta o cămaşă groasă de cow-boy, i se înroşise fața, fruntea, roşeața urca la rădăcina părului cărunt, ne-am despărțit supărați definitiv - pînă la viitoarea întîlnire, coboram în întuneric scara blocului, am auzit un declic, s-au aprins

becurile, m-am răsucit, apucasem să cobor cîteva trepte, l-am văzut prin balustrada scării cu mîna pe butonul alb, rîdea ascuns, aşa a rămas tata pentru mine. Un bătrîn în cămaşă de cow-boy, ieşit să-mi facă lumină.

*

Zăceam pe patul de hotel, ochii în gol, cinemateca din tavan furniza gratuit cele mai aiurite şi neaşteptate filme. Juca în fața ochilor ziua uscată, mergeam de la zebră la celula de alarmă, veneau avioanele din ultima ieşire, pămîntul era crăpat, prăfos, tufe verzi-cenuşii creşteau din praf, deasupra timpului juca, unduit, apa morților. Am desfăcut fermoarele costumului, betonul pistei frigea, smoala dintre plăci fierbea înăbuşit, făcea băşici, băşicile se umflau şi se spărgeau, ieşea un abur subțire, maroniu, se destrăma, mirosea a gară, a fum de cărbune, a traverse de cale

ferată. Am trecut prin fața avioanelor, soarele reflecta tăios duralul lustruit, conturul precis se estompa în fîşii de lumină, metalul rămînea neted, răcoros. Am trecut mîna, din mers, în lungul unui bord de atac. Auzeam zgomotul motoarelor dinspre radiofar, punctul incert pierdut în aerul tremurat se apropia, se desluşeau aripile, trenul scos, deriva înaltă scînteia ascuțit trecînd prin dreptul soarelui. Citeam numărul pe fuselaj, avioanele filau interminabil, cădeau brusc, fumul alb-cenuşiu ieşit la contact cu betonul rămînea deasupra pistei ca o scamă de ceață stingheră; cifrele roşii însemnau camarazii mei, Mihai, Truță, Grig. Am văzut avionul lui Bill, adică mai tîrziu am ştiut că e avionul lui Bill, trecuse apropiata, venea cu viteză mai mare, asta a fost hotărîtor, avea treizeci-treizeci şi cinci de metri înălțime, mai erau 400-500 metri pînă în capul pistei, atunci s-a

ridicat stolul de păsări, a ieşit din iarba săracă şi cenuşie o pînză întunecată, a unduit, s-a ridicat pe verticală, a cuprins avionul, s-a sfîşiat într-o groază de puncte negre căzînd cu aripile strînse pe lîngă corp. Nu se întîmpla nimic, m-am oprit cu ochii la avion, cobora în aceeaşi pantă, am auzit distinct loviturile înfundate, una-două-trei, avionul încremenit deasupra cîmpului ars cu botul ridicat pe orizont, acolo timpul se sleia în secunde nesfîrşite, soarele lucea în deriva înaltă, punctele-păsări cădeau fantastic de lent, pluteau risipite, şi liniştea, se făcuse deodată linişte, auzeam sfîrîitul băşicilor de smoală, bubuitul înfundat şi liniştea aceea de motor brusc oprit. Au fulgerat pe retină cifrele roşii, 4708, ăsta-i Bill, am spus, la douăzeci şi cinci metri înălțime cu motorul oprit de păsările intrate în difuzor, şi încă, la patru sute metri de tot.

Am pus casca pe beton, avionul ridica botul dar cădea pierzînd portanță cu fiecare kilometru pe oră frînat, cobora pe o traiectorie încă firească dus de inerție, cît avea să mai coboare ? Trei sute, două sute de metri, lucrurile se măsurau în zecile de metri despărțind om-avion de capul pistei, stupid, mai văzusem avioane aterizate prea scurt, puse pe pămînt, ştiam ce urmează, norul de praf, şi saltul pe jambe, căderea grea, izbitura în plin, scrîşnetul metalului rupt pe beton, MIG-ul plutea chinuitor de încet şi nesfîrşit de repede, ăsta-i cuvîntul, plutea absurd susținînd zece tone de metal pe aripile scurte, subțiri, ascuțite, şi pe limita de viteză mereu în scădere. Corpul alungit devenea efectiv mai greu — cu fiecare zecime de secundă trecută. A picat brusc cîțiva metri prețioşi, măsurați în unități fundamentale, s-a dus placat spre pămînt, asta : putea însemna orice, începînd cu panica din

cabină, soarele ardea nemilos cupola de plexi, şi terminînd cu cei cîțiva kilometri la oră cîştigați în manevra aceea pe muchie de cuțit. A fost *manevra*, singura posibilă, avionul s-a oprit din cădere la cîțiva centimetri de pămînt, formule subtile transformau metrii de înălțime în viteză, viteza se împletea cu timpul scurs greu în metri de distanță, încă puțin, cîteva lungimi de fuselaj, mai tîrziu m-a cutremurat ce a fost atunci în mine, profesie, prinde pista, n-o prinde, dar detaşat, lucid, dur, eu aş mai trage manşa, foarte fin, atît!

Roțile mîngîiau iarba, auzeam ruperea seacă a firelor uscate, între cauciucul negru şi sol se iscau vîrtejuri de praf. A fost zborul icnit, clătinat, a fulgerat scurt deriva în lumină, a fost chelălăitul cauciucului pe beton şi fumul alb-cenuşiu țîşnit de sub roți. Atît doar că totul se întîmplase altfel decît de obicei, foarte clar, foarte limpede, neestompat

de şuieratul turbinei şi rupt nu ştiu cum în bucăți distincte, şocul înfundat al amortizoarelor, scîrțîitul jambelor, zgomote pe care nu le credeam. Zgomote care şi în avion doar se simt. A lăsat botul jos, auzeam frînele gemînd, discuri de beriliu presînd discuri de beriliu, paraşuta de frînare, m-am răsucit după el, ieşise din pistă printre balize, am văzut un camion tăind cîmpul şi oprindu-se lîngă avion.

*

Îl aşteptam pe Saivan, asta se întîmpla pe malul rîului, lîngă pod, şedeam pe cheiul îmbrăcat cu plăci de ciment, intre plăci creşteau fire de iarbă şi flori de muşețel ; dunga cenuşie de nămol uscat, prăfos, sclipeau rar solzi de mică în soarele care începea să coboare, arăta pînă unde creşteau apele de primăvară.

— Pierdem filmul, a spus Irene. a ridicat mîna, a fluturat-o prin aer, mi-a

vîrît sub ochi ceasul mic, auriu, în ramă ovală, prins de încheietura fină cu un lănțug, verigile plate se legau între ele prin fire subțiri. Şedea lîngă mine pe taluzul înclinat, m-am lăsat pe spate, o vedeam de jos în sus, încolăcise brațele în jurul picioarelor, bărbia sprijinită de genunchi, vorbea cu ochii în gol, spre malul celălalt, a spus că nu e prima oară cînd pierde un film din cauza lui Radu.

Mergem singuri, sau merg singur, am declarat. Aveam nevoie de filmul aceia. Era exact una din serile în care se merge la film şi cînd ies afară e deja noapte cu stele - şi pot să mă duc la culcare.

— Vreau să te întreb, a făcut Irene. ştii cum se întîmplă, stai lîngă cineva şi .lucrurile par clare ca sticla, bloc lucios, nu mai e nimic de spus, pe urmă apare o întrebare, prima fisură, şi alta, şi altă. se ramifică, se leagă între ele, sticla cade în cioburi şi rămîne dar nu ca înainte -

rămîne cald, cu legile, cu viața lui, el însuşi, şi atunci îmi dau seama că de fapt n-am ştiut nimic, şi risc să trec pe lîngă tine fără să te cunosc cum eşti, şi nu vreau...

— Dumnezeule, am spus, ce introducere.

— Afurisita de educație - s-a scuzat fata.

— Şcoală ardelenească ?

— Nici măcar, a dat Irene din mînă, întotdeauna e foarte greu să te apropii de cineva. Să nu înțelegi greşit, te rog.

— Cum adică ?

— Se poartă, m-a lămurit, ca o modă întunecată. Atunci cînd eu spun ceva, şi tu înțelegi altceva - pentru că vrei să înțelegi altceva.

— Nu la noi, am spus. Nu în aviație.

A sărit un peşte din apa grea, curgea netedă la vale amestecată cu albastru şi cu foarte puțin roşu, s-au lățit cercuri pe apa netedă.

— Totuşi e greu de tot - a reluat Irene. Trebuie timp, şi pudul de sare necesar.

Am ridicat din umeri aşa culcat cum stăteam, mie mi-a ajuns o plimbare cu maşina, dar asta se petrecea foarte de mult şi foarte departe.

— Vrei să răspunzi, m-a somat Irene cu voce chinuită, sau te duci la dracu ?

— Asta-i o mică discuție cu cuțitele pe masă ?

— Cred că da.

— E riscant, am mormăit.

M-am uitat în sus întrebător, dar Irene îşi ferea ochii, privea aiurea peste rîu, era acolo o perdea de pomi cu coroane rotunde, case vechi se ascundeau sub pomii aceia.

— E riscant, am repetat.

— De ce ?

— Nu ştiu niciodată unde poate ajunge o mică discuție cu cuțitele pe masă.

— În cel mai rău caz... a început Irene.

— În cazul nostru, am întrerupt-o.

— O prietenie frumoasă.

— De asta mi-e frică, de o prietenie frumoasă. Nu cred în prieteniile frumoase dintre o femeie şi un bărbat.

— Dar între bărbaţi ?

— E incomod, am explicat. Te încarci cu celălalt, începi să-l simţi, să-l gîndeşti, asta naşte răspundere.

— Faţă de cine ?

— Faţă de om sau de avion. Faţă de femeia de care m-ar lega o prietenie frumoasă. Nu ne temem de cuvinte, O.K. ?

— O.K.

— Faţă de acel, aceea, căreia, căruia, îi dai prietenia ta. Pe care îl împovărezi cu prietenia ta, asta nu e ca o decoraţie.

— Pilotule, şi-a plesnit palmele, aşa nu se poate trăi. În reţeaua asta de răspunderi, cum le spui.

— Aşa înţeleg eu să trăiesc.

— Exact asta oboseşte şi neliniştеşte la tine, s-a strîmbat Irene. Şi sperie, şi îndepărtează. Nu păstrezi nimic pentru tine...

— Aşa crezi tu.

— Asta-i impresia pe care o faci.

— Nu te lua după impresii. Rişti să loveşti unde nu trebuie.

— Vorbim cu cuțitele pe masă - a amintit fata.

— Eu m-am tăiat o dată.

A rîs : O singură dată ?

— O singură dată, la os. Nici măcar n-a curs sînge ; curgea păr blond-cenuşiu...

— Mă mir, a făcut Irene, o singură dată. Cu felul tău de a fi. Întîi retras, pe urmă te repezi orbeşte.

— Tu întîi stai retrasă, pe urmă te retragi şi mai mult.

— Te înşeli, eu înaintez cu prudență.

— Pe dracu. Uite, şi acum - dai înapoi.

— De unde ştii ?

— Din cum vorbeşti. Din cum strîngi degetele, ți s-au albit încheieturile. Din cum priveşti peste rîu, şi n-ai cum să ştii că eu mă uit fix la tine.

— Ba ştiu, dar nu despre mine era vorba.

— Nu zău ?!

— Eu, a spus fata cu voce mică, prin ce aş fi interesantă ?

Am rîs, m-am răsucit pe burtă, cheiul de ciment s-a legănat, s-a aşezat gri-cenuşiu sub ochii mei,

— Dacă ai şti ce e pe spatele tău, a făcut Irene, s-a întors, a şters cu palma umerii bluzei cu epoleți.

— Dă-i drumul, am rugat, mor de curiozitate să ştiu cum se trăieşte într-o familie cu adevărat respectabilă, Unicul copil, şi restul.

— Sîntem trei, a spus Irene, cu părinții - cinci. Eu am fost singura fată, şi cea mai mare, şi m-am căsătorit

ultima, după ce am terminat facultatea, iți dai seama.

Nu-mi dădeam.

— Cum? s-a indignat, eram oaia neagră în familie ! Copila mamei cea nefericită.

M-am săltat într-un cot, am măsurat-o lung, de la început la sfîrşit şi de la sfîrşit la început, zăboveam asupra amănuntelor.

— Aşa arătai şi atunci ?

— Mai tînără, evident, a mîrîit Irene.

M-am gîndit puțin, m-am ridicat, am dat cu pantoful într-o piatră plată, piatra a zburat, s-a răsucit prin aer, a căzut în apă pe o muche lăsînd o dîră lungă care nu se mai ştergea, curgea la vale cu rîul.

— Destul de bine pentru o oaie neagră.

— N-am vrut să mă înşel, a explicat Irene. În nici un fel. Nu era unul din lucrurile pe care să le pot risca.

Irene nu era din fetele care riscă, am rîs.

— Nu poți şti niciodată, am spus. Soarele coborîse jos, se rezema cu marginea de dealuri, peste pod venea în pas gimnastic Saivan. Irene mi-a întins mîna, am apucat-o şi am simțit-o caldă, a sărit în picioare rezemîndu-se de mîna mea. Şi-a scuturat cu palma fundul blugilor, s-a uitat la ceasul oval, a zis : „păcat de film”.

*

Radu nu s-a scuzat pentru întîrziere, era roşu, transpirat, a scos din gură o bilă cenuşie şi lipicioasă, gumă de mestecat, a cercetat-o, a aruncat guma de mestecat în apă. Irene s-a strîmbat, s-a întors cu spatele la rîu. Am întins mîna :

— Biletele.

— Ce bilete ?

— Biletele de film, am cerut, şi Radu a spus, ,,dă-l dracului de film, nu vezi ce seară se pregăteşte ?”, vedeam, se pregătea cu multă grijă una din serile în care e foarte greu să nu mă duc la cinema.

— Exact de asta, am insistat.

Casele vechi de pe celălalt mal îşi subțiau conturul puternic în lumina albastră şi cenuşie, erau ciudate casele acelea, mai mult fortărețe, se deschideau ocrotitoare peste cei adăpostiți intre zidurile solide, se încontrau neprietenoase înspre afară. Spre tot ce nu ținea de ele, ocroteau respingînd. A trecut un băiat călare pe un cal negru, de sub copite se ridica, rămînea suspendat în aer, praful roşu din amurg.

— Te rog frumos, am spus. Vreau foarte mult să văd filmul ăsta.

Habar n-aveam la ce film intenționa să mă ducă familia Saivan în seara aceea.

— N-am luat bilete, Radu a privit spăşit de la mine la Irene, adevărul e că n-am luat bilete. Am uitat, dacă puteți înțelege şi ierta.

Ne-a prins de umeri pe amîndoi, ne-am apropiat capetele, o clipă am simțit chica lui transpirată, părul moale al Irenei. S-a rîs, eu rîdeam strîmb.

— Învață să primeşti zîmbind loviturile vieții - a psalmodiat Radu.

— Mulțumeşte-te cu puțin, a completat Irene. Aerul respirat, pămîntul pe care calci - e grozav de mult.

— Numai aşa vei fi fericit.

— Adevărata fericire izvorăşte din înțelepciune.

— Iar adevărata înțelepciune înseamnă acord complet cu ce se întîmplă în afara ta.

Parcă eram la un curs de inițiere în hatha-yoga. Dincolo de rîu, praful ridicat de calul negru plutea stins în straturi subțiri.

— Înțelepciunea asta se cheamă resemnare, am spus, mă necăjea filmul pierdut, seara lungă care abia începea - şi e foarte amară, şi n-are nimic comun cu adevărata înțelepciune, care e senină. Să te mulezi după lucruri care îți sînt potrivnice, asta e înfrîngere, nu probă de inteligență.

— Dumnezeule, ce zace în tine ! a făcut Saivan. Irene, auzi ce spune ?

Auzea, se amuza grozav :

— N-ai dat chix niciodată ?

— Pilotul e din cei care mor pe baricade, a zis Radu. S-a cățărat pe parapetul podului, îşi legăna picioarele în aer.

— Prefer să găsesc o soluție, am spus. Întotdeauna. există una, experiență de aerodrom.

— N-ai dat chix niciodată ?

Irene cu întrebările ei, nu se lăsa pînă nu primea răspuns.

— O singură dată, dacă-ți ajunge. Am mai discutat azi subiectul.

— Ce obstacol ? s-a interesat Radu. Stîncă, foc, puhoi dezlănțuit, ce cutremur te putea opri ?

— Toate la un loc, plus de două ori mai multe chestii absolut imprevizibile, care n-au nici măcar nume, cusute laolaltă într-un tricou de bumbac şi expediate în lume sub o căpiță de păr blond-cenuşiu special ca să sucească mințile piloților, O.K. ?

— Iată ce va să zică un individ cu conținut, a rîs Irene. M-a lovit uşor cu palma peste obraz, s-a rezemat de Saivan.

M-am gîndit la. tine, mă întrebam unde naiba încape atîta conținut.

— Poți să mai spui odată, am repetat. Pentru că o grămadă de tipi fac umbră pămîntului fără să existe ca persoane. Ca ei înşişi. N-au unde să se retragă - în ei. Cad în gol. Sînt doar suma impresiilor

pe care intenționează să le producă asupra celor din jur.

— E vorba de mine ? s-a interesat Radu.

M-am uitat la el cum stătea cățărat pe parapetul podului înconjurase cu brațul umerii jumătății sale, deşi pentru Irene termenul era impropriu, Irene nu era jumătatea nimănui, şi nici Saivan nu avea nevoie de adaosuri, exact asta îi unea şi îi făcea de nedespărțit, amîndoi puternici aveau nevoie unul de celălalt, mă uitam cu ochii îngustați pentru că le apunea soarele în spate, lumina ştergea amănuntele, culori, trăsături, rămînea esențialul, silueta contopită se întregea neagră pe pînza roşie, şi galben-subțire, şi albastru metalic, a apei. Am deschis gura să spun că nu-i priveşte - asta, cu retragerea undeva - n-am spus nimic. Am ridicat din umeri şi m-am dus lîngă ei, cu spatele în soare.

*

Am zîmbit blondei de la recepție, urcam în camera ca o pupă de galion suspendată peste piață, se întunecase, n-am aprins lumina. La capătul firului negru casca de telefon oscila, pendul perpetuu.

Am făcut duş, am ieşit din baie înfăşurat în halatul oferit de direcția hotelului ; şedeam pe marginea patului şi mă uitam la degetele de la picioare. Ce umbre lasă pe parchetul lucios, un fel de abur albăstrui, diafan ca o respirație uşoară pe sticla unei oglinzi bine lustruite. Albastrul închis din spatele perdelelor se prefăcea în întuneric, mă împănam cu linişte şi noapte. Dumnezeule, ce bine ar fi prins filmul ăla pe care nu l-am văzut. M-am ridicat, am ocolit patul, m-am dus la fereastra din mijloc ; nu vedeam mare lucru în piață, granitul răsfrîngea cenuşiu lumina stelelor, n-am dat capul pe spate să le

privesc, ştiam că sînt acolo ; spre dimineață avea să apară şi un ciob de lună. O seceră subțire cu concavitatea întoarsă ca o țiglă spre pămînt, luna în scădere, nopții întunecoase. Am dat perdeaua la o parte, pe granitul cenuşiu se aliniau, negre, siluete de maşini; Dacia albastră era în margine, trasă lîngă bordură. Am ridicat din umeri, m-am întors lîngă patul dublu, prea mare. Trebuia să trec pe la service, să schimb nenorocitul de pivot. Ce maşină, mi-am zis. Am fluierat admirativ E.M. Remarque spunea despre automobil că e un bun camarad ; n-am priceput asta de la început, nu-mi plăcea să conduc, abia mai tîrziu am înțeles tipii crispați fericiți pe volane, Academia Militară, n-am zburat doi ani, mă rodea necontenit o nelinişte surdă. „Reacție de adaptare”, spunea medicul înalt de la Centrul Medical Aeronautic, privea competent peste ramele ochelarilor, „durează puțin

şi trece”, a durat fix doi ani, a trecut cînd am revenit la zbor, dar el n-avea de unde să ştie, tomurile groase de pe cristalul biroului adăposteau cardiograme trasate pe hîrtie milimetrică, grafice, exemple, pacientul X se adapta, invariabil, liniile frînte de pe banda cardiografului se adunau, liniştitor, între limite fireşti. Aşa am descoperit maşina, porneam motorul, mergeam unde stopul era verde. Ieşeam din oraş, în seara aceea a fost ceață, goneam pe autostradă cu nouăzeci la oră, faza mare ridica un zid opac în fața radiatorului, faza mică smulgea greu o fîşie de bandă întreruptă pe asfaltul ud. Becul din stînga nu ardea pe fază mică, n-avea importanță, am apăsat mai mult acceleraţia, simțeam, fără să văd, umbre mătăhăloase trecînd pe lîngă noi ; se zguduia scurt caroseria din tablă albastră în curentul de aer stîrnit. Mă lăsam pe seama roților cu cauciucuri nu grozav de noi. rostogoleau

la nesfîrşit asfaltul lunecos, întunericul se închega pe scaunul din dreapta într-o umbră subțire, dreaptă părul blond-cenuşiu îşi trăgea lucirea stinsă din ceața de afară.

Am oprit, lumina scămoşată a unor becuri palide desprindea anemic motelul, roțile au derapat scrîşnit, împroşcînd pietriş. Părul blond-cenuşiu s-a rotit, am văzut lumina becurilor anemice reflectată întrebător în ochii întorşi spre mine, ridicam din umeri, goana.prin ceață îmi făcea foame. Restaurantul era rece. pustiu, neprietenos, se deschidea un perete de sticlă spre autostradă, intra toată ceața de afară prin peretele acela. Parcă eram într-un acvariu, în stînga se rotunjea un bar ca un balcon, tipii cățărați pe scaune înalte ne-au cîntărit, ne-au însoțit cu priviri goale. Fata de lîngă mine purta o bluză ciudată, prea largă, ciucuri subțiri se înodau la mîneci, la gît, s-a desfăcut unul din

ciucuri, l-am adunat într-o fundă strînsă : cutele bluzei păstrau fîşii înghețate de aer umed. I-am cuprins umerii, încăpeau exact în mîinile mele, măsură pe măsură, ceața condensa în fundul gîtului picături rotunde, străvezii, cu gust sălciu de apă distilată. Cu gustul sălciu al cuvintelor nespuse, nu era nimic de spus. Trecusem de mult de cuvinte. Am îngropat fața în părul blond-cenuşiu, se făcea cald, ceața, autostrada, noaptea, glasurile aspre ale celor de la bar se topeau, eram neruşinat de destins ; se risipeau vîjîind întrebări, incertitudini, .se desfăceau căzînd moale legături sudate în aliaje dure. Corpul subțire, lipit strîns de al meu, am tras scaunele de pluş roşu, lunecau pe umezeala noroioasă a pardoselei, o vază înaltă cu flori uitate din toamna trecută înveselea masa aceea. Pahare, furculițe, farfurii, se topeau blînd înainte de a ajunge la mine ; filtram lumea prin

rețeaua blond-cenuşie, profilul fin din dreapta, vraja acționa fără greş, priveam extaziat maxilarele mici în acțiune. Eu habar n-aveam ce mănînc, ce am cerut, ce ne-au adus în căruțul cu roți cauciucate, țin minte numai urmele lăsate de roțile acelea în apăraia de pe jos. Şi iar căldura părului blond-cenuşiu pînă dincolo de obsesie, Dumnezeule, ce puternic eram, rezemat strîns, dat în grijă fetei de lîngă mine, senzația de forță totală, urlau în mine bărbații neamului, certitudine dusă pînă în pînzele albe şi ascunzînd în spatele pînzelor albe prăbuşirea. Pentru că altfel nu se putea. Pentru că altfel începeam să plutesc prin aer, ajungea numai să dau din mîini şi deveneam cel mai mare sculptor, muzician, explorator, savant, pilot, scriitor român în viață. Trebuia numai să vreau, eram prea năucit ca să pot să vreau. Ce vroiam era foarte simplu şi de neajuns. Urca, prin tălpile ghetelor de

zbor, umezeala pătrunzătoare a pardoselei murdare.

Ieşeam, umerii înguşti ştanțați în palmele mele, întunericul din maşină mirosea a benzină, şi iar; zidul alb înălțîndu-se sub radiator, asfaltul lucios rostogolit la nesfîrşit pe cauciucurile roase. Am oprit Dacia albastră, ştiam ce o să urmeze, se făcuse frig, n-a urmat nimic. Adică din nou fața dragă albind spre mine fără să privească, asta era esențial, fără să privească, mîna lăsată peste mîna mea, venea o rază de nu ştiu unde, traversa noaptea opacă, aprindea un licăr de lumină viorie în piatra inelului tras pe degetul subțire. Buzele fine. s-au strîmbat, s-au mişcat să spună, n-au spus. nimic. S-a frînt gîtul, arcuirea sfidătoare se surpase, se lipea de frunte, îmi intra în ochi părul blond-cenuşiu. Gura caldă mirosea stins a vodcă, a tutun bun, nu fumam, nu avea importanță, s-au zbătut secunde sărate,

capul rezemat de pieptul meu de aramă, ca în cele mai tîmpite romane. Romanul meu, stupid pînă la durere. Pînă dincolo de durere. Pînă la încrîncenarea care cuprinde toate fibrele, strigăt total, etc. Limita unde ce se întîmplă devine, cum se cheamă, suferință, doare fizic. Răsucirea întregii ființe, şi restul. Nici măcar nu puteam să-i spun asta.

Plîngea tăcută, fără suspine, numai în ea, plînsul de unul singur - aşa, în brațele mele. S-a plîns mult în maşina albastră - iarna aceea, şi primăvara care a urmat, ce mai primăvară, întocmită jalnic din fîşii de trei-patru săptămîni, nu rezistam mai mult, abia tîrziu am învățat să trecem limita celor 21-28 de zile, margine dincolo de care coarda se întindea primejdios. N-am ştiut cînd s-a făcut verde în jur, şi nici n-am ştiut precis ce anume a înverzit, primăvara aceea. Şi de ce trebuia să înverzească. Şi vara, toamna care a urmat, învățam în

trei anotimpuri mai mult decît în toți anii, erau destui, începeau să se adune, treceau fără să lase mult-dorita experiență izbăvitoare. Rămînea un gol cu margini ascuțite, umplut în grabă cu tot felul de... nu conta cu ce, totul era să se umple, cu bucăți scoase din alte părți, se umplea şi rămînea aşa, niciodată astupat, un gol umplut nu dispărea, se adăuga altor goluri umplute, despre tipii alcătuiți din asemenea sfere se pot spune tot felul de lucruri. Nimeni nu ştie nimic precis.

*

A doua zi am fost la pescuit păstrăvi, ca să mă pot scula devreme am dormit la Salvani, m-am trezit, prin fereastra-tunel pătrundea un şuvoi gros de raze albe, încinse. Se topeau pe scîndura podelei într-un oval fierbinte, alungit, acolo am pus tălpile goale, simțeam mirosul lemnului vechi, căldura mă secționa net

de la genunchi în jos. M-am dus în grădină, pietrele erau negre-cenuşii, brumate de rouă, am mers în livadă, am rupt un măr verde, ud, am muşcat, am scuipat imediat, era îngrozitor de acru. Pielea pantofilor de sport se uda, se îmbiba, lăsam o cărare verde închis prin iarba verde-cenuşie de apă, soarele se frîngea în raze fine. sfere de rouă descompuneau mărunt lumina în cele şapte esențe fundamentale. Am patrulat cu mîinile în buzunare, fluieram sonor melodii de stepă, nu mergea, ar fi mers toamna, pe ploaie măruntă, nu ploua, s-au izbit obloanele de lemn rotite în balamale din fier negru, fața Irenei era caldă şi roşie de somn, s-a aplecat înainte, aşteptam să curgă părul ciufulit, n-a curs, se strîngea într-o coadă lungă, groasă, netedă ca o parîmă de ancorare. Nu văzusem demult o fată cu părul împletit în cozi.

— Salut, am spus, Irene a strănutat, îl simțeam dincolo de întunericul ferestrei pe Radu. A apărut şi el, Radu da, era ciufulit, neras, ținea în palma întinsă o pilulă, „ia”, n-am luat. Nu aveam nevoie de pilule.

— Pentru dormit, a mîrîit Saivan, era devreme dar la peşte se pleacă întotdeauna devreme, s-au retras în dosul obloanelor zăvorite să-şi continue somnul. Am aruncat cotorul mărului în oblon, a rămas o pată crudă pe lemnul nevopsit. Am ieşit în stradă, coboram spre hotel, oraşul pustiu se cățăra pe deal, dispărea abrupt în albia rîului, sus luneca tăcut spre pădure. Ieşeau aburi moi din pielea pantofilor, m-am aşezat pe treptele fîntînii din piață, granitul rece de noapte se încălzea greu, m-am descălțat, am mers mai departe fluierînd. Auzeam uruitul stins al metalului lunecînd uns pe metal, covrigarul ridica obloanele prăvăliei cu un băț de lemn

terminat într-un vîrf din oțel răsucit în forme bizare. L-am salutat din cap, a răspuns înclinînd capul, era în ochii lui ceva care spunea că omul a trecut prin multe şi nu se mai miră de nimic.

În fața hotelului maşina albastră saluta soarele, razele ocoleau o creastă ascuțită, cădeau între două acoperişuri abrupte şi luceau în parbrizul bombat. M-am rezemat de aripa Daciei, dimineața asta semăna cu dimineţile de aerodrom, mă scula lumina, încă grea, încă rece, nedezmeticită, curgea tăcută, se subția prin ferestrele întredeschise, desprindea pete palide de culoare pe zidul celulei de alarmă. Becul roşu era stins, roşu pentru că îl ştiam eu roşu, lucea mohorît, negru-cenuşiu, în lumina răsăritului de dincolo de mare. Săream pe geam, linişteam cu un gest santinela apărută după colț, niciodată nu apărea din aceeaşi parte, mişcăm repede capul pe gîtul amorțit, „eu sînt”, ridicam mîna

a recunoaştere, făceam cîțiva paşi clătinați, cîini lupi cu piepturi late puneau labe groase pe umerii, pe pieptul meu ; rămîneau peceți ude de labe pe salopeta din milaneză. Iarba argintie unduia în dîre lungi, verzi-închise, ca iarba din grădina Salvanilor. Ocoleam celula de alarmă, betonul rece sub tălpile desculțe, cerul se închidea mohorît în spate, se deschidea treptat deasupra, spre pistă era albastrul palid topit în roşu, asta se cheamă „degrade" şi smulge scurte exclamații de admirație dar cu vintul nu se potrivea cu ce se întîmpla acolo şi îl refuzam, straturi înguste des ceață întinse negru din orizont în orizont retezau roşul acela. Treceam pe lîngă camioane uriaşe, roți cît mine de înalte, cauciucurile turnate înfigeau în beton colți moi. Aleea se deschidea în bretela de rulaj balizată, în dreapta țarcul rachetelor, zăceau sub huse pe cărucioare joase, o săgeată roşie

poruncea imperativ : „Ocoleşte !” Ocoleam, în stînga aşteptau răsăritul, proptite pe jambele groase, avioanele. Altă santinelă, prindeam luciul scurt al ochilor sub marginea căştii, nici eu nu ştiam precis ce caut acolo. Atingeam fuselajul rece, metalul era ud de rouă, nu ud - acoperit cu abur fin, se uda doar cînd apăsam mîna, rămîneau urme lucioase - pe bot, lîngă inelul difuzorului, lîngă cifrele mari, roşii, în chenar alb, roşul era mai roşu albul mai alb pe duralul cenuşiu. Mergeam în lungul fuselaj ului, ca atunci cînd controlam avionul înainte de zbor, plimbam un deget pe bordul de atac al aripii, ascuțit, se prelingeau dîre limpezi de apă pe mînă, cuprindeau încheietura într-o brățară fină, pătrunzătoare. Mişcăm eleronul, ceva lucea, foşnea stins în grosimea aripii, sus, în cabina, husată. manşa se braca ; trecea prin metalul amorțit primul suflu de viață. Rachetele

albe, subțiri, aveau ampenaje ascuțite, cifrele negre înscrise pe ampenaje înțepau ochii moi de noapte. Gura ajutajului păstra căldura zborului de ieri, lucea stins discul turbinei, pe degete rămîneau fire de funingine ; şi din nou duralul fuselajului, bordurile aripii, rachetele, mă întîlneam sub țeapa tubului Pitot, fix de unde pornisem.

Dincolo de pistă se ridica cu poticneli scurte soarele. Plecam ştergînd betonul cu călcîiele goale, raze orizontale, primele, se topeau difuz pe metalul aburit, rămînea dîra roşie-aprinsă încingînd avionul, urma lăsată de degetul meu.

...Am tras o linie apăsată pe tabla caroseriei, am deschis maşina, pînă s-a încălzit motorul m-am încălțat. Dacia m-a hurducat pe pavajul medieval, am clacsonat în poarta Salvanilor, n-am oprit, am urcat pînă sus, în capul străzii pietrele de rîu se măcinau în nisip,

nisipul se amesteca şi se pierdea în iarba poienii, era o poiană de margine sub brazii bătrîni, pădurea începea brusc, fără tufe, acolo am întors, am coborît cu motorul stins, am frînat. Nu mişca nimic în casa veche, am bătut cu pumnul în oblon, am intrat, era să-mi rup gîtul împiedicîndu-mă de ranița aşezată pe prag, am căzut strîngînd la piept mănunchiul de undițe lungi, elastice, tradiționale, m-am amestecat cu ele pe jos, trestiile foşneau uscat, am simțit ceva strivit şi frînt sub genunchi. În bucătărie duduia plita, focul vuia în spatele capacelor de aramă, pe plită trepida o oală imensă, plină cu ceai. Irene a fluturat degetele în semn de salut, mi-a pus în față o tavă cu multă-multă mîncare bună.

— Parcă ne-am mai văzut în dimineața asta, am spus, şi Irene a rîs, un rîs care mi-a ridicat sîngele în obraji. S-a dat uşa de perete, a intrat Radu,

arbora un costum eroic cu multe buzunare şi fermoare. S-a încruntat cînd i-am spus de undița ruptă, n-avea de ce, erau acolo o grămadă de undițe, nu ştiam cum să le bag în maşină ; nici nu conta o undiță în plus, o undiță în minus.

Irene n-a venit cu noi, am mers mult pe şosea. Radu avea pentru peşte locuri tăinuite, şoseaua urca, se afunda între munți, se răsucea în serpentine strînse, brazii erau înalți, groşi, aveau o groază de ramuri, se împleteau între ele oprind lumina, totul se întîmpla în penumbra gri, umedă, pereții stîncoşi şiroiau de apă.

— Aici, am trecut peste un podeț din trunchiuri jupuite, luceau stins de umezeală, drumul nisipos se deschidea între tufişuri, frunze rotunde se lipeau pe parbriz, crengi elastice plesneau usturător prin geamurile lăsate. Locul în care am oprit nu-mi spunea nimic, rîul

curgea pe fundul unei rîpe, coboram alunecînd pe frunze uriaşe de brusturi, pietre cenuşii cu sclipiri de mică se încrustau în lut roşcat. Mergeam de-a lungul rîului ducînd ranițe, undițe, uneori călcam direct prin apă, rîpa s-a deschis brusc într-o vale largă, uscată, pădurea rămasă în urmă, mult deasupra, foşnea stins. M-am răstignit la soare sprijinit în raniță, ochii închişi, mă cuprindea molcom căldura, „umblă”, a spus Saivan. Unde-i antrenamentul tău de pilot, i-am rîs în nas. Lecțiile de supraviețuire, şi restul. Marşuri de trei zile, cu treizeci de kilograme în spate. Uniforma în zdrențe ude, urît mirositoare, ghetele scîlciate, scorojite de apă, noroi, căldura focului, sîngele din bătături. Am ațipit şi am visat marşurile acelea de treizeci de kilometri. Era grozav să merg în somn, şi să ştiu că asta se întîmplă numai în somn. Şi că atunci cînd o să mă trezesc, o să mă pot culca

din nou. M-a sculat un urlet de triumf, am deschis ochii, umbrele brazilor alunecau peste pietre, prin iarbă, se mutau lent spre dreapta ; în mijlocul rîului Saivan smucea undița arcuită, s-a îndreptat brusc, am auzit coarda vîjîind, ceva argintiu a traversat ultima

oară aerul, a bufnit pe mal, se zvîrcolea în iarbă.

*

Pînă la prînz Radu a umplut cu peşte o pungă mare de plastic, eu am prins patru păstrăvi şi o lostriță căreia Saivan s-a grăbit să-i redea libertatea, pentru asigurarea echilibrului ecologic. Pe urmă a făcut un lucru pe care nu l-am înțeles, s-a urcat pe malul abrupt oprindu-se din loc în loc, aplecîndu-se, aluneca, o dată s-a dus cîțiva metri la vale, cădea pe o coastă ferind cu mîna ridicată un mănunchi de frunze. Eu dormeam la soare visînd marşurile din şcoala

militară. Orele din hangarul transformat în sală de sport. Salturile la batudă, cu hangarul acela rotindu-se în jurul meu ; coboram de pe plasa elastică cu picioare înțepenite, lemn de la genunchi în sus, fiecare pas urca prin şira spinării şi se risipea bubuind în creier.

M-am întins, iarba era moale, mirosea a pământ jilav, a rîul care sălta peste pietre cîțiva metri mai încolo. A peştii din rîul acela.

S-a întors Radu cu un buchet mare de ierburi, flori, frunze, rădăcini urîte cu bucăți de pământ nisipos între fire palide ieşite din coaja albicioasă. Explica cu un aer doct, plante medicinale, farmacopee populară şi restul. Din ce avea el acolo se prepara un cocktail de viață lungă, mai era nevoie de mierea albinelor sălbatice şi de încă nu ştiu ce rădăcină care creştea aiurea, arăta cu degete murdare de pământ munții albaştri de dincolo de dealuri, avea să obțină o

zeamă cu proprietățile tuturor medicamentelor din rafturile farmaciilor. În plus, eram feriți de nocive efecte secundare, el extrăgea principiul activ direct din plante. Din natură. I-am spus că şi curara se extrage direct din plante. A dat din mînă, m-a întrebat dacă auzisem vreodată de dr. Jarvis. Care vindecă totul cu miere de albine, şi oțet de mere, şi încă, o mînă de fin la cazurile cele mai disperate. Auzisem, vara aceea librăriile au fost pline de cărți cu coperte verzi-aurii, oțetul de mere se vindea cu bidoane, cu cisternele, Jarvis, am spus, asta e valabil pentru tipi echilibrați. Care îşi duc viața în aer liber şi au psihicul atît de stabil, un fel de piatră dură clintită doar de moartea cîinelui sau calului iubit. Saivan a declarat că nu se poate aştepta la mai mult din partea unui pilot căzut în cap ; a dormit tot drumul de întoarcere strîngînd la piept

buchetul acela imposibil. Ierburile miroseau stins şi puțin amar.

Am dat scaunul mult în spate întinzînd picioarele, priveam şoseaua pe sub volan, am depăşit un camion de la exploatarea forestieră, căra buşteni cojiți ; mirosea a răşină cînd am trecut pe lîngă camion, şoferul a ridicat mîna mare, groasă, mînjită de uleiul negru al profesiei. Salut. Şerpuiam cu şoseaua printre dealuri şi încercam să-mi dau seama cam unde e limita dintre lucrurile pe care mi le puteam permite şi cele de care ar fi trebuit să-mi fie silă să le fac.

Seara ne-am dus la bowling, habar n-aveam că oraşul are bowling, nu se potrivea, mă aşteptam la o popicărie cu scîndurile pistei umezite de bere, am trecut rîul, povestea se întîmpla chiar în spatele hotelului, cum nu văzusem, ferestrele mele dădeau de trei ani în piață, Saivan rezerva cu consecvență ardelenească aceeaşi cameră : trebuia

numai să depăşesc un colţ de clădire, sala se lăbărța imensă pe pajiştea cu mesteceni melancolici, multă sticlă, mult lemn, beton, plăci eloxate de durai, avea aerul acela care te pune pe gînduri al lucrurilor făcute odată pentru totdeauna.

Am intrat greu, se înghesuia foarte multă lume, s-o lăsăm moartă, am spus, venim altă dată, nu credeam că găsim o pistă liberă, Radu a zîmbit superior, înăuntru era surprinzător de pustiu, poporul se agita la jocurile mecanice şi la disco barul din fund, din patru piste bine luminate se juca la una singură. Doi soți domestici cu soțiile lor, plictisiți lînced unii de alții, separat şi cîte doi - asta se simte - se mişcau livizi în lumina de neon. Au văzut-o pe Irene, bărbații îndreptau spinările, înălțau umerii căzuți, au început să arunce cu forță plină de stîngace grație masculină, țineau gîtul răsucit, bilele mergeau din

mandă în mandă, mureau fără glorie în şanțurile de pe marginea pistei. Doamnele scăpărau priviri vultureşti - îngrijorate sub sprîncenele de gospodine cumsecade ; mi-a părut rău că le stricăm seara. Nici nu ştiam bine ce caut acolo. Nu aveam dispoziția necesară unei partide de bowling. De fapt, n-aveam nici un fel de dispoziție.

Irene purta pantaloni albaştri de catifea reiată, ajungeau pantalonii aceia ca să mă trimită la plimbare, largi, diformi, privirea mea cerea o explicație, „mă simt bine cu ei", am ridicat din umeri, velurul bleumarin cădea fără *linie*, cădea .şi gata, în cute la jumătatea drumului spre şalvari. Radu arunca primul în virtutea unui criteriu care îmi scăpa, n-aveam pe ce nota punctajul, m-am dus la casă, mi-au dat de acolo o fişă de carton şi un creion gros. Saivan vrăjea bila, pentru a doua aruncare popicele rămase erau toate pe dreapta,

trei sau patru, m-am instalat la masa ca un pupitru de comandă, am notat şase puncte. Irene s-a aplecat, a spus ceva lui Radu care a mîrîit un răspuns, sîcîit. M-am uitat la ei, Saivan balansa bila deasupra parchetului, Irene mi-a simțit privirea, s-a răsucit, „ce naiba vezi în fundul meu”, nu aşa vorbeşte o lady, încă zîmbea, am ridicat din umeri, mă uitam în ochii ei, nu spuneau nimic, îi reflectau doar pe ai mei, care la rîndule... şi aşa la nesfîrşit, ochi multiplicați în ochi, am strîns creionul pînă au început să mă doară degetele, Irene a venit, s-a oprit, s-a lipit de marginea mesei. Cu ochii în ochii mei.

— Dacă lucrurile continuă aşa o să-mi devii dragă, am spus, cuvintele scăpau, se duceau - nu neapărat ca femeie, ca om, dacă eşti dispusă să înțelegi. Exact asta simt, dacă ai lăsa ceva timp, aş găsi poate altă formulă în care să spun ce e

de spus, deşi nu văd ce rost ar avea. Şi cred în tine, asta e tot.

Pe pista de alături, cele două familii livide se pregăteau de plecare. Strîngeau jachete, tricouri, şi-au scos adidaşii cu tălpi de cauciuc, una din gospodinele cumsecade a golit un tub de spray în pantofi, abia după asta s-a încălțat. S-a şters zîmbetul de pe fața Irenei, a lăsat capul pe umăr, era înaltă, lăsa capul pe umăr ca să mă vadă mai bine, aşa cum şedeam.

— Între noi s-a lipit ceva, am adăugat repede, sau am eu impresia că s-a lipit, pentru mine zilele astea au însemnat mult...

— Nu ştiu dacă aşa ceva se spune, m-a întrerupt Irene.

— De ce ?

— Eu n-aş spune. Lucrurile astea nu se dau pe față, oricît te-ai umple de ele. E necesar.

Mai auzisem. Cu alte cuvinte, dar exact acelaşi conținut. Că sînt lucruri pe care trebuie să le îngrop în mine. Că unele lucruri, inefabile, se termină exact cînd sînt spuse şi exact pentru că *sînt* spuse, şi din cauza asta nu trebuie să le spun. Să le las să plutească aşa, nespuse. Duse de vînt. E mai bine. Nu se preciza pentru cine anume e mai bine.

Am întrebat :

— Cui foloseşte ?

— Ție, în primul rînd. Şi celorlalți.

Am ridicat din umeri, nu eram convins. Atunci a pornit bila lui Radu, bubuind, aruncată de sus, a şters marginea pistei, şi-a curbat ciudat traiectoria, a măturat în diagonală popicele rămase.

— Aiurea. Irene, la treabă.

— Nu eu, pilotul.

— E rîndul meu, am spus.

Am băgat trei degete în găurile unei bile albastre, era prea uşoară, brațe

mecanice terminau de aranjat popicele alb-gălbui, am balansat mîna din umeri, tălpile - oblic pe direcția de aruncare, bila a plecat penibil într-o parte, n-am avut cotul întins, s-a rostogolit la un deget de marginea pistei, a doborît fix ultimul popic din stînga. Am rîs, „pilotul pierde şi rîde” - s-a indignat Saivan. Parcă era tipul care m-a cărat prima oară la bowling, îl indigna fiecare bilă proastă, îl durea ca un afront personal. Se simțea jignit, dacă bila nu dobora cel puțin opt popice.

— Care tip ?

— Unul aşa, pe care n-am dat mulți bani la început, se pierdea într-un pulover de lină prea larg, era îndrăgostit de istoria neamului şi chiar ştia istorie, pe ani şi personaje, se plimba *lejer* prin date care pentru mine nu mai erau nici măcar timp. În afara istoriei trăia numai pentru bowling, pretindea că ar deveni campion mondial cu muşchii mei de

aviator, era uscat, cerebral, intelectual pînă în vîrful degetelor, anulat de puloverul verde, l-am crezut, mă rog, arunca atît de precis că n-avea nevoie de forță, dobora şi gata, dar l-am văzut o dată dezbrăcat, adică m-a rugat să-l scol, dormea enorm, inuman, unul din lipii care-şi dorm două treimi din viață şi moțăie ce a mai rămas, nici nu ştiu cum se încumeta să joace bowling, adormea pe pistă cu degetele băgate în bilă. Odată l-a prins somnul în timp ce arunca, n-o să mă credeți, l-a tras bila după ea, a zburat prin aer, a doborît tot, îşi continua visarea acolo, între popicii doborîți. Într-o seară m-a rugat să-l scol devreme, cu noaptea în cap, m-am trezit tîrziu, am mîncat ouă prăjite şi am băut cafea cu dulceață de portocale, asta se întîmpla la mare, am fost pe plajă, am făcut baie, am văzut un film, pe urmă m-am dus la el, dormea sub trei pături, avea fața împăcată a celui care s-a

regăsit după îndelungate căutări. Îmi părea rău să-l trezesc dar era ceva foarte important la mijloc, se discuta un nou model de pat, principial diferit, i-ar fi permis să-şi arunce bilele fără să se mai scoale, un fel de chestie pe rotile, am dat păturile la o parte, l-am scuturat de umăr. Mă aşteptam la un umăr alb, slab, cu vine albastre şi pistrui, flasc, cu fire sărace de păr sîrmos şi ceva pronunțat feminin în întreaga alcătuire, aiurea, scuturam o bilă de bowling nr. 15, solid inserată într-o masă masivă de muşchi elastici, totul învelit neted şi fără cutulițe într-o teacă de piele bronzată, bine întinsă.

— S-a sculat ?

— A mormăit un citat celebru într-o limbă foarte veche, s-a întors pe partea cealaltă, eu insistam...

— O.K., a căscat Radu, poate mai jucăm în seara asta.

Jgheabul a huruit, sosea bila albastră. Am aruncat la fel de prost, a lovit popicul din cealaltă margine, brațe de metal au secerat, au măturat, au adus în capul pistei, aliniat, alt contingent de soldați alb-gălbui. În seara aceea am pierdut regulat, Salvanii se îndoiau de eficacitatea mea ca pilot militar, „ce rachete, ce bombe, nu nimereşti cu o nenorocită de bilă”, şi încă, ochind de pe teren ferm ; nu conta, n-avea nici o legătură. Tăceam, zîmbeam politicos, dar nu pentru că pierdeam, eram departe, muzica, fumul de țigară, lumina oglindită în parchetul lustruit, astea au mai fost o dată, de fapt de mai multe ori dar pentru mine conta o singură dată, n-am jucat mult - seara aceea, am ieşit, plimbarea cu maşina albastră, ochii ascunşi sub filtrul blond-cenuşiu, oprirea într-un parcaj prăpădit, dosit în spatele unor tufe, stejari, răzoare cu flori de doi metri. Amorul stîngaci, incomod,

pe canapeaua lăsată, drumul de întoarcere întotdeauna foarte scurt, sărutarea fugară de „la revedere” pe gură. Ne mai vedem... chiar, ne mai vedem ? Cînd ? - n-avea rost, amîndoi ştiam că n-are. Erau imuabilități de clintit, de schimbat legi care nu se puteau schimba, trebuia să se răstoarne ceva, undeva, nu se răsturna. Pocnea sec portiera, se închidea încet uşa cu geamuri de la intrarea blocului, sau. fără geamuri, începeam să uit, ba da, erau geamuri, ochiuri mate prinse în lemnul gros, cu vopseaua crăpată de atîta soare, vînt, de atîta închis. Porneam în trombă, viraj pe două roți sub arcadă, strada, juram că a fost ultima oară, nu era. Jurămîntul ținea fix pînă a doua zi, lucrurile se roteau lent, se întorceau exact acolo de unde plecau.

...Irene s-a aplecat peste mine, se uita la punctaj, „uite, a spus, lucrurile care după mine rămîn ascunse... Folosesc

«după mine» nu că mă consider grozav de importantă, dar să fie clar că aşa gîndesc eu, adică ştiu bine că oricine are dreptul să vadă lucrurile în felul lui, deşi nu întotdeauna reuşesc să țin cont de, asta. Fiecare cu realitatea lui, cu punctul lui de plecare, cînd coordonatele se suprapun numim asta prietenie, sau dragoste, sau nici măcar — trecem unii prin ceilalți şi gîndim că, uite, s-ar fi putut, dar a lipsit ceva ca să nu fie".

— Îl consolezi pe pilot ? s-a interesat Radu, îşi ştergea mîinile, doborîse tot, pilotul e un dur, a spus, n-are nevoie să fie consolat.

M-au încadrat, Irene în stînga, Radu în dreapta, spuneau că nu e cazul să plîng, nu jucăm pe bani, şi chiar dacă am juca, ei sînt dispuşi să-mi împrumute oricît şi să uite asta după ce cîştigă banii pe care mi i-au împrumutat.

— Supersonicul e în plop a făcut Radu.

— În aer, a precizat Irene. El e mereu în aer.

— M-am obişnuit cu asta.

— Trece printr-o criză existențială.

— Îl inspiră bowlingul.

— Ce facem dacă începe să plîngă ?

— Îl iei în brațe pe supersonic, îl legeni : nani pui, nani pui. Dormi, pilot.

— Îi ofer o revanşă, a spus Irene, m-a tras de mînă, am coborît cîteva trepte, jos era platforma cu jocuri mecanice, am dat la o parte cîțiva pierde-vară, m-a instalat în fata unui ecran NIGHT BOMBER, era plăcut, să mă ducă cineva aşa, de mînă. A băgat o fisă, a apăsat un buton roşu, pe ecranul acela luceau ținte, s-a aprins un reticol de colimator, era o manşă cu care suprapuneam reticolul pe ținte, am apăsat trăgaciul, traversau aiurea ecranul două dîre roşii, s-au pierdut într-un colț. Irene - nu. Irene a făcut o grămadă de puncte, a incendiat o rafinărie, a rupt un pod,

arunca în aer rampe de rachete, la fiecare țintă aprinsă bubuiau difuzoare, se aprindeau lumini, suna o sirenă, contorul marca sec şi impersonal. Două sute cincizeci de puncte pentru mine, o mie şase sute cincizeci pentru Irene. Se sufoca de rîs, îi curgea părul pe umeri, pe piept, Dumnezeule, a spus, habar n-aveam, pot decola oricînd cu un avion de luptă.

— Nu.

— De ce nu ? mi-a arătat cele o mie şase sute cincizeci de puncte, avioanele de luptă nu se potriveau cu şalvarii ei de catifea, nu era un argument, vroia argumente, am mers la bar, am cumpărat Pepsi, am băut, am lăsat paharul jos :

— Nu ştii o groază de lucruri esențiale.

— De exemplu:

— Cum se lasă noaptea pămîntul peste cabină.

— Cum se lasă ?

Am ridicat din umeri. Negru, şi uriaş, şi compact. Ca atunci cînd Universul îşi adună lin jumătăţile, şi te prinde la mijloc. Nu era de povestit. Ne-am dus iar la bowling, Radu arunca bilă după bilă, transpirase, „lasă-mă şi pe mine”, l-a rugat Irene.

Radu gîfîia de atîtea bile aruncate, s-a aşezat întinzînd picioarele lungi, m-a bătut pe umăr

— Eşti prea solemn.

M-am uitat la el şi am spus „nu zău”.

— Te retragi într-o tăcere solemnă, dacă înţelegi. N-ai nimic de jucător în tine. Ca aviator, riscul îţi intră în sînge.

Am spus din nou „nu zău”. Saivan s-a lansat într-o dizertaţie asupra riscului, a zis o grămadă de tîmpenii, cum vede el un pilot de vînătoare, şi atunci l-am rugat să-şi ţină gura.

— Riscul care merită, am spus. Justificat printr-o finalizare care merită mai mult decît puncte înscrise pe o fişă

de carton, încearcă să gîndeşti, m-am uitat la Irene, aştepta ca braţele mecanice să termine de aranjat popicii - judecă. În aer lucrurile se întîmplă altfel decît jos, în ce mă priveşte, pentru timpul cît stau cu fundul pe scoarţa planetei, jocurile sînt făcute înainte de a-mi depune miza. Iubitule, am spus, trebuie dexteritate, artă şi finețe să te mişti prin lume ; eu nu le am, îmi lipseşte priceperea de a mă mişca prin lume. Rămîn pe dinafară la jocul ăsta, muşcîndu-mi buzele pentru că ştiu ce o să urmeze, şi dacă aş fi venit cu o cîtime de timp mai devreme, sau am venit cînd trebuia, dar n-am avut curajul simplu să intru în joc, mă rog, şi bila se învîrteşte...

Îmi făcea plăcere fața lui Saivan ascultînd, Irene se pregătea să arunce, şi-a luat vînt, a frînat lunecînd pe scîndurile lustruite, s-a întors spre noi, s-a aplecat, vedeam foarte clar, a pus jos sfera grea, s-a apropiat. Am spus că bila

se învîrteşte peste căsuțe colorate, numerotate cu cifre albe, cu cifre negre, şi o urmăresc cu ochii şi amețesc puțin urmărind cu ochii pentru că asta ține o grămadă de vreme, şi cînd în sfîrşit se opreşte, şovăie, se rostogoleşte - o căsuță mai jos, se poticneşte, s-a oprit - gata, îmi muşc buzele pentru că s-a oprit exact pe cifra şi culoarea pe care le-aş fi ales, dacă aveam putința să aleg.

— Faceți jocurile.

Irene a clătinat din cap, s-a dezlipit de Radu, s-a dus pe pistă cu pantalonii ei albaştri de catifea, a făcut douăzeci de puncte din prima bilă. Le-am trecut în fişă, am rîs, a fost cel mai bun punctaj, pe aruncare, din seara aceea. Din vacanța aceea, pentru că Salvanii n-au mai avut chef de bowling cît am stat cu ei, şi singur n-avea nici un rost să mă duc.

*

Muzeul oraşului era în spatele unei uşi masive care se deschidea foarte greu, urcam scara alunecînd pe muchiile rotunjite ale treptelor, luceau vine albastre, grăunțe de mică frîngeau lumina împletind-o în zig-zag-uri capricioase izbucnite neaşteptat sub pragurile din piatră, neagră. Sălile erau lambrisate pînă sus de tot, lemnul brun-închis contrasta cu varul tavanului tăiat brutal de grinzi încrucişate sub albul acela foarte luminos, din intersecția grinzilor plecau, ancorate în lanțuri groase de fier, candelabre cu o sută douăzeci de luminări. Geamuri înalte, foarte late, subțiau spre firesc zidurile rezemate pe contraforturi încovoiate, lumina se plimba nestingherită sub bolțile coridoarelor, prin sălile cu exponate, la parter cioburi, oase extrase cu religiozitate din afunduri de peşteri, clasicul colț de mamut, un război de

țesut acționat hidraulic, se trecea lin la fier, zale, armuri, hrisoave, arme de foc, vitrina cu bransarda tricoloră a insurecției şi documente galbene, fragile, pentru mine astea însemnau, simplu, tata. Banderola cu ştampila Gărzilor Patriotice, şi restul.

Urcam la etaj, acolo erau prinse în pereți dulapuri de sticlă cu produse ale industriei oraşului şi două săli în care expuneau talente locale ; noțiunea de muzeu era foarte largă, jos, în fundul grădinii, se aflau trei cuşti cu lei, urşi, bursuci prinşi în pădurile din jurul oraşului, un lup imens mînca cornuri aruncate de vizitatori. Ştiam de la Irene, nu m-am dus niciodată în fundul grădinii, intram în muzeu, săream treptele roase, traversam în fugă parterul, banderola tricoloră, urcam scările, mă opream în uşa sălii din dreapta, mă opream ca în pragul unei case la care am vrut foarte mult să ajung

şi odată ajuns mă opresc în prag pentru că nu pot da buzna, aşa, în casa aceea, chiar dacă am vrut foarte mult să ajung acolo, şi pentru că, în general, nu se intră nicăieri gîfîind, şi era foarte necesar să mă adun puțin înainte de a intra fie şi numai pentru că puteam găsi locul ocupat şi nu vroiam să risc o retragere nedemnă. Pentru că păstram convingerea caselor în care se intră foarte limpede şi cu capul sus — chiar dacă ies în patru labe, tăvălit, pisat blînd şi dureros pînă în cele mai adînci străfunduri, jurînd că n-o să mă întorc şi născînd în sămînța acelor jurăminte, cumplit de necesar, întoarcerile viitoare.

Nu-mi plăceau muzeele, semănau îngrozitor între ele, prima oară venisem cu Irene, ne-am întîlnit în oraş, găsisem un podeț subțire arcuit incredibil peste brațul de apă care mai jos se unea cu rîul, pietrele de pe fund albe, galbene, bucăți roşii de țiglă rotunjită se clătinau

uşor sub valul neted, uniform, curgînd tăcut între pereții de lespede cenuşie. Acolo unde apa uda lespezile rămîneau urme închise, aproape negre, ieşeau lin, se arcuiau, se pierdeau iar în blocul verzui, venea soarele, usca urmele acelea. Ce mai rămînea din gînduri curgea la fel de lin, şi neted, şi rapid ca apa, nu se agăța de nimic ; atunci a apărut Irene cu veşnica sacoşă atîrnată de umăr, a pus mîna caldă, uscată, peste mîna mea, simțeam sub palmă parapetul arcuit, a rîs cum rîdea cînd mă întîlnea umblînd aiurea, „vino să-ți arăt", m-am dus. Am urcat împreună scările, am împins uşa, atunci mi-a spus şi de cuştile cu animale, ajungea să trecem printr-un gang, să deschidem portița spre grădină, n-am deschis-o, am urcat la etaj şi am intrat direct, fără să ne oprim în prag. Camera era nefericit aleasă, cea mai rece, lambriuri masive dominau mohorît panourile cu tablouri,

şipcile înguste, pînza subțire, plutea o împotrivire surdă, culori deschise aduceau lumina în sala cea rece.

— Aici, a făcut încet Irene, „poate fi acuzat de proletcultism” - am spus, „nu poate fi acuzat de nimic” - a ripostat Irene. „Există şi gata, mi-e foarte necesar să ştiu că există, mă linişteşte”, mă rog, ea a spus mai prețios : „mă deschide spre liniște”, depinde foarte mult cum se rostesc cuvintele mari, Irene ştia să le scoată din ea firesc, nu mai erau cuvinte mari. Am ridicat din umeri, bucuria muncii şi restul, priveam atent, nu era bucuria muncii, mai degrabă aşteptare, fata şedea pe schelă aşteptînd, nu se încadra în nici un curent, şedea şi gata - puțin întoarsă pe scîndura pătată cu var, picioarele în cizme murdare de cauciuc se legănau în aer, simțeam golul etajelor dedesubt, salopeta gălbuie, din basmaua albă scăpa o şuviță de păr negru, fire răsfrînte în aerul străveziu al tabloului.

Totul se întîmpla în tonuri albe, bej deschis, galben deschis, nu puteam crede că există atîtea tonuri de alb-galben-bej, nici măcar nuanțe - aşa, insesizabil, umbre ascunse în cutele de viață aşternute firesc pe pînză. Era şi puțin negru, întotdeauna se strecoară puțin negru, e necesar, dur, plasat exact acolo unde trebuie, contrasta fără să izbească, părul de sub basma, negrul cauciucului mînjit gros cu var. Lumina curgea molcomă, învăluia fata aceea foarte puternică, foarte ea însăşi - asta se simte, rămînea în nări miros de zid proaspăt, de perete încă umed. ,,mi-e necesar să ştiu că există - spunea Irene. Lucrurile de care ne rezemăm, fără să ştie măcar că sîntem.

Am făcut cîțiva paşi, n-am ajuns prea departe, ,,ce-ai pățit ?", priveam prostit un cap de fată, rîdea, de cînd nu mai rîdeam aşa, plin, complet, cu fruntea, cu ochii, cu buzele, cu dinții puternici: rîdea

atît de total, puțin aplecată, umerii slabi într-un maiou negru susțineau greu cascada părului, lumina se strîngea şi exploda tăcută în şuvițe blond-cenuşii, curgeau pe umerii subțiri, ieşeau din tablou, simțeam sub degete deodată umede şi fierbinți moliciunea fină a şuvițelor blond-cenuşii. Nu era frumoasă, fața mare, obrajii prea rotunzi, ochii nu se vedeau grozav de bine, îngustați de rîs, adînciți sub gene, era în ei ceva care m-a făcut să întorc repede capul cînd am încercat să-i desluşesc, şi iar rîsul acela trecînd dincolo de pînza tabloului, trecea mult de pînza tabloului, traversa aerul sălii, dincolo de lambriurile groase, dincolo de zidurile solide, ajungea pe străzile oraşului, se răsfrîngea în ferestre, în chipuri, siluete, m-a urmărit mult timp, deplin, fără să-l pot înțelege pînă la sfîrşit, rîsul acela total.

*

Făceam baie, operațiunea se desfăşura cu mult dichis în bucătăria Salvanilor, nu scăpăm niciodată de ce îmi era frică de patru zile trăiam, cu casă şi masă, pe spezele tinerei familii. Telefonam dimineața la hotel, rețineam camera, prudență necesară ; auzeam prin receptor scîrțîitul penei de gîscă pe filele monumentalului registru. Pe urmă Salvanii plecau la treburile lor, Radu plimba turişti, se îmbolnăviseră doi ghizi, a fost o vară nefastă pentru ghizi, turiştii țineau morțiş să viziteze cele mai aiurite locuri, plăteau diferența în dolari, guldeni, yeni. cauciucurile autobuzelor OJT se toceau pe pietrele unor drumuri uitate, o dată a lipsit trei zile încheiate. Irene avea o slujbă misterioasă, se trezea cu noaptea în cap, se mişca uşor prin casă, pîş-pîş pe scîndura veche, groasă, scîndurile acelea nu scîrțîiau ; mă trezea bubuitul porții sub bolta de la intrare. A

fost o singură zi cu ploaie, am stat în casă, am răsfoit cărți cu poze imprimate pe hîrtie lucioasă, galbenă de ani, găseam acolo tot ce se putea găsi despre primul război mondial, domni cu fețe fine şi severe sub cozorocul caschetelor cilindrice, căşti cu țepuşe contra căştilor cu creastă, carabine cît un stat de om, tunuri Krupp, mitraliere cu o grămadă de țevi, avioane fragile pe care nu îndrăzneam să le comentez. Măşti de gaze incomode se legănau greoi pe fețele oamenilor,- pe capetele cailor, lîngă cizma vîrîtă în scara şeii se rezema coada lănciilor subțiri ; săbii lungi şi incomode se tîrau agățate de centuri ofițereşti. Războiul se ducea în forturi, se poticnea pe kilometri de tranşee, tancuri Renault caraghios de înalte rămîneau înțepenite în gropi de obuze. Mai erau cadavre, cu grămezile, cu hectarul., morții aveau acelaşi aer demodat, hîrtia lucioasă suporta atîtea lucruri. Am închis cărțile,

coperțile erau legate în piele neagră, aveau imprimat un vultur aurit, se dusese aurul, rămînea conturul adînc ştanțat pe suprafața mată ; lumina mohorîtă cădea uniform, umfla imaginea plată, vîrfurile aripilor acelor vulturi se mişcau îngrijorător.

Fereastra camerei era în fundul unui tunel de cărămidă văruită, ambrazură de fort. Făceam focul în plita din mijlocul bucătăriei, restul zilei am aruncat lemne în sobă şi am pîndit cai verzi pe pereți. A fost o zi într-adevăr reuşită. Pe urmă am avut timp frumos, hoinăream prin oraş, seara făceam conversație cu Irene. Aviație, asta vroia, o dădeam gata cu isprăvile personale, se adunau destule, de poveştile altora nu mă atingeam. Irene ştia să asculte şi să scoată din mine ce era de scos, „cum naiba rezişti acolo”, nu era de rezistat, se rezuma la a mă depăşi o dată, încă o dată, simțeam coarda întinzîndu-se, uneori nebănuit de

mult, pînă unde puteam înainta în mine ? Cît puteam să mă tot depăşesc, de fiecare dată - cu un cap înaintea celui care am fost, pînă la nemurire, cînd avea să pleznească, imprevizibil, coarda aceea foarte întinsă ? Ridicam din umeri, urcam în avion, mă legam în scaun, chingile, oxigenul, radioul, contacte, becurile începeau să clipească galben, roşu, verde, maneta de gaze, butonul de pornire, negru, aşezat incomod pe panoul lateral din stînga. Metalul se trezea poticnit la viață, primele rotații ale compresorului, flama prelinsă în lungul oțelului încă rece al camerelor de ardere, primele flăcări țîşnite din ajutaj. Fremăta moale avionul, uruia într-un trepidaj nedesluşit, ace albe înaintau pe cadranele negre în salturi scurte, din ce în ce mai scurte, se contopeau într-un suiş uniform spre reperele ştiute. Simțeam silueta îngustă încovoindu-se, arcuindu-se în ea, manşa se mişca

singură revenind în poziția neutră, se oprea, atingeam cu palma minerul zimțat, apăsam spre dreapta, mişcarea se transmitea în lungul tijelor, firelor, conductelor, se înregistra în memoria unei cutii portocalii, ştia mai bine decît mine ce vroiam - cutia aceea, ştia cînd, şi cît, şi unde. se închideau circuite, se deschideau supape, pistoane lustruite lunecau uns în verine hidraulice, eleroanele recunoşteau impulsul, tresăreau, cel din dreapta se ridica, cel din stînga cobora, asta însemna viraj pe dreapta, sus, MIG-ul s-ar fi înşurubat într-un tonou rapid. Asta se întîmpla de fiecare dată, minunea simplă a metalului însufleţit, nu mai rămînea loc pentru corzi întinse.

Irene zîmbea fără convingere şi privea lung, simțeam îngrijorare în privirea aceea, era foarte plăcut, dar toate astea se întîmplau atît de simplu, şi într-un fel pe care nu-l pot numi decît foarte cinstit,

față de noi, față de ceilalți, ceilalți nu contau grozav de mult, îmi era bine, ştiind îngrijorarea din ochii Irenei. Mă ajuta.

Într-o seară a întrebat, căuta ceva într-un raft, stăteam la masă, căuta o ceaşcă, s-a ridicat pe vîrfuri, era înaltă, montaseră rafturile foarte sus, a întrebat fără să se întoarcă :

— Chiar nu-ți dai seama ?

Nu ştiam precis de ce trebuia să îmi dau seama. S-a întors cu ceaşca în mînă, a turnat ceai, vorbea fără să ridice ochii :

— Cînd spui „avion” pronunți cuvîntul cu literă mare, sau aşa aud eu, dar ți se umple gura, înțelegi, îi dai aşa, o rezonanță de metal, cum se cheamă metalul alb din care îți faci avioanele ?

— Dural.

M-am ridicat, am ocolit masa, i-am pupat mîna, era mare cît a mea dar fină,

mînă de femeie tînără, cu degete lungi, subțiri, puternice.

S-a întors Saivan cu o geantă JAL atîrnată pe umăr, a rîs, a declarat că i-a fost dor de nevastă şi de mine.

— Ce-i aia JAL ?

— Ține de domeniul tău : Japan Airlines.

În avioanele pe care zburam .eu nu se ofereau genți de voiaj.

Pe urmă am făcut baie, bucătăria Salvanilor era cît un hangar de dimensiuni modeste, încăpeau acolo două MiG-21 unul lîngă altul, cu utilaje cu tot, tavanul alb se culca pe masive grinzi cătrănite, la mijloc era o plită uriaşă cu capace de aramă ; uşi nituite se roteau lin pe balamale turnate în metal roşu, lucea stins unsoarea acelor balamale la lumina focului dinăuntru. Coşul se răsucea sub tavan şi dispărea prin peretele din răsărit, sub coş se afla cada. Aşa concepeau viața Salvanii

dinainte, curățenia trupească nu făcea mult fără îndestulare, din baie direct în farfurie, sau invers, sufletul rămînea undeva departe totuşi veşnic prezent, plita uriaşă era o temelie de familie, casa - o garanție pentru familia care-şi fierbea mîncarea pe plita aceea.

Cada copleşea prin dimensiuni, n-am îndrăznit s-o măsor niciodată, veneam la mal, o contemplam în tăcută admirație, era săpată un metru în podea, săltată încă unul deasupra ; judecind după ce vedeam cu lumina ochilor, bunicii lui Radu obişnuiau să-şi ia baia împreună cu calul, şi încă, toți deodată. Irene turnase în.apa limpede spumant iugoslav, jumătate de sticlă, mă afundam într-un nor de spumă parfumată, apa de dedesubt era fierbinte, trebuia să stau în picioare, cu gîtul întins, ca să pot respira. Radu s-a aşezat la masă, Irene trebăluia pe plită,

capacele din aramă se înroşeau de foc, răspîndeau o lumină aparte, grea.

— Bei un ceai ?

Am refuzat politicos, prea mult lichid în jur. S-a întors, s-a aşezat lîngă Radu, vorbeau cu glasuri scăzute apropiind frunțile, li se amesteca părul, focul juca pete de lumină roşie pe frunțile lipite. Au rîs uşor, Irene a tăiat o felie de pîine, a pus deasupra o felie de friptură, orna sendviciul cu foi de salată, ridichi tăiate, a presărat mărar, l-a întins peste marginea bazinului. Mestecam, mă simțeam mai în familie ca oricînd.

— Nu te plictiseşti ? a întrebat Radu, am suflat spuma de lîngă obraz, nu mă plictiseam.

— Ce faci toată ziua ?

— Merg prin oraş. Habar n-aveți în ce oraş trăiți.

— Păcat că nu te vezi cum mergi, a spus Irene. A închis ochii, a ridicat

mîinile, a pornit pipăind aerul cu degetele întinse.

M-am lăsat să lunec sub valul de spumă, înțepa ochii, descompunea lumina în cele şapte culori fundamentale, roşu-oranj-galben-verde-albastru-indigo-violet, la marginea spectrului indigoul se amesteca cu violetul.

— În timpul ăsta, tot felul de persoane sensibile se interesează de el, l-am auzit pe Radu. Vocea traversa straturi de apă. ajungea la mine înăbuşită, metalică, cuvintele se înlănțuiau într-un murmur greu, cu reverberații, parcă trecute prin orga de sunet. O mînă a coborît prin clăbuci, m-a apucat de păr, mi-a scos capul la suprafață, Saivan.

— Colega mea de birou e dispusă să ia lecții de la tine, în două pînă la şase şedințe, pentru folosirea calculatorului.

— Nu-i ajung nici şaizeci, am spus.

— Ce colegă ? s-a interesat Irene.

— Iulia.

Părul negru, fundul mic strîns în blugii ieftini, nu-mi aminteam precis tricoul sau bluza care ieşea din acei blugi,

— E brunetă, am mormăit.

— Pentru pilot e un mare defect.

— Defect capital.

— Pilotul nu umblă cu femei, a declarat Saivan.

— Doar blonde, care se topesc odată cu zăpada.

Încercam să-mi amintesc ce scăpasem în fața ăstora

despre povestea din iarna trecută. I-am stropit cu apa de un verde snob, rîdeau, picături au căzut pe plita încinsă, s-au risipit în aburi frumos-mirositori.

— Nu mă pricep la doamne, m-am justificat.

Mă simțeam caraghios cum stăteau în mormanul acela de spumă ; Salvanii, şi

aşa uriaşi, se aplecau deasupra din ceruri foarte depărtate.

— Ghici cine vine la cină, a rînjit Saivan.

Irene a dus un deget la frunte, nu era nevoie.

— Iulia.

Exact de asta păstram camera de la hotel, zidurile vechi încolțeau în oameni rădăcini.

— Sînt invitat în seara asta, am declarat

— Lucullus cinează la Lucullus.

— Nici măcar nu cinează. Se duce la culcare, gata.

S-au privit, au înaintat unul spre celălalt, s-au țocăit

acolo, în mijlocul bucătăriei strămoşeşti; Salvanii nu pierdeau niciodată ocazia să se pupe sfîşietor, i-am stropit din belşug cu apă albă de spumă.

— Vreau afară, am spus.

Irene a rîs scurt, s-a desprins de Radu, a ieşit, broasca - sofisticată a scos tot felul de sunete înfundate pînă a hotărît să se închidă. M-am ridicat din clăbuci ca Afrodita din spuma mării, am dat drumul la duş.

— E ceva în neregulă cu tine.

Îl vedeam pe Radu prin pînza de apă, stătea cu spatele, ținea mîinile în buzunare. Am ridicat din umeri :

— Întotdeauna e ceva în neregulă, cu cineva.

— Trăieşti caraghios, mereu în trecut, în viitor, niciodată în ceea ce se întîmplă.

Am închis duşul, am încălecat marginea monumentalei căzi ; mă simțeam ca un triton ieşind din bazinul de la Versailles.

— Deformare profesională.

— Pe dracu.

— Spațiul orb, am spus. Am apucat prosopul uriaş, mă înfăşuram în valuri proaspete de în, de două ori, de trei ori.

Spațiul orb, am repetat. La viteze supersonice, M mai mare decît doi, asta la înălțime face două mii două sute, două mii trei sute de kilometri pe oră, timpul de transmitere al impulsului de la ochi la creier, şi reacția necesară, sînt mult depăşite. Văd un obiect, alt avion eventual, aflat la doi kilometri, îl văd doar cînd e lîngă mine şi nu mai rămîne nimic de făcut; ce e în imediata apropiere nici nu mai există. Aşa sîntem, imperfecți, avem regimul optim la înălțimi mici şi viteze mediocre, fiecare cu parametrii lui, fiecare cu bariera lui sonică, dincolo de ea ne descurcăm cum putem. Asta rămîne şi modifică, introduce coeficienți de corecție unde nu e nevoie, mă lasă gol exact unde ar trebui să mă prezint în armură. Over.

— Ce înseamnă : M mai mare decît... ?

— Numărul Mach, raportul dintre...

— M-am lămurit, a întrerupt Radu. Blonda aceea e bariera ta sonică ?

— Bariera mea sonică e exact unde indică bordul, am spus, vroiam să fie aşa, nu era. Amestecam, în indicațiile lucide ale aparatelor, şuvițe blond-cenuşii. Din ce în ce mai rar, exact asta durea, nu pentru că uitam, nu era de uitat, pentru că mă schimbam. Se îngroşa, undeva, o coajă sub care nu puteam risca să mă uit. Nu vroiam să pot, nu puteam să vreau, dar asta nu mai ținea de mine ; am frecat cu prosopul aspru, surprins, ceea ce nu ținea de mine. La dracu. Era cazul să pun un punct mare, negru, opac, care să rețină tot ce era de reținut. Una din acele găuri negre de care e plin universul, şi nu lasă să treacă nici lumina. Să mă mobilez cu o gaură neagră, sens unic. Mă revoltam inutil sub prosopul uriaş de în, era ud, se lipea ca o piele rece, cum se putea lupta cu ceea ce nu era de luptat ? Să nu mă ud de apa în care mă

afundam pînă peste cap, să scot din mine exact ce era mai...

S-a apropiat Saivan, s-a apucat să-mi frece spatele prin inul ud.

— Ce-ai zice de o vînătoare ?

— La moara veche ?

— La moara veche.

O vînătoare, da ; să împuşc iepuri de pădure, veverițe, capre, cocoşi de munte. Să şterg bruma de sînge din jurul nasului negru, încă umed, picături mari, roşii, lunecau tăcute în lungul firelor de păr, nu se agățau, blana rămînea curată, cădeau pe muşchiul verde, pe pietre, pe nisipul potecii, explodau lent într-o stea cu raze împroşcate, se închegau, îşi schimbau culoarea vie, steaua se sleia într-o pată stinsă de sînge uscat. Vînătoarea era o soluție, fiecare iepure mort - o săptămînă de tihnită uitare, mie îmi trebuia un elefant, şi nici atunci... Mă rog. O să facem focul, o să frigem bucăți de carne înşirate pe vergeaua

armei. O să agăț hamacul între două trunchiuri de brad, albe şi parfumate de răşina scursă, o să dorm fără vise sub cerul liber, şi restul. Simțeam, sub talpa goală, moliciunea acelor de brad.

— Spuneai că aveți musafiri diseară.

— Nu plecăm acum, a explicat Radu. Peste trei-patru zile.

Lemnul gros a bubuit înfundat sub un vîrf de pantof, clanța uşii s-a mişcat nerăbdătoare. Am strigat „intră !”, a intrat Irene, a închis uşa cu piciorul, ținea în mîini tava din argint masiv a familiei.

M-am aşezat pe marginea căzii, brațul drept , ieşea din halat pînă la umăr, ca dintr-o togă. Pe tavă era un borcan cu dulceață de cireşi şi un pahar cu Pepsi, înalt, din cristal de stîncă, aburit pe piciorul fin ; lichidul cafeniu sfîrîia uşor, se ridica în bule mărunte, dansa în cercuri concentrice între pereții de cristal. Am înfipt lingurița în dulceață,

am mîncat jumătate de borcan, mă învăluiau aburi verzi cu miros de arbore exotic. Am apucat paharul brumat, l-am golit dintr-odată, aproape să mă înec.

Fără vise.

*

Am rămas totuşi la Salvani, toropit de baie, sărurile iugoslave ale Irenei intrau în piele şi moleşeau, împrumutau lucrurilor o nuanță verde, proaspătă, ca aburul deasupra zăpezii sub care încolțeşte iarba. Drumul pînă la hotel era lung, noaptea care ar fi urmat - şi mai lungă ; simțeam aproape una din nopțile în care nu vroiam să fiu singur. În care nu e bine să fiu singur, de aceea am rămas. De fapt nu mi-a părut rău, Iulia a venit cu un pachet mare de prăjituri, a adus şi calculatorul, am mîncat, am băut vin dezgropat de Radu din colțuri numai de el ştiute ale pivnițelor părinteşti, am jucat biliard

pitic, şi, în general, toate au curs de parcă ne-am fi cunoscut şi mers împreună cel puțin de la facerea lumii. Pe urmă Iulia a vrut să plece, Salvanii au protestat, ,,e tîrziu”, spunea fata, ,,te conduce căpitanul” - a făcut Radu, am ridicat din umeri, am prins sclipirea maliţioasă din ochii Irenei, ăştia erau nebuni.

— Sînt băut, am spus, nu conduc maşina, „mergeți pe jos” - a rîs Saivan, Nu era de rîs, ştiam cum se termină condusurile astea, am încercat să-i explic lui Radu, şedeam în nişa ferestrei, m-a bătut protector pe spate, „lasă, vezi tu” ; nu vroiam să văd nimic.

Am dansat, Iulia era foarte subțire, fragilă, cu fruntea lipită de umărul meu nu-i ştiam ochii. Salvanii rîdeau, am rîs şi eu, Iulia a tresărit uşor, cărarea îi despărțea părul în două ape bogate, freamătul acela putea însemna orice, începînd cu rîs în hohote şi terminînd cu

plîns în sughițuri. Nu-mi plăcea ce se întîmpla acolo. Oricum, am luat-o după umeri şi am condus-o acasă, drumul a fost neaşteptat de plăcut, noaptea era un abur cald, moale, foarte întunecat, n-a fost lună, nici nu era nevoie, doar foarte multe stele, zidurile vechi sorbeau lumina puțină. Am coborît dealul, oraşul clipea la picioarele noastre, „aşa văd noaptea cînd vin la aterizare”, chiar că da, aşa se vedea, asta cînd aterizam dinspre oraş ; Iulia n-a spus nimic, mergea cu paşi mărunți, repezi, cu ochii în pămînt, strînsă în ea.

— Fii calmă, am spus, n-am de gînd să te seduc. Nu aici, îți dai seama.

Zidurile vechi sorbeau lumina puțină, uneori treceam prin străzi atît de înguste, frecam pietre aspre cu umărul sting, degetele mîinii drepte, strîngînd umărul fetei, atingeau pietrele caselor de vizavi.

— Uite ce de stele, am arătat în sus, Casiopeea şi restul ; privea mai departe în pămînt, am privit şi eu, nu se vedeau picioarele de întuneric, mergeam de la brîu în jos printr-o apă mată, nedesluşită. Am auzit sunet grav de potcoave rostogolit peste acoperişuri ascuțite, giruetele şi cocoşii de tablă au scîrțîit în lăcaşuri ruginite răspunzînd clopotului de la catedrală : ding-dong, ding - dong.

— Ce-ți face maică-ta, cînd vii la ora asta ?

A şovăit înainte de a răspunde :

— Stau singură.

Nu era nevoie să şovăie. I-am strîns mai tare umerii şi atunci s-a ferit, a lunecat de sub brațul meu, s-a dus înainte, a lăsat un pas între noi. Doi paşi, trei paşi. Zîmbeam în întuneric, zîmbeam strîmb. Am traversat o cale ferată, şinele luceau stins şi duceau

foarte departe ; firele telegrafului țiuiau ascuțit veşti importante.

Iulia locuia într-un bloc nou, mare, colțuros, albicios în noaptea întunecată. Mi-a părut rău, era caraghios să stai în oraşul acela şi să locuieşti într-un bloc nou. M-am oprit în prag, ,,nu intri ?", intram, făcea parte din poveste, era ceva care chema înăuntru. Exact ceea ce mă reținuse la Salvani în seara aceea. Exact ce mă împingea să merg, iar şi iar, acolo unde nu mai era de mers.

A scos un inel de chei cît o minge de tenis, i-a trebuit ceva timp pînă să nimerească cheia bună, să o bage în yală, să deschidă. A scos scurta, a pus-o pe umeraş, agăța umeraşul în dulapul din perete, dar făcea asta într-un fel special, fără convingere, parcă nu era la ea acasă. M-a condus pe coridorul lat într-o cameră mare, două fotolii adînci, canapeaua largă, rafturi cu cărți, cerul nu se vedea ; fereastra, uşa de la balcon

erau acoperite cu o draperie cenuşie ; cercuri şi bile strunjite în lemn galben se legănau pe draperia aceea, prinse cu aţe scurte şi subţiri. Am fost instalat pe canapea, s-a ghemuit într-unui din fotolii, dar s-a ghemuit,. parcă aştepta s-o lovească cineva. N-a mai rîs, n-a vorbit, aştepta şi gata. Casa mirosea cumplit a var proaspăt, a vopsea încă nu de tot uscată, dar nu ca o casă nouă, era prea pustiu, pereţii prea goi, nu mişca nimic în spatele pereţilor goi.

Am riscat o mişcare, arcurile canapelei au gemut a metal nou.

— Aici locuieşti...

— Îhî.

— E casa ta ?

— Ai mei au plătit avansul, a explicat Eu dau restul, ştii, în rate lunare.

Ştiam mai multe decît aş fi vrut. Despre ratele lunare, şi aşa mai departe. M-am ridicat, am vrut să dau la o parte

draperia cenuşie, Să deschid geamul şi să încerc să uit ce ştiam.

— Nu, te rog.

— Vecinii ?

— Vecinii.

— Ştii, am spus, dracu să-i ia. Mi-e cald. Ce zici de asta ?

— Nu deschide.

Mi-am muşcat buzele.

— E noapte, am încercat să explic.

— Tocmai de asta, a spus. şi n-am încercat să merg mai departe. Am scos puloverul, l-am aruncat, pe canapea.

— Cam cît ții la părerea vecinilor ?

— Nu-i vorba despre asta.

M-am strîmbat, exact despre asta era vorba.

— Mă rog... în rest ?

— În rest, ce ?

— Cum te mai distrezi, care e viața ta, cînd te învăț să umbli cu maşina aia infernală ? Cine eşti, cu ce îți umpli vremea cînd nu mergi în vizită la

Salvani, sau la alți Salvani ? Te-am condus, m-ai poftit înăuntru, am aflat că ți-e frică de vecini, în rest mai e ceva ? Sau asta-i tot ?

— Am munca mea...

Mai auzisem, povestea cu munca mea care mă absoarbe pe deplin, nu rămîne timp pentru nimic altceva. Nici măcar pentru tine, fată.

— Nu ajunge, am spus, nu vorbeam numai cu fata de lîngă mine. Nu ține de cald munca ta. seara, la culcare. Sau cînd te scoli singură noaptea, în patul prea lung, şi prea larg, şi prea moale, şi prea tare.

— De unde ştii că sînt singură ?

— Atunci ce dracu caut eu aici ? ! M-am ridicat, nu acord noaptea consultații pentru cunoaşterea tehnicii de calcul.

Am tras puloverul pe mine, am potrivit gulerul cămăşii, căutam o oglindă, nu era nici o oglindă acolo. Am dat din mînă, m-am lămurit, am făcut un pas,

încă un pas, deprindeam din iarna trecută tehnica plecatului la timp.

— Stai puțin !

Povestea cu patul prea larg, şi prea tare, şi care rămîne cumplit de valabilă, peste tot. Nu-mi făceam iluzii că strigă după mine. Apartamentul dureros de curat şi de pus la punct era pustiu ca o peşteră de mortar. O peşteră de mortar în care s-au pus fotolii, o canapea, rafturi pentru cărți. În casetofonul de pe jos, o blondă decoltată cînta ceva despre pustiul dinafară şi pustiul dinăuntru, şi despre brațele cuiva care ar trebui să îmbrățişeze pe cineva ; întotdeauna există brațe care să îmbrățişeze, şi corpul care tremură stins aşteptînd brațele alea, numai că asta se petrece foarte departe şi pînă la urmă nu se întîmplă nimic, rămîne numai apartamentul cu ecou şi rugămintea înăbuşită „stai puțin”, şi stau, deşi exact

acum ar trebui să plec. M-am oprit lîngă casetofonul aşezat pe podea.

— Ce-o să fie mîine, am spus, şi poimîine, şi gîndeşte-te ce o să fie peste o lună. N-are rost, am încercat să explic. Nu în casa asta. Nu cu mine. Ai nevoie de cu totul altceva.

— De unde ştii tu ce-mi trebuie ?

Am încălecat brațul canapelei :

— Nu-i greu de ştiut. Nu eşti prima, dacă înțelegi.

A tresărit, dar nu sub cuvinte.

— Nu sta acolo, a spus. E strîmb.

Am rîs, am descălecat de pe canapea.

— Păcat că n-auzi cum spui asta : „e strîmb”. Pe ce ton. Parcă ți-aş omorî copilul. Era de aşteptat: miss apartament. Eşti pe drumul cel bun.

Nu înțelegea. Nu eu eram cel care trebuia s-o facă să înțeleagă, sau nu mai avea cu ce, se întîmplă.

— Care drum ?

— Care duce fix la uşa acestei maşini de locuit. Te transformi într-o anexă a cotețului, fără să ştii, încet dar sigur. De cînd ai primit cheile strălucitoare, hai spune dacă te-ai mai gîndit la ceva în afară de curățenie, şi vopsea, şi mobilă, întotdeauna există un risc, cînd o fată ca tine locuieşte într-o astfel de casă. Prea mare şi prea goală, casă carapace, care usucă, nici nu ştii cînd treci în zidurile albe, în mobila perfect întreținută, în parchetul lustruit.

S-a ridicat din fotoliu, fotoliile da, erau foarte foarte adînci, moi, confortabile, încăpeam amîndoi, fără grijă, între brațele masive ; atît doar că nu eram dispus să încerc. S-a aplecat, a închis casetofonul, dar fără nimic din ea, eu aş fi dat un şut în capacul nichelat, în şirurile de clape, în difuzorul rotund, l-a închis şi gata.

— Ce bei ? Am ness, am ceai foarte bun, Lipton's, am whisky.

— Nu beau, să ştii. Sînt abstinența întruchipată, trece-o şi pe asta la capitolul lipsuri.

A ridicat din umeri :

— E o calitate să nu bei, cu toate că uneori devine puțin plictisitor...

— Lipsuri, pentru tine, am precizat.

Stăteam amîndoi în picioare şi spuneam exact ce gîndeam, asta se cunoaşte după ochi.

— O.K., am zis, mergi, adu ce vrei, du-te în bucătăria imaculată şi scoate paharele uşor prăfuite din dulapul la care nu prea umbli, etalează-ți talentele de gospodină, pleacă-ți capul gînditor în fața aragazului pe care fierbe cafeaua şi lasă imaginația să zburde, ştii, bărbatul iubit şi puternic care aşteaptă ostenit în fotoliu, nu grozav de, atît cît să-i facă plăcere şi să-l învioreze fix tratația ta. Adu-mi ness, şi ceai Lipton's întărit cu trei picături de whisky furnizat de o firmă care a debutat pe piața mondială

cu 175 de ani înaintea marii prohibiții, şi în frigider ce păstrezi de la o lună la alta ? Specialități fine de ciocolată într-un vas de cristal fără urme de amprente ? Adu şi specialități fine de ciocolată !

Ochii îi zîmbeau, numai că zîmbeau pentru ea. A ieşit, nu ştiam dacă are frigider, am strigat că beau ceaiul cu trei linguriţe de zahăr, am dat drumul la casetofon, adică am apăsat clapa PLAY cu furie, pînă la podea, clapa de plastic a pocnit zgomotos. M-am dus după fată, ne-am atins pe coridor, era destul de larg ca să treacă patru oameni umăr la umăr, noi nu încăpeam, ne-am atins, izbit aproape, trecînd unul pe lîngă celălalt. Am aprins lumina în bucătărie, sub întrerupător era fixată o placă mare de plastic întru apărarea pereților, de fapt toate întrerupătoarele aveau asemenea plăci ştanțate, înşurubate sub capace. Ştiam grozav de bine unde sînt întrerupătoarele în camere, şi camerele

în apartamentul acela, şi cam tot ce se mai putea cunoaşte, lucrurile cu adevărat noi sînt foarte rare şi se întîmplă o singură dată, în rest întîlnim numai variante. Apartamentul ăsta, cu tot ce se întîmpla în el, era doar o variantă. Şi eu eram tot o variantă, dar ascundeam cu grijă asta. Bucătăria era exact cum o ştiam, la fel de spațioasă ca *cealaltă*, dulapurile din perete, masa, taburetele, avea şi frigider, linoleum în pătrate mari pe jos, şi mai avea goliciunea corosivă a bucătăriilor fără viață, scîndura de pîine fără urme de cuțit, faianța pereților n-avea aburul fin al prînzului gătit ieri, şi alaltăieri, şi multe alte ieri-alaltăieri în urmă. Bucătărie în care lucrurile se petreceau totdeauna exact ca acum, mese scurte în doi, mai mult ceaiuri şi cafele, şi ciocolata fină păstrată la frigider. Eventual, prînzuri prefabricate în pahare de carton cerat, numai că pentru mine

bucătăria însemna ceva cald şi puțin afumat, patinat de ce se întîmpla acolo de trei ori pe zi, cuhne domestică, ceva la jumătatea drumului între laboratorul rece, impersonal, şi ceaunul greu agățat cu lanț unsuros deasupra focului în jurul căruia se agită nerăbdătoare o hoardă pestriță, cu linguri din lemn alb în mîinile nu grozav de spălate.

Apa fierbea într-un ceainic nichelat, nici la fabrică nu lucise cum lucea acum, ceainicul acela, ceaiurile şi cafelele turnate din asemenea vase miros a vopsea şi au gustul nelegat de nimic al lucrurilor făcute pentru că se cuvine să fie făcute. Ne-am aşezat față în față la masa agasant de lustruită, taburetul scîrțîia sub fund pe tonul lucrurilor prea noi, ceştile aveau margini neciobite şi toarte întregi, arcuite savant. Am băut ceai cu gust de nichel, am mîncat fursecuri prelungi de ciocolată stanțate în carton dulce. Mi se ofereau inutil

țigări KENT-super long, nu atingeam gradul necesar de rafinament. Am susținut conversație, aflam o grămadă de lucruri noi.

Ceştile, farfurioarele, linguriţele au fost spălate imediat şi puse la scurs într-un coş de plastic cu o mulțime de despărțituri ; ciocolata fină a fost acoperită cu celofan şi pusă în frigider pînă la o ipotetică vizită viitoare. Ne-am regăsit în sufrageria cu pereții goi, eu pe canapea. Iulia în fotoliu, tot ghemuită, dar ne priveam altfel acum, ca oamenii cu stomacul clipocind de ceai călduț fiert în acelaşi ceainic,

— Ce ai în baie, reînnodam politicos discuția, mozaic roman sau gresie ? Sau o găselniță absolut personală, care te pune mai presus şi te scoate, în sfîrşit, din lungul şir a] fetelor cu apartament proprietate personală? Care aşteaptă un băiat bun ca să întemeieze un cămin, şi...

— De unde ştii că vreau să mă mărit ?

— Dumnezeule, nu-i nevoie să dai anunț la ziar pentru asta. Ce am vorbit pînă acum ? Ajungea să stau cinci minute lîngă tine, eu am stat - m-am uitat la Citizen -, asta-i, eu am stat patru ore şi un sfert din a cincea...

A întrebat lin, răbufnea sub cuvinte :

— Nu crezi că ai stat destul ?

M-am ridicat de pe canapea :

— Nu-i nevoie să te oboseşti, cunosc drumul spre ieşire.

ÎI cunoşteam al naibii de bine. Am apucat să fac doar doi paşi.

— Ascultă, a spus, de ce mi-ai ținut mie toată conferința aia ? Cu apartamentul gol, şi restul.

Am privit peretele alb din față, chiar, de ce. De fapt, mi-am spus, nu mai vorbeam cu ea, de mult. Camere cu fotolii stinghere, bucătăriile aseptice, ceainicele nichelate şi ciocolata din frigidere de gabarit mijlociu semănau

îngrozitor între ele. M-am întors spre fată.

— Uite, vocea cu care ai spus să nu călăresc canapeaua. Nu te-ai auzit, dar în mine s-a strîns ceva pentru că ai spus-o foarte repede, cu scîrbos de multă grijă pentru canapeaua aia nenorocită, şi asta înseamnă ceva, cînd ajungi să faci o pasiune pentru mobila personală. Cînd *începi* să-ți iubeşti atît mobila, pentru că n-a fost aşa de la început, adu-ți aminte, există şi copaci, şi rîuri, şi afară e o noapte grozavă pentru plimbat în doi, de cînd n-ai mai ieşit cu un tip, dar ştii cum, aşa încît să ai impresia că e pentru prima oară, oricît de demodat ar părea. Mi-ar fi plăcut grozav să nu bagi de seamă că îți călăresc nenorocita de canapea. Pentru că dacă nu eşti foarte atentă, pînă la urmă nici nu mai reuşeşti altceva decît să-ți iubeşti canapeaua. Şi tot ce mai ai de dat, atunci cînd vine mult-aşteptatul

moment să dai, tot ce mai rămîne de oferit sînt zidurile astea, şi mobila păstrată intre ele cu sfințenie.

Şi-a muşcat buzele, a încercat să zîmbească, n-a reuşit.

— Atunci o să ştii, am spus. Nu mă simțeam deloc ca un profet ; îmi era greață şi transpiram, broboane mici, perfect rotunde, înghețate, pe tot spatele, pe frunte, pe tîmple. Discursul ăsta nu trebuia să-l țin aici, mi-am zis. Toată seara asta tîmpită trebuia să se întîmple mai demult, şi în altă parte. Am ridicat din umeri, m-am uitat în ochii Iuliei.

— Atunci o să ştii, am repetat. Cînd o să vină un tip, şi o să se aşeze pe brațul canapelei, şi tu n-o să bagi de seamă că s-a aşezat pe brațul canapelei.

Am făcut o grimasă, simțeam sudoarea curgînd sub tricou, pîrîiaşe înguste, reci. Iulia reuşea să zîmbească, îi tremurau colțurile gurii în zîmbetul ăla, am adăugat:

— Vocea a fost absolut scîrboasă, să ştii. Nu e esențial, brațul de canapea.

A zîmbit adevărat, cu ochii, cu gura.

— Cațără-te acolo, dacă ții atîta.

— Chiar că nu mai are nici un rost.

Acum rîdea de-a binelea :

— Radu spune că nu eşti însurat. Spune că n-ai pe nimeni, înțelegi.

— N-am pe nimeni, am răspuns. Ce te-a apucat ?

— Te porți aşa... parcă ai avea mereu pe cineva în spate. Vreau să spun, pe cineva foarte drag.

— Tu rişti să-mi devii foarte dragă, cînd vorbeşti aşa.

— Lasă, lasă. Am ghicit ?

Ghicise, cîştigase. Cît mai era de cîştigat.

— Asta-i altă poveste, am spus. Cear fi să închizi muzica ?

— De ce ?

Nu puteam să-i spun de ce. De aia. M-am lăsat pe spate, mă rezemam, prima oară deplin, de canapeaua aceea.

— Eşti din bărbaţii care se căsătoresc.

A spus-o foarte limpede şi ar fi luat de bun orice răspuns.

— Pentru treaba asta e nevoie de doi.

— Adică ?

— Am mai fost dat jos de pe un braţ de canapea, într-o casă identică şi pe acelaşi ton, înţelegi ?

A chicotit neplăcut :

— N-ai fost cel la care nu se bagă în seamă ?

— Nu. Şi ar mai fi ceva.

— Ce ?

— Mi-e frică Uite - am ridicat braţele deasupra capului, paralele - ne schimbăm, habar n-avem cine o să fim peste patru, opt, doisprezece ani, acum ne potrivim perfect - am lipit braţele, am trecut degetele printre degete, strîns - ce zici de asta ? Monolit, dar nu rămînem

aceiaşi, ne schimbăm, asta se poate întîmpla aşa - am împletit mai strîns mîinile -, atunci e O.K., şi foarte frumos, şi cald, dar lucrurile se pot petrece şi invers - am desfăcut brațele, am zvîrlit mîinile în lături : Di-ver-gent pe toată linia. Ce spui ?

— Nu-ți dai seama, s-a încruntat, doi care trăiesc împreună ani nu se pot schimba aşa, fundamental. Vreau să spun, diferit, adică se schimbă, dar în acelaşi sens, Nu mai sînt singuri.

*

Mă frecam de ziduri, pietrele erau calde dinăuntru, palmele lustruiau lespezi lustruite de vreme, mortarul care unea acele lespezi nu se fărîma, era aspru şi zgîria pielea, nedureros. Mă învîrteam pe străzi înguste, sub ferestre înalte creşteau flori în lăzi de lemn galben, cum răzbea lumina ? - străzile se închideau deasupra capului prin bolți

negre, pe cheile bolților erau cioplite semne heraldice de neînțeles, neclare de vreme, topite în piatră. Nu înțelegeam o mulțime de lucruri, între fațade înguste se rotunjea piața cu fîntîna, m-am aşezat pe ghizdurile roase, nu venea răcoare din cercul de întuneric mut, m-am aplecat, pietrele erau seci ca tigvele care mărginesc în pustiuri drumuri bătute de caravane. Pe fundul fîntînii luceau slab monezi. Am scos din buzunar, am aruncat în sus o fisă de un leu, stema, s-a rostogolit pe pietre, a oscilat, a înscris două cercuri repezite, căzuse cu stema în sus, evident, am aruncat-o în fîntînă. Nu avea nici măcar ecou, groapa aceea stearpă. Mi-am spus că dacă m-aş întoarce la toate fîntînile în care aruncasem vreodată bani, aş fi tot timpul pe drumuri. Am întins picioarele, blugii făceau pungi la genunchi, pantofii de sport erau uzați, roşi, am mişcat degetele sub pielea subțire. M-am lăsat

să alunec, aşa stăteam în avion, rezemat pe speteaza înaltă a scaunului ejectabil, cu picioarele întinse pe paloniere, închideam cabina, lucrurile se retezau brusc în două, cele de dincolo, cele cuprinse sub concavitatea cupolei, zăvoram, ermetizam, simțeam cu sinusurile, cu timpanele, creşterea presiunii din cabină. Plecam, fiecare decolare - *altfel*, fiecare decolare definitivă în felul ei, asta era foarte important, m-am ridicat, am scuturat pantalonii, nu se întîmpla nimic. Giruete ruginite se înfigeau imobile în cer, bătea vîntul, slab, ar fi trebuit să se rotească, nu se . roteau. Înțepeniseră anapoda pe axe ruginite, fiecare cu botul în vîntul ei de veci. Decolările acelea, mi-am spus, definitive în două feluri. Pentru că niciodată nu mă întorceam acelaşi care plecasem. Pentru că niciodată nu aveam să găsesc lucrurile aşa cum le-am lăsat la plecare. A trecut o femeie înaltă,

ternă, cenuşie, faţa, părul, rochia, ciorapii cenuşii, mă sufoca ideea de ciorap, avea o sacoşă în mînă, tot cenuşie, două labe portocalii de raţă ieşite din sacoşa aceea puneau, violent, pete de culoare.

Urcam o stradă în trepte, casă lîngă casă, zid lîngă zid, porţile erau înalte şi continuau la fel de masive ca piatra, mă plimbam într-un şanţ de cetate, cum erau oamenii care cucereau asemenea cetăţi ? Am ridicat din umeri, fiecare cu meseria lui. Meseria mea, am dat capul pe spate dar cu ochii închişi, nu era nimic de văzut, ce interesa se petrecea îndărătul pleoapelor strînse, ziua de vară, aerodromul, cît dracu a trecut de atunci, o lună, am socotit pe degete, douăzeci şi cinci de zile, timp mediu. Fix cît să tocească puţin vîrful ghearelor, sînt gheare care se ascut exact prin tocire.

Acum douăzeci şi cinci de zile, poate chiar la ora asta, ampenajul înalt spînzurînd din cer într-un unghi nefiresc, cineva se cățăra pe umeri strînşi în salopete albastre, şuruburile de metal alb se desfăceau uşor, fără să protesteze, ultima dată. A fluturat în aer, a căzut pe iarba cenuşie o fîşie de dural, capacul barografului, litere mărunte jucau pe suprafața mată, argintie : „A SE DESCHIDE ÎN ORDINEA NUMEROTĂRII” 1, 2, 5..., erau cu totul opt şuruburi, ordinea numerotării nu mai avea nici o importanță Au scos din deschizătura căscată în ampenajul înalt, rămînea o gaură neagră, au scos cutia barografului vopsită în portocaliu strălucitor, în portocaliul fosforescent, uşor de observat ziua sau noaptea între sfărîmături de avion. Portocaliul atît de vizibil pe zăpadă, iarbă, nisip, pămînt uscat sau în fundul mării. Cineva întreba, am ciulit urechile aşteptînd răspunsul, nu, nu se

deformase, caseta rezistase bine şocului - nesperat de bine. Am ridicat din umeri, exact de asta era făcută. Ca să reziste nesperat de bine la şocuri. Am întors spatele ampenajului înfipt în cer, tăiam cîmpul în diagonală spre grupul de maşini, un elicopter forfeca leneş aerul tremurat în felii strălucitoare. M-am împiedicat de o țandără de metal, marginile erau sfîrtecate, arse, avionul explodase la contact cu solul, marginile sfîrtecate aveau găuri lățite, smulse din nituri, am recunoscut o bucată din bordul de atac al aripii. Sau al stabilizatorului, sau o fîşie din carenaju-l cabinei, în spate, imediat după şlangul de ermetizare. Dincolo era jamba roții de bot, asta nu se confundă cu nimic, se rupsese axul care nu se rupe chiar la cele mai tîmpite aterizări, roata se rostogolise Dumnezeu ştie unde, înseamnă că pe aici e şi conul, dacă nu cumva a rămas în urmă, a zburat la

stingă sau la dreapta, universul răsucit de la picioarele mele admitea orice. Un avion căzut era oricum o realitate întoarsă pe dos, şi încă, de mai multe ori; am coborît în brazda adîncă de pămînt răscolit, comprimat cu violență, ars, împroşcat, luceau printre bulgări ca firele de mică încrustate în stîncă, fire de metal. Am mers înapoi, avea să plouă, cerul se boltea albastru, strîngea metalic în concavitatea uscată lumina soarelui, mi-o trimitea în ochi, o să plouă peste o săptămînă, peste două, poate luna viitoare - „dar avea să plouă, indiscutabil, pîrîiaşe tulburi cu gulere de spumă murdară mîncau, măcinau, netezeau brazda aceea scrîşnită. pe urmă altă ploaie, şi altă ploaie, venea iarna, abia se mai cunoştea o adîncitură lină sub zăpadă, primăvara care avea să urmeze, vara dispărea cu totul sub iarba înaltă, pămîntul se răsucea lent netezindu-şi fața. Gata.

Am dat cu piciorul în rama cabinei, rămîneau la colțuri cioburi de plexiglas prinse în metal. Tabloul de bord îndoit, golul aparatelor sărite, se păstrau cîteva în nituri strîmbe, geamurile plesnite, acele albe înțepenite pe cadrane negre, era o zvîcnire de viață în mormanul de fier mort, acele înțepeneau în dreptul unor cifre, ultimele ale acelui ultim zbor. Am citit peste o mie de kilometri la oră pe cadranul vitezometrului, acul lat, acul îngust nu indica nimic, nu mai avea ac îngust, se pierduse - în cer, pe pămînt, în pămînt. În locul giroorizontului - o gaură neagră, altimetrul nu mai era, măsura conştiincios ultimii metri de prăbuşire spre centrul pămîntului. Călcam comutatorul de canale al stației radio, l-am îndesat în solul ars cu talpa ghetei de zbor, stația însăşi se transformase într-o plăcintă din metal polizat, îşi vărsa umplutura de sîrme, tranzistori, condensatori galbeni, verzi,

roşii, între capacele strivite. Am văzut două ghete de zbor prăfuite, înalte pînă sub genunchi, n-am ridicat ochii mai sus de genunchii aceia, nu era nevoie, un singur pilot din regiment purta asemenea ghete nesfîrşite. Celelalte se opreau la jumătatea gambei. Colonelul s-a apropiat, vedeam tălpile groase sfărîmînd iarba, fire uscate se arcuiau sub apăsare, se îndoiau, se frîngeau, trosneau sec, dispăreau sub cauciucul OIL RESISTANT.

Mi-a luat umerii sub brațul întins, nu era o îmbrățişare, mîna atîrna grea, pasivă, se odihnea. Se rezema, pur şi simplu.

— Cum ți se pare ?

— Reconfortant.

Ebonită comutatorului de canale scîrțîia stins sub talpă.

— Cred că mi-ar place să beau, am spus, chiar aşa şi gîndeam. Să nu mai ştiu de mine o zi-două.

— Şi mă laşi singur cu asta pe cap, a arătat cîmpul pe care se împrăştiase Bătrîna Doamnă. Am ridicat din umeri :

— Nu despre asta e vorba.

— Ba exact despre asta e vorba, a spus colonelul. Face parte din profesie.

O grămadă de lucruri făceau parte din profesie.

— Bine că au avut timp să sară.

Am dat din cap, foarte bine că au avut timp să sară. Uneori nu rămîne nici atît.

— Zbori mîine ?

Mina ce pe umerii mei devenea dintr-o dată foarte grea. A doua zi ar fi trebuit să încerc un avion, lucrări regulamentele plus schimbare de motor.

— Daca mă lăsați...

— De ce să nu te las ?

Am conturat cu mîna metalul mort, brazda care urîțea pămîntul.

— Asta.

— N-are nici o legătură, a spus colonelul.

Am ieşit de sub mîna grea, am privit în sus, abia acum :

— Eu am scris acolo : „bun în zbor”.

— Pentru că *a fost* bun.

“Bătrîna Doamnă se comportase admirabil la ultimul control. Bătrîna Doamnă se prăbuşise cu fustele înfoiate din cerul de vară şi zăcea sfîrtecată. Mîine, la zborul de încercare, aveam să trec deasupra cîmpului ars, rămînea un ochi deschis în fiarele risipite pe cîmp, măcar unul, trebuie. Un avion nu se curăță aşa definitiv.

— Caseta barografului... am început.

— E întreagă, m-a întrerupt colonelul. Ştii ce au spus piloții ?

Ştiam. Am afundat mai tare în pămînt, cu călcîiul, nenorocitul ăla de comutator.

*

M-a trezit din reverie Irene, rîdea, „de un sfert de ceas alerg după tine”,

mergeam pe strada aceea care nu se mai termina, urca încolăcită în jurul muntelui, m-am uitat lung la ea, simțeam încă sub călcîie, pămînt uscat. Priveam în jos, tălpile adidaşilor se rezemau solid pe pavajul cenuşiu.

— Mor de foame, a spus Irene, stătea în fața mea înaltă, subțire, m-a tras de mînă, am fugit în sus pe trepte, ne-am strecurat printre ziduri vopsite pastelat, galben, roz, am intrat într-un gang ca într-un tunel de întuneric, am sărit un pîrîu cu apă limpede, groasă, pietrele de pe fund le vedeam incert, ca prin sticlă vălurită. Am trecut sub un purcel de metal prins cu nituri pe se îndura lată, cobora abrupt o scară între pereți boltiți de cărămidă lucioasă de atîta frecat. Eram într-o sală mică, cu nisip fin pe jos, lumina albă izbucnea de sub tavan în două şuvoaie rotunde, ne-am aşezat pe scaune mărunte la o masă sub care genunchii încăpeau greu, simțeam încă

mirosul de metal frînt ; Irene a întins un carton, în chenarul aurit litere negre înscriau nume de mîncăruri care nu-mi spuneau nimic. Am arătat cu degetul, „asta, şi asta”, „nu te-aş sfătui” - a spus Irene, a rîs iar fulgerînd lumina cu dinții mari, rîdea prea mult. Cineva a adus farfurii. tacîmuri, „la ce te gîndeai ?”, am ridicat din umeri. Parcă poți spune vreodată, cu adevărat, la ce te gîndeşti. „Ştii, am început, un avion”...

Țin minte privirea deodată rece, lucidă, era privirea lui Radu, m-a cîntărit din ochi, „tu nu scapi niciodată de obsesia asta?”, băgasem furculița în mîncare, am răspuns mestecînd, „niciodată”.

*

Curățăm armele cu Radu, treabă bărbătească, metalul albastru lucea stins în lumina flăcărilor din plita uriaşă, Irene spăla vase într-o chiuvetă

nu mult mai mică decît cada zidită sub peretele de răsărit al bucătăriei. Tăblia mesei se rezema pe capre de lemn cioplite gros şi prinse în piroane bătute pe nicovală, stejarul scîndurilor masive avea crăpături adînci, înguste, chituite cu unsoare de armă întărită, timp scurs.

Plimbarea la moara veche şi vînătoarea se amînau, începeau să țină de un viitor nedesluşit, două grupuri de turişti din Nord, alt grup de turişti din Sud, undeva, dincolo de ocean, oameni de afaceri cu ochi oblici urcau la bordul unui transatlantic cu destinația Constanța.

— Mergem între spanioli şi japi, am propus. Trei zile înseamnă patruzeci de ore de lumină, omorîm tot ce se, poate omorî. Tot ce cade în țeava puştii, cu păr, cu pene, cu solzi.

Am ridicat arma, era un bock splendid, uşor, lustruit ca o vioară, am tras două focuri seci în tavanul boltit al

bucătăriei : pac, pac. Ascultă, am spus, în trei zile golim pădurea de jivine.

— Nu se percutează cu arma goală, Radu s-a întins peste masă, mi-a luat puşca din mînă, a mîrîit nemulțumit că puteam să ştiu măcar atîta. Irene a întors capul, a zîmbit uşor, s-a întors la vasele ei, lustruia cratițe mari din aramă şi tigăi întinse la nesfîrşit, le freca cu nisip fin adus de mine de la rîu într-un butoi mic, gros, cu doage mîncate de atîta nisip fin.

Saivan m-a privit pe sub sprîncene, a încetat să frece țeava, a scos vergeaua subțire, a pus-o pe masă, zgîria cu unghia capul de cîlți :

— Nu te ştiam aşa sîngeros.

Am ridicat din umeri, „vînez rar, dar cînd țin o puşcă în mînă nu mai mişcă nimic pe unde trec”, nu vînasem în viața mea, îmi plăcea povestea asta care se tot amîna, echipamentul de piele înnegrită cu multe catarame şi cureluşe, cuțite

curbate la vîrf, capetele de alamă ale cartuşelor luceau tîmp, alice reci se rostogoleau în crăpăturile mesei, cădeau jos, erau din plumb moale, nu săreau, se topeau stins pe lespezile de gresie. Am arătat cu degetul spre grămada de echipament :

— Prea mult zgomot pentru cine ştie ce iepure jigărit.

— Desigur, a făcut Saivan, pilotul, omul cu tehnica de vîrf, o vînătoare de tigri, sau de elefanți, sau de cai verzi pe pereți. Capturarea lui Yetti, omul zăpezilor, am rîs, pentru mine Yetti era Manoliu-cel-păros de la stația meteo, Yetti, sau vărul lui din California, a continuat Radu neimpresionat de întrerupere, ceva care să se potrivească cu supermanul din tine. Data viitoare mergem la harponat balene, dar aşa, într-o barcă cusută din mațe de morsă şi cu un harpon tăiat în coaste de vițel de mare.

— Eu mă defulez în avion, am spus, excesul de vitejie care caută o supapă - am pus mîinile pe masă cu palmele în sus, miroseau a ulei gros intrat în piele, Irene a lovit sonor un capac de cratiță, bum. Focul o lumina dintr-o parte, îi subția trupul şi aşa îngust, părul curgea pe spate, muia flăcările în lumini arcuite, se întindeau, se ondulau, se întîlneau în puncte scînteietoare luminile acelea. S-au strîns singure degetele palmelor întinse pe masă, s-au întins iar netezind părul pe tîmple, mîinile mele nu mîngîiau părul Irenei. Am scos un cuțit din teaca subțiată de piele lucioasă, lama fină a sclipit roşu, am tăiat în aer amintirea.

— Să nu te vatemi, a făcut Saivan grijuliu. Cum a fost la Iulia ?

— Dumnezeule, a pufnit Irene.

— Unele lucruri nu se întreabă în prezența unei lady, am explicat.

— De ce, Radu a ridicat din umeri, unul dintre prietenii mei a fost în vizită la una dintre prietenele mele, ce e rău în asta, îmi place să ştiu cum s-au distrat, ce-au discutat între ei prietenii mei aflați în vizită. Tocmai pudoarea voastră indignată dă o notă de picantă indiscreție întrebării mele nevinovate.

— Are ceai foarte bun, Lipton's, în cutie verde-închis cu corăbii aurii.

— Tu cu ce te lăudai ?

— Twinings, de la Chioru, în cutii roşii cu litere albe. Am la hotel, vă dau şi vouă dacă vreți.

— Eu vreau, a spus Irene.

— Te-am întrebat ceva, a insistat Radu. Se juca cu cureaua armei, lovindu-se uşor peste degete.

— Twinings îl bate de departe pe Lipton.

— Nu asta.

— Cred că mă duc dincolo, a anunțat Irene.

Am oprit-o, nu era cazul.

— Întîi ceai, pe urmă muzică, să nu întrebi cine, voci negre, blonde, ceva sfîşietor, în orice caz. I-am admirat apartamentul cel pustiu, şi priceperea în a-l face mai pustiu decît este.

— Supersonicul muşcă, a descoperit Irene, surprinsă.

— Numai cînd e muşcat, m-a scuzat Radu.

— Îi pasă prea mult de vecini, m-am strîmbat. A bătut perdelele în cuie...

— Şi ție ți-ar păsa, în situația ei.

Am privit scurt la Irene.

— Nici o clipă, am spus. Asta, cu vecinii şi cu ce zice lumea.

— Supersonicul e propria lui instanță.

— Priveşte altfel lucrurile decît noi, cei de jos.

— Numai de la mare înălțime.

— Dă o perspectivă largă.

— Toate se întîmplă aşa... în general.

— Curăță de amănunte.

— Rămîne esențialul, cînd priveşti de sus.

— Noi rămînem jos.

— Sub ochii indiscreți ai vecinilor.

— Cunosc problema, am spus. Adică, exact... în sfîrşit, cineva la care țineam mult, am făcut o pauză, cred că țin şi acum, şi pe care o interesa grozav părerea celor din jur. Aş putea spune că trăia mai ales din părerea celor din jur. se scălda în ea ca într-o baie, cînd caldă, cînd rece, după împrejurări.

— Si?

— Nu reuşea niciodată o baie sănătoasă, fierbinte. Sau sănătoasă înghețată, ştii, duşul care pune sîngele în mişcare. Povestea cu elefantul pictor, care ratează vernisajul încercînd să fie pe placul tuturor.

— Are o groază de defecte, iubita asta a ta.

Am ridicat din umeri.

— Bine, a făcut Saivan. Tipul pe care nu-l interesează părerea celor din jur. Deloc, deloc ? Semenii tăi şi restul.

— Trăiesc viața mea, am spus, nu era adevărat: încercam. Nu reflectarea în creierii cocliți ai domnului X, în bigudiurile d-nei Y. Sînt cîțiva de care țin cont, altfel nu se poate, face parte din noi, dar sînt puțini, şi stricți şi, mai ales, habar n-au de treaba asta.

— Aş putea spera vreodată... a început Irene.

— B.B., am ridicat două degete, bernardinii de la Sinaia, nu călugării, cîinii. Bonzo năbădăiosul, Bari înțeleptul, pe care Mihai regretă că nu l-a numit de la început Bun, şi chiar are ce regreta, s-ar fi potrivit grozav pentru că e foarte bun, cald, tandru, şi sălbatic *cînd* şi *fix* cu cine trebuie, şi amindoi sînt primejdios de cinstiți şi directi, cu ei înşişi, cu cei din jur. Ei *simt*, asta e foarte important, simt cu ființa lor

blănoasă, filtrează prin raţiunea nealterată de cîine Saint Bernard, şi muşcă. Nu pun între ei şi ceilalţi cuvinte, acţionează, asta e important.

— Tu ? a întrebat Radu.

— Cu mine e altceva. Eu am scrupule inutile. Şi am momente cînd nu pot mişca un deget, exact cînd ar trebui să mişc.

— Să nu-ţi expui părerile public - m-a sfătuit Irene. Te-ai gîndit că o grămadă de oameni s-ar putea să nu te înghită exact din cauza asta ?

Am ridicat din umeri, devenise tic, cei care nu mă înghiţeau pentru că încercam să fiu eu nu mă interesau. Cu o singură şi dureroasă excepţie.

— Marele tău noroc - Radu a întins mîna, a lovit bidonaşul de metal, gata să-l răstoarne, n-am intervenit, priveam, l-a prins, a întins un strat gros de ulei peste mecanismul percutorului - marele

tău noroc e că nu te potriveşti în tot ce spui. De fapt, între ce spui şi ce faci.

Am rîs scurt, nu aşa vesel cum mi-ar fi plăcut ; de fapt a ieşit un fel de behăit, ha-ha.

— Iulia ta, am spus, nu era nevoie, umpleam un gol - Iulia ta, inegală, neclară, ca oamenii care duc în ei ceva de nespus. Care au trecut prin lucruri care nu se spun, şi de care n-au chef să-şi mai amintească.

— A trăit o grămadă de vreme cu un porc, a explicat mohorît Saivan.

— Ce vocabular ! m-am indignat. Care porc ?

— Unul, inginer pe nu ştiu unde. S-a lăfăit cît s-a lăfăit, pe urmă l-a înghiţit, pămîntul.

— Nu l-a căutat ?

— Nu.

— Asta o ridică grozav în ochii mei.

— Ochii tăi, a pufnit Radu, habar n-ai ce fată e. Treceam pe lîngă foarte mulţi

fără să ştiu ce oameni sînt. Am întins mîna după bock, Radu m-a pocnit peste degete, a mîrîit să nu fiu prost, era exact genul de situație în care preferam să fiu prost. Idiot de prost. Mi-am lovit fruntea cu palma, am gemut răspunzînd privirilor mirate ale Salvanilor :

— Aoleu, nu i-am văzut baia !

— Acum m-am liniştit, a oftat Irene.

— Ce are a face baia? s-a interesat Radu.

— Bunica mea spune, dacă vrei să cunoşti un om, intră la el în baie. E ca şi cum i-ai intra în suflet, încheiat citatul.

— Baia noastră ? au întrebat într-un glas Salvanii.

— Dumnezeule, am rîs, e ca o pîine. Proaspătă, aburindă, caldă dinăuntru...

Vara aceea a fost foarte fierbinte şi foarte uscată, zborul se oprea cînd temperatura pistei trecea de cincizeci de grade, betonul încins frigea tremurînd aerul în ape groase. M-am dezlegat, am

coborît din avion, lăsasem masca de oxigen în cabină, am urcat din nou scărița do metal, am săltat cupola, cabina mirosea a petrol ars, a cauciuc încins, a vopsea fierbinte de soare. „Ce este ? - a întrebat tehnicul, am arătat în sus cerul decolorat de căldură, am traversat bretela, dinspre radio far fluiera stins un motor. M-am răsucit, silueta prelungă de avion, trecuse balizele de intrare, s-a lăsat pe pistă, lin, atingea betonul. cauciucurile chelălăiau în nori de fum alb-albastru, am văzut paraşuta de frînare zbătîndu-se, s-a umflat, se rotea bezmetică în aerul încremenit, s-a liniştit. Iarba rară, aspră, cenuşie, printre tulpini seci se crăpa în zbîrcituri înguste pămîntul prăfuit, am desfăcut fermoarele late de la gît, de la umăr, de la încheieturi, m-am întins peste pămîntul crăpat ca pe o sobă caldă. Am închis ochii, i-am deschis repede alungind imagini nechemate sub

pleoape, eram singur sub cupola imensă, metalică, cenuşie ca părul doamnelor din Nord. L-am văzut pe Eugen „Bill” Daniel mergînd spre avioane, ținea în mină un carton portocaliu, singurul lucru *colorat* în marea de imagini amorfe, pălite de căldura plumburie, cineva arăta cu mîna spre mine. Bill s-a răsucit pe călcîie, venea făcîndu-şi vînt cu cartonul acela, am lăsat capul jos, ştiam foarte bine ce înseamnă foaia portocalie. Noi doi controlam în zbor dublele regimentului, pilotam pe rînd, notam observațiile şi parametrii zborului în fişa portocalie, ne înțelegeam perfect, jos ne felicitam reciproc pentru aterizarea reuşită. Sau nu grozav de reuşită, nu conta, ne aşezam pe scările zebrei, goleam cîte două sticle de Pepsi completînd fişa, semnam, plătea cel care pilota în ziua aceea. Bill se apropia, uriaş cum îl vedeam de jos, nasul mare. urechile se proiectau pe orizontul incert,

a întins cartonul fără să spună un cuvînt, nu era nevoie de cuvinte. Am citit rubricile de sus bătute la maşină, am dat din cap.

— Încercare după lucrări de o sută de ore, motorul şi celula, încă douăzeci şi cinci de ore pînă la... m-am poticnit, m-am uitat la Bill, am fluierat. Văd bine ce scrie aici ?

— Pînă la casare, a confirmat Bill.

Acolo nu scria „casare”, foloseau o formulă sofisticată, avioanele nu se casează, avioanele *se taie*, mă rog, țineam în mînă un certificat de deces antedatat. Am fluturat fişa portocalie în aerul încins, cifre negre săreau de pe cartonul subțire, se săpau în cerul topit : 1-1-2-0.

— Bătrîna Doamnă.

— Încă douăzeci şi cinci de ore, am spus. Pe urmă?

— O bagă în spirt, a făcut Bill.

Am ridicat din umeri :

— Mai bine ar lăsa-o în pace.

— Cum dracu laşi un avion în pace ?

Existau o mie de posibilități :

— Într-un colț de hangar, într-o piață publică, pe soclu de beton. Ascultă, am spus, barabafta asta a făcut destule ca să fie lăsată în pace.

— Topită şi turnată într-o statuie - a propus Bill. O statuie eroică, ceva avîntat, înțelegi, aşa, ascuțit la vîrf şi pierzîndu-se în sus...

Mîna lui Bil străpungea cerul spălăcit de deasupra. M-am uitat în sus, am ridicat din umeri. Bătrîna Doamnă era ea însăşi o statuie, lăsa în urmă o existență zbuciumată şi aventuroasă, alte avioane nimereau la fiare vechi pentru mai puțin de jumătate din ce se întîmpla în existența aceea. Unsprezece douăzeci - nu, masivă, cocoşată, tăia cerul cu deriva înaltă. Chinuită de decolări bontisate în limită de viteză, buşită la aterizare cu setea de care

numai zelul începătorilor e capabil, scoasă miraculos din vrie cu tablele forfecate de nituri supuse unor forțe cărora nu erau făcute să le reziste, pusă de două ori pe burtă, săltată pe cricuri, ciocănită la uzină, trimisă iar la zbor, aterizată pe şosea cu ajutajul deschis, asta se cunoaşte şi rămîne, se incrustează în metalul avionului, glorie corozivă şi riscantă, viața avioanelor se măsoară în ore de zbor, două mii, doi înmulțit cu zece la puterea a treia ore de zbor în regim de suprasarcină medie, mă întrebam dacă Bătrîna Doamnă făcuse măcar un zbor în regim de suprasarcină medie. Era dubla cea mai căutată din regiment, aşa chinuită era foarte bine centrată, făcea loopinguri frumoase, rotunde, line, nu scăpa nimeni ocazia unei game de acrobație - cînd zbura cu 1120. Tipi pentru care o semibuclă oblică nu era tocmai supremul deliciu, trăgeau la suprasarcini maxime avionul,

botul ridicat pe orizont, tremurul scurt, repezit, înfundarea în limită de viteză, alunecare moale pe aripă cu comenzile leşinate, izbitura seacă de metal căzut icnit pe invizibile lespezi de aer, dure ca betonul. Se însumau, se adunau neştiut sub coama masivă de durai jocuri milimetrice în tijele comenzilor, în rulmenții turbinei, cadrele de rezistență se torsionau insesizabil, atît de fin, aparatele de control indicau deviații, şi erori, şi deformări în limite admise, în atît de strictele limite cu greu admise, dar astea se adună, reumatisme de avion, la două mii de ore de zbor chinuit se însumau într-o rezultantă care putea duce fix în pămînt. Atît doar că Bătrîna Doamnă refuza să intre în pămînt. Ajungea un singur zbor ca să nu uiți cabina strimtă cu contactele aruncate aiurea pe pulturi şi panouri, cu becuri de alarmă aprinzîndu-se exact cînd nu era nevoie, fiecare avea poveştile lui cu

1120, le aveam şi eu, două, una care mă făcea să zîmbesc strîmb, ieşisem cu mîinile băşicate, cu fața opărită din cabină, se defectase automatul de aer cald nu găseam contactul să-l decuplez, căutasem de două, de trei ori pe tot bordul, aparat cu aparat, nu-l găseam, am aterizat, era exact acolo unde la celelalte avioane se află un întrerupător mort. Am scăpat ieftin, două zile oprire de la zbor şi examen la cabină, a doua oară se putea termina urît, nu s-a terminat, zburam ca instructor, acrobație la joasă înălțime, manevra din prima cabină a fost absolut cretină, şi bruscă, dură, nejustificată, am intervenit în ultimul moment, altfel n-ar fi avut nici un rost, a fost „ultimul moment” pentru Bătrîna Doamnă, alt avion ar fi terminat de mult, Bătrîna Doamnă s-a uitat peste umăr în cabină, a clătinat concesivă din planuri aranjîndu-şi jupoanele scrobite, a redresat, foarte jos, am tras în viraj de

luptă, sus am dat capul pe spate privind pămîntul răsturnat peste cabină, la două mii de metri sub noi se risipea leneş o ciupercă uriaşă de praf, acolo unde jetul motorului izbise cîmpia. „Încă o dată”, am spus, „nu cred că merge”, vocea din prima cabină era strînsă, trecută greu prin gîtlejul uscat, eu - nu, învățasem să rup net ceea ce s-ar fi putut întîmpla de ce se întîmpla în realitate. Nu poți trăi, sprijinit de „ce s-ar fi întîmplat dacă...”

„Încă o dată” - am repetat, era necesar, comanda din prima cabină se lăsa moale, „lasă-l la mine”, am răsucit avionul, botul culcat pe orizont, manşa în burtă, simțeam corpul de dural tremurînd prevenitor, n-am slăbit, lucram la limită, curba pe care cădeam era singura posibilă, una din situațiile fără variante, ceva foarte alb, şi sec, şi precis; „acum, am spus, nu-mi recunoşteam vocea în căşti, ciudat de limpede - acum tragi puțin, pînă intră în

viteză”, intra, simțeam fuselajul legănîndu-se, ieşeam de sub verticală, aşezîndu-se pe lungi fîşii de aer curbate într-o aerodinamică savantă. Redresam, la zece metri sub noi a fulgerat un pîlc de copaci. Răsturnarea aceea, şi bucla care a urmat, nu erau necesare numai pentru tehnica pilotajului.

...Am auzit un motor bubuind spre hangar, Bill a clătinat sceptic din cap.

— Nu pari grozav de încîntat

— Ultimele douăzeci şi cinci de ore, a spus Bill. S-a lăsat în patru labe, s-a întins alături, iarba aspră foşnea stins, fire cenuşii trosneau sec, se răspîndea un miros amar, sudoarea desena pe kapronul costumului pete umede, rotunde, mărginite cu chenare albe de sare.

— Ultimele ore, exact orele în care se întîmplă ce nu s-a întîmplat într-o viață. În cele una mie nouă sute şaptezeci şi cinci de ore anterioare.

Am zîmbit, ochii Iui Bill, albaştri, la nivelul ochilor mei ; era înalt, mă obişnuisem să-l privesc de jos, acum era lîngă mine, am zîmbit, Bill a spus că nu-i nimic de rîs, cele mai multe porcării se întîmplă exact ultima oară. Atunci cînd spui : încă o dată, şi gata.

— Superstiţios ?

— Nu fi tîmpit, a făcut Bill, rugător. Nu trebuie forţat asta-i totul. Nu la noi.

A făcut un gest cu mîna, a închis linia de avioane în gestul acela, duralul lucea stins, aspru, sub albastrul topit, soarele amesteca, opaciza, avioanele ieşeau tremurat din beton, se decupau lin şi căpătau contururi muiate sub bolta ştearsă.

— Nu fi tîmpit, a repetat, nu eu, avea dreptate. Bill era unul dintre cei care împing lucrurile dincolo de limită, limita lui era oricum foarte departe, dar asta numai cînd era nevoie.

— Ultimele douăzeci şi cinci de ore, a explicat, asta nu-mi place. E ceva care nu merge la un avion. Să spui : ultima oară.

— Nu merge nicăieri, am spus. Ultima oară, asta nu merge la nimeni.

— Căpitanul de la Palisse, a zîmbit Bill.

— Care căpitan ?

— Cel care era încă viu cu douăzeci şi cinci de ore înainte de a muri.

— Bravo.

M-am întors cu fața în soare, am potrivit marginea căştii sub cap, castronul de metal alb. Atît de sus încît abia se vedea, o pasăre neagră se rotea în cercuri pleoştite.

— Ascultă, am spus, ultimele ore, nu i le putem lua. Constructorul garantează...

— Să zboare constructorul, m-a întrerupt Bill. Bătrîna Doamnă e mai bătrînă decît vîrsta ei.

Avea dreptate, după nişte ani de Aviație lucrurile începeau să se lege altfel. Am împăturit de mai multe ori cartonul subțire, am băgat fişa portocalie în mănuşa neagră din piele fină.

— Tu de fapt ce vrei ?

Bill s-a strîmbat urît la mine şi a spus „vax”. Era şi ăsta un răspuns.

— Cînd e gata ?

— Mîine.

Am închis ochii, cerul acela ca părul doamnelor din

Nord isca tot felul de umbre sub pleoapele strînse.

*

Am tras pe mine salopeta subțire din milaneză, m-am lăsat în fotoliul cu arcuri stricate, alături Bill făcea duş. Auzeam apa curgînd, mirosea prin uşa deschisă a baie, apă caldă, lemn ud, săpun. Am întins mîna, fişa portocalie, am netezit cartonul, încă douăzeci şi

cinci de ore. Predispunea la reflecții. Mă uitam pe geam, nu se vedea mare lucru, pachete de lumină masivă se încurcau în țesătura perdelei opacizînd, se lățeau pe parchetul lustruit, pe covor, în dreptunghiuri călduțe. S-a oprit duşul, Bill sforăia ca o focă matură, a apărut în halatul lui pluşat, cu un pescăruş mare pe piept ; dedesubt scria „AIR FORCE”, Marusia brodase „ROUMANIAN” deasupra.

— Au adus-o ?

Bill a tras perdeaua la o parte, s-a dat un pas înapoi, izbit de lumină, a scos capul pe geam, a făcut un gest confuz.

— Întîrzie.

A scos halatul, scutura tricoul, a început să se îmbrace, pufnind. M-am uitat la el, zîmbeam în mine. Interfonul a zbîrnîit, a horcăit, a scuipat cuvinte incoerente.

— Cred că ne cheamă.

Am ridicat din umeri, m-am dus în sala de echipare. Prin geamurile înalte, fără perdele, un camion venea la pas pe bretela betonată tractînd un avion. Vedeam nedesluşit, din față, era ceva neclar în forma avionului aproape ascunsă de husa decolorată a maşinii, coama înaltă, cocoaşa de plexiglas a cabinei, Bătrîna Doamnă ? - mai erau zboruri de încercat în ziua aceea, a cotit la stînga, cifre roşii pe fuselajul argintiu, 4707. Conul paraşutei de frînare, asta-i, imediat sub ampenajul înalt, dubla avea paraşută stil vechi, în fuselaj. Am ieşit în coridor, m-am dus la club, auzeam țăcănitul tablelor, muzică, m-am oprit în uşă, cunoşteam melodia asta. La dracu, am spus, nu acum. L-am strigat pe Ion Anechitei, ți-a venit avionul, am anunțat. Ion s-a ridicat, a mutat din mers o piesă pe tabla de şah. S-a întors, a spus din uşă : „mat”. M-am uitat pe tabla în careuri, chiar, era mat. M-am uitat

dincolo de tablă, Costică, doctor de aerodrom, scund, slab, s-a uitat la mine îngustînd ochii. Ascultă, am spus, cred că pînă la urmă o.să aflu de ce joci şah cît ține zborul. Şi de ce iei bătaie la şah, partidele astea jucate cît timp tine zborul.

A rîs scurt, fără veselie : N-o să afli. Nici nu era nevoie ; ştiam. Şi ştia că ştiu, nu trebuia să ne ascundem unul de altul. Costică şi cu mine. Ne cunoşteam de o grămadă de ani. Şi în fiecare din anii ăştia treceam împreună prin tot ce pot trece împreună oamenii de pe aerodrom. Eu zburînd, doctorul jucînd şah între zboruri, atît doar că în ultima oră de start Costică lăsa şahul şi ieşea afară. Stătea la colțul celulei de alarmă şi se uita în lungul pantei, cum vin avioanele la aterizare.

...Am zîmbit, am spus că nici n-am nevoie să ştiu de ce joacă el şah, cînd regimentul zboară. Costică a privit scurt

pe sub sprîncene, ca atunci cînd îmi dădea drumul la zbor într-o misiune dificilă. Pe urmă a zîmbit şi el, a vrut să spună ceva, n-a spus. S-a întors să se uite pe pereți.

M-am întors în sala de echipare, costumele de suprasarcină aşteptau pe scaune, repaus total, fermoarele desfăcute, şireturile slăbite, m-am îmbrăcat singur. Bill - nu, Bill se mişca cu foarte multă grijă şi cît mai puțin posibil a chemat maiştrii de la celulă să-l îmbrace, mi-au strîns şi mie şireturile, au tras fermoarele. A pornit interfonul, spunea foarte clar, şi foarte limpede, şi imperativ, să ne pregătim, avionul a plecat de la hangar, peste cinci minute e în start. L-am văzut pe Bill trăgînd peste costumul anti-g tricoul gros şi pantalonii de lînă, salopeta matlasată, era încă devreme, treceam prin straturi de răcoare uitată din noaptea trecută, peste jumătate de oră avea să fie foarte cald, „e

vară, am spus, poate ai uitat, mijlocul lui iulie, luna lui cuptor”, Bill arăta cu bărbia spre fişa portocalie de pe masă şi buletinul meteo pus alături, diagrama aerologică, „sus e frig - a explicat, minus şaizeci de grade la paisprezece mii de metri, cu paraşuta fac cîteva minute bune pînă jos”.

Îmi trăgeam mănuşile fine, subțiri, din piele neagră.

— Eşti absolut nebun.

— Deloc, a făcut Bill, numai că n-am încercat pînă acum avioane, pentru ultima oară.

— Ascultă, am întrebat, cine spune paisprezece mii?

Ce aveam noi de făcut se rezolva simplu, la înălțimi convenabile, opt-zece mii de metri.

— Şaisprezece, poate chiar mai mult - a întărit Bill. Şi storc din baba asta tot ce se poate stoarce, ultima oară, nu-mi plac avioanele care mai au douăzeci şi

cinci ore de zbor. Coc tot felul de surprize împuțite sub duralul lor lucios.

— Nu se vorbeşte aşa despre avioane.

S-a strîmbat :

— Îți cunosc teoria. Că metalul simte. Că, la un anumit grad de complexitate, metalul capătă personalitate, mă rog, nu umanizezi, ceva la jumătatea drumului între bauxită şi om.

— Etc., etc. Zbori în față ?

Cel din prima cabină răspundea de zbor şi de avion. Şi de echipaj.

— Ultima oară...

— Cu treizeci şi nouă-zero-nouă, am spus. Eu am fost în față.

— Aterizarea aia fără flaps.

— Se întîmplă. Lasă-mă tot pe mine.

— De ce ?

A strîns cureluşa mînuşilor pe încheietură, şi-a potrivit capul în cască, era grozav de meticulos. De ce, a întrebat, e zborul meu.

Am ridicat din umerii strînşi în kapronul aspru, am ieşit primul. Bill a mormăit ceva, s-a lovit de uşa batantă, era greoi cu straturile alea de lînă pe el. Am traversat aleea, betonul cenuşiu se uscase, gardul viu de pe margine păstra la încheietura frunzelor sfere mititele, turtite, de apă limpede.

— O să te ia dracu de cald. Ai ceva de scris la tine ?

— N-am.

Bătrîna Doamnă aştepta în ştart, mergeam într-acolo, am ocolit un camion kaki, încercam să nu calc dungile smolite dintre plăcile de beton.

Am primit raportul de la tehnic, adică Bill l-a primit, eu mă uitam la avion, douăzeci şi cinci de ore, astea se fac repede cu o dublă comandă, cinci-şase starturi, cel mult. Se zbura din plin, ieşeau din ouă idealiste locotenenți proaspeți cu oase moi şi puf pe umeri, oasele acelea se cereau întărite. Asta era

Bătrîna Doamnă, o maşină de întărit: oase. De tras pene peste puf, îşi lăsa, cîte puțin din aripile personale, pojghițe străvezii peste pojghițe străvezii de zbor, pe umerii celor trecuți prin cabina ei excentrică, plină de neprevăzut. Asta se cunoaşte, chiar la un avion. Mai ales la un avion, am corectat. Mişcăm umerii sub costumul de kapron, am simțit foşnetul stins al penelor aspre.

— Haidem, Bill m-a împins înainte, începea ceea ce se cheamă „luarea în primire”. Turul de control în jurul avionului, mergeam atingînd metalul, mă aplecam, citeam indicațiile manometrelor exterioare, toate astea automat şi cu gîndurile aiurea, vîrtej alb. relaxare dinainte de zbor, orice neregulă îmi sărea oricum în ochi, lucrurile ştiute, lucrurile neştiute le recunoşteam atunci cînd apăreau.

Am ieşit de sub Bătrîna Doamnă, m-am întins, îl urmăream cu interes pe Bill urcînd scara de metal roşu, în cabină.

Am urcat după el, am trecut pe aripa triunghiulară, m-am aplecat, aranjatul paraşutei în scaun, cuplarea măştii de oxigen la furtunul gofrat, cupla mascul, cupla femelă, să mori de rîs. M-am instalat în cabină, mîinile prin chingile de umeri, chingile de picioare erau prea lungi, le-am scurtai, am pocnit paftaua paraşutei. S-a aplecat peste cabină Ene, maistrul Ene, prietenul meu Ene, ce se întîmplă între pilot şi tehnicul avionului pe care zboară pilotul ? adică tehnicul, jos, după ce decolez... mă rog, o să cer relații despre asta după aterizare. La ce se gîndeşte, şi restul. Ce se întîmplă cînd aude că avionul *lui* e în di-fi-cul-ta-te. O să întreb lumea din jur.

— V-ați legat...

— Mai e costumul, am spus, cupla mergea greu, încerca. am văzut vinele mîinilor umflîndu-se, a mers. Gata.

— Aveți ceva de scris ?

— Un pix cu pastă.

— Dă-l aici.

S-a uitat la fişa portocalie sub plexiglasul tăbliței prinse de genunchi, mi-a dat pixul, era mic, negru, cu capac din metal auriu, în prima cabină Bill cupla acumulatoarele, radioul, se aprindeau becuri verzi, roşii, mai ales roşii, bîzîiau convertizoare, soarele bătea în tabloul de bord, estompa lumina becurilor de aterizare, vopseaua tabloului de bord era pleznită în colțul din dreapta, jos, sub turometru. Ene m-a salutat din cap, a coborît cupola grea turnată în plexiglas masiv, s-a ghemuit pe scară, lîngă bordul cabinei din față ; nu părea să fie în cea mai fericită zi a vieții lui. Am primit aprobarea de pornire, verificam din ochi cabina, am

văzut maneta de gaze smucindu-se, pornind înainte, revenind, n-a revenit exact în poziția dinainte, Bill scosese din STOP. Acum se va aprinde becul „PORNIRE”, s-a aprins, mîrîitul demarorului, în spatele meu compresorul înghesuia în motor primii metri cubi de aer. Am aşteptat stabilizarea turajelor, am cuplat ce era de cuplat, urmăream fără să pun mîna manevrele lui Bill în prima cabină. Am zăvorit, am ermetizat cabina.

— Gata ?

Am văzut cupola cabinei din față lăsîndu-se, simțeam în urechi presiunea crescînd ; am strîns curelele măştii de oxigen.

— În spate, gata.

Am inspirat adînc, aerul de avion mirosea stins a metal cald.

— Şi eu, gata.

Bill a ieşit în trombă din linie, a întors pe o roată, a blocat bechia în axul pistei.

— Mergem, a spus, l-am rugat să mai aştepte puțin. Cît notez parametrii motorului. Trebuia să apăs, pasta din pixul negru se uscase, sau era pe terminate, speram sa țină pînă veneam jos. Am decolat, pista, hangarele, calea ferată coborînd brusc, un tren verde se afunda sub orizont, am zvîcnit dintr-un cerc întunecat de pîclă, Bill trăgea avionul nesfîrşit, într-o şandelă abruptă. Am apăsat intercomunicația :

— Ne prăbuşim ?

— Bine în decolare ; prea bine, pentru vîrsta ei.

Am rîs, am potrivit masca de oxigen pe față, mă strîngea. E O.K. mi-am spus. Cabina strimtă, şi masca de oxigen care mă strînge. E O.K. că sînt aici şi toate astea mi se întîmplă mie. Că stau legat de scaunul catapultabil, notînd cifre - indicații - cu un pix aproape terminat, pe cartonul portocaliu. Peste umerii lui Bill, prin parbrizul blindat din plexi, tubul

Pitot al Bătrînei Doamne se înfigea în albastrul foarte gros ; se lichefia, curgea în dîre înghețate rotunjindu-se pe țeava de durai, albastrul acela. Notam datele zborului în urcare, trecusem de zece mii de metri, motorul urla în draci, nasul compresorului lipit de spatele meu, aerul înghețat transformat scrîşnit în flacără aspră, ne despărțea blindajul scaunului, peretele cabinei nu grozav de gros. Pe cupolă se umflau tăcute dîre de gheață ; la treisprezece mii în urcare începea să fie frig. L-am rugat pe Bill să treacă pe aer cald, n-a trecut, înfăşurat în scutece de lînă. Turajele treptelor de turbină, diferența turajelor. Temperatura camerelor de ardere, ajutajul, conul, presiunea la ulei, unsprezece douăzeci nu avea manometru de ulei în cabina a doua.

— Dacă nu eşti prea ocupat cu pilotajul, am spus, ai în dreapta-jos un aparat mic cît o nucă, gradat în

kgf/cm2, cifre albe pe cadranul negru, cu linii scurte la sfert şi linii mari la jumătate...

— Eşti foarte deştept azi, a făcut Bill în căşti. Trei atmosfere şi încă jumătate. Ai observat oscilațiile de turaj în decolare ?

Nu oscilase nimic în decolare.

— Ascultă, am spus, am ținut ochii fix în turometru. De cînd ai cuplat forțajul, pînă la cinci-şase mii de metri. De mult n-am mai văzut un motor atît de stabil. Cu parametrii apropiați de ideal. Lasă-mi şi mie avionul.

N-a răspuns, am simțit în mască, amestecîndu-se cu oxigenul, miros de email încins. Cincisprezece mii, dubla urca în aceeaşi pantă abruptă, o mie şase sute de kilometri pe oră, la înălțimea asta începea să fie prea puțin. Mă rog. Bill ştia ce face.

Am tras vizorul fumuriu pe față, soarele era foarte aspru şi foarte

aproape, avea margini ascuțite, agățau colțul pleoapelor, am presat uşor palonierul în stînga, speram că Bill n-o să simtă, n-a simțit, botul avionului luneca lin, s-a oprit în discul incandescent. Ne duceam în el, orbiți

— Bravo ! a făcut Bill.

N-a scos avionul de pe traiectoria aceea care mergea drept în soare.

— Cît urci, am întrebat, depăşeam optsprezece mii de metri, avionul se lăsa moale pe aerul sărac, botul cobora foarte uşor, trasa o linie întunecată pe discul alb al soarelui.

— L-am lăsat la tine, a spus Bill.

Am pus mîna pe manşă, am strîns manşonul manetei de gaze pînă am simțit metalul zimțat intrînd în palmă. Bătrîna Doamnă urcase singură trei mii de metri de aer încremenit, fără să legene odată din planurile boante.

— Te anunț că *acum* am pus mîna pe comenzi. În clipa asta. Gîndeşte-te, e

timp, dacă ai zburat vreodată un avion mai centrat. Am pus la orizontală, pilotul automat pe STABILIZARE, s-a aprins becul verde, am notat, cu pixul negru şi subțire, ce era de notat.

— Uleiul...

— Normal, a mîrîit Bill. Ți-a ajuns ?

— Încă o clipă, l-am rugat.

Optsprezece mii şapte sute la altimetru, cincizeci şi şapte de mii de picioare, poate cincizeci şi opt, chiar şaizeci de mii - mi-am spus în timp ce răsturnam avionul ; soarele s-a clătinat, a descris larg un arc de cerc, s-a instalat, simțeam prin podeaua cabinei, s-a oprit pe burta Bătrînei Doamne.

— Ce dracu faci, s-a informat Bill, începeam să cădem cu spatele înainte spre sfera albicioasă cu miez gălbui de sub noi, ce faci, cădeam şi gata, aproape pe verticală, curgeam cu zece tone de metal înghețat peste noi, trage de el, a spus Bill, trage o dată ! nu trăgeam,

voiam să storc tot ce eră de stors din avion. Bill nu intervenea, asta era *legea*, îşi muşca pumnii în prima cabină fără să pună mîinile pe comenzi, el, care răspundea de zbor, şi de avion, şi de echipaj, pentru că asta era legea, de asta zburam împreună de atîta vreme şi aveam să mai zburăm : pentru că nu ne băgăm unul peste celălalt. Pentru noi răspunderea o purta cel care pilota, indiferent din care cabină. Curgeam pe spate atîrnați în chingi, cu avionul spînzurat peste noi, cam şaizeci de mii de picioare - mi-am spus, optsprezece mii de metri, asta înseamnă de şase ori zece la puterea a patra - în picioare, aerul se închega în jurul cabinei în şuvițe subțiri, se îngroşau, se adunau într-o coloană masivă de văzduh compact şuvițele subțiri ; la doisprezece kilometri de sol am început să trag de manşă, întîi lent, am simțit dubla încordîndu-se, răspunzînd comenzii,

arcuind pe o traiectorie întinsă cele zece tone de dural supuse unor forțe pe care le ştiam rațional fără să le simt, pentru că totul se întîmplă foarte lin, şi foarte firesc, numai o urmă de freamăt în miezul mînerului de metal stors în palmă, se mula pielea pe forma metalului, atît de stins, şi îndepărtat, trebuia să-l ştii că există ca să-l simți, freamătul acela. Pe urmă am smucit brutal, legănam umerii lui Bill între genunchi, i-am văzut casca albă sărind spasmodic pe crestele munților de sub noi, dubla se înfigea cu botul într-un pisc de piatră întunecată, a sărit brusc pe un plan, întîi a trepidat scurt şi pînă în străfunduri, prevenitor, n-am slăbit, atunci a sărit, s-a dus bezmetică în cer cu ampenajul înainte ascultînd de o aerodinamică bizară, valabilă *numai* şi pentru *acele* momente. Aerodinamică irepetabilă chiar în situații copiate pînă dincolo de amănunt, pentru că

întotdeauna există ceva care nu se potriveşte, care nu poate fi exact ca atunci - de asta ridicam din umeri cînd întreba cineva de ce cad avioanele. Nu află nimeni de ce cad avioanele. Am văzut pămîntul rotit, întîi lent, pe urmă a sărit în fața ochilor, s-a dus undeva în spate, la ceafă, şi iar a oscilat, a zgîriat o traiectorie frîntă, abia atunci am slăbit comanda, am simțit dubla muindu-se brusc şi aşezîndu-se pe straturi groase de aer : cădeam pe o traiectorie aiurea, cumva strîmb, cu pămîntul culcat pe partea stîngă. Am redresat ce mai era de redresat, nu grozav de mult, treizeci de grade de picaj, am rîs încet, pentru mine, pe urmă am apăsat intercomunicația şi am rîs iar, în hohote groase, pentru Bill.

— Cit arată la suprasarcină, prietenul meu ?

Puteam să văd şi eu singur, trebuia numai să întind gîtul, n-aveam chef să

întind gîtul. Îmi făcea plăcere să-l aud pe Bill şi chiar l-am auzit, a spus : „nouă g”, asta însemna, că Bătrîna Doamnă cîntărise de nouă ori mai mult decît ar fi cîntărit pe o balanță domestică de jos, de pe pămînt. Eforturi de nouă ori mai mari, fiecare tablă, fiecare nit, agregatele fine, complexe, deştepte, care o alcătuiau, şi la care nu vroiam să mă gîndesc. Şi noi, mă rog, dar noi aveam înainte mai mult de douăzeci şi cinci de ore, nici la asta n-am vrut să mă gîndesc.

— Ia-o, am spus, am clătinat uşor manşa, am simțit mîna lui Bill apucînd.

Atunci a fost, foarte brutal, şi chinuitor de dur, şi nesfîrşit, mişcarea neaşteptată a avionului frînt pe o traiectorie ducînd mult dincolo de firesc, dincolo de firescul şi aşa împins foarte departe al profesiei, căderea aceea încovoiată, cu botul coborît intersectînd scînteietor orizontul şi ducîndu-se sub

el, simțeam deriva înaltă ridicîndu-se continuu, scrîşnit, deasupra noastră, toate astea se întîmplau ciudat, cu pămîntul împingîndu-ne în sus cît a durat prăbuşirea aceea cu casca lipită de cupolă, cu umerii adînciți în sus sub chingile late, cu acele indicatoarelor zvîcnind şi trecînd de zero, într-o jumătate a existenței pe care preferam s-o ştiu cît mai departe. Cădeam cu suprasarcină negativă, prăbuşire bizară, urcînd în cădere, am tras agățat de manşa parcă nituită în podea, împinsă în tabloul de bord, nu mai era loc pentru diverse legi. Treceam dincolo de locul în care acționează înțelegeri, cădeam de mai bine de zece secunde, avionul nu rezista mai mult de cinci-şase secunde în zbor negativ. Nu era *făcut* să reziste. Se ridica împotriva firescului, traiectoria aceea rotind lent avionul - peste noi, răsucindu-l cu, ampenajul în sus. Efectul trimer, am trecut pe cabina a

doua, am măturat toate contactele pe tabloul mic, din față, deasupra tabloului central de bord, cînd am dat trimerul pe cabina mea ; am tras manşa acționînd clapeta gofrată de pe mîner, am simțit manşa în sfîrşit urnindu-se, dar asta se întîmpla undeva afund şi foarte departe, în măruntaiele avionului - coarda aceea foarte întinsă slăbind uşor, asta a fost înainte ca manşa să se mişte - vizibil - pe urmă avionul s-a liniştit, venea foarte încet şi nesigur în linie firească de zbor. Comanda s-a lăsat moale şi am putut trage manşa în burtă ridicînd botul avionului, dar nu trăgeam singur, simțeam, din prima cabină, mîinile înmănuşate ale lui Bill. Două mii trei sute de metri la altimetru, cîteva sute, nu multe, pînă la stîncile împădurite de sub noi.

— Ce-a fost asta ? am întrebat, încă mai țineam comenzile, strîns, amîndoi. Am virat spre casă, nu înclinam mai

mult de treizeci de grade, ne purtam foarte blînd cu avionul, am scos din viraj pe gisment zero. Ghiceam, în pîcla de dincolo de orizont, cotul fluviului.

— Ce te miri, a spus Bill, avea tonul lui dintotdeauna, un avion cu douăzeci şi cinci ore de zbor. Trebuia trimis la fiare vechi, nu la zboruri de încercare.

— Am luat comanda, l-am anunțat. Trimerul pe cabina a doua, şi restul.

— Am văzut. Zbor ca bagaj.

Am mişcat manşa, foarte încet, înainte-înapoi. Acum, mi-am spus. M-am încordat aşteptînd. N-a fost nici un „acum”. Nu se întîmpla nimic. Am împins manşa mai tare, picam, cabram din nou. Bătrîna Doamnă asculta docilă dar nu mai era ca înainte, simțeam o împotrivire surdă, ostilă, gata oricînd să izbucnească. Treceam calea ferată, munții, am lăsat avionul în picaj blînd spre casă, aerodromul ghemuit în cotul fluviului.

— Ce faci dacă repetă figura ?

— La aterizare ?

— La aterizare. Chiar în redresare, a precizat Bill. O ia vijelios cu botul în jos, la cinci-şase metri de sol. Ce faci ?

Asta îmi plăcea la Bill, gîndeam la fel.

— Ce faci şi tu.

Am pus motorul în plin, am stabilit avionul din trimer, pantă uşoară de urcare, două mii de metri, cîmp gol sub noi, se intersecta o şosea cu două canale late, banda îngustă a podului traversa, neagră, pînza sclipitoare de apă. Se tîra un tractor roşu peste podul acela. La nouă sute de kilometri pe oră am făcut un tonou lent în urcare, pe urmă încă unul, rapid.

— Eşti nebun, a spus Bill.

— Zbor de încercare, l-am anunțat. Era vorba să stoarcem tot ce se poate stoarce din avion.

Şi din noi. Am mai făcut un tonou în urcare, cer-pă- mînt-cer, mergea grozav.

— Dacă îți place, am spus. Ce părere ai ?

— S-a sclerozat, a răspuns Bill. V-ați prostit amîndoi, tu şi avionul. Ce mai vrei, după minunea aia ?

Vroiam o grămadă de lucruri.

— Ascultă, am spus, trec din nou trimerul pe cabina ta. Altceva, n-are ce să fie.

— Nu acum ; glasul lui Bill era încordat. Nu încă. Urcă la şase-şapte mii de metri.

— Cît am pierdut în figura aceea măiastră ?

— Cam cinci mii...

Am înclinat, manşa mergea împiedicată, în salturi, presiunea hidraulică - normal, am dat comanda lateral, dubla s-a înclinat lin, mi se păruse.

— Ții manşa în poziția asta, probabil o să ți-o smulgă din mînă.

— Stai cu degetul pe contact, a spus Bill. Nu-mi place deloc, treaba asta.

— Catapultează.

Au trecut cîteva secunde pînă să vorbească :

— Azi eşti de o inteligență care mă sperie.

Aveam şapte mii de metri la altimetru, am adus spre orizontală.

— La tine, normal ?

— Normal. Dă-i drumul.

Am trecut contactul pe prima cabină, nu se întîmpla nimic.

— Ei?

Manşa era țeapănă, parcă crescută din podeaua cabinei.

— Ni s-a părut, a spus Bill.

Am redus turajul spre nominal, am pus degetul pe contactul de comutare al trimerului.

— Mişcă manşa.

...A fost senzația de avion frînt pe traiectoria nefirească, am simțit

stomacul presînd plămînii, plămînii urcau în gură, umerii tăiați de chingi ; Bill a strigat ceva nedesluşit, am trecut contactul pe cabina a doua. S-a liniştit Bătrîna Doamnă, şi-a întins fuselajul gros pe un arc domol - am scos trenul, am cerut aterizarea.

— Te-ai lămurit ?

— În viața mea n-am fost mai lămurit, a făcut Bill.

L-am auzit rîzînd în cască, am zîmbit. Am scos flapsul pe direcția de aterizare, radiofarul, „să te văd !” - a spus Bill, mă uitam peste casca lui, peste umeri, umărul sting, vedeam pista apropiindu-se, galben-cenuşie pe solul verde-închis. Închis, uscat, un vîrtej de praf s-a iscat din nimic, a traversat pista, s-a dus.

— Dacă ne lasă acum ?

Am rînjit, am pus rotile jos, foarte lin, am şters betonul, dubla s-a clătinat imperceptibil, s-a aşezat, o simțeam lăsîndu-se pe jambele groase.

— Nu ne-a lăsat !

Restul a fost ca de obicei, paraşuta de frînare, capul pistei, bretela de degajare, oprirea la guri. Am deschis cupola, aerul era fierbinte, uscat, mirosea amar a ierburi albicioase cu frunze crestate şi rădăcini adînci.

— Cum a mers, a întrebat Ene, „îți spune căpitanul” - a răspuns Bill coborînd, „îți spune maiorul” - am răspuns trecînd pe lîngă tehnic, în microbuz Bill m-a felicitat solemn pentru aterizarea reuşită.

*

— Să nu aud, spunea Bill, să nu mai aud de barabafta aia.

Îşi dădea jos, gîfîind, numeroasele coji — combinezonul matlasat, costumul de suprasarcină, salopeta din milaneză, transpirată, lipită de corp. Am deschis gura - „nu-mi vorbi de bătrîna hoaşcă”, m-a prevenit, am rînjit, era roşu de

căldură şi de indignare, rămăsese cu pantalonii de milaneză, largi, cădeau fără putere în cute umede, ca o piele bătrînă.

— Ascultă, am spus, n-a fost absolut nimic. Dacă se întîmpla cu alt avion, ridicam din umeri şi făceam tărăboi la hangar, şi pe urmă îl încercam din nou, gata. E ceva la efectul trimer, atîta tot.

— *Dacă*, şi cu *alt* avion, m-a îngînat Bill. A fost exact cu avionul ăsta. Care mai are cîteva ore prăpădite de zbor, adică un avion uzat, bun de dus la fiare vechi. O dublă frecată de toți piloții. De ce insişti ?

— Te repeți.

— Ce repet ?

— Chestia cu fiarele vechi. Ai mai spus-o de cîteva ori.

A întors spatele, s-a dus să se spele. Am scos fişa portocalie din rama tăbliței de bord, într-un fel Bill avea dreptate dar nimic din mine nu mă oprea să scriu

acolo : „bun în zbor”. Bătrîna Doamnă se purtase cu eleganța ei dintotdeauna, puțin distantă, ținînd cu îndărătnicie bila pe stînga, mă rog, asta se aranjează din compensatoare şi nici măcar - era nota ei de discretă cochetărie, cerea palonierul presat, foarte fin, cît să-i dai ce era al ei. În rest, o simțeam ca pe un avion cu care plecam oricînd. Am recitit rubricile, în parametrii, totul se petrecea în margini foarte riguroase, m-am lăsat în fotoliu, am închis ochii, lanțul cinematic al comenzilor, revedeam în întunericul de sub pleoape tije, pîrghii, mecanismele de reglare, conexiunea cu pilotul automat - pilotul automat? - nu, mai departe, amplificatorul hidraulic - normal, pe urmă cilindrul mare, negru, al mecanismului trimer, băgat sus, în coada derivei - acolo. Un contact imperfect, un releu care a luat-o razna şi cuplează aiurea. A venit Bill, tălpile ude pe parchet, pe covor, Bill-cel-uitat-sub-

duş, omul care stătea în apă mai mult decît pe uscat, se zvonea că doarme în cadă, mă duceam în vizită, îl găseam în baie, citea, lăsa cartea la o parte, avea un raft prins pe peretele de faianță, mă invita cu un gest larg, luam loc pe capacul W.C.-ului, pe marginea căzii, conversam, Bill stropea cu coada lată, dădea drumul la apă caldă, pe urmă se înfăşură într-unui din numeroasele lui halate pufoase şi mergeam la bucătărie, şi Marusia ne servea cegă preparată în incredibil de multe feluri.

Nici nu-mi dădeam seama întotdeauna că e cegă.

A venit Bill, s-a oprit pleoscăind în fața mesei, am ridicat capul, citea cifrele scrise de mine pe cartonul portocaliu, citea muşcîndu-şi buzele, era ud, se prelingeau picături de apă pe umeri, brațe, pe degetele puternice.

— Lasă fişa jos, l-am rugat. O uzi.

— Ei şi ?

— Uite, am spus, zbor singur. Serios. Aştept să vadă ce are, să repare ce-i de reparat, şi plec.

— De mult n-am trecut prin aşa ceva. Bill a clătinat capul, a pus fişa pe tăblia mesei. Mi-a smuls manşa din mînă, dacă înțelegi.

— Eram în spate, i-am amintit.

— Ah, da, a făcut Bill. N-o mai las să zboare;

— Noroc că nu depinde de tine.

— Adică ?

— Vreau să spun, nu depinde numai de tine.

Mi-am amintit smucitura brutală, botul coborît sub orizont, urcarea aceea în care dubla se prăbuşea ; duceam, în chingile tăind dureros umerii, greutatea întregului avion.

— Eşti profesionist, eu dădeam cuvîntului un înțeles special. Măcar din curiozitate.

— Ce mai curiozitate, care izbeşte cu burta de pămînt. Mersi frumos.

— Nu despre asta e vorba...

— Ba exact despre asta e vorba. Tu nu sări, ştiu, tu vii întotdeauna cu avionul acasă.

Am ridicat din umeri.

— Nu sar dintr-un avion cu care se mai poate face ceva.

— Păcat că nu te vezi cum arăți.

— Cînd ?

— Cînd faci ce mai rămîne de făcut. După aterizare.

— Asta-i, că aterizez.

M-am dus la geam, ştiam foarte bine cum arăt. Văzusem în ochii lui Chioru, dar asta se întîmpla cu nişte ani în urmă şi foarte departe, coborîsem țeapăn din supersonic şi mergeam spre clădirea joasă a aeroportului la fel de țeapăn, fără să îndoi genunchii, şi nu priveam în jur pentru că nu simțeam nici o nevoie să privesc în jur aveam să fiu multă vreme,

să mă rostogolesc în sfera aceea roşie cu rază de moarte şi să mă prăbuşesc odată cu ea, ce se întîmpla între mine şi avion sub cerul pustiu de la optsprezece mii de metri se suda şi se contopea pentru totdeauna în flacăra izbucnită total şi arsă pînă la capăt, şi arzînd tot, pe noi nu, pentru că eram chiar în miezul ei şi nici flăcările cele mai complete, învățam atunci, nu-şi ard miezul.

Întotdeauna lasă ceva, îmi spuneam, e necesar pentru viitoarele plecări.

Mergeam caraghios mişcînd picioarele de sus, din şold, atunci a venit Chioru, „cum a fost?”, m-am uitat în ochii lui şi m-am văzut acolo, m-am uitat *prin* ochii lui, de fapt, dar m-am văzut, şi a trecut ceva timp pînă să mă recunosc, şi după ce m-am recunoscut Chioru s-a întors pe călcîiele ghetelor de zbor şi s-a depărtat, ştiu asta pentru că mergea chiar în fața mea, s-a depărtat foarte drept, fără să privească înapoi, mergea caraghios,

mişcînd picioarele de sus, din şold. Eu am zîmbit, cu obrazul deodată destins, dar asta a fost de mult de tot, era încă primăvară.

Acum mă oglindeam în sticla verzuie, nu se întîmplase nimic deosebit. Soarele trecuse în dreapta, vedeam cîmpul neted, ars, întins, cenuşiu cum numai un cîmp de aerodrom poate fi : biuta tăia pieziş cerul, între maluri masive de pămînt era suspendat cozorocul din beton muşcat de proiectile ; uneori betonul se spulbera, rămînea armătura, rețea împletită din fiare ruginite, prin ochiurile rețelei cerul era mai albastru. Contrasta, cu rugina portocalie. A trecut un avion la verticală, a virat strîns, intra în tur de pistă pentru aterizare, sticla verzuie a bîzîit subțirel în ramele de lemn. Am aburit geamul, am desenat cu degetul o inimă străpunsă de săgeată, nu reuşeam să termin, aburul se topea

înainte de a sfîrşi coada săgeții; aerul era foarte uscat.

— N-ai învățat încă deosebirea între ceea ce s-ar fi putut întîmpla, şi ce s-a întîmplat de fapt.

N-a răspuns.

M-am întors, l-am văzut pe Bill mic, cenuşiu, ghemuit în el :

— Uneori mă urmăreşte, ceea ce s-ar fi putut întîmpla. Mă interesează, nepermis de mult, ceea ce s-ar fi putut întîmpla.

— Nu.

— Să nu-mi faci teorii, ă spus Bill, rugător.

Mi-am muşcat buzele, afară aud scrîşnit de frîne, a claxonat strident o maşină, paşi pe coridor, a intrat gîfîind, fluturîndu-şi salopeta largă, inginerul regimentului.

— Ei ?

A traversat camera dintr-un pas, citea cifrele scrise pe cartonul portocaliu.

— Normal. Normal. Saltul, de turaj cam mare în repriză, asta se reglează din pompe. Care e decalajul între rotoare ?

— Fix cît trebuie, am spus

— Atunci ?

Mă uitam la Bill. Bill se uita la mine, era foarte frumos.

Am ridicat din umeri :

— Eu am zburat din spate.

— Trimerul, a vorbit Bill foarte încet, a înghițit salivă, a repetat, tare : efectul trimer. Cînd contactul e pe prima cabină.

— Circuitul de comutare ?

— Afurisitul de circuit !

A fulgerat, s-a topit salopeta inginerului, am auzit cauciucurile chelălăind, pe betonul bretelei rămîneau urme negre cu miros de anvelopă arsă.

— Cu alt avion... am început.

— Pentru Dumnezeu, m-a întrerupt Bill, n-ai - învățat încă deosebirea dintre un avion zburat numai de piloți

antrenați, şi dubla asta buşită de toată lumea? Făcută poştă şi trîntită cu mult zel, şi...

Ne-am îmbrăcat, auzeam prin perete radioul, cineva se ruga sfîşietor să fie luat în brațe de altcineva, se pare că nu reuşea să convingă. Stăteam în pata de soare reflectat fierbinte pe parchetul lustruit, mă gîndeam la unsprezece-douăzeci, mîine zburam iar, poate era mai bine să zbor singur, şi deodată am simțit dureros de clar vidul dintre celula de alarmă şi apartamentul acela de bloc nou, mirosul de vopsea proaspătă, de var încă nu de tot intrat în pereți. Mîngîiam părul blond-cenuşiu, foarte moale, foarte des, cu firul subțire, întins, curgea drept, se netezea sub degetele mele, revenea elastic, cufundam fața în el cu fruntea, nasul, în scobitura fierbinte dintre umăr şi gît, ce-ar fi să nu se mai termine, eram dispus să întîmpin orice aşa, cu fața ascunsă în părul des.

Deschideam ochii, păienjenişul complicat de fire galbene se țesea chiar la marginea pleoapelor, lumina aluneca în dîre scurte, se pierdea în umbra incertă a valului arcuit într-o curbă strînsă deasupra gîtului. Mă adunam tot în palma netezind, apăsînd uşor tîmplele, părul acela cunoscut fir cu fir, deveneam specialist în plete blond-cenuşii. Deveneam specialist şi în agrafe, mecanismul sofisticat cu arcuri nichelate şi clicheți ascuns sub placa îngustă de bagà tăiată în fîşii arcuite din carapacea broaştelor țestoase amfibii.

...M-am aplecat să leg şireturile, am avut iar senzația aceea de pumn izbit în stomac, şi de stomac împins de jos în sus, şi chingi intrate în umerii striviți de cupolă. Bill îşi încheia bluza cu epoleți, privea aiurea în colțul tavanului, am văzut degetele foarte albe, neobişnuit de lungi, pipăind butoniera, băgau nasturele cu muchia înainte între

marginile de cîrpă azurie, apăsau, rotocolul de sidef albastru rotunjea pe albastrul bluzei un cer mititel, strălucitor, lipsit de griji. Pentru ce mă bucur azi, pentru că sînt iar aici, m-am uitat la dulapurile cu costume anti-g, fotoliile, perdelele umflate nehotărît de vîntul dinafară, nu era un motiv special. Face parte din profesie, mi-am spus, şi atunci am hotărît să las o zi, să văd dacă poate trece o zi întreagă în care să nu mă bucur de nimic.

— Te-ai terminat ?

Am mers după Bill, ne-am izbit de aerul fierbinte, cîmpia se cufunda la margini sub apa morților. Treceam prin fața escadrilelor, dincolo de antenele radiolocatorului de aterizare, de luminările plopilor, se rotunjeau, spălăcite în căldură, arcurile hangarelor.

— Mîine e gata, a mormăit Bill.

A trecut în goană cisterna de alarmă, înşurubînd în ziua uscată un stîlp sticlos

de praf. Tehnici în pantaloni scurți, fără bluze, scoteau husele de pe avioane : escadrila a doua zbura la noapte. Deasupra zebrei mîneca de vînt a tresărit convulsiv, a rotit lent un sfert de cerc, a căzut iar.

— Mîine e gata, a repetat Bill.

— Eu cu cine zbor ? am întrebat.

— Nu fii tîmpit, a făcut Bill, sîcîit.

— Spuneai că...

— N-am spus nimic, m-a lămurit Bill. A făcut cîțiva paşi repezi, era înalt, a luat-o înainte, s-a răsucit, a zîmbit larg.

— N-am spus nimic, lămurit ? !

*

Venise un organist celebru, ne-am dus la catedrală, zidurile cenuşii împodobite cu statui roase în nişe netezite de timp, şase secole, adăposteau una din cele mai mari orgi din țară. Țevile strălucitoare izbucneau, se înălțau neatinse de vreme, se pierdeau în penumbra intersecțiilor de

ogive. Acolo se năşteau sunetele, se adunau într-un clocot domol, se prăbuşeau ca o placă masivă, strivind. Gata. Adică ţintuit de bancheta cu spetează înaltă, incapabil să mişc, să privesc, să gîndesc, scăldat în ceea ce se întîmpla fără să fiu grozav de lămurit, nu puteam cuprinde ceea ce se întîmpla, lucrurile se petreceau ca un val perpetuu, ca un singur sunet amplu cu nesfîrşite variaţii, plecat de nicăieri şi dus la nesfîrşit, nu prindeam decît momentul neînsemnat al trecerii prin mine - aşa înţelegeam orga. Pe urmă se pierdea, auzeam foşnetul stins al paşilor pe gresia pardoselii, lespezile se rotunjeau la colţuri, lemnul bătrîn al stranelor avea muchiile muiate nedureros de atîta cucernicie. „Scoală”, spunea Irene, punea mîna pe umăr fără să mă zgîlţîie, apăsa uşor, deschideam ochii, nici nu-i deschideam, începeam să privesc, i-am văzut rochia roşie, era un

roşu stins, greu, de catifea veche, nu izbea, se topea firesc în cenuşiul, în negrul, în auriul catedralei. Atunci am văzut-o prima oară cu rochie, la concertele acelea, pentru că ne-am dus în fiecare seară, cît timp vestitul organist a rămas în oraş, rochia în sine era demodată lungă, îngustă, bătea incert gambele undeva intre genunchi şi călcîie, avea guler preţios de dantelă îndelung migălită, albul scrobit aşternut pe roşul acela devenea şi mai alb. Atîta doar, că rochia se potrivea de minune. Cu orga, cu mine, cu Irene însăşi, care în asemenea ocazii îşi strîngea părul la ceafă într-un coc greu, sever, respectabil.

Concertele nu s-au terminat niciodată cu aplauze, asta era grozav, oamenii se ridicau şi plecau în linişte, paşii stinşi pe lespezi continuau într-un fel goana nebună încastrată în aerul neclintit, făceau trecerea necesară spre firescul de-afară, continuau muzica dincolo de

ziduri. Asta era, o duceau cu ei păstrînd-o pentru a doua, a treia, pentru încă multe zile de acum înainte. Femeile lăsau buchete de flori pe scara în spirală care urca la balcon, în prima seară au fost puține, patru-cinci, m-am ridicat, mergeam spre uşă cu ochii la balustrada balconului, aşteptam să apară cineva, n-a apărut. În serile care au urmat scara îngustă dispărea sub flori în culori palide.

„Păşunism", făcea Saivan, numai că în zilele acelea tot oraşul a plutit la jumătate de metru deasupra trotuarelor.

*

Duminică am fost la pescuit, am ştiut că e duminică pentru că Irene, cînd l-a auzit pe Radu propunînd o partidă de pescuit în familie, a clătinat din cap : o să plouă ; de ce ? a întrebat Saivan, duminică plouă întotdeauna, a răspuns Irene.

— Ce înseamnă : în familie, m-am interesat, însemna că vine şi Iulia cu noi dacă nu e nimeni împotrivă, am ridicat din umeri, am rîs.

Sîmbătă dimineața am fost la hotel, am achitat camera, costa o grămadă de bani pentru nopțile nedormite acolo, recepționera m-a privit lung, m-a şters din registrul gros cu o linie neagră, precisă ; îmi despica numele în două jumătăți riguros egale, linia aceea. A zîmbit cînd număra banii, era foarte blondă, avea dinți albi cu strungăreață la mijloc, ştia să rîdă frumos, de loc profesional, întîi ochii, pe urmă gura mare se ridica la colțuri, se deschidea uşor, linia regulată a dinților, rîdea de mine plin, din piept. Mi-a urat drum bun şi a spus ; „şederea dumneavoastră aici ne-a făcut plăcere, mai poftiți”.

— Cînd a avut timp să vă priască şederea mea, am întrebat, din cele două săptămîni plătite dacă dormisem cinci

nopți în hotel, a rîs din nou, a vrut să mai spună - ceva, a făcut un gest cu mîna, renunța. Am traversat holul spre ieşire, am trecut prin fața armurii, m-am uitat în vitrina shop-ului, încă nu reuşeau să vîndă casetofonul acela nemaipomenit.

Afară m-a orbit soarele, am clipit din ochi, am băut o sticlă de Pepsi pe terasa hotelului. M-am urcat în Dacia albastră, am stat cu capul pe volan, era cald înăuntru, mirosea a vară, îmi părea rău după cameră, după telefonul agățat în perete cu cîrlig gros de aramă. Mă simțeam puțin ca Fernando Cortez după ce incendiase corăbiile, eu mai aveam maşina, motorul a pornit fără nazuri, am băgat în viteză, a trebuit să frînez imediat. Dincolo de parbriz defila o căruță monumentală trasă de doi cai înalți, păroşi, le atîrnau sub genunchi franjuri de păr mătăsos, în jurul

copitelor părul se îmbiba cu praf, se strîngea într-o pîslă cenuşie.

M-am dus la muzeu, am pierdut vremea uitîndu-mă la tablouri : cel cu zidăriţa, cel cu fata în maieu negru. Am coborît în sălile de jos, l-am căutat pe custode, am dat peste el într-un laborator cu dulapuri de sticlă şi o masă mare acoperită cu faianţă, la mijloc. Plăcile albe erau pătate cu mărgele rotunde de sînge proaspăt, neînchegat, custodele ţinea sub microscopul simplu, şcolăresc, o şopîrlă disecată de la cap la coadă. Habar n-avea unde îl puteam găsi pe cel care pictase tablourile. M-a sfătuit grăbit să încerc la Casa de Cultură, s-a aplecat iar peste nenorocita de şopîrlă. Am ieşit repede din laborator, aveam întîlnire cu Irene la cofetărie, am cumpărat bomboane, prăjituri cu frişcă, o cutie mare de carton pe care am umplut-o cu işlere. După-masă am căutat rîme cu Radu, m-a dus în livadă,

avea o lopată mică Linemann, lopată de tranşee cu margini zimțate în dinți de fierăstrău, amintire din război, asta se cunoaşte, lucea stins, bine ascuțită, coada scurtă de stejar era prinsă în inele late din metal brumat. Am săpat. Saivan avea colțuri tăinuite de grădină unde rîmele roşii erau la ele acasă, ajungea să dai cu lopata şi ieşeau bulgări-bulgări, înfloreau ca nişte crizanteme fremătătoare de corpuri lungi, cilindrice, rîmele roşii după care păstrăvii se dau în vînt. Am răscolit toată grădina, am găsit trei viermi slabi, palizi, cu capete albicioase, unul din ci lăsa picături triste de lichid gălbui, a murit pe seară, a trebuit să-l aruncăm.

— Mergem la grajduri, a hotărît Saivan, la marginea oraşului era o crescătorie de cai vestită în toată Europa, prin secolul XVII furniza cai de călărie pentru o grămadă de curți imperiale. Armăsari cu procente

impunătoare de sînge arab, mi-am amintit caii groşi, laţi, leneşi, de azi-dimineaţă, am rîs.

Pe scări, la soare, Irene pregătea undiţele ; lega cîrlige fine din sîrmă aurie, le cerceta atentă în lumină, încerca vîrfurile cu degetul mare, împletea rapid şi înnoda cu mişcări scurte, precise, într-un fel retezate, împletea şi înnoda cîrligul cu fir subţire de nailon străveziu. A pufnit dispreţuitoare, păstrăvul nu trage la rimă roşie, cere muscă sau larve albe, aiurea, păstrăvii din locurile ştiute de Radu muşcau numai la rîmă. M-am lăsat pe scară lîngă Irene, atent să nu mă aşez pe un mosor de gută, pe cutia cu cîrlige, piatra era caldă de soare, am închis ochii răbdător, povestea cu meniul păstrăvilor avea să dureze. N-a durat, s-a retezat scurt : vedem noi mîine, dar spus pe ton amenințător şi categoric, s-au privit, au rîs, am plecat.

Irene ne-a strigat din urmă să aducem o potcoavă de bătut în prag. Pe drum Radu a început să-mi spună ce progrese a făcut Iulia cu calculatorul, l-am rugat s-o lase moartă. Am trecut pe lîngă covrigărie, flăcări portocalii ştergeau sticla vitrinei pe dinăuntru, am intrat, vînzătorul cu cap de cal privea sceptic lopata lui Radu, am cumpărat un şirag de covrigi calzi, trecuți prin sfoară. Nu sceptic, mi-am spus, călcam pietre de rîu bătute pe muche în pămîntul roşcat, mai curînd - ciudat, rămînea în mine privirea aceea, indefinită, tulbure, de bătrîn ; lopata din mîna lui Radu trezea amintiri. Am atins umărul lui Saivan, mesteca covrigi, coaja aurie troznea între dinți, săreau solzi tari dezgolind miezul alb, umed de aburul cuptorului cu capac de fier.

— Nu ți-aş dori, pe front, să cazi prizonier cu aşa o lopată...

A întrebat cu gura plină :

— Ce are ?

Am arătat marginile fierestruite, Radu nu înțelegea, am tăcut. N-avea nici un rost. Nu se potrivea cu oraşul, cu gura plină de miez alb, cu soarele care începea să coboare, înroşind acoperişurile cenuşii. Am trecut pe sub o boltă, dincolo se deschidea un careu înconjurat de clădiri cu turnuri, ziduri din cărămidă lustruită cuprinse şi tăiate în diagonală de grinzi din stejar fiert îndelung în catran ; simțeam încă, stins, miros de smoală arsă. Din gura podurilor curgeau în ape verzi-aurii baloturi despletite de fîn, „otavă” — a spus Radu, „fîn de la a doua coasă”. Lîngă un jgheab nesfîrşit, cioplit din piatră neagră şi strîns în chingi de fier — nu ruginit, întunecat roşu de vreme, jgheabul era plin cu apă limpede şi — ghiceam — grozav de rece, se vedea ca un cristal gros turnat în jgheabul acela, lîngă marginea de piatră neagră erau

oprite camioane cu saci albi. Alunecau în lungul cusăturilor destrămate şuviţe înguste din boabe lungi, ascuţite la capete, boabe de ovăz. Pietrele care pavau curtea apăreau foşnit de sub paie, sufla un vînt slab trecut prin arcul bolţii, uşile tăcute din acele ziduri nu se încheiau, sus, cu ramele late. Rămînea un gol întunecat din care răzbea vălurit căldură uşoară şi miros înăbuşit de grajd, zgomot înfundat de copite bufnind prin aşternutul de paie scîndura podelelor. S-a deschis brusc una din uşile neterminate, se mişca ceva în penumbra căscată, se alcătuia în lumina care începea să fie amurg un piept puternic pe picioarele fine, abia apoi capul lăsat mult pe spate, ne-a văzut, privea chiorîş cu ochii roşii, deştepţi, cunoşteam privirea aceea. A trecut pe lîngă noi în paşi de dans, i-am simţit răsuflarea caldă mirosind a iarbă udă.

— Nu e potcovit, a spus Radu. Pe urmă a dispărut, a plecat să spună bună-seara unor prieteni şi să obțină îngăduința de a scormoni bălegarul după rîme roşii şi larve albe. Stăteam lîngă jgheab uitîndu-mă la cal, alerga în trap cochet în jurul curții, foarte aproape de ziduri. Îi flutura coama crescută în voie, clişeu clasic, numai că acum se întîmpla cu mine. Izvora întunericul din paiele de pe jos, se ridica mohorît în lungul crăpăturilor grinzilor ieşite, firidelor adîncite în ziduri, avea să ajungă la acoperişuri, dincolo de acoperişuri. Nu călărisem niciodată un cal. Am avut ocazia, o pierdusem, nu era prima ocazie pierdută. Nici ultima, mi-am spus, am ridicat din umeri, mergeam cu trotineta, cu bicicleta, cu motocicleta, conduceam maşina, pilotam avioane clasice, cu reacție - sub şi supersonice, ocazional mă aşezam la comenzile elicopterelor sau aparatelor mari de transport, schiam,

patinam, săream cu paraşuta pe uscat şi pe apă, la mare ieşeam în larg eu starul - nu era de-ajuns. Se întîmplă uneori să nu fie deajuns.

A venit Radu cu un borcan în mînă, prietenii aceia ai lui erau şi ei pescari, borcanul era plin cu rîme şi larve, se cățărau pe pereții de sticlă, cădeau, se încolăceau între ele. Mergeam spre casă, străzile înguste dispăreau în întuneric, piețele rotunde cu fîntîni în mijloc erau roşii de soarele jos. Am ajuns la rîu, rezemată de balustrada podului aştepta Irene.

— Cum i-au plăcut căpitanului caii ? a întrebat. Saivan a ridicat din umeri, căpitanul tace.

M-am aplecat peste balustradă, m-am uitat la apă :

— În gîrla asta sînt peşti ?

— Cîți vrei, a făcut Radu.

— Cum ți-au plăcut caii ? a repetat Irene.

— Uite cum se întîmplă, am spus, continuam să mă uit la apă, se acoperea cu pojghițe străvezii de lumină metalică - uite cum se întîmplă, vine uneori cineva, un cal, o tipă cu păr blond-cenuşiu, un cîine, dar asta exact atunci cînd lipsesc foarte mult - calul, sau tipa blond-cenuşie, sau cîinele, şi atunci toate zboară vîjîind, şi eu rămîn aşa cum sînt, fără nimic dinafară - uniforma albastră, stelele de pe epoleți, avionul - rămîn aşa...

— Iar începe, a oftat Radu.

— Taci din gură, l-a repezit Irene. Mie îmi place.

M-am întors spre ei, se sărutau, m-am uitat la, ei cum se sărută.

— Pilotul trece printr-o criză existențială, a explicat Irene, desprinzîndu-se.

Am rîs, criza existențială cu păr blond-cenuşiu şi care se prelungea dincolo de limite decente, la nesfîrşit.

*

Ne-am dus s-o luăm pe Iulia, am oprit Dacia lîngă terasament, am vrut să cobor, „cunoşti drumul ?” s-a minunat Saivan cu nevinovăție, „nu fi prost i-a retezat-o Irene, tu l-ai trimis să conducă fata”. Am ieşit din maşină, am vrut să traversez calea ferată, în stînga linia vira brusc, dispărea între case, fabrici, dealuri cu livezi, şinele erau reci, negre de rouă ; am lipit urechea de metalul rece, am auzit clar țăcănitul roților de tren, locomotiva a ieşit şuierînd dintre case şi pomi, înfăşurată în fuioare clasice de abur. A trecut neagră, imensă, fierbinte, duhnind a păcură încinsă, a cărbune ars, luceau chingi de alamă galbenă în jurul cazanului, biele roşii tocau aerul în fîşii înguste. Trăgea o garnitură lungă, vagoanele aveau culori pălite de funingine, de soare, vaci cu priviri calme scoteau capete masive prin uşile glisante, larg deschise. Frînarul din

ultimul vagon mînca aşezat pe platforma spînzurată deasupra tampoanelor, picioarele în bocanci grei se legănau peste pietrele terasamentului ; a mototolit în mînă o foaie unsuroasă de ziar, a aruncat spre mine cocoşul de hîrtie. M-am aplecat, am atins şinele cu palma, erau calde de trenul trecut.

Am găsit blocul Iuliei mai uşor decît speram, scările, palierul, uşa de lîngă scară, am sunat, Iulia se mişca greu, a deschis, purta blugii ieftini, tricoul spălăcit de bumbac, pe pieptul tricoului se legăna un medalion rotund, argintiu. Perdeaua cenuşie cu bile strunjite în lemn galben era în sfîrşit trasă, vedeam cerul şi blocurile de alături, o rază de soare traversa camera cu fotolii şi canapea, s-a oprit scurt în medalionul agățat de gîtul fetei. Iulia nu arăta ca oamenii pregătiți pentru o expediție primejdioasă, era desculță, aranja cu

degetele picioarelor ciucurii de la covorul ieftin din iută.

— Hei, am spus, fericita familie aşteaptă jos.

— Nu cred că vin. N-am chef de pescuit, astăzi.

A pornit casetofonul aşezat pe jos, apăsa pe butonul PLAY cu piciorul desculț. Am tăcut amîndoi, nu mult, nu era una din situațiile care se lungesc la nesfîrşit.

— Din cauza mea ? Adică, am spus, dacă eu... dacă noi, în sfîrşit...

— N-are nici o legătură. Iulia m-a privit. Pur şi simplu, nu-mi arde de pescuit.

Am ridicat din umeri, era bine pentru toată lumea ; lucrurile neîncepute se termină mai uşor.

— Ce spun Salvanilor ?

— Că mă doare burta. Că mă doare capul. Că vecinii de sus au lăsat

robinetul deschis la baie şi mi-au inundat frumusețea de apartament.

Salvanii n-aveau să înghită povestea cu capul, cu burta, nici cu robinetele deschise.

— La revedere. Țineam mîinile în buzunare, nu le-am scos. Sper să-ți treacă repede durerea de cap, durerea de burtă.

— La revedere.

Am coborît scările încet, rezemat apăsat în balustradă, mai mult alunecînd pe trepte ; nu-i nimic de făcut, clar. Am ajuns în holul blocului, m-am sprijinit de perete, aşteptînd. Mirosea a var proaspăt, a beton încă umed, a vopsea nu de tot uscată ; pe zidul din față se înşirau cutii poştale gri-emailate, unele din ele aveau lăcățele minuscule, nichelate. Am auzit o uşă trîntindu-se, paşi pe scări, m-am dezlipit de perete, a trecut un băiat mic, m-a privit serios în ochi, avea un cuțit de vînătoare în teaca

din piele agățat la curea. Mi-am muşcat buzele să nu zîmbesc, am ieşit după el în soare, am cotit după bloc, nu venea nici un tren. Salvanii n-au comentat lipsa fetei; constatau şi gata, erau lucruri care treceau pe lîngă ei fără să-i bucure, fără să-i supere, nu lăsau urme, se duceau şi gata, eu nu eram capabil de performanță. Nu stăpînire de sine, nici nepăsare, luau cunoştință, introduceau un coeficient de corecție în ce urma, soarele îşi vedea mai departe de drumul lui pe cer. Luciditate ardelenească, egoism sănătos şi necesar de pisică obişnuită să vagabondeze numai cu perechea ei pe acoperişuri ascuțite.

...Iar drum, treceam prin sate cu acelaşi nume de familie, Prundu, Tiha, Josenii, toate astea erau ale Bîrgăului, Bîrgăul însuşi curgea rostogolind ape limpezi peste pietre plate desprinse din stîncă şi lustruite de ani. Şoseaua se strîngea între ziduri de case, zidurile se

continuau prin porți înalte într-un perete neîntrerupt, ferestrele aveau obloane de lemn cu tăieturi rotunde. Bărbați înalți cu pantaloni strîmți vîrîți în cizme lăcuite întorceau capul după maşină. Mă întrebam cum reuşesc să stea pe scaun cu pantalonii aceia. Pe urmă am ieşit din şosea, am trecut peste un pod cu acoperiş din şindrilă, pereți de scînduri înguste uneau acoperişul cu parapetul podului, am mers pe lîngă un dig înalt, ne-am afundat în pădure. Pe marginea drumului, o pancartă afurisea pe trecători cu amenzi între 100-200 lei şi interzicea circulația publică ; Irene a spus că la întoarcere o să împodobească cu flori galbene şi cetină proaspătă pancarta aceea.

Dacia se legăna pe drumul de pămînt nisipos, se apleca, intra în gropi adînci, sforăia, ridica botul, se dădea înapoi, îşi făcea vînt, mergea mai departe. Am coborît abrupt într-o vale îngustă, pe

fundul văii curgea un fir de apă, „nu ştiu cum o să treci”, a făcut Saivan, vinovat, treceam, din iarna trecută ştiam că Dacia mea e capabilă de performanțe mult peste media maşinilor tout-terrain. M-am ghemuit ca de frig, pădurea tristă, subțire, răritră de iarnă, zgribulită la marginea oraşului, ocoleam în neştire trunchiuri, copacii fără frunze lăsau urme negre, lungi, înşelătoare, pe zăpada albastră sub cerul de noapte. Amortizoarele trozneau sec în gropi, nu ocoleam tufele golaşe, nu avea rost să le ocolesc, treceam prin inima crengilor uscate, se fringeau cu sunet înăbuşit de lemn umed sub coajă, zgîriau vopseaua albastră a caroseriei. Roțile patinau pe frunze cafenii amestecate cu zăpadă, spulberau hălci de pămînt jilav sub frunzele acelea ; cauciucurile prindeau brusc teren solid, maşina zvîcnea, înainta în salturi, spasmodic, ca un animal nedezmeticit ; departe în spate,

pe alei asfaltate, se învîrtea farul liliachiu, gemea sirena maşinii de miliție...

— Ne dăm jos, a propus Irene. nu era nevoie, am accelerat brutal, am traversat împroşcînd prin apă, Dacia a încălecat malul înalt, s-a balansat pe marginea văii înguste, şi-a frecat burta de pietre, a trecut. Crengi de brad plezneau sec parbrizul, mergeam printr-un tunel săpat sub bolta deasă, s-a făcut brusc lumină, am apăsat frîna închizînd ochii ; „aici e” a anunțat Radu.

Am frecat pleoapele, raiul propus de Saivan era o poiană tăiată neaşteptat în zidul brazilor negri, pădurea se închidea tăcută în ea însăşi, rămînea un cerc de iarbă cu fir subțire, înalt, creşteau flori liliachii, albastre, albe cu petale înguste şi miez galben ; în margine, sub umbra brazilor, se lățea pîrîul prin care trecusem cu maşina, făcea un cot şi apărea de sub malul scund, iarba aceea

subțire creştea pînă la apă. Un stăvilar mititel din bîrne puse de-a curmezişul netezea fața apei, brazii se oglindeau în iazul care umplea malurile joase. O cascadă sticloasă cădea drept, cu zgomot înăbuşit, se termina într-un clocot domol de spumă alb-verzuie. Saivan înşira pe iarbă baterii de undițe, scotea din cutii plate de carton fire de nailon cu cîrlige aurii la capete ; Irene sorta dintr-o grămadă zornăitoare plumbi de anumită formă şi mărime. Am trecut pe lîngă ei, am intrat în pădure, era frig, mirosea jilav a răşină, ciuperci, a lemn bătrîn mîncat de umezeală. Rădăcini lustruite ieşeau la suprafață, apăreau şerpeşte din stratul foşnitor de cetină aurie vine ale pămîntului umflate de sevă amăruie. Printre rădăcini creşteau ciuperci roşii cu puncte albe pe pălărie, punctele acelea, tulpinile rotunde cu guleraş, erau fosforescente în penumbra verde ; am călcat în picioare ciupercile,

fosforescența veninoasă s-a stins. Am şters talpa adidaşilor în cetina aurie. Trunchiurile brazilor se înălțau mohorîte, din scoarța pleznită ieşeau capete de crengi rupte, ascuțite ; sus, la şapte-opt metri, crengile aspre se împleteau într-un acoperiş elastic. Nu era nici o plăcere să aterizez forțat pe o astfel de pădure ; sau să catapultez. deasupra ei, numai că eu nu catapultam. M-am ridicat pe vîrfuri, am pipăit un ciot, lemnul lucios se despica în fîşii tăioase. Aveam în buzunar gumă de mestecat, am scos o lamă, am aruncat eticheta, staniolul zimțat pe margini, rumegam boaba de zmeură turnată în cauciuc perpetuu. Printre copaci i-am văzut pe Salvani vrăjindu-şi undițele, Irene a smucit bățul de bambus, înfăşura pe mulinetă, foloseau lansete la prăpăditul acela de rîu bun de trecut cu piciorul; prin aerul despicat de nailonul ud, pe verdele negru al pădurii,

a lucit viu şi cumva dureros un corp îngust, argintiu. Am făcut cîțiva paşi, m-am întors înapoi, am cules de jos ambalajul gumei de mestecat, am îndesat ghemotocul de hîrtie în buzunar. Se auzea un uruit stins, am dat capul pe spate căutînd, am ieşit în poiană aşa, ținînd capul pe spate, n-am văzut nimic. Avion topit în cer, zgomotul motorului s-a muiat, s-a strecurat printre trunchiuri, a pierit în pădure.

— Vezi unde calci, a mîrîit Saivan cu ochii la firul undiței, plimba o muscă de plastic pe fața apei, am văzut o lamă albăstruie de lumină țîşnită din transparența iazului, a spart fața apei în cercuri concentrice, se zbătea în cîrligul fin, aiurit ; a căzut greu în apă, Radu a tras, peştele a descris un arc de cerc prin aer, ultimul, a bufnit în iarbă, corpul prelung, îngust, neted, s-a acoperit eu fire de pămînt uscat şi petale de flori albe. Radu l-a desfăcut cu un

gest savant din cîrlig, am făcut un pas spre el.

— Dă-i drumul, am rugat.

A îngustat ochii fără să înțeleagă, păstrăvul se mişca moale, oribil, în mîna lui : capul îngust, vîrful cozii.

— E cel mai grozav peşte prins azi, a spus Radu. E cel mai grozav păstrăv pe care l-am prins vreodată.

M-am uitat la solzii de pămînt uscat lipiți pe solzii moi de peşte stropiți în roşu, albastru, cafeniu. Aşa ceva se chema păstrăv-curcubeu, dacă nu mă înşelam.

— Dă-i drumul, am repetat. Echilibrul ecologic, şi celelalte.

Prietenul meu Radu Saivan s-a strîmbat, s-a aplecat, a băgat mîna cu peştele în apă ; s-a îndreptat, mi-a fluturat sub nas mîna goală :

— Ceea ce n-o să te împiedice să mănînci diseară peşte prăjit. Mulțumit ?

Am ridicat din umeri, nu ştiam ce să fac cu mîinile ; mă simțeam îngrozitor de prost :

— Se pare că uneori sînt un tip dificil.

Habar n-aveam să suport o victorie: Să trec peste ea, ca şi cum n-ar fi fost. În spatele lui Radu, Irene şi-a fîlfîit degetele desfăcute în dreptul tîmplei ; m-am întins în iarbă, cu fața la soare. Mă gîndeam la peştele acela, peştişorul fermecat, cele trei dorințe pe care ar fi trebuit să mi le îndeplinească erau de fapt una singură. Pe urmă mi-am spus că o groază de tipi au dat grămezi de bani ca să-i cheme Elvis Priesley. Am auzit din nou sunetul acela de avion topit în albastrul spălăcit de deasupra, nu era avion, a trecut vîntul rece peste brazi întunecînd lumina, dincolo de munți se pregătea o furtună.

*

Habar n-am să suport o victorie, mi-am spus, am auzit-o pe Irene scoțînd un strigăt înăbuşit de triumf, alt mucenic pentru tigaia Salvanilor ; m-am răsucit cu fața în iarbă. Stăteam cu ochii, nasul, gura, în firele verzi şi mă gîndeam cît de greşit sînt alcătuit ; firele verzi intrau în gură şi mă împiedicau să urlu. Iarba avea gustul apusurilor incerte cînd decolam tîrziu, erau amurguri îmbîcsite de praf roşu, după desprindere atîrnam cu avionul într-o sferă portocalie, amorfă şi ostilă. Doar deasupra, dădeam capul mult pe spate şi priveam prin plexiglasul cupolei, fix la zenit, se decupa un ochi foarte rotund şi foarte albastru de cer curat. Am cuplat forțajul, am tras de manşă să ies mai repede din pîclă, culoarea groasă se subția spre fîşii de albastru, am țîşnit deasupra unei cîmpii nesfîrşite de încremenire, totul se întîmpla în tonuri de portocaliu dureros,

înțepa ochii, se aduna sub cască, în stînga, departe şi alungiți ireal de marginea soarelui, vedeam munții. Se confundau cu linia orizontului, negri, orizontul era foarte net, se decupa ca o margine cernită despărțind definitiv albastrul închis al cerului de ceața portocalie. În dreapta alerga tăcută, sărind vălătuci de abur prăfos, umbra avionului. Luam înălțime, mă însoțea discul soarelui zimțat de crestele acelea netezite în lumină, la şase mii de metri s-a întregit rotund pe cerul foarte limpede, lumina izbea retina cu ciocane calde, moi, exploda în raze difuze sub pleoapele arse cînd am închis ochii. Am coborît vizorul căştii, rama metalică a clănțănit sec, s-a auzit prin zgomotul vag, prin freamătul înăbuşit al avionului, am auzit sunetul de metal lovind şi potrivindu-se în locaşul tăiat în marginea etanşată.

Am virat scurt, am privit înapoi şi în jos, dincolo de fluviu ; prin culoarea mată răzbeau tremurînd puncte aurii înconjurate de halouri rotunde. Cînd priveam aşa, parcă zburam într-un miez de portocală. Am rîs, am redresat, în lumina roşie izvorînd de pretutindeni negrul bordului era şi mai întunecat; acele şi cifrele înscrise pe cadrane se decupau violent de albe, chiar prin vizorul fumuriu. Am repezit două tonouri în urcare, aerul se destrăma în vîrtejuri străvezii tivite pe margini cu portocaliu stins. Am întins picioarele sub tabloul de bord, discul soarelui mă însoţea în urcare micşorîndu-se, trecîndu-şi culoarea violentă spre galbenul ştiut; la douăsprezece mii de metri încălzeau obrazul, prin vizor, raze blînde de lumină albă. Trecea de avion şi se reflecta în cerul vînăt de albastru, încins cu benzi mate de un roşu stins, lumina aceea. Am trecut printr-un văl din ace de

gheață, norii sidefii ai stratosferei. Sus de tot, chiar în colțul parbrizului, apărea prima stea din seara aceea. Motorul torcea lin aerul sărac, nici o vibrație în corpul de metal, avion deştept, am spus în cască, avion liniştit, am mîngîiat cu palma mînerul manşei, negru-zimțat şi plin de butoane. Spre răsărit, din orizontul difuz, răsărea un colț palid, ciuruit de vulcani. Mingea galbenă din stînga cobora repede, picam avionul, îşi schimba culoarea în roşul aprins de despărțire. Am răsucit reostatele luminilor de cabină, panourile, cadranele, manetele căpătau umbre fine, roşul chimic al becurilor de bord. Munții muşcau discul ajuns pe orizont, se distingea necrezut de clar pe fondul incandescent, se distingea fiecare creastă, fiecare stîncă de pe creastă. Zburam la şaisprezece mii de metri, era foarte linişte, aerul înghețat care adună sunetele de departe nu avea ce sunete să

adune. Am virat, foarte larg, mi-am văzut dîra de condensare sură şi pufoasă şi desfăşurată la nesfîrşit, se oprea în orizontul care începea să fie noapte, în spatele nopții şi dincolo de mare era ziua care avea să vină. Nu se vedea nimic, unele lucruri se ştiu chiar dacă nu se văd. La apus dungi late de lumină galbenă se întunecau spre verde-albastru, se topeau tăcute lăsînd în urmă un abur limpede. Coboram prelung, am redus motorul, coboram spre o întindere netedă, roşu-închis, roşu mohorît cu umbră deasă, cenuşie. Am redresat avionul chiar deasupra întinderii aceleia, zburam la rasul ei, cornul lunii se înălța, se rotea în jurul avionului, atîrna din cer legănînd un colț deasupra cabinei.

Ceasul de bord, trebuia să cobor, am aprins luminile de poziție, verde în dreapta, roşu în stînga, lumina albă sus de tot, în spatele derivei. Spre apus,

ultimele dungi de lumină dispăreau într-un portocaliu uniform. Am împins manşa, am intrat în aburul acela portocaliu. Supersonicul s-a poticnit în întuneric, asta a fost întîi, întunericul vînăt, pe urmă s-a desprins auriul foarte stins, palid, vag, luminile de jos. Pămîntul era cenuşiu, uniform, întins sub un acoperiş de văzduh posomorit ; fluviul lucea părelnic cu sclipiri de grafit, în cotul fluviului ardeau verzi, roşii, balizele aerodromului. Am aterizat, am coborît fără grabă din avion, era un zbor de care ştiam că o să mă pot sprijini. Am expediat cu microbuzul casca etanşă şi costumul anti-g, traversam cîmpul călcînd sub ghetele de zbor iarba scurtă, amară, albicioasă mirosea călduț a ziua care se ducea, în cutele salopetei se aduna aer de seară. O parte din mine, ce rămînea pe sus, începea să coboare şi se strîngea sub salopeta albastră cu fermoare. Din față veneau doi soldați,

desfăşurau un fir subțire, albastru în izolația de cauciuc, m-au salutat, am răspuns la salut ; mergeam mai departe pe firul acela care şerpuia peste pământul gol. Şoseaua, aleea cu pietriş, blocul din pădurea de salcîmi, pe palier, în fața uşii, dormea un cîine negru cu corp lung şi picioare scurte, groase — Waps.

Am făcut duş, am citit, m-am dus la bucătărie, frigiderul era gol, mi-am tras blugii, am urcat la Mihai, nu venise încă, Mariana lui a pus pe masă şuncă de Praga, brînză, pîine, un borcan cu miere. „Îți fac nişte ouă", a spus, am mulțumit, n-aveam chef de ouă. Mîncam, se uita la mine cum mestec, a desfăcut două sticle de Pepsi, a turnat în pahare. Am ciocnit, am rîs, ne-am pupat cast pe obraji cu buze ude ; m-am dus jos, la mine. Auzeam la pistă zgomot de motoare, plecau în prima ieşire de noapte.

Aveam cîteva casete împrumutate de la Olga, am pus una în aparat, am ascultat, muzica aceea întins pe canapea cu mîinile sub cap. Nu se potrivea. Am sărit în picioare, am închis casetofonul. Am ieşit pe geam, altfel trebuia să ocolesc tot blocul, m-am dus la garaj. Cîteva ladies de aerodrom au privit lung după mine clătinînd din cap, le-am lăsat aşa, clătinîndu-şi capetele. Maşina albastră aştepta cu cheile în contact, şoseaua mergea drept pînă în oraş, am sărit un stop, am oprit în centru. Cinematograful, hotelul, era multă lume, fetele purtau blugi strînşi pe coapse şi tricouri ameţitoare. Am încercat să mănînc o prăjitură, se oprea în gît, m-am aşezat pe marginea cheiului. Treceau o grămadă de oameni, fiecare ştia precis unde merge, la masa de seară, la copii, la iubita personală, fiecare tîra datoria locului spre care se îndrepta, unde trebuia să ajungă, adică exact ceea ce

refuzam, lest necesar. Nu mă puteam trage la nesfîrşit din mine însumi; mă uitam după tipii ăştia *care aveau unde să se ducă*, şi îmi venea să urlu.

*

A doua zi am decolat în zori, soarele abia răsărise, pista era umedă de rouă, şi avionul, şi husa cabinei, cînd au dat-o jos curgeau pîrîiaşe limpezi, subțiri, din cutele pînzei scorțoase. Ne-am apropiat, ghetele de zbor lăsau urme întunecate pe betonul alb-argintiu de atîtea picături străvezii, lîngă scara din metal roşu l-am - tras pe Bill de mînecă.

— Ce vrei ? vroiam să zbor din prima cabină. Nu zău, a făcut Bill, te rog foarte mult, am insistat, atunci a ridicat din umeri, a întrebat dacă plătesc sticlele de PEPSI. I-am spus că plătesc o ladă întreagă

— Să ne înțelegem...

— N-avem ce să ne înțelegem, l-am întrerupt, ce să înțeleg, n-o iert, o să fiu călăul ei cel bun. Bill, Dumnezeule mare, am dat din mînă a neputință, ce era în mine, aveam tot zborul în cap, în palme, eram deja în cabina excentrică, îngustă, incomodă, se cuplau singure contacte sub degete, chingile, oxigenul, toate acestea atît de firesc, picioarele crescute în paloniere, bubuitul motorului încercat la cale, pe urmă rulajul, simțeam sub cauciucurile groase broboane de rouă lățite pe beton. Am cerut decolarea, maneta în plin, foraj, a zvîcnit dubla sub mine, axul pistei trecea prin mijlocul pieptului, a rămas în urmă, s-a răsturnat blînd pista dedesubt alunecînd dincolo de cupolă, urcam la verticală în aerul tare de început. Soarele a sărit pe orizont, a lăsat o dungă aprinsă în cer şi pe urmă s-a rotit amețitor un sfert de oră în jurul cabinei, şi în sfertul ăsta de oră am fost eu pînă dincolo de mine, m-

am dat avionului de dus la fiare vechi şi am ştiut că Bătrîna Doamnă mai putea purta multă glorie pe planurile ei boante.

— Asta-i, i-am spus lui Bill după ce am ajuns jos, şi Bill a clătinat din cap, s-a dus, a venit cu trei sticle aburite de Pepsi, una pentru el, două pentru mine. Am băut, m-am lățit tot într-o semnătură uriaşă pe fişa portocalie, deasupra am scris cu litere caligrafice ; BUN ÎN ZBOR. Zilele care au urmat am zburat foarte mult, mi-au rămas ca o succesiune de decolări şi căderi în somn greu, rîdeam cînd mă întîlneam cu Bătrîna Doamnă, jos sau sus, o dată am făcut o sondă meteo la bordul ei.

Pe urmă a venit o dimineață mohorîtă, zburam ca țintă, am simțit avionul-vînător în spate, am început să valsez în viraje mult înclinate, de pe un plan pe altul. Am auzit la radio : „țintă prinsă, intru la atac”, eu eram, am rîs, am răsturnat avionul. Am picat strîns, am

ieşit rapid de sub verticală cu frînele scoase şi motorul redus complet, pe tabloul de bord clipea verde becul „AJUTAJ DESCHIS” ; am răsturnat din nou, de data asta MIG-ul a căzut pe o curbă lungă-lungă, am scos la aproape o mie de km pe oră, cu patru mii pe altimetru. Sub noi era un plafon uniform de nori alb-cenuşii, neinteresanți, am coborît cîteva sute de metri, am văzut umbra avionului, prelungă ascuțită, înconjurată de un halou irizat. Bordul - normal, m-am răsucit în scaun cît îmi permiteau chingile, m-am uitat în spate, nu era nimeni.

Costel-Adonis a cerut un control, pe urmă Emil a raportat că şi-a interceptat ținta. Am cuplat forțajul şi am virat brusc, la cuțit, foarte strîns chiar pentru un viraj la cuțit, întorceam MIG-ul pe coadă, am simțit comenzile încordîndu-se, ştiam ce înseamnă asta, am slăbit manşa exact cu o secundă înaintea

tremurului rapid amplificat, a saltului ilogic pe aripă - n-am văzut nimic. Aceeaşi cîmpie aridă de abur din orizont în orizont, doar într-o margine, asta se întîmpla foarte departe şi n-avea nici o legătură cu mine, se arcuia, pierzîndu-se în sus, o dîră strălucitor de albă. Am cerut un control cu punctul de comandă, am întrebat dacă sînt avioane prin apropiere. Nu erau. Doar deasupra, a spus cineva după o pauză, la unsprezece mii, în culoar, trece cursa de Amsterdam. Saboți, lalele şi restul.

Am pus botul pe casă, două sute de kilometri cenuşii, cu nouă sute la oră asta însemna 15-14 minute de zbor, am cerut un eşalon, mi-au spus să cobor la trei mii. Aveam încă o grămadă de gaz, am redus motorul la economic, coboram spre nori, umbra avionului se apropia, s-a lipit de burta fuselajului, pe intradosul aripilor, am zburat o clipă învăluiți de haloul irizat, şapte culori fundamentale

ne înconjurau într-un cerc scînteietor, s-au topit în plafon. S-au diluat, străvezii, s-au pierdut în aburii albi. Abia vedeam țeapa tubului Pitot, Pilotul automat pe stabilizare, trei mii înălțime cu nouă sute km pe oră, turajul - optzeci de procente, asta face cam opt mii două sute de ture pentru axul compresor-turbină, aviația înseamnă în primul rînd cifre, mi-am spus. Parametrii, restricții, ce ai voie să faci, ce n-ai voie să faci. Mai ales ce nu e voie. Pe ecranul radarului pulsa slab şi departe, mult lateral, la marginea petalei, o țintă. Era mai sus ca mine, mi-am zis că n-are rost, pe urmă am raportat jos, am spus : „210 o țintă”, am dat azimutul şi distanța. S-au interesat de gazul meu, aveam destul, „du-te la ea”. M-am săltat în scaun, forțaj, viram în urcare, spre stînga. Mi-ar fi plăcut să mă cheme acasă. Comenzile mergeau greu, am apăsat butonul roşu de pe manşă fuselajul s-a zguduit scurt, s-a

lăsat moale şi îl simțeam altfel în mînă, mult mai aproape, decuplasem pilotul automat. A trebuit să strîng virajul ca să nu pierd contactul cu ținta, în jur se limpezea, aburul opac devenit transparent-strălucitor, dureau ochii de strălucirea uniformă zburam într-un bloc de lumină grea, aşteptam să ies din plafon, n-am ieşit. Nici la cinci, la şapte, m-am oprit la opt mii de metri, zburam tot în aiureala aceea strălucitoare. Atunci a dispărut ținta de pe ecran, era în centrul reticolului, mă apropiam, am vrut să încadrez, s-a pulverizat într-o pată verde cu scînteieri gălbui, batjocoritoare ; bruiaj. Am comunicat jos, n-au răspuns, n-aveau ce răspunde. Pe ecranele lor albite se lățea un sector opac, nu vedeau nici măcar avionul meu. Pînă se cuplau circuitele de protecție ținta putea manevra, scăpa din petala antenei. Renunțam, viraj spre casă. cum să renunț la cincisprezece kilometri în

spatele țintei? În blocul de lumină dură se suprapuneau straturi subțiri, lame înguste de raze difuze, am coborît vizorul fumuriu al căştii, aşa am văzut dîra de condensare groasă, cenuşiu deschis pe cenuşiul mat din jur, tăind o diagonală peste cabină şi pierzîndu-se nedefinit, amestecată cu plafonul, spre dreapta. Am rîs, am virat după dîra aceea. Am trecut pe sub ea, avînd-o în stînga, puțin mai sus, se detaşa clar în masa subțiată a norilor dîra avionului-țintă, pe ecran n-a fost decît un singur impuls, pe o rază de douăzeci de km nu era alt avion, se arcuia, se destrăma în fîşii, se strîngea iar, urmă de abur închegat în abur, am rîs din nou ; pe urmă am ieşit la senin, brusc, s-au izbit ochii dureros în soare, am clipit, la trei-patru mii de metri. Înainte şi în stînga vedeam avionul-țintă agățat în capul dîrei. N-avea cum să scape. Am decuplat radiolocatorul, am intrat în spatele lui, m-am apropiat, am

tras cu fotomitraliera o rafală lungă şi una scurtă. Linie-punct, „N” în Morse, „N” de la „nimeni”, „N” de la „naiba”. Am trecut pe lîngă celălalt avion, i-am luat numărul, am virat în urcare, m-am uitat înapoi aşa cum urcam, am scos limba prin plexiglasul cupolei la faţa întoarsă spre mine, se vedea casca albă cu pata închisă a vizorului urmărindu-mă. L-am lăsat să-şi emită bruiajul inutil, noi am virat spre casă şi am aterizat uns, pe urmă am băut Pepsi cu ochii închişi, ardea încă roşu şi durea stins retina de lumina aceea lăsată sus. M-am întins pe betonul încins lîngă căruciorul cu rachete, căldura uscată a pietrei trecea prin salopetă, prin costumul anti-g transpirat, se întîlnea în piept cu căldura soarelui din cer. Rezulta ceva foarte fierbinte şi care mă umplea treptat, de mult nu mai fusesem atît de plin. A venit Mihăiţă, aducea mere verzi, cumplit de acre, mîncam merele acelea, pe beton

zăngăneau leneş rotile vodilelor trase de camioane în viteza întîi. A pornit un motor, încă unul, m-am săltat în coate, pleca Mitică - Maître - Vizitiu împreună cu Bigă, prietenul meu Truță urca şi el în cabină. M-am întins iar, pleoapele strînse, am auzit în întunericul roşu sunetul motoarelor urcînd, poticnindu-se brusc, s-a stins într-un şuierat lung, ascuțit, de ce opreau ? Din cauza căldurii, ziua mirosea a benzină, a petrol ars, a iarbă uscată, pentru ce mă bucur azi, exact pentru ziua cu miros de iarbă uscată. Atunci a venit dinspre zebră Ion Anechitei, m-a împins cu vîrful bont al ghetei de zbor şi a spus că în zona doi a căzut Bătrîna Doamnă.

*

Terminã, s-a strîmbat Mihai, cu asta nu se glumeşte, nu glumea nimeni, peste umărul lui Ion l-am văzut venind pe

Eugen Daniel ; fugea greoi, legănat de aerul fierbinte.

— Piloții, am spus, n-am întrebat, am spus numai : piloții, Ion a lăsat capul pe umăr, a tăcut una, două, trei,secunde vîscoase, a zîmbit larg, neaşteptat :

— Au catapultat.

Auzeam, în spate, zgomotul cabinelor închise ; cupole masive cădeau greu, rama metalică lovea fuselajul, dural pe dural, cineva striga ascuțit după maşinile de tractat.

— Vino, a chemat Bill, l-am dat pe Mihai la o parte, am mers după el.

— Ce a avut ?

— Dumnezeu ştie.

Am auzit un avion trecînd la verticală, încă unul, începeau să se adune ; în capul pantei, spre radiofar, se închega tremurat pe orizontul incert o siluetă subțire.

— M-au chemat la zebră, a spus Bill fără să mă privească.

— Eu am zburat în prima cabină.

— M-au chemat *singur*.

Am potrivit pasul după al lui.

— Cine a fost cu dubla ?

— Au catapultat, a răspuns Bill.

— Ştiu. Cum te-au chemat la zebră ?

— Ce importanță are ?

M-am uitat lung la Bill, dincolo de el silueta subțire, tremurată, pe orizont se închega bubuind alt avion, creştea spre capul pistei, plexiglasul cabinei a frînt brutal lumina în fîşii bezmetice, a aterizat.

— Uite, a început Bill, am vorbit la interfon, întîi mi-a spus că Bătrîna Doamnă a căzut şi piloții au sărit, pe urmă a întrebat dacă eu am zburat la ultimul control. Mai voia să ştie cine a semnat fişa...

— Cu cine ai vorbit ?

— Cu colonelul. Nu părea prea vesel, iți dai seama...

Am ajuns la zebră, soarele ardea în pătrate albe şi roşii. Am urcat, coridorul, uşa glisantă, conducătorul de zbor vorbea cu cei din aer ; lîngă uşa balconului, costumul anti-g al colonelului se amesteca cu salopeta inginerului şef, cu uniformele albastre şi kaki. Cînd naiba aflaseră, asta se află întotdeauna, am ridicat din umeri. Salutam, comandantul a făcut semn cu capul spre conducătorul de zbor, spre pistă :

— Să ieşim.

Ne-am dus în camera meteorului, pereții erau plini cu planşe, starea vremii în Europa de sud-est, izobare, cicloane, hărți transmise prin sateliți. În colț piuia Morse receptorul mititel, cu bătaie incredibil de mare. O ladă cenuşie cu multe becuri şi butoane năştea în chinuri, clănțănind sonor, harta curentului-jet pentru emisfera de nord. Colonelul a scos din telex ultimul

buletin, l-a parcurs rapid, mă uitam peste umărul lui mă ridicam pe vîrfuri ca să pot citi : senin... senin... senin. A întrebat, fără să se întoarcă :

— Cine a zburat în prima cabină ?

— Eu, am spus.

— Eu, a spus Eugen Daniel.

Nu era nevoie. Nu acum, Bill. Nu de față cu tipul ăla care priveşte pe sub sprîncene. Avea un carnet în mînă, nu-mi făceam probleme cu ce era scris în carnetul acela. Tipii ăştia care află totul, şi notează totul, şi pe urmă întorc lucrurile notate aşa cum vor ei.

— Cum a zburat dubla la ultima încercare ?

— Aşa cum aş vrea să zboare toate avioanele regimentului, a făcut Bill.

— Cine a semnat fişa ?

— Eu, am spus ; Bill a muşcat aerul, tăcut.

— Cine a zburat prima oară în față ? s-a interesat tipul. Atunci cînd avionul a dat defecțiuni, ştiți...

Impersonal, metalic, parcă vorbea maşina de făcut hărți.

— Eu, a icnit Bill.

— De ce n-ai zburat tot dumneata şi a doua oară ?

Dumnezeule, exact pe tonul ăsta se pun întrebările tîmpite. Lada cenuşie a clănțănit ultima oară, scurt, harta a ieşit din fanta îngustă, a fîlfîit prin aer, a plutit în coşul de sîrmă nichelată al maşinii.

— Vă garantez că nu de asta a căzut avionul...

— Gura ! mi-a tăiat-o colonelul. N-are nici o importanță.

Am înghițit în sec, am tăcut. Nu era cazul. Important e că piloții au sărit, mi-am spus. Important e că Bill, şi eu, şi colonelul, şi încă patruzeci de oameni în salopete de zbor, gîndim la fel. Nu poți

cere unui neprofesionist să gîndească cum gîndeşte un pilot. E ca şi cum m-ar pune să pictez tablouri, mi-am spus. Atît doar, că pictorii să fie judecați de pictori, şi aviatorii - de aviatori. Altfel se ajunge la carnețele şi la lucruri gîndite cu roțile în sus.

— Cum e fişa ? a întrebat colonelul pe inginerul-şef.

— Ca de obicei, inginerul a desfăcut mîinile, corespunde perfect cu barograful.

— Se pane că n-a fost defecțiune, a spus colonelul. Povestea asta de acum. Tehnică de pilotaj, dar nu anticipez. Oricum, s-a răsucit spre inginer, oricum, cînd ne întoarcem îmi aduci filmul zborului de încercare, şi fişa... Şi-a muşcat buzele, totuşi, a spus, peste toate fişele şi semnăturile astea, cum a zburat ? Mai avea patru ore pînă la casare...

— Trei ore, a precizat politicos inginerul.

Am auzit şuierat strident de turbină şi fîlfîitul elicelor mari tocind aerul, veneau două elicoptere, au trecut pe lîngă zebră la înălțimea ferestrelor, s-au lăsat pe iarbă lîngă turnul alb-roşu.

— Mergem, a spus colonelul. Noi trei, şi maiorul Daniel, şi inginerul cu instalațiile de bord, şi doctorul.

— Luați-mă şi pe mine, am rugat.

Colonelul m-a privit, a socotit pe degete.

— Nu încăpem toți. Du-te cu maşina mea.

— Mulțumesc.

Plecaseră, s-a oprit să-mi răspundă, s-au îngrămădit toți în uşa barată de umerii largi.

— Nu ştiu dacă e cazul să-mi mulțumeşti.

Tipul acela a rămas în urmă, a pus mîna pe mîneca costumului meu de zbor :

— Uite, a început, sînt convins că avionul, cum îi spuneți voi, Bătrîna Doamnă, n-a căzut pentru că la ultimul control ai zburat dumneata în cabina din față...

Bătrîna Doamnă, nu suna cum trebuie în gura lui. Era ceva strîmb, ca lucrurile lipite numai la suprafață. Ca tipii căsătoriți de o grămadă de vreme şi care gîndesc diferit anii curşi împreună.

— ...Sînt convins că ai zburat foarte corect...

— Mulțumesc, am spus. Coboram scara în spirală, vorbea fără să mă privească, era atent la treptele înguste.

— Există însă o disciplină care trebuie respectată...

— Aveți dreptate, l-am încredințat.

— Să ții cont de asta pe viitor.

În regulă, mi-am spus. O să țin cont şi de asta pe viitor ; şi încă de multe alte lucruri absolut necesare, se adunau o grămadă de probleme fundamentale cu care trebuia să fiu atent în viitor.

Am urcat în ARO, am plecat înainte de decolarea elicopterelor ; pînă în zona doi aveam 50-60 km. de drum prăfuit, între cîmpii verzi-cenuşii de porumb.

*

M-am trezit foarte devreme, zidurile vechi care ocroteau învăluitor somnul păstrau în ele maniera sculatului o dată cu primele raze, dormeam ca un lemn negru, complet şi cu vise niciodată ieşite la iveală, deschideam ochii brusc, săream în picioare întreg, fresh, gata de luptă, iubire, mîncare, gata de orice, prin fereastra adîncă priveam în ochi soarele. Blugii, bascheții pe piciorul gol, tricoul cu care dormisem, am ieşit, lespezile coridorului, uşa grea de la intrare s-a

rotit leneş în balamale descriind un arc de cerc tăcut. Scările erau ude de rouă, cenuşii în lumina albastră a dimineții, am deschis anevoie poarta mică tăiată în poarta mare, strada curgea la vale pe bolovani de rîu, se pierdea în ceața albă, şi galbenă, şi roşie de soarele jos. Coboram alunecînd cu tălpile de cauciuc peste pietrele ude, apa era limpede şi întunecată, se despica de picioarele podului în valuri lungi, liniştite, din sticlă grea. Am făcut baie, m-am şters cu tricoul de bumbac, mi-am suflat nasul de ceață, de noapte, de cel care fusesem ieri. Urcam strada cu tricoul ud pe umăr, astăzi plecam la moara veche, umplusem Dacia cu arme, ranițe, cartuşiere, saci de dormit, undițe şi cuțite vînătoreşti. Mîncare, grozav de multă mîncare pentru oameni hotărîți să trăiască din vînat, o ladă întreagă de conserve, „ce v-a apucat?”, întreba Irene. Radu s-a uitat la mine, m-am uitat la el,

am zîmbit amîndoi, urcau colțurile gurii spre urechi, fără să vreau. Irene a ridicat din umeri, a dispărut prin gura beciului, a ieşit de acolo cu o ulcică acoperită, smîntînă. Ne-am culcat tîrziu, după ce am golit trei sticle vechi, murdare, îmbîcsite, pline cu vin limpede şi tainic. Pe urmă somnul complet cu vise ascunse, rămînea numai culoarea acelor vise prin straturi groase, moi, de pierdere de sine amăgitor legănată în patul cu polog : erau blond-cenuşii.

Urcam strada spre casa Salvanilor, soarele ridicat peste acoperişuri risipea ceata, o despărțea în hălci, topea blocuri mari care nu lăsau urme, se prelingeau tăcute lîngă ziduri, pe trotuare, dispăreau în gura canalului. Se amestecau cu apa cursă din rigolă, la cişmeaua turnată în fontă lustruită de ani o țigancă se spăla pe picioare. Purta o colecție de fuste roşii, ridicate în față, prinse la brîu, picioarele desculțe

răsăreau subțiri, înalte, turnate lucios în aceeaşi fontă întunecată ca metalul cişmelei. A ridicat capul, a rîs, vroia să-mi ghicească, hai la baba, a spus, ştie tot, ce a fost, prezent şi ce va fi, am rîs şi eu, nu era nimic de ghicit. Totul era foarte limpede, şi tăcut, şi se ducea ca ceața aceea linsă de soare. A întors capul după mine, i-a sclipit lumina sub părul de pe tîmple, purta în urechi galbeni mari. rotunzi, cu muche zimțată.

— Eşti un tip solar, maică !

Am făcut semn cu mîna, am intrat în curte. Radu şi Irene cărau cutii de carton la maşină, m-am dus în livadă, am umplut o pungă uriaşă de hîrtie groasă, cu pere mari, verzi, tari, dulci; coaja perelor era netedă, întinsă, se colora într-un roşu abia ghicit. Salvanii aveau amîndoi un aer recules, au acoperit ferestrele cu obloane solide din scîndură prinsă în chingi de fier. Radu a încuiat casa, răsucea o cheie bătută bine

cu barosul acum două-trei secole dense ; s-a îmbarcat solemn în maşină, după Irene, încăpeau greu amestecați cu lăzi, arme, saci de dormit.

Am trecut pe sub porțile înalte, cînd pleci parcă mori puțin, depinde cu cine pleci. Depinde şi ce laşi în urmă, şi ce aştepți cînd te întorci - dacă te întorci. Nu aşteptam nimic. Țiganca cu fustă roşie se terminase de spălat, strada era pustie, mirosea a tei, de unde, teii îşi scuturaseră floarea acum cîteva luni, aveau să înflorească din nou peste alte cîteva luni, nici nu creşteau tei în oraşul acela. Era un oraş fără tei. Podul, ulicioarele înguste, covrigăria, în portbagaj aveam un şir întreg de covrigi legați cu sfoară. Drumul trecea sub o boltă, traversa şanțul de apărare din jurul cetății, creşteau nuferi, înotau rațe albe pe oglinda verde-închis sub care îşi dormeau somnul cohorte de soldați în zale ruginite. Am aşteptat la barieră, a

trecut, trenul, dincolo de calea ferată şoseaua se adîncea intre dealuri line.

*

Intram în poveste, asta se întîmpla privind foarte atent asfaltul, copacii de pe marginea drumului, oamenii şi casele-cetăți construite de oameni, ascultam motorul, toba de eşapament căzuse din iarbă, acceleram, Dacia albastră zvîcnea urlînd ca un avion de vînătoare din al doilea război mondial ; puteam să-mi închipui orice, inclusiv, silueta subțire cu păr blond-cenuşiu pe scaunul din dreapta. Secretul era să mă uit fix înainte şi să nu aud şoaptele înăbuşite ale Salvanilor, în rest toate erau la fel, se petreceau exact ca atunci. Dimineața începeţoşată intre munți, coada de la telecabină, puloverul cu cerbi stilizați pe piept. Umerii încăpînd exact în mîinile mele, ca niciodată, ochii privindu-mă cum n-am fost privit de alți

ochi : complet. Şoseaua între munți albi de zăpadă, felia de portocală înghesuită în gură, îmi curgea zeama pe bărbie. Sărutul scurt, la o sută de km. pe oră, şi restul. Prezența foarte fierbinte şi foarte reală din dreapta; trebuia numai să întind mîna, n-am întins-o. Asta-i schizofrenie, mi-am spus, mîinile ridicate greu, şi întinse greu, şi care odată întinse rămîn aşa, bîjbîind, fără să aibă de apucat, sprijinit, mîngîiat. M-am uitat în dreapta, scaunul dispărea sub un rucsac, ceaune din aluminiu, paturi, în față de tot erau rezemate puştile, una mică şi lucioasă, pentru mine, Irene avea să plimbe o armă cu două țevi lustruite negru-albăstrui, aripă de corb. Saivan îşi rezervase un tun de dimensiuni reduse dezgropat din arsenalul strămoşilor şi pentru care turna ghiulele mititele de plumb într-un tipar special ; la hopuri, țeava cu gura răsfrîntă bătea barbar în ceainicul afumat. Am lăsat maşina la o

cabană, mai departe se mergea apostoleşte, bandă roşie verticală pe fondul alb al marcajului ; apoi am ieşit din cărare, drumurile spre locuri pustii sînt anevoioase şi nu duc întotdeauna fix acolo unde vrei să ajungi.

Primul mergea Radu, Irene dispărea sub un balot, enorm, cenuşiu, legat cruciş în curele, eu eram ultimul, mă loveau elastic peste față crengi subțiri de brad arcuite de balotul acela enorm. Am ajuns puțin înainte de prînz. cine dracu aducea boabe pînă aici, cine căra mai departe făina măcinată, clădirea morii era neagră, strîmbă, prăvălită în pămînt sub acoperişul şindriluit, verde de muşchi. Plecau rădăcini moarte din lemnul mîncat, se adînceau galben în pămîntul umed, duceau Dumnezeu ştie unde. Rîul era lat pentru un rîu de pădure, stăvilarul se surpase acum o sută de ani, malul se adîncea, mîncat de apă în fiecare primăvară, acolo unde

fusese scocul. Roata morii intra strîmb, pe muche, în pămîntul gros amestecat cu pietre albe, cu iarbă, cu muşchi, muşchiul se întinde peste scîndurile putrede, măcinate, scurse într-o pastă neagră. Un fir de apă străvezie sărea paletele frînte. dizolva, amesteca pasta neagră cu pămîntul : lucrurile se năşteau, închideau un cerc peste lume, se întorceau blînd exact acolo de unde porneau. Cîntau păsări de pădure în brazii înalți, în arinii muiați de apa rîului ; au amuțit văzîndu-ne, au tăcut cît am scos de pe noi bagajele, le-am pus în fața uşii, gură întunecată căscată din bîrnele peretelui între două găuri mai mici, ferestrele, uşa n-avea uşă sticla geamurilor zburase de mult în cioburi măcinate. Radu a bătut o foaie de cort peste gura aceea căscată, am făcut focul, am atîrnat deasupra focului, la fiert, apă din rîu în gamele de aluminiu. Atunci au început păsările să cînte din nou, întîi

una, cînd ne-a văzut întinşi pe iarbă, apoi mai multe, apoi toate, aveau să ne însoţească cu cîntecul lor cît timp am stat la moară. Am mîncat fiertură groasă, Irene turna mălai şi conserve de carne, roşii tăiate cu cuţitul de vînătoare pe o scîndură anume adusă, Radu căuta sub malul înalt, a găsit, a băgat în ceaun cu mîini murdare de nisip frunze verzi, rotunde, străbătute de vine albe şi groase. La masă, la masă, am bătut inutil cu lingura în gamelă, fiertura aceea era grozavă şi avea peste toate, carne, roşii, mălai, gust de pădure - frunzele aduse de Radu. Am băut ceai din ace de brad, nu ace verzi, Irene a opărit doi pumni de cetină arămie, uscată, scuturată de pe crengile veşnic verzi. Soarele străbătea între vîrfuri de brazi cerul poienii, zăceam cu burta în sus, era bine, ceaiul se risipea cald, greu, în tot corpul, ţintuia pe pămîntul jilav. Saivan a întins mîna, am apucat

palma uscată, m-am ridicat. Despachetam, aranjam locurile pentru dormit, am curățat podeaua de argilă bătută din moară, tare şi lustruită ca lutul ars : aşterneam deasupra iarbă şi brațe de cetină moale tăiată cu toporişca, cetină de brad. Nu molid, habar n-aveam să deosebesc bradul de molid, cum, s-a indignat Radu, te-am învățat data trecută. Uitam. Bradul e mai rar, mai singur şi bate încet în albastru, a lămurit peste umăr Irene. Legăna pe braț o tolbă de vînătoare, a traversat rîul sărind pe pietre, era un loc unde apa se îngusta, curgea repede sfîşiată de bolovani albi, şi gri, şi galbeni, acolo a traversat Irene, se ducea să culeagă ciuperci. Dincolo de rîu pădurea urca, ne-am uitat după fată pînă a dispărut în pădurea aceea.

Am făcut în moară două culcuşuri acoperite cu pături şi saci de dormit, sîntem trei, mi-a amintit Radu, am spus

că dorm afară, în hamac, ochisem doi brazi aproape de foc, eşti nebun, a făcut Saivan. Mă aşteptam la ceva, ultimele zile ai fost prea blînd, dar chestia romantică cu dormitul sub stele nu stă în picioare. Am ridicat din umeri, întindeam deja hamacul, te lămureşti singur după o noapte, a rîs prietenul meu. A foşnit tufărişul de arini, a fulgerat o umbră roşcată în stînga, crengi uscate s-au rupt cu zgomot stins.

Seara am mîncat ciuperci aduse de Irene, am băut iar ceaiul din cetină, am ronțăit covrigi. Ne-am dus la culcare, adică Salvanii au asistat la preparativele mele, blugii, puloverul, salopeta veche de zbor, am intrat în sacul de dormit care oscila cu hamacul, era să cad. Am pus în gluga sacului pumnalul japonez cu teacă de fildeş, fermoarul ridicat pînă sub bărbie, am scos limba la familie.

— Noapte bună, a rîs Irene, să baţi la uşă înainte de a intra.

— Nu vine, catîrul ăsta, a spus Radu.

— Înainte de miezul nopții e peste noi, a prorocit Irene.

— Nu-l cunoşti.

— Cunosc pădurea.

Mă uitam la ei cum vorbesc, se legănau blînd, cu brazii, cu focul, cu noaptea.

— Pariu, a propus Radu.

— Pe ce ?

— Vezi tu înăuntru, pe ce.

Am rîs toți trei. Mergeau spre moară, Saivan a ridicat mîna, a cuprins umerii soției personale, Irene a dat cu piciorul într-o cioată de brad, i-a făcut vînt în foc Au sărit scîntei, flăcările au scăzut o clipă, s-au înălțat şuierînd, se terminau cu o limbă înaltă, albastră, subțiindu-se în întuneric.

*

Cu Irene lucrurile curgeau uşor, se înlănțuiau simplu, se legau împrejurări

pe care nu le-aş fi pus alături niciodată, gesturi, cuvinte spuse în treacăt deveneau esențiale, ceea ce mi se păruse important se muta la periferie şi nici măcar, trecea dincolo de uitarea firească, se ducea - şi gata. Irene rîdea, curăța peşte, am încălecat un bolovan uriaş, nisipiu, încins de soare, mi-a aruncat cîțiva păstrăvi, trupurile înguste luceau argintiu trecînd prin lumina verzuie, au căzut icnit pe bolovan, cu sunet înfundat, rămîneau urme ude, subțiri. Am scos cuțitul din teacă, curățăm păstrăvii umplîndu-mă de înțelepciune, încîlcita logică femeiască se nivela, se netezea, începeau să se aleagă un cap, o coadă, drumul firesc dintre coadă şi cap. Se ordonau şi îşi găseau temeinică justificare gesturi rupte, frînte la jumătate, îmi aminteam ceva tainic în fundul ochilor însoțind privirile acelor gesturi aparent fără nici un dumnezeu. Se clădea sub ochii mei căscați o lume

nouă, aceleaşi lucruri se împărțeau altfel şi dobîndeau semnificații aparte văzute, şi cîntărite, şi apreciate de ochii mereu lucizi sub fruntea acoperită cu păr blond-cenuşiu. Spintecam peştii, mînuiam cuțitul cu degete amorțite sub torentul de noutăți, aruncam măruntaiele în apă, apa se colora scurt într-un trandafiriu vag care dispărea dincolo de a treia piatră.

Am coborît la rîu, clăteam peştele, vîrfurile picioarelor se afundau în nisip, nisipul se lăsa, se întuneca de apă, țîşneau şuvițe tulburi şi reci între degetele desculțe. Am înfăşurat păstrăvii într-o foaie mare de brusture, mergem - a spus Irene, a luat-o înainte, în fața morii ardea focul, flăcări subțiri şi albe se pierdeau în lumină, crengi răşinoase trosneau sec, se înnegreau, se înroşeau aruncînd scîntei sub o pojghiță alb-cenuşie, mureau înecate în pojghița aceea. Am auzit o împuşcătură, departe,

printre dealuri, ecoul s-a împărțit în trei înconjurînd poiana, bum-bum-bum, suna sec, slab, ne-am uitat unul la altul, am rîs, la prînz aveam să mîncăm peşte prăjit, roşii, conserve, să bem ceai de brad, şi seara tot aşa, de fapt toată vacanța aceea am petrecut-o aşteptînd masacrul promis de Saivan, şi pe care n-avea nimeni chef să-l înceapă. Nimeni n-a împuşcat nimic, numai peştii - pentru că erau reci, şi aveau ochi rotunzi, tulburi, goi, incapabili să spună ceva. Să reflecte măcar ceva.

— Să nu pui semnul egal, adică egal poți pune, chiar îți recomand, să nu pui semnul identității cînd te măsori cu o femeie, aici te arzi, tu eşti logaritmat şi gîndeşti mai mult în formule, fereşte-te de tipe care gîndesc ca tine.

Tăceam înşirînd peştii pe vergeaua armei, fierul afumat aluneca de grăsimea scursă, funinginea se topea, lipea degetele într-o peliculă fină, uimitor de

neagră, amintea tăria culorilor folosite de primii oameni la pictatul bizonilor pe pereți de peşteri. Îmi spuneam că, dacă voi avea vreodată un băiat, o să-l învăț de la început o seamă de lucruri ciudate şi de neînțeles la prima vedere. Irene a pus gamela de aluminiu deasupra flăcărilor invizibile, am venit lîngă ea, căldura focului peste dogoarea soarelui, lăsa să curgă în gamelă cetină uscată şi crenguțe verzi de brad cu boabe de răşină, cetina arămie foşnea aşezîndu-se pe suprafața apei într-un strat uniform.

— Construieşti din bucăți care nu se potrivesc, umpli golurile cu ce-i în tine, aşezi deasupra o perucă blond-cenuşie, nu te strîmba, ai spus de două ori despre misterioasa ta iubită care ți-a făcut vînt, de două ori ai pomenit părul blond-cenuşiu, neesențial, aşezi deasupra peruca blond-cenuşie şi obții imaginea ideală la picioarele căreia, te repezi să bați mătănii. Dumnezeule, a

spus Irene, pilot şi restul, eşti un mare nătărău. Nu te supăra.

Am ridicat din umeri, nu mă supăram. Irene părea brusc interesată :

— Tu nu te superi niciodată pe nimeni ?

— Cînd eram mic, am zis, pe urmă am găsit că nu merită, oamenii se alcătuiesc din bucăți, tu ai spus-o, am moştenit principii categorice, da sau ba, aş pierde o grămadă de timp certîndu-mă şi împăcîndu-mă la loc. Mă supăr pe mine, fii atentă, cînd nu sînt în stare să prevăd, să previn, să parez ce se întîmplă. Există şi lucruri peste care nu se poate trece, evident, atunci ruptura e categorică şi foarte netedă, şi cu margini lucioase care nu se mai ating niciodată.

— De exemplu, a făcut Irene fără să ridice capul ; frămînta între degete un gogoloi de lut în care era prins un fir verde de iarbă, sau o tulpină de păpădie, sau dumnezeu ştie ce.

— De exemplu, dragostea. Nu iubirea de aproape - dragostea mare, aia năucitoare, pînă dincolo de uitarea de sine. pe care un bărbat poate s-o ofere unei doamne, sau invers, şi care se întîmplă atît de rar.

— De ce rar ?

— De cele mai multe ori nu se potriveşte, simplu. E prea cuprinzătoare, asta sperie, îndepărtează, pînă la urmă se anulează ea însăşi.

— Atunci ?

— Atunci se închide undeva o uşă.

— Nu pricep.

— Se pleacă.

— Se fuge.

— Nici măcar. Se pleacă liniştit, de fapt,n-are importanță. poți să şi fugi, important e să nu priveşti înapoi. Să nu pleci pe veci miercuri, ca să te întorci joi.

— Supersonicul face poezie, a spus Irene, părea că o bucură grozav, atunci m-am lăsat în iarbă şi am răspuns, ei şi,

ce e rău în asta, toată viața mea e un vers alb.

— Blond, a rîs fata. Blond-cenuşiu. Vai de capul tău, pilot.

— Ani, am spus, timp scurs, asta înseamnă că *a fost* ceva sub părul blond-cenuşiu.

A dat din mînă a renunțare, începea să clocotească apa, acele verzi s-au amestecat cu cele aurii, răşina s-a topit în apa fiartă.

— Data viitoare te iau sfetnic, am anunțat. Cînd o să plec la agățat tipese. O să-ți arăt cu degetul, aia, sau cealaltă, o să discutăm amănunțit calitățile văzute sau nevăzute, evidente sau bănuite şi o să mă reped fix la exemplarul ales de tine.

— Iar gîndeşti ca în avion.

— Eu gîndesc totdeauna ca în avion, am spus, fata s-a făcut mică şi a îngînat cu voce subțirică, vezi, exact asta nu este foarte bine. Am apucat gamela, m-

am fript, Irene a zîmbit blînd, a tras cu un băț vasul de pe foc. A prins toarta gamelei prin mîneca puloverului, a turnat ceaiul în ceşti, nu s-a ostenit să-l strecoare.

— Cît zahăr ?

— Fără, am mîrîit, zahărul îndulcea şi lua din aroma ceaiului, îmi frigeam buzele de marginea ceştii, lichidul fierbinte ardea gîtlejul, pieptul, stomacul, n-avea importanță. M-am lăsat pe spate, cerul zimțat de crengile brazilor, focul încălzea tălpile desculțe, pantofii se uscaseră, poate nu se uscaseră, plecasem de dimineață cu Saivan, pe rouă, se îmbibase şi se înnegrise pielea roasă de atîta apă. M-am întors singur, Radu vroia să treacă muntele, ştia o stînă în partea cealaltă, spre apus, tabăra era pustie, de-a curmezişul pragului ros am văzut o creangă - stăpînii nu sînt acasă. M-am descălțat, am pus adidaşii la uscat pe

prag, chiar lîngă creanga aceea. A apărut Irene din pădure cu halatul de baie pe umăr, i se lipea părul ud pe frunte, am mîncat, ne-am dus să pescuim...

Între mine şi cerul zimțat s-a suprapus fața fetei, cumva îngrijorată :

— De ce dracu taci ?

— Nu am nimic de spus. M-am răsucit, m-am tîrît mai aproape de foc.

— Taci aşa... într-un fel care vesteşte lucruri mari.

— N-au ce lucruri mari să se întîmple.

— În regulă, a făcut Irene, am simțit cum s-a întins alături, a oftat, mi-a atins mîna. Iartă-mă dacă am intrat acolo unde nu se intră.

— Toate porțile deschise, am spus. Am închis ochii, rămînea cerul pe retină, roşu, rămîneau brazii, negri, nu tot ce se întîmpla se încrusta limpede într-un chihlimbar auriu. Nu Irene ar fi trebuit să fie alături. M-am răsucit cu fața în jos, chestiile astea care te rup în două,

Irene răsufla adînc şi liniştit, cu buzele întredeschise.

— Nu mi-a făcut deloc vînt, am spus. Eu telefonez, adică eu telefonam întotdeauna.

— Astea-s dulcile chinuri ale dragostei, m-a lămurit Irene fără să deschidă ochii. Telefoanele, şi aşteptatul lîngă telefoane. Aşteptatul la ceas. Cele zece minute care fac cît o oră, timp dilatat. Cele patru-cinci ore trecute într-o frîntură de vreme, timp contractat. Habar n-am dacă e o consolare, dar toți trecem prin asta. Chiar şi importanții părinți, deşi pare incredibil.

S-a ridicat într-un cot, m-a privit, îi sclipeau ochii :

— Ştii ce e tata ?

— Iartă-mă, nu.

— Diriginte de poştă. A rîs scurt, îi luceau umed dinții. A dat capul pe spate, curgea părul în iarbă, am văzut puloverul subțire întins pe piept ; pe

măsură ce vorbea i se înăsprea vocea, fără să ştiu de ce.

— Diriginte de poştă, asta e ceva cumplit de uscat, şi foşneşte tot timpul a hîrtie veche, şi scîrțîie în dinți numai cînd spui cuvîntul, dar povestea părinților mei e cu răpiri, cai înspumați şi focuri de armă în noapte, se întîmpla imediat după 1944, vremurile erau tulburi, mai ales aici, în Ardeal, oamenii n-aveau nici timp să trăiască, dar pentru dragoste găseau întotdeauna vreme, dacă înțelegi.

*

Radu mi-a dat arma mică, lustruită, uşoară, cu două țevi, sper să nu te deranjeze că e de 12", nu mă deranja, între țevile brumate şi jos, sub ele, mai era o țeavă, „asta e ghintuită" ; talpa patului se dădea la o parte, descoperea patru cartuşe de alamă îngrozitor de

lungi, cu plumbul teşit, cartuşele acelea aveau în ele o grămadă de praf de puşcă.

— Sînt pentru țeava ghintuită, a lămurit doct Saivan. Numai vînat mare : lupi, mistreți, urşi.

Nu vroiam să dea un lup peste mine:

— Astea sînt pentru țevile lise.

Mi-am aruncat pe umăr cartuşiera uzată, pielea înnegrită se subția, se strîngea în ea, mirosea iute a sudoare, ca o şa de călărie mult folosită. Țineam arma calibru 12 de țeavă, patul se tîra pe podeaua morii, am ieşit cu cartuşiera pe umăr. M-am chinuit cu cataramele, cartuşiera avea cureluşe înguste, scorțoase, de trecut prin cheutori de metal scorojit; nu nimeream cheutorile acelea. Am gemut cînd l-am văzut pe Radu, clădirea morii s-a zguduit şi s-a rotit de trei ori cînd au ieşit Salvanii. Radu avea puşca cu țeava răsfrîntă, se încrucişau pe umeri, pe burtă, pe şolduri, cartuşiere adînci, pungi cu praf

de puşcă, avea cel puțin trei cuțite prinse de brîu, se loveau tecile între ele, sec. Petrecut după gît, lucea orbitor în soare cornul de vînătoare bine lustruit. Irene - da, Artemis, s-a oprit în uşa morii, ținea arma în cumpănire, cartuşiera lată strîngea mijlocul subțire, blugii, cizmele de sub blugi. Arăta ca tipele alea care se dau în vînt să pozeze lîngă elefanți uciși. Care se fotografiază cu talpa cizmei pe căpățîna unui tigru răpus. Care apar pe coperțile revistelor ilustrate lîngă un rinocer căzut într-o baltă de sînge, şi hîrtia e umedă, şi musteşte, şi abureşte încă de sîngele scurs. Atît doar, că avea zîmbetul sănătos al omului care nu ia în serios puşca din mînă; dincolo de umerii strînşi în cămaşa din pînză groasă era întuneric. Radu a sunat din corn, s-a stîrnit agitație în brazii din jur, o veveriță a coborît grăbită, cîteva păsări de pădure s-au ridicat țipînd nelinişti te, s-au lăsat

la loc pe crengile groase ; solzi de licheni uscați cădeau mărunt, mătreața brazilor. Ştiam unde e locul meu, am pornit înainte ca sunetul cornului să se stingă, m-am afundat în desiş, dincolo de prima vale aveam să dau peste cărarea de vînătoare. Am spulberat o buturugă de putregai, am lunecat pe fire lungi, verzi, crescute în albia de piatră a unui pîrîu cu apă întunecată. Poteca de vînătoare se ghicea greu prin tufe, pe sub trunchiuri căzute, pădurea era deasă, bătrînă, nestrăbătută, soarele răzbătea greu, lumina verde nu încălzea. Tremura trunchiurile cafenii, şi atît. Am trecut pe lîngă o stîncă uriaşă, umedă, prăvălită nu ştiu de unde, înfiptă pe o muche în solul pădurii, răsturna tot decorul cu treizeci de grade, stînca aceea. Poteca ocolea prin dreapta, începea urcuşul, țineam arma orizontal, pe ceafă, pe umeri, cu brațele sprijinite de ea.

Am ajuns, recunoşteam locul, nu călcasem niciodată acolo, ştiam de la Irene, pădurea se gîtuia între doi pereți de piatră, la zece metri în stînga creşteau trei brazi dintr-o tulpină. Am măsurat cu pasul aşa, pentru mine, au ieşit unsprezece. Am mai măsurat odată, tot unsprezece, nu conta, am ridicat capul; sus, între trunchiuri aspre, era o platformă ascunsă de cetina deasă. Dacă urc acolo, mi-am spus. cu arma rezemată de crengi, împuşc toată pădurea. Animale plecate să bea apă, animale venite să vadă ce s-a întîmplat cu cele plecate să ia apă. Am ridicat din umeri, am făcut un ocol, pădurea sălbatică, neumblată, nici măcar ostilă, ignora, asta se simte, nu era exact locul în care mi-ar fi plăcut să cad cu paraşuta. Am pierdut o grămadă de timp încercînd să escaladez un trunchi prăvălit, gros, cioturile ramurilor despicate, căzuse scoarța de atîta apă,

de atîta soare, lemnul era tare, mineralizat, alb cenuşiu, lucios ca oasele lăsate să albească sub cer, fusese un brad mare, căzuse, rămînea un luminiş, se cunoştea încă conturul rotund al ramurilor întinse. Acolo m-am oprit, era singurul loc cu iarbă, rară, uscată, fire subțiri, anemice, fărîmicioase, crescute din cetina roşie. Era singurul loc cu lumină albă şi caldă, acele roşcate miroseau a răşină. Şi iarba aceea mirosea a răşină, era o iarbă specială, creşte numai sub brazi. În locurile unde au fost odată brazi, mă rog. Am scos din talpa patului unul din cartuşele acelea îngrozitor de lungi, am frînt arma, am băgat cartuşul în țeava ghintuită: cuiele percutoarelor luceau unsuros, s-au retras cu un declic sec, au dispărut sub chiulasa metalică cînd am îndreptat arma la loc. Lemnul lustruit era împodobit cu plăci de argint gravat, acum vedeam, argint vechi, autentic,

înnegrit aristocratic, aşa, o patină uşoară ca un abur, cît să amintească de timp. De cum trece timpul, şi restul. De ce s-a petrecut în timpul scurs. De ceea ce s-ar fi putut petrece în timpul acesta. Se grava în argintul vechi o scenă de vînătoare, trei tipi cu pălării se dădeau în ceasul morții să împuşte un iepure slab, înspăimîntat. Se distingeau clar penele de la pălăriile vînătorilor şi şnururile împletite cu care erau prinse penele. Se mai vedeau urechile iepurelui, lăsate pe spate, animalul fugea în salturi frînte, bulgări mici de pămînt țişneau de sub picioarele din spate. Am pus arma pe trunchiul prăbuşit, am pus-o cu grijă, rezemată de cioturile lustruite ca într-un rastel pe măsură ; am agățat şi cartuşiera, cuțitul japonez, am scos cămaşa, m-am întins cu mîinile la ceafă sub soarele aspru, ardea prin aerul limpede. A sunat stins, la ani-lumină, cornul lui Radu. Pădurea foşnea, se

strecurau prin întunericul verde vulpi roşcate, lupi cenuşii, mistreți cu păr aspru. Turme de purcei vărgați tropăiau mărunt pe urmele mistreților adulți. Era cald, recunoşteam căldura aceea, nu doar de la soare, urca din mine, strîngea pieptul, gîtlejul, încingea obrajii, fruntea şi ceea ce era sub frunte. Lucrurile lunecau tăcute, se desprindeau din înlănțuirea firească, totul se întîmpla departe, şi foarte stins, şi chinuitor de străin. Eram dintr-odată rupt de Salvani, de moara veche, de pădurea aceea bătrînă şi atît de întunecată. Urcam în maşină, plecam de la aerodrom, înghițeam - fără să ştiu cînd - două ceasuri de şosea, parcam Dacia în spatele Universității, traversam, mă instalam în fața agenției C.S.A. Priveam pliantele şi machetele din vitrină, vitrina avea o ramă lată de travertin, mă aşezam pe rama aceea. Odată a bătut cineva în geam, dinăuntru, o cehoaică blondă,

înaltă, a zîmbit, mi-a făcut semn să mă ridic şi să plec aiurea, am zîmbit şi eu, m-am aşezat mai bine pe piatra lustruită. Cehoaica s-a încruntat, pe urmă a rîs, a dat din mînă a renunțare, s-a dus la biroul ei, a desfăcut un ziar, a dispărut în spatele acelui ziar. Stăteam aşezat pe rama vitrinei şi număram maşinile care treceau pe la stop. Sau admiram la nesfîrşit Mercedesul masiv, întotdeauna parcat pe trotuar. Avea geamuri fumurii, interiorul i se estompa într-un semiîntuneric din care distingeam, vag, lucirea multor cadrane nichelate. Mă ridicam, intram la Dalles, treceam pe lîngă tablouri şi sculpturi fără să văd prea bine ce priveam. Femeile din acele tablouri aveau păr blond-cenuşiu şi ochi galben-aurii bătînd în albastru, cu puncte scînteietoare pe retină şi riduri fine la colțul ochilor, riduri nescoase nici de sprayurile de la shop. Mă învîrteam prin

săli, cumpăram un catalog, plecam urmărit de privirile blondelor din tablouri. Afară era un chioşc de înghețată, scobeam cu linguriţa în paharul de carton cerat, înghețata avea gust fad de făină şi lapte vechi. Mă instalam iar în vitrina CSA, priveam lumea, care se scurgea pe trotuar, începea promenada de seară, o singură dată s-a întîmplat minunea, scurt, negîndit, pe urmă nu m-am mai dus acolo, minunile repetate nu sînt minuni, m-a strigat fără surpriză în glas, *mă constata*, a spus „hello !”, m-am ridicat de pe pervazul din travertin, am spus tot „hello”, pe urmă am rămas aşa, unul în fața celuilalt, pînă cînd a rîs şi m-a tras de mînă : „să mergem”.

Am mers, am ocolit pînă să ajungem la parcaj, Dacia făcea nazuri, a pornit greu, „unde mergem ?”, aş fi vrut foarte mult, măcar odată să urce în maşină şi să nu întrebe unde mergem. Am ieşit din

oraş, mă uitam în dreapta, fața dragă în penumbra din maşină, începea să se întunece, totul se întîmpla aşa firesc, parcă de ani ne întîlneam la CSA, şi ea spunea „să mergem”, şi mergeam, urcam în maşină şi plecam, şi pe drum mă uitam tot timpul în dreapta. Treceau maşini, orbeau cu farurile, ce aveau să facă la noapte dacă acum, pe lumină încă, mergeau cu faza mare, am ocolit un autobuz afumat, alt autobuz afumat, priveam fața aceea cunoscută pînă la durere şi mă întrebam ce o să se întîmple. Pentru că se întîmpla ceva, lucrurile începeau să fiarbă nedesluşit sub crusta atît de fragilă, asta se simte, plutea în torsul motorului, în fîşîitul roților pe asfalt. La Otopeni balizajul era stins, am depăşit punctul de control, pe pod trecea huruind greu un tren cu vagoanele violent luminate ; grinzile de metal au bubuit în geamurile maşinii, a rămas în urmă podul. Dincolo de

parbriz, şoseaua cenuşie se confunda cu cîmpia sură. Am aprins farurile, atunci a întors capul spre mine, treceam prin Snagov, mergeam pe autostrada aceea lată şi lăsam la fiecare kilometru o bună bucată din mine, mă înşiram pe marginea şoselei în ghemotoace calde şi întunecate care aveau să se rostogolească îndelung peste cîmp şi să dispară, dracu ştie unde. Eram din ce în ce mai mic, şi mai gol, mă agățam cu mîinile de volan, atunci a întors capul şi m-a privit în față, gravă, asta se întîmpla foarte rar. M-am uitat în ochii ei, era acolo atîta tristețe, ajungea fără grijă pentru un orfelinat cu toate locurile ocupate şi încă rămînea mai mult de jumătate ; prin parbriz se vedeau lumini depărtate, mă interesau grozav luminile acelea. După cîțiva kilometri am scos maşina din şosea, am oprit, nu se întîmpla nimic. Aşteptam raza aceea izvorîtă de nu ştiu unde, a venit, a scos

licărul de cuviință din piatra montată pe inelul subțire. Am întins mîna, am mîngîiat degetele fine, dar asta era foarte puțin pe lîngă ceea ce se întîmpla prin palma uscată, de-a lungul brațului, traversa umărul, se înfigea ascuțit şi moleşitor sub țeasta gata să explodeze.

— N-are rost, a spus, nu şi-a retras mîna, am îmbrățişat-o cît îmi permitea maşina, m-am lipit de trupul subțire, cald, ascundeam fața, părul blond-cenuşiu mîngîia liniştitor. Se duceau, plecau rostogolite contorsiuni, cuvinte, întrebări, zăgazuri de orice fel, mă regăseam, eram întreg şi atît de *eu* dincolo de îmbrățişarea incompletă, stingheritä de tot felul de speteze îmbrăcate în silon roşu. „Iubita mea” - am spus, Dumnezeule, îmi scăpau cuvintele, n-ar fi trebuit. N-ar fi trebuit să spun o grămadă de lucruri pe care le spuneam ținînd strîns în brațe universul fierbinte şi drag pînă dincolo de mine,

şopteam cu gustul părului blond pe buze exact lucruri care sperie şi îndepărtează pentru că aruncă pe umerii înguşti toate greutăţile ştiute şi neştiute din spatele meu. Mă agăţam cu neruşinare de umerii aceia înguşti.

— N-are rost, a repetat, dar asta se întîmpla mult mai tîrziu, era întuneric, era frig, se scurgea în aerul gros căldura strînsă peste zi în tabla maşinii, am rîs, eram din nou puternic, nu se putea întîmpla nimic rău. Toate se învăluiau moale într-o lumină aurie şi se petreceau la un metru deasupra pămîntului.

— Şi, am spus, eram foarte sigur pe mine aşa, ţinînd-o în braţe, ce propui ?

— Să terminăm. Te rog.

*

M-a trezit frigul, soarele trecuse după brazi, rămînea o dungă de lumină în dreapta, îngustă, mai dura cel mult douăzeci-treizeci de minute. M-am

îmbrăcat, am înghiţit un pachet de ciocolată cu lapte, am mîncat una din perele culese din grădina Salvanilor. Ceasul, dormisem mai bine de trei ore, ce mai somn. Am pus pe mine cuţitul, cartuşiera, armă, pe plăselele de argint vînătorii nu izbuteau să împuşte nenorocitul acela de iepure. Am refăcut drumul de la venire, brazii crescuţi dintr-o tulpină, poteca de vînătoare, în solul umed se ştanţau urme de copite, de gheare, de labe cu gheare. M-am uitat în urmă, tălpile baschetilor mei, amorfe, mirosind a cauciuc sintetic, cine pe cine vîna mergînd pe poteca aceea ? Am traversat pîrîul, treceam prin tufişuri, auzeam apa curgînd în scocul morii. Bîrnele negre miroseau a ciuperci şi a otrăvuri îndelung distilate. Am băgat capul în întunericul umed, „ahoi”, nu răspundea nimeni, s-au obişnuit ochii cu întunericul, treptat, din negru devenea cenuşiu. Patul nupţial al

Salvanilor, ranițe îngrămădite în colț. Cutiile de carton cu roşii, cu ouă, cu conserve. Am făcut focul în sobă, pe sobă, vatra deschisă, şemineu în miniatură, flăcările luminau auriu încăperea, învăluiau în pîclă aurie ce se întîmpla înăuntru, îndulcind, înmuind. Fumul se ridica în fîşii, unduia, se strîngea într-un clopot de lut rotunjit deasupra vetrei, era lins şi înnegrit de, funingine lutul crăpat mărunt de timp, de foc, se cunoşteau urmele degetelor care-l modelaseră. Urmele flăcărilor care îl întăreau, iar şi iar. Bărbia pe genunchi, ochii în foc, poziția clasică, bradul uscat troznea, săreau scîntei lăsînd dîre incandescente. Atunci a bubuit împuşcătura, foarte aproape, se frîngeau crengi, ceva a bufnit în apă Irene rîdea ; m-am întins pe spate, bîrnele tavanului se ondulau în ritmul flăcărilor, la colțurile grinzilor se cuibăreau umbre roşii. Am stat destul

aşa, nu venea nimeni, am vrut să ies, am rămas cu genunchii rezemați în pragul înalt, uşa morii avea prag înalt, ca uşile de vapor, clipeam mărunt, orbea lumina albă de afară îmbrățişați, cufundați pînă la jumătatea gambei în apa rece şi iute a rîului, uzi, Salvanii se sărutau. Am vrut să mă retrag, m-au văzut, Radu a, făcut semn cu mîna, s-au desprins, stăteau în apă cu puştile pe spate, cu cartuşierele pe umeri, pe burtă, rîdeau, se țineau de mină, era o plăcere să-i privesc.

*

După masă am dormit, adică am încercat să dorm, m-am legănat în hamac, am închis ochii în soare, nu puteam dormi. M-am răsucit, plasa de sfoară s-a balansat primejdios, gata să mă răstoarne. Ceea ce era apăsător, şi m-a urmărit multă vreme, de fapt mă urmărea tot timpul, era sentimentul de neîmplinire, de incomplet, de lucru

niciodată terminat, era ca atunci cînd ai nevoie de ultima piatră să-ți termini zidul, şi piatra nu e. Nu se închega, ceea ce era de închegat. Zborurile nu se mai terminau cu picioarele pe pămînt, rămîneam suspendat într-un abur lucios, uitam gustul dimineților în care mă trezeam puternic, toate lăsate într-un trecut incert, nu credeam că sînt poveşti în care rămîn, rămîneam. Nu eram obişnuit să rămîn undeva. Simțeam umerii subțiri în palme, corpul îngust lipit dureros de al meu, părul blond-cenuşiu învăluia într-o plasă fină, lumina se curba, se arcuia pe firele subțiri, se țesea ocrotitor, dincolo era linişte, mă înconjura cald, şi calm, şi pentru totdeauna. Întindeam mîna mîngîind părul blond-cenuşiu, simțeam atingerea caldă, luneca uşor, mîngîiam în gol. Aer, trunchiuri de brazi, sfoara hamacului, ce se nimerea prin preajmă - iarbă. Am întins mîna, atîrnam pe

jumătate afară din hamac, simțeam în vîrful degetelor iarba de sub brazi. Era iarbă de pădure cu firul neînchipuit de fin şi de lung, unduia în brize numai de ea ştiute, văzduhul neclintit, lumina curgea prin straturi leneşe de sticlă topită, iarba unduia atinsă de soare, mirosea mereu proaspăt a dimineață moale sub palmă, sub tălpile bascheților, sub pielea obrazului. Lucrurile se scurgeau în ele înşile, nu se mai rotunjeau depline. Pentru că în tot ce se întîmpla se isca tăcut, şi întunecat, şi nechemat, se căsca un gol sterp, una din sferele oscilante de neîmplinire, niciodată umplute Gustul străzilor pe care mergi singur, şi restul. Gustul străzilor pe care mergi singur, după ce te-ai obişnuit să nu mai mergi singur. Vax. Suprapuneam pe umeri şi chipuri de fete, umerii şi chipul ştiut. Nu ştiut - săpat - şi nici măcar, născut cu mine, aşa-l simțeam, mă însoțea zîmbind

cumva batjocoritor în ce făceam, în ce gîndeam, ajungea o parte din mine - zîmbetul acela batjocoritor. Era nedrept, ieşeam de la început învins din povestea asta, făcut groggy în două minute de privit un cap lăsat pe umăr. Era cu atît mai nedrept cu cît ştiam că e *şansa* - asta nu se ştie, se simte, simțeam cu fiecare fibră, gest, cuvînt. Cu fiecare zi pusă între noi, adăugată zilelor în care nu ne vedeam, scăzută zilelor peste care aveam să ne vedera din nou, nescăzută nici unor zile pentru că nu ne mai vedeam, juram în mine pe cele mai cumplite şi mai de neclintit lucruri care mă alcătuiau - juram strîmb. Țineam, la spate, degetele încîrligate. Era singura şansă, zbura vîjiind „n-are nici un rost", n-avea, mă întîlneam cu lucruri mai puternice, prima oară. Era ca atunci cînd coboram din avion după unul din zborurile pînă la os - rămîneam golit, şi vulnerabil, şi puțin năuc pe betonul

bretelei, inutil, aşa simțeam, nu ştiam bine ce caut acolo, treceau camioane, cisterne grele, mă împiedicam în fierăraia vodilelor, totul se întîmpla dincolo de un zid opac peste care n-avea rost să privesc. Încercam să lupt, rîdeam, nu mă puteam lua de piept, de gît, pe mine însumi. Zborul - da, era o soluție, atît doar că nu putem rămîne tot timpul în aer. Ştiam de la primul zbor din şcoală că pînă la urmă povestea se încheie tot pe pămînt, pe pămînt se leagă şi se sfîrşesc toate, chiar zborurile care nu se mai termină niciodată. Totul se întîmpla limpede şi tăios, vorbeam cu pistoalele pe masă, cuvîntul hotărîtor, ultimul, rămînea suspendat. Nerostit. Era simplu să fim tăioşi - în doi - ne rezemam unul de celălalt desființîndu-ne în cuvinte, erau ochii care adăugau sau scădeau ce era de adăugat sau scăzut, erau tîmplele lipite, mîinile strînse repezit, umerii atingîndu-se, după

cuvinte venea tăcerea si atunci rămîneau doar ochii, mîinile, umerii. Era atît de simplu să fiu tăios în clasicul decor cu lumină caldă şi canapea, o dată am avut chiar un cămin de cărămidă aparentă cu foc adevărat din butuci răşinoşi ; pe urmă se termina, rămîneam singur, adică ar fi fost bine — nici măcar singur — incomplet, şi populat cu o mulțime de lucruri blond-cenuşii care începeau să fie incredibil de ale mele şi să mă alcătuiască.

Las-o moartă, mi-am zis ; închide ochii şi dormi.

...M-a trezit ploaia, foarte rece, foarte deasă, căzută deodată, ca un bloc de apă cenuşie. Am sărit jos, am aruncat în hamac puşca, ranița, sacul de dormit, vase de aluminiu, am tăiat frînghiile subțiri, am alergat cu hamacul strîns în spate, m-am oprit în uşa morii, am bătut, am intrat. Salvanii dormeau îmbrățişați, ca în pozele care caută să

convingă de avantajele vieții în familie. Eram ud, am dat drumul hamacului din spate, vasele şi capacele de metal au zăngănit îngrozitor.

— Dumnezeule, a făcut Irene ridicîndu-se, ce-i cu tine ?

Avea fața caldă de somn, linia pomeților, aspră, se pierdea sub părul foarte fin, părul curgea în două valuri liniştite acoperind fruntea, obrajii, umerii. Am arătat prelata groasă.

— Afară toarnă cu găleata. Îmi pare rău.

— Iar a început ?

Am tras rucksacul lîngă foc, era bine, era cald, l-am desfăcut, m-am şters, am pus cămaşa din pînză la uscat.

— Ce dracu s-a întîmplat ? Radu se freca la ochi, am rîs, ce familie, unul se trezea cu diavolul, celălalt cu dumnezeu în gură. Am tras un pulover gros de lînă peste tricoul cu Ford Lotus pe piept şi cu

Daytona-Indianopolis - Le Mans - Nurburgring - pe spate.

— Plouă.

Se auzea zgomotul picăturilor, turtite, uscate şi supte de muşchiul crescut pe şindrila înnegrită. Am curățat armele, asta se întîmpla inutil de des, am cîntat cîntece de vitejie, am băut vodcă, Irene vroia să asculte radioul, aparatul, meu, mic, negru, am protestat violent, eram aici exact ca să nu ascultăm radioul. Am dat prelata la o parte, am privit afară, totul era cenuşiu, şi stins, şi îndepărtat, şi se întîmpla prin trîmbe alburii de ceață joasă ; n-am ştiut cum să tragem mai repede prelata la loc. Începea să-mi pară rău că nu luasem nimic de citit. Pe urmă am băut ceai, ne-am aşezat cu ceştile în mînă pe bordura vetrei.

— Povesteşte ceva, a făcut Irene. Una din isprăvile tale eroice.

— Petrecută sus, numai între tine şi avion.

Am rîs. Nu eram în dispoziția necesară.

— Nu meritã.

— De ce ? S-a răsucit spre Radu, hai, roagă-l şi tu.

Am sorbit ceai de brad, mi-am fript gura pe cana de metal, am scuipat ceaiul în foc.

— Toate poveştile eroice se încheie pe pămînt. Şi încă, nespus de prozaic.

— Concret, a vrut Irene, care nu uita niciodată că s-a născut la Cluj.

— Pe scaunul ginecologic din sala de naşteri a spitalului Nr. 5, Bacău.

— Nu pot să cred...

— Pilotul a lepădat de spaimă - a explicat Saivan.

— Băiat sau fată ?

— Aproape nu mai contează. Un bebe dulce, cu aripi delta pe umerii fragezi.

— Ştiam că se acordă premiul Nobel pe chestia asta.

— O să muriți împreună, ținîndu-vă de mînă, de atîta inteligență i-am încredințat. Irene, cel puțin, nu cred să fi trecut printr-o sală de naşteri.

— Nu se ştie niciodată, a zîmbit Irene.

— Mai e timp, a ridicat din umeri Radu.

S-au privit, mă întrebam ce caut acolo.

— Nu te du încă. Irene ştia să citească gîndurile.

— Mai fericeşte-ne cu prezența ta.

— Ai tot timpul să atîrni în hamac.

Nici eu nu vroiam să atîrn în hamac. Era prea devreme şi ploua, foşnetul apei pe acoperiş învăluia din toate părțile, ca o cupolă. Am lăsat ceaşca, m-am întins pe spate, culcuşul Salvanilor era moale, elastic, mirosea stins a răşină, deasupra lucea roşu în lumina focului oțelul puştilor de vînătoare. M-am gîndit la cutiile de conserve aruncate în beciul săpat sub moară. Dincolo de arme se

decupau în întuneric, tăiate negru din negru, grinzile strimte ale tavanului ; le urmăream cu gîndul sinuozitățile, nodurile, înainte ca ochii să desluşească, nu se desluşea nimic. Crăpăturile adînci se netezeau moale cu umbre desprinse anume din beznă.

Familia îşi lua ceaiul, auzeam clinchetul linguriței în ceaşca de aluminiu, Radu, Irene nu punea zahăr în ceaiul de brad, lua din aroma şi din virtuțile bănuite al fierturii, urmărea cu ochi mari una, două, cele trei linguriţe cu vîrf mestecate în cana mea, îngrozită de asemenea impietate. Vorbeau în şoaptă, cuvintele traversau încăperea, lunecau uscat, se loveau de tencuiala groasă, coşcovită, pleznită, rămîneau îngropate în dosul crustelor de var ; la mine ajungea un murmur împletit şerpeşte cu vîrful flăcărilor țîşnite din vatră. Toate astea se întîmplau sub foşnetul ploii pe şindrila acoperită verde

de muşchi, verde şi acum, noaptea, cădeam în somn, m-a trezit mirosul de grăsime arsă. Irene prăjea în tigaie ouă cu slănină. Îi vedeam umbra cu umeri uriaşi, dansa pe perete, totuşi era Radu, pentru că Irene s-a lăsat alături, pe foaia de cort, crengile m-au legănat sus-jos, jos-sus, s-au oprit.

— La ce te gîndeşti ?

— La ce te gîndeşti ?

— O să mori de rîs : la tine. Cum o să vii, o să întrebi la ce mă gîndesc, şi eu o să spun că mă gîndesc la tine.

— Doarme, a răspuns Radu peste umăr. La ce se gîndeşte supersonicul cînd doarme ?

— La mîncare, am spus, mi-era foame, am sărit din culcuş, Irene s-a întins şi ea, ridicîndu-se, i-am văzut o clipă sînii sub pulover. Radu a turnat sare, cu degetele, sare cenuşie, grunjoasă, scoasă

din cana de pămînt găsită pe sobă, a mestecat cu furculița, a luat tigaia de pe foc. Am mîncat omletă, reuşită de minune, era o crustă aurie care troznea uşor sub dinți, pezmeții cazoni scoşi din cutii înalte de carton lăsau în cerul gurii o dîră proaspătă de vanilie ; şi iar veşnicul ceai de brad care devenea permanență, dar nu amenințător, exista şi gata, făcea parte, nu putea fi desprins de ceea ce se întîmpla acolo. De Salvani, de mine, de moara-veche, de ce se lega între Salvani şi mine în moara-veche. Era gustul ştiut al locurilor în care nu călcasem vreodată, le cunoşteam dintotdeauna, locurile cu care mă născusem şi odată ajuns *acolo* le recunoşteam. Am sorbit ultima înghițitură opărindu-mi gîtul, Salvanii discutau dormitul meu peste noapte, în moară, evident, „e ca şi cum m-aş culca în haremul sultanului”, - am spus, „nu fii bou”, a mîrîit Radu, Irene s-a strîmbat

cu dispreț, ploaia nu se oprea, nu avea să se oprească în noaptea aceea, nici în ziua care a urmat, nici în cealaltă noapte, dar atunci nu ştiam. Am dat din cap, O.K.

— Facem un pat din bagaje...

Am preferat hamacul, Irene vroia să ştie unde îl agăț, de piroane, „sînt două piroane în pereți", e necesar, morile vechi au întotdeauna cîrlige în pereți, trebuia numai să găsesc. N-am căutat mult, morile vechi n-au ascunzişuri complicate chiar dacă ştiu să tăinuiască. Atîrnam în diagonală deasupra Salvanilor aşternuți pe crengi de brad, „pax vobiscum" i-am binecuvîntat, „creşteți şi vă înmulțiți", au rîs, nu era nevoie de binecuvîntare. Se descurcau foarte bine şi fără: Nu puteam dormi, tavanul se legăna la cîteva degete de nasul, ochii, fruntea mea, pale de căldură treceau între mine şi bîrnele vechi, de aici se vedea şerpuirea fibrei

rotunjită aspru în noduri mate, Crăpăturile se căscau adînci, neastupate. Auzeam cetina muindu-se sub mişcările Salvanilor şi m-am gîndit la Robert Jordan, la sacul de dormit şi la Maria lui tunsă de falangişti. Jordan era un tip căruia îi reuşea de minune să fie el. Poate pentru că era război şi la război întotdeauna eşti singur. Contează cum gîndeşti, mi-am spus, sînt lucruri care ți se cuvin fie şi numai pentru că eşti. O grămadă de lucruri, care ți se datorează şi eşti dator cu ele pentru că exişti. Cum spunea Irene despre oamenii aceia din piață, „sînt mîndrii pentru că sînt". Nu eram obişnuit, învățam acum, a cîta oară...

— Nu dormi, a întrebat Irene, n-a întrebat, a spart liniştea în fîşii de penumbră roşcată, m-am aplecat, marginea hamacului îmi rodea bărbia. Le-am văzut fețele culcate alături, două pete albe cu miros de răşină. S-a înălțat

ceva, brațul lui Radu, a încercat să împingă hamacul, n-a reuşit. Nu ajungea pînă la hamac.

— E atît de greu să fiu eu însumi, am declarat, pentru că nu depinde numai de mine.

— Ia-ți pe cineva, m-a sfătuit Irene. Uită-te la noi, mereu împreună.

Asta făceam, mă uitam la ei.

— Şi la bine, şi la rău.

— Bucuriile la pătrat, răul pe jumătate.

— Nu depinde numai de mine, am spus. Exact asta deranjează. Lucrurile care mă privesc direct şi nu depind numai de mine. De asta n-o să zbor niciodată avioane de transport, oricît de tentant ar fi - Copenhaga, Moscova, New York, cum se numeşte oraşul ăla cu nume de poveste ? Rotterdam. Boeing 707, sau IL-62, numai un sfert din avion e în mîna mea. Mai e un pilot care poate interveni oricînd, navigatorul mă duce

unde vrea el, mecanicul de bord bagă trenul şi umblă la motoare.

— Şi stewardesele, a rînjit Saivan.

Nu l-am băgat în seamă.

— Ca... mă rog, ca bărbat îmi asum riscul de a fi refuzat. Deşi diger foarte greu refuzul.

— Se întîmplă şi altora, a spus Irene.

— În treaba asta sînt doar două soluții...

— O infinitate, a contrazis, blînd, fata.

— Căpitanul descoperă adevăruri fundamentale, a făcut Saivan.

Nu pierdea niciodată ocazia să arate ce deştept e.

— Păcat că acum, la plecare...

— Ne mai deşteptam şi noi puțin.

— Ultima seară, întotdeauna, seara amintirilor.

Nu era ultima seară dar n-avea rost să-i contrazic, îmi plăcea grozav cînd vorbeau aşa.

— Ultima seară, seara destăinuirilor.

— Şi cîte mai rămîn de spus.

— Cuvinte nerostite, cohorte, în spatele fiecărui cuvînt smuls cu greu. Mai spune ceva, căpitane.

M-am uitat unde îmi închipuiam că trebuie să fie Irene.

— Doar două posibilități.

Au rîs în întuneric :

— Ține la părerile lui.

— Puține, dar fixe.

— Ai fost expediat, sau ai expediat-o tu? a vrut Irene Să ştie.

— Asta nu se întreabă, a făcut Radu, sfătos.

— E mai uşor pentru cine pleacă.

— Pentru cine rămîne, am spus.

— Te-am întrebat ceva, a insistat Irene.

— Ne-am expediat unul pe altul. M-am gîndit puțin : de fapt, ea m-a expediat pe mine.

— Aşa simplu ?

Am ridicat din umeri în întuneric. Ce-i interesează pe ăştia, mi-am spus, şi ce vor să scoată din povestea asta care oricum mă strînge de gît. M-am întors cu fața în jos, vorbeam prin plasa hamacului :

— N-a fost simplu de loc. A durat o grămadă de vreme. Şi la sfîrşit s-a făcut chiar o propunere superbă, hai să rămînem prieteni.

— Cine a propus asta ? s-a interesat Radu.

— Cum cine ? s-a indignat Irene. Misterioasa blondă.

— Spunea că aşa am fi mai aproape, am zis. Că nu spui nici iubitului ce spui unui prieten devotat.

— Şi ?

— Era să mor de rîs. Pe mine mă interesa fix partitura pentru iubit. Redusa, incompleta partitură pentru iubit.

— Atunci, tu...

— Am întrebat dacă n-ar vrea să-i aranjez şi camera nupțială.

— N-a vrut.

— Bravo !

— În schimb, a plîns.

— De unde ştii ?

— Toate femeile plîng cînd e vorba de aşa ceva, a declarat Irene şi atunci m-am gîndit prima oară că, uite, ce păcat, locul e ocupat.

— E la fel de sigur ca testul cu apa, a continuat fata.

— Ce test ?

— Nu v-au omorît cu istoria evului mediu în şcoala de aviație. Aruncau în apă tipele acuzate de vrăjitorie, dacă se duceau la fund erau nevinovate, cele rămase la suprafață se chema că sînt ajutate de diavol, în consecință le prăjeau pe rug.

Am încercat să rîd, nu mi-a prea ieşit.

— Nu depinde numai de mine, am zis.

— Te contrazici, a făcut blînd Saivan.

Îl simțeam zîmbind în întuneric.

— Nu e asta. Am tăcut, ştiam ce o să urmeze, mă întrebam dacă meritã. Nu e asta, am reluat. Atît doar, că sînt unele lucruri pe care nu le înțelegi, şi e foarte bine că nu le înțelegi.

— Nu zău !

— Exact.

S-a înălțat din nou brațul lui Saivan, a luat de țeava una din puştile atîrnate pe perete, a împins în hamac legănîndu-l ; simțeam sub coastă talpa patului de armă.

— Căpitanul aiurează, a înştiințat-o pe Irene.

— Nici o clipă, am spus. Dar am un cap pe umeri, creier ca să gîndesc, gură ca să spun exact ce gîndeşte creierul.

Radu a împins iar în hamac cu patul armei, legănatul s-a întețit.

— Nu întotdeauna e recomandabil...

— Exact asta e - totdeauna. Să nu cîntăreşti, în funcție de ceea ce o să fie.

De cum o să-ți fie. Să spui mereu ce ai de spus.

— Eşti necopt. De fapt, asta e veşnica noastră discuție. Esențiala.

— Are dreptate, a spus încet Irene. Atît doar, că e foarte greu.

— De ce ?

— Nu toți sînt limpezi. Există o groază de tipi care gîndesc întortocheat, spre înapoi. Şi, în general, drumul între ceea ce gîndim şi ceea ce spunem seamănă mai degrabă cu o pistă de obstacole-garduri, şanțuri adînci cu apă stătută.

— Cel mai important e să fii cu tine la fel de... cinstit, cum eşti cu cei din jur. Pentru că altfel n-are nici un rost.

— Amin, a blagoslovit Irene.

— Pe dinafară măr înflorit, pe dinăuntru lac împuțit. Asta-i din folclor, a precizat Saivan.

— Totuşi, nu mi-ai spus ce ai căutat pe scaunul ăla, şi-a amintit Irene.

— Care scaun ?

— Din sala de naşteri a spitalului Nr. 5...

— Chiar vrei să ştii ?

— Supersonicul a avut un accident, a explicat Radu. Unul din iubitele lui avioane i-a rupt mîna...

— N-a fost chiar aşa.

— Mă rog, şi sălile de operație erau ocupate, şi atunci l-au făcut la loc în sala de naşteri.

— Groaznic ! a rîs Irene.

— Noapte bună, am spus.

— Noapte bună.

M-am instalat mai bine în hamac, ochiurile plasei lunecau sub mine, s-au alungit în romburi ascuțite, apoi au revenit la pătratele cu colțuri înnodate. Am tras gluga sacului de dormit peste cap, am închis fermoarul pînă sus de tot. Mă gîndeam la tine. Cum o să vii, o să întrebi la ce mă gîndesc, şi eu o să spun că mă gîndesc la tine. În somn. Minteam, nu te visam niciodată, sau te-am visat

foarte rar, foarte puțin, mă trezeam imediat protestînd împotriva acelor vise nechemate şi ieşite foarte din adînc,nu-mi plăcea să întîlnesc în somn lucruri gîndite peste zi. De fapt nu gîndite, asta înseamnă ceva venit dinafară, nu venea nimic dinafară, lucrurile se încrustau în mine, povestea din iarna trecută, şi din primăvara care a urmat, şi din toată vremea aceea multă scursă cumplit de inutil, se prelungea mult peste firesc, mă însoțea în tot, intrase, fără s-o mai pot deosebi, în lucrurile puține şi - speram - reduse la esență, care mă alcătuiau.

*

— Poveştile tale, s-a strîmbat Saivan, le încurc. Le spui la fel : povestea cu avionul, povestea cu tipa din iarna trecută. Parcă totul ar fi o poveste.

Totul era poveste, dar nu-i puteam spune asta. N-ar fi înțeles.

— Se amestecă - am învîrtit aerul cu mîna. Toate vin din aceeaşi parte şi se duc în partea opusă. Adică nu curg lin, aşa - căutam cuvintele, veneau greu, ca totdeauna cînd am nevoie de cuvinte. Povestea nu curge lin ; se despleteşte în braţe, face vîrtejuri, anafoare, uneori se întoarce împotriva curentului, dar există un sens general.

— Dumnezeule, a făcut Saivan. Altă poveste !

— Asta e *povestea*, am anunţat. Subliniam cuvîntul cu o linie groasă roşie. Cea care adună poveştile mai mici. Cea care ne alcătuieşte — fiecare cu povestea lui.

— Nu zău !

Aşa vedeam eu lucrurile, dar pentru Saivan nu era destul.

— Uneori am impresia că toate s-au mai întîmplat, adică ştiu precis că s-au mai întîmplat, lucrurile noi au izul de „am mai fost odată”, şi invers, chestii de

fiecare zi care apar fresh, strălucitoare, noi-nouțe şi, în general, povestea cea mare lasă uneori impresia că n-ar fi decît un fir subțire dintr-o parîmă foarte groasă, împletită exact dintr-o sumedenie de asemenea fire subțiri.

— Nu zău ! a repetat Radu. Stătea în capul oaselor pe culcuşul din cetină, ceafa rezemată de peretele morii, dacă nu mă înşelam îi luceau în ochi vagi sclipiri de interes. Irene a deschis gura să vorbească, Radu a dus degetul la buze, a tăcut. Nu mă înşelam. Irene s-a aşezat lîngă soțul ei drag, s-a lipit de el căutîndu-şi locul, nu era nevoie, s-a lipit pentru că aşa voia, am simțit în stînga ceva neplăcut strîngîndu-se, dînd drumul din nou, rămînea urma strînsorii. Degetul lui Saivan mă țintea în mijlocul frunții :

— Pilotul îşi descoperă apartenența la umanitate, numai că o face în felul lui bizar.

— Mentalitate de supersonic, a zis Irene.

— Totul de la înălțime şi în cea mai mare viteză.

— Cu un spațiu orb care-l împiedică să vadă ce se petrece sub nasul personal.

— Şi nu-i dă voie să desluşească limpede personajele de pe celălalt mal.

— Lasă-l să se desfăşoare, a rugat Irene.

Am înfipt palmele în buzunarele blugilor umezi, am rînjit ; Saivan a făcut un gest concesiv cu mîna.

— Ascultăm.

Înțelegeau, dacă aveau cu ce ; dacă nu, cu atît mai bine pentru ei.

— Totul e poveste, am spus. Fără „a fost odată”, fără oraţia de sfîrşit. Continuare.

— Cum vine asta : fără „a fost odată” ?

— Nu începe, am spus. Nu se termină. Continuă, dintotdeauna.

— Veşnicie, a făcut Saivan. Nu se moare niciodată. Nici nu se naşte, careva, vreodată. Apariție spontanee, continuare perpetuă...

— O verigă dintr-un lanț solid, a întregit Irene.

— Care leagă ce ?

Ăştia doi se completau de minune. Se întregeau unul pe celălalt într-o sferă netedă, fără fisuri. Una din sferele pe suprafața cărora ricoşează orice, Radu Saivan şi femeia lui cea blondă. Am ridicat din umeri, dacă asta înseamnă familie, mai bine lipsă. Am scos limba la Radu.

— Tu ai spus-o !

— N-o să mori niciodată ! a țipat entuziasmat Saivan. S-a răsucit pe o coastă să comunice noutatea jumătății lui, era să cadă :

— Irene, ăsta spune că e nemuritor.

Nu vedeam legătura, dar am mormăit că sînt nemuritor, şi în clipa aceea chiar

eram. Pentru că nu mă sprijineam pe ziduri vechi de trei sute de ani, certitudine. Pentru că nu era nici o jumătate care să mă întregească. Pentru că aveam spatele descoperit, şi în faţă cîmp gol, şi la stînga un avion prăbuşit şi la dreapta şi o femeie cu păr blond-cenuşiu care plecase, ducînd o bucată bună din mine. Pentru că reuşeam să nu devin o sferă de netedă siguranţă şi aveam fisuri prin care puteau să intre oricînd întrebări, pentru că îmi permiteam să am îndoieli, să pun la încercare imuabilităţi şi să mă pun la încercare. Pentru că nu mă credeam terminat, împlinit, pentru că mă continuam perpetuu, cum rîdea Saivan, pe mine însumi.

*

— Nu plouă, a spus Radu, cum să plouă, Irene a rîs, ultima seară nu plouă niciodată. Ultima seară e limpede şi

senină, chiar dacă nu e grozav de caldă, ultima seară caută cu tot dinadinsul să amintească, virgulă, că e ultima.

Mă simțeam vinovat, eu rămîneam. Am întins hamacul între brazi, scoarța roşcată se adîncise, începea să se roadă de la funia subțire, aspră, a hamacului, se contura un cerc nedesluşit cu miros de răşină pe trunchiurile solzoase.

— Dormi şi mîine afară ? s-a interesat Irene. Şi poimîine, şi restul ?

— Şi poimîine, şi restul.

— Pilotul suferă de claustrofobie, a spus Radu, cuvîntul s-a amestecat cu fumul, cu ceața subțire prelinsă printre brazi, rămîneau agățate ace fine, roşcate, în ceața aceea, a plutit peste foc, s-a dus spre moara veche, l-a supt muşchiul gros al acoperişului împreună cu ceața, cu fumul.

— Singur, în cochilia de metal blindat, acolo sus...

— Legat de metal, de foc...

Mă legănam în hamac, se lipea de obraji, de gît, ceața mirosind a brad ars.

— Să vă ia dracul pe amîndoi, am spus.

— Ce urît vorbeşte, s-a strîmbat Irene, Radu a rîs scurt, „ce poți să te aştepți de la un tip cazon”. Chiar aşa, te puteai aştepta la o groază de lucruri.

Au cărat din moară sacii de dormit, păturile, le-au aşezat lîngă foc. Intrau în oase, prin haine, nodurile de la încheietura romburilor mititele care alcătuiau hamacul.

Am lăsat picioarele jos, pădurea se legăna nedesluşit în jur, foşnea, trosneau scurt, alarmă, crengi uscate. Întunericul se închidea în jurul unor puncte fosforescente, punctele acelea se agitau cu un aer preocupat, două cîte două, porneau de sub ele mormăieli nedesluşite, pufăieli umede.

— Ei ?

Radu a ridicat din umeri, în regulă. Noi sîntem intruşii.

Am mîncat întinşi pe pături deja jilave, carne friptă, ciuperci fierte, cartofi cojiți, am băut ceaiul vrăjit de Irene din cetina uscată, toate miroseau stins a fum şi strecurau subtil gustul de răşină, nu răşina albă, groasă, care acoperă răni adînci în trunchiuri de brazi — picăturile străvezii adunate ca o boare fină, etc.

Şi care adună în ele lumina, galbene de lumina adunată.

Am închis ochii de căldură, flacăra juca pe față, pe ochii închişi, Salvanii vorbeau cu glas scăzut, „pilotul doarme” - a spus Irene.

— Doarme tot timpul, a completat Radu, ăsta mănîncă şi doarme, şi cînd se scoală mănîncă iar.

Au rîs încet, aşa cum ştiau ei să rîdă, împreună.

— Ce ai cu el ?

— Îmi pare rău că plec, a spus Radu. Mîine o luăm de la început: biroul, şi restul.

— Casa, a făcut Irene. Aproape mi-e dor de ea.

— Pînă la iarnă trebuie să facem o grămadă de lucruri, vocea lui Saivan promitea multe, m-am cutremurat în mine.

— O să facem, a răspuns potolit Irene.

Ce discutau tipii ăştia, căsătoriții, s-au topit vorbele într-un murmur confuz, nu voiam să-i aud, şi de fapt ei ştiau că nu dorm, Radu cel puțin, numai că mie îmi era bine ascultîndu-i fără să aud ce vorbesc. Chestiile astea, murături, țigle pe acoperiş, faianță albastră pentru baie, de unde facem rost de var. De lemne pentru la iarnă, casa Salvanilor se încălzea cu gaze, țevi subțiri şerpuiau nepotrivit peste pereții groşi, treceau dintr-o cameră în alta lucind ochi pătrați din alamă galbenă, doar plita imensă din

bucătărie şi căminul din camera mare, marele cămin din camera mare, încălzit prin tradiție cu buşteni albi de mesteacăn, era o adevărată problemă să găseşti buşteni albi de mesteacăn.

Au pocnit lemnele din foc împroşcînd scîntei, şi fum, şi cenuşă albă, fierbinte. Deasupra s-a rotit, difuz şi foarte departe, sunetul stins, ştiut : trecea un avion. Nu de vînătoare, asta se cunoaşte, trecea unul din avioanele mari, albe chiar şi noaptea, gătit ca de bal cu lumini roşii, verzi, fiecare din luminile astea însemna ceva foarte precis, dincolo de munte un radiofar chema avioanele cu semnale piuite ascuțit şi poruncitor : taa-ti, ti-taa, ti-ti, ta-ta. Face parte din profesie, mi-am spus, să aud peste tot avioane şi semnale de radiofar. Şi să le disting, avioanele şi semnalele care dirijează avioane, să le desluşesc, asta se întîmplă automat, ca atunci cînd bagi fisa în telefon şi vine tonul. Ca o cartelă

perforată vîrîtă în calculator, şi calculatorul începe să clămpăne, şi se opreşte numai după ce a citit şi a răspuns la tot ce era de răspuns pe cartela aceea. Habar n-aveam, şi nici nu încercam să lămuresc, dacă e un cîştig sau o pierdere obişnuința de a răspunde, şi de a stoarce dintr-un zgomot de motor în noapte tot ce era de stors. E reciproc, mi-am spus. S-a întîmplat şi gata, nu pot să dau înapoi. Nici nu vreau să dau înapoi. Şi mi-am amintii un zbor de noapte deasupra norilor, noapte cu lună, adică un fel de vis în vis, trăit în căldura molcomă şi roşie a cabinei, peste cupole incerte de un argintiu foarte palid, mat, irizat slab şi sorbind lumina neaşteptat de dură căzută în drugi lungi, grei, rotunzi. Totul se întîmpla tăcut, lin, goana nesfîrşită, umbrele erau negre, alunecau în ele insele felii de întuneric masiv, lucrurile se alegeau foarte

limpede, alb sau negru, fără nuanțe, clar, nu se amestecau în nici un fel.

Eu zburam, adică eram dintotdeauna în noaptea aceea clară şi categorică, îmi duceam avionul din orizont în orizont întunecat, cîmpia de abur se termina brutal în bezna totală dincolo de care nu aveam ce căuta, numai că orizontul întunecat se retrăgea de neatins, născînd mereu noi valuri albe, coamele acelea linse de lumină.

— ...e foarte greu să vii iar după ce ai plecat, spunea Irene pe un ton grav, am deschis ochii, Saivan şi Irene, față în față, privindu-se atent, nu neprietenos - serios, şi cumva bănuitor, ca oamenii care reuşesc să rămînă ei înşişi chiar cînd se dau complet; adică au ei impresia că se dau complet. Dar asta a fost mult mai tîrziu, focul scăzuse, rămînea un vulcan mic de jar roşu pe care dansau flăcări scurte, albastre, subțiri.

— Nu mai e cum a fost, încerca să explice Irene, de ce ? - întreba flegmatic Saivan, a fost şi s-a terminat, nu, înțelegeam cumplit de bine ce voia să spună fata, nimic nu se termină definitiv, totul continuă în noi, prin noi, chiar dacă oboseşti să continui de unul singur. Fiecare continuă ceva de unul singur, mi-am spus, am rîs încet, fiecare e neterminat într-un fel, se termină în celălalt; totul e să-l găseşti, căutam, am dormit mai departe obosit de atîta căutare.

*

Salvanii au plecat dimineața, foarte devreme, n-am coborît din hamac, i-am văzut dispărînd în pădurea încă nedezmeticită de somn, s-au pierdut în ceața incertă, roz şi albastră de la noaptea încă nu de tot trecută, galbenă de la soarele care avea să răsară. Am strîns pleoapele, ceața se răsfira în

şuviţe blond-cenuşii, se lipea de obraz, încălzind. De frunte, mirosea stins a spray scump, era bine. M-am trezit în soare, din cioatele arse la focul de aseară ieşea un fir de fum albastru. Am coborît din hamac, am adus apă de la rîu, am aruncat-o peste crengile negre, strîmbe, carbonizate.

Am colindat pădurea cu puşca pe umăr şi cu pumnalul japonez băgat în blugi, tăişul vechi de secole juca în teaca sculptată pe vremea dinastiei Ming, suna sec lovindu-se de fildeşul îngălbenit. Spre prînz am ajuns la concluzia că sînt caraghios plimbînd puşca aceea în spinare, orice se putea rezolva cu fuga, cu cățăratul în copaci, cu strecuratul între tufe. Sau atacînd întîiul, era exact ca în viață. Am ascuns puşca în moară, deasupra uşii, rama lată forma sub tavanul lăsat un fel de poliță, acolo am înghesuit arma, cartuşele, lanterna, hamacul, paza bună trece primejdia rea.

Am cărat în moară tot ce era de cărat, am ieşit, poiana pustie, goală, tăcută, pădurea se retrăgea, am ridicat din umeri, mi se pare. M-am dus la rîu, m-am dezbrăcat, am făcut baie. N-aveam prosop, am tras hainele pe corpul ud, mergea greu, pielea, hainele, acum îmi dădeam seama, miroseau a fum, a flacără de lemn de răşină. A ceaiul Irenei.

Am traversat poiana, mă însoțeau păsări de pădure zburînd nedumerite în jurul meu, gata să se aşeze pe umeri, parcă eram Cenuşăreasa. Intram sub brazi, am mers pe cărarea abia ghicită pînă în locul unde Radu mă punea să stau la pîndă. Creşteau tufe cu zmeură sus, între pietre, m-am cățărat, pietrele erau calde de soare, zmeura era moale şi puțin veştejită, ca pielea femeilor trecute de patruzeci de ani. Pielea trădătoare de pe brațe, gît, de sub bărbie. Mi-am umplut burta cu zmeura aceea trecută,

era neaşteptat de dulce şi răcoroasă, tot ca femeile trecute de patruzeci de ani. Ce mai vîrstă, barieră, test, vîrstă abruptă şi definitivă ca un cuțit de ghilotină. Aiurea, mi-am spus, pe măsură ce înaintăm în ani trimitem înainte vîrstele definitive. Am dormit la soare, pe urmă soarele a apus, s-a dus dincolo de munte, aici toate se întîmplau între munți, început şi sfîrşit, soarele s-a dus dincolo de munți, dincolo de continent, de ocean, s-a dus în America.

Seara a fost greu, m-am învîrtit prin poiană, nu-mi găseam locul. Nu voiam foc, moara se ghemuia sumbră spre rîu, am strîns lemne, am aşezat cu grijă, întîi iarbă pălită de soarele de peste zi, crengi mici, uscate, apoi scoarță răşinoasă, crengi mai groase, crengi şi mai groase, buturugi. Am aprins focul dintr-un singur chibrit, flacăra galbenă, s-a legănat, a cuprins iarba, şovăia între firele încîlcite, s-a ghemuit, pregăteam al

doilea chibrit, s-a întins în limbi roşii, mici, trosneau uşor limbile acelea îmbrățişînd lemnul, scoarța. Am pus chibritul la loc în cutie, am întins hamacul între brazii ştiuți, uite-mă singur. Mult dorita singurătate deplină, eu cu mine, atît doar că nu eram singur. Nu fiarele pădurii, puncte fosforescente care condensau întunericul pînă la lumină verde ; stăteam lîngă focul acela, *al meu*, şi nu reuşeam să fiu singur în mine. Nu mai mergea. Era ceva care nu se potrivea. Era ca atunci cînd te bucuri şi cei din jur nu-ți pricep bucuria, şi nu rămîne altceva de făcut decît să ridici din umeri şi să pleci. Şi să refaci crusta, evident, cu multă, multă grijă şi cît mai groasă, crusta care a plesnit imprudent şi fierbinte într-o crăpătură purpurie. Am răscolit focul cu piciorul, m-am fript, a pîrîit scurt ceva, ca o pînza ruptă, mirosea a păr ars. Am înjurat în surdină. Era cu atît mai neplăcut cu cît cel care

trebuia să înțeleagă bucuria nedesluşită, fără un ce anume - pentru ce mă bucur azi, pentru că exist, cum spunea Irene ? - „sînt mîndri pentru că sînt” - cel care trebuia să-mi priceapă bucuria nedesluşită, eram eu. Am adormit tîrziu, dimineața eram plin de cenuşă, sufla vîntul, spulbera cenuşa focului stins. Am aruncat apă peste cărbunii negri, au ieşit aburi albi care sfîrîiau cumplit.

Alergam prin pădure, antrenament, cercuri din ce în ce mai largi în jurul poienei, săream peste pietre, tufe, am nimerit într-un desiş, mă zbăteam pînă la gît în crengi aspre, „ies pe dincolo” - am spus, m-am aruncat, am văzut brazii de lîngă mine culcîndu-se ciudat şi plecînd în sus aşa, la orizontală. Am mai văzut un brîu de piatră fulgerînd în cădere, cădeam, m-am răsucit în aer, n-am avut timp, am bufnit greu, ca un sac, s-a auzit trosnetul scurt, mai mult l-am simțit decît l-am auzit şi l-am

recunoscut înainte de durere, s-a dus dracului piciorul. Aveam *noroc*, căzusem pe nisip, am auzit apă curgînd, m-am răsucit, zăceam în fundul unei rîpi adînci, înguste, izbitură seacă de topor în scoarța planetei. Din peretele de lut se ivea, între tufe, un pîrîu mic, limpede şi adînc. Traversa toată valea aceea între maluri de nisip fin, dispărea sub o împletitură cumplită de trunchiuri prăbuşite, jupuite, împletite ca nişte nuiele. Am ridicat manşeta blugilor, exact la timp ca să văd glezna dreaptă crescînd, înroşindu-se, învinețindu-se, oscilînd nehotărîtă spre o culoare de compromis, umflîndu-se îngrozitor, am acoperit glezna la loc. Singura soluție era pîrîul, am băgat piciorul drept în apă pînă la genunchi, parcă i-am dat foc. M-au tocat mărunt lame de gheață fierbinte, pe urmă n-a mai fost nimic. Trebuia să stau aşa o grămadă de vreme dacă vroiam să mă pot mişca în

următoarele trei zile. Două, mi-am spus, cel mult două zile. Şi să fricționez tot timpul glezna aceea umflată. Şi să nu scot bascheții nici o clipă, nu puteam să-i mai pun la loc. Dumnezeule, mi-am spus, ce tîmpenie. Nu-i adevărat. Nu poate să fie, am mişcat piciorul, am gemut, era. Să fac ceva cît se poate face, *pînă nu mă obişnuiesc cu ideea* ; m-am tîrît prin apă, era cumplit de rece, am încercat să trec pe sub brazii prăbuşiți, jupuiți, împletiți de-a curmezişul văii. Cioturile ascuțite se îngropau în nisipul albiei, se frîngeau de pietre plate, vedeam tulbure prin apă, albe, galbene, roşii, cenuşii. Am încercat să mă strecor, mi-am lăsat cămaşa, pielea de pe spate în lemnul despicat fin în lame cumplit de ascuțite ; era să rămîn acolo, înfipt în fundul apei ca o lăcustă în insectar. Am ieşit greu, vînăt, sufocat, cu ochii, gura, nasul. pline de nisip, scrîşnea piatra măcinată între dinți. Am scuipat, zăceam

ud pe malul mititel, nisipul sugea apa ca un burete. Vedeam pereții înalți ridicîndu-se abrupt spre lumină, sus era o streaşină mărginită cochet de iarbă cu firul subțire, rădăcini roşcate se tîrau, se amestecau cu pereții de argilă, ieşeau, se retrăgeau speriate de aer înapoi în rocă, alcătuiau toarte păroase cu fire de pămînt lipite de perii lungi. Numai că asta se întîmpla foarte sus, acolo unde nu puteam să ajung. Ce aveam de făcut, m-am săltat în capul oaselor şi am rîs mult timp de unul singur, altceva nu aveam de făcut.

*

Prima noapte în groapă a venit foarte repede şi foarte brusc, ca la tropice, ştiam de la Chioru, nopțile la tropice cad ca pietrele aruncate într-o fîntînă adîncă. Ca perele coapte din pom. Ca oamenii, mi-am spus, aşa deodată, nici nu ştii tind cel de lîngă tine devine o căzătură.

Piciorul durea îngrozitor, m-am întins pe nisip, nisipul era cald în întunericul umed, am lăsat piciorul drept să atîrne în apă. Ca o ancoră. Am căscat, pereții de lut s-au înălțat dincolo de cer, s-au închis peste mine. Noaptea mirosea discret a spray scump, foarte îndepărtat, a țipat scurt o pasăre somnambulă, a risipit mirosul. Cheri, eşti morbid ; asta se cheamă schizofrenie obsesivă, şi nu e boală de pilot de vînătoare. M-am răsucit, adormeam, noaptea se împletea moale în şuvițe blond-cenuşii, eram în Dacia albastră, maşina oprită lîngă trotuar, sub tei, acolo unde se întîmpla asta erau şi tei. O alee întreagă, tei pe amîndouă părțile.

— Am mai stat aici într-o maşină, a spus fata.

Mi-am muşcat buzele, nu cu mine. Am făcut un gest întrerupt, la jumătate, nu mai avea importanță :

— Nu e nimic de făcut ?

— Nu vreau să te mint, ce cuvinte, „eşti sigură?”, nu trebuia să întreb lucrurile astea odată spuse nu se mai dau înapoi. Era aproape ca atunci cînd ştiam că a căzut un avion, minutele opace de după, nu spuneam, nu precizam, încercam să nu gîndesc, nu riscam încă să strîng în cuvinte ce se întîmpla, amînare.

Mi-am spus că noaptea e totdeauna mai întunecată înaintea zorilor etc. Că nu-ți dai seama ce e aia dulce dacă nu cunoşti amarul. Că primăvara vine după iarnă, cu cît e mai lungă iarna cu atît e mai verde primăvara. Că lucrurile trebuie privite cu mult curaj şi drept în față, închisul ochilor şi trecutul prin foc, apucatul de nas şi săritul în apă. Atît doar, că nu puteam sări. Era una din situațiile cu mal foarte înalt, cu apă foarte agitată şi colți de stîncă netociți ieşiți din apa aceea foarte agitată. Am

deschis gura, aerul uscat se strecura greu în gîtlej.

— Să-ți spun ceva, dacă tu, dacă eu... cuvintele nu se legau, nu găseam, nu reuşeam să înod : noi. Asta vine dinafară, dacă are de unde. Sînt lucruri care se leagă numai în doi, eu aveam certitudinile mele, certitudinile mele nu făceau - descopeream - mulți bani. Bani calpi, mărunțiş ştanțat stîngaci cu chipuri de regi aboliți în dural furat noaptea de pe aripile avioanelor căzute.

— Ascultă, m-a privit, am tăcut. N-avea rost. Nimic din ce se întîmpla n-avea rost, numai că nu puteam să mă opresc. Nu reuşeam să mă conving. Refuzam capacul acela imens de fontă neagră. Refuzam ce avea să se întîmple după. Cînd rămîneam singur, dar adevărat singur, cumplit de gol şi de nesprijinit în singurătatea dură, descopeream că ce credeam pînă acum, izolare demnă, vax, era o cumplită

retragere în doi. O fierbinte, bună, năucitoare retragere în doi, şi care se petrecea numai în mine. Se întîmplau în maşina albastră, simplu, lucruri care nu se puteau întîmpla.

— Cum se iese din poveste ? - am întrebat, fata de lîngă mine a spus : eu plec, m-am întins peste ea, i-am zburat mîna de pe clanța portierei : nu pleci. Stai cu mine pînă aflu, pînă cînd pot să înțeleg, îmi datorezi asta.

— Cum îți datorez ? a vrut să ştie, ridicase sprîncenele, cu ce s-a legat între noi, şi atunci a spus : nu s-a legat nimic între noi.

— Timp, încercam să mă opresc, spuneam exact lucrurile care dacă ajung să fie spuse degeaba se mai spun, timp scurs, asta rămîne, trece dincolo de mine, dincolo de tine, strînge ceva între noi, timpul scurs împreună. Şi tot ce am gîndit, am făcut, am vorbit în timpul

ăsta. Am ridicat vocea, dracu să te ia, *a fost ceva !*

Vorbeam şi îmi spuneam că mîine o să fie soare, amurgul palid, fîşia cenuşie de fum, ceață, praf - ondulată lin din orizont în orizont, văzusem pe şosea cînd veneam de la aerodrom, asta nu înseamnă decît un singur lucru : mîine timp frumos ; mîine timp ciuntit, înjumătățit, adunat în unghiuri frînte.

— A fost, confirma moale, nu vorbea ea, îmi mîngîia brațul cu vîrful degetelor, aiurea, privea dusă, avea alt mîine. A fluturat o rază de lumină, prin parbrizul Daciei, o fereastră închisă, un meteorit în trecere pe acolo, a închis ochii, mă uitam la ochii dincolo de pleoapele strînse şi mă întrebam ce se vede în ei. Am tras mîna de sub palma îngustă, nu puteam asta - să mîngîi numai că să simt ceva sub palmă.

— Helo, am spus, ce mai facem ?

— Du-mă acasă. Te rog foarte mult.

Era atît de politicoasă, numai că nu puteam s-o duc acasă. Nu-mi veneau gesturile devenite reflexe, cheia răsucită în contact, accelerația, ambreiaj, maneta în viteză, stîngul se ridică, dreptul apasă încet, Dacia albastră pornea lin, fără smucituri. Dacia albastră înțepenită, prinsă în asfalt, în noapte, cu rădăcini negre de cauciuc. Ce se întîmpla era grozav de clar, dar eu vroiam să ştiu ce o să fie *după*. Vroiam să fiu sigur că nu las să treacă unul din momentele recunoscute doar tîrziu, drumul din dreapta, drumul din față, drumul din stînga, după ce am pornit fără întoarcere pe unul din drumurile numite, simplu, viața mea cea pe care vreau s-o trăiesc cît mai cinstit şi mai frumos. Ce cuvinte, Dumnezeule, ce mai cuvinte. Se citeau pe față, am simțit degetele uşoare atingînd dureros de cunoscut obrajii, fruntea, m-am tras de sub mîngîierea aceea.

— Tu întotdeauna eşti aşa serios, mă constata, eram îngrozitor de serios, eram de-a dreptul solemn, nu puteam să mă negociez zîmbind, deşi e atît de necesar. Nu puteam să zîmbesc, numai cu gura.

A venit raza aceea de nu ştiu unde, a scos din piatra prinsă în platină scînteile de rigoare, mititele, albastre, foarte limpezi şi reci. Priveam profilul *încă* drag, lucrurile evoluau satisfăcător, în ritmul ăsta pînă mîine lucrurile aveau să se aşeze, am privit părul blond-cenuşiu lins pe tîmple, strîns la spate, îl simțeam în palme, se ducea singură mîna într-acolo.

— N-are rost, am spus tare, cuvintele au făcut un viraj prin maşină, m-au lovit în urechi, dinafară. Sunau altfel venite dinafară. Convingător.

Am ridicat brațul, am simțit între degete nichelul cheii de contact, rece, liniştitor ; becurile roşii au luminat

bordul, presiunea uleiului, temperatura motorului.

— Asta-i tot ?

A zîmbit frumos, era tare dacă putea să zîmbească frumos, sau totul se întîmpla numai în mine şi atunci nu era tare de loc, era o gîscă oarecare.

— Tot.

Am ajuns în fața blocului, uşa aceea cu sticle opace prinse în rame groase de lemn, hai, am spus, ce mai aştepți. Coboară.

M-a sărutat scurt, şi iar nu înțelegeam de ce face asta. Abia pe urmă a coborît, a înconjurat maşina şi a venit lîngă portiera cu geamul lăsat :

— Ce faci ? a întrebat, şi am spus : nu ştiu, şi chiar nu ştiam. Cred că o să merg la Sinaia.

— Acum, noaptea ?

— Acum, noaptea.

— Fii atent cum conduci.

Nu trebuia să spună asta. Am țîşnit, am întors Dacia scurt, derapat, cu două roți spînzurate în aer, am fost gata să fărîm maşina de stîlpii arcadei care dădea în stradă. Era grozav cum spunea : fii atent cum conduci. Cum reuşea să spună cuvintele astea. Pot afla o grămadă de lucruri despre oameni, din felul în care îmi spun să fiu atent cum conduc. Pot afla o grămadă de lucruri despre mine, raportat la oamenii aceia. Se aduna ceva înăuntru, se înghesuia brutal şi nelinişţit, şi mai era o gheară cu degete lungi şi foarte calde, venită de nu ştiu unde să strîngă lucrul acela brutal şi nelinişţit.

*

Gîndurile, ca o pată pe creier.

Frunzişul des astupa cerul de aer între marginile rîpei. cerul local se alcătuia din straturi arse de lut boltite concav, stelele de zi ale acelui cer erau

bolovani vineți, încrustați în roca portocalie. Lumea se reducea la cîțiva metri de pietriş umezit într-un fir de apă, orizontul începea imediat sub ochi, era un orizont fix, nu se retrăgea, intram în el. Pereții iluzorii de care mă loveam afară deveneau concreți, erau uscați şi plesniți de uscăciune, se desfăceau în bulgări mărunți, fărîmicioşi. Sub streşini casante atîrnau bărbi înțelepte murdărite de pămînt, rădăcinile ierburilor cu fir lung şi subțire crescute în marginea acelor streşini. Mă feream de ele, între rădăcini se ascundeau insecte lungi, gălbui, dezgustătoare, cu mandibule puternice şi abdomen articulat în şapte segmente scîrbos de moi. Punctul de suprem mister al acestei lumi noi era gaura săpată rotund în malul drept, neagră, sclipeau în întuneric doi ochi verzi, înguşti, uneori auzeam şoapte furioase repede înăbuşite ca într-un guler de blană, din gaură

venea în unde molcome miros liniştitor de animal cu sînge cald. Apa pîrîului era foarte rece şi foarte limpede, ieşea buluc dintre doi bolovani, se lățea într-o băltoacă chenăruită verde cu un brîu îngust de muşchi lipicios, curgea peste pietrele rotunjite, traversa doi metri pătrați de plajă cu nisip galben, incredibil de fin, se pierdea sub bariera încîlcită de brazi prăbuşiți, crengi frînte, al căror gust de pumnale bine ascuțite îl cunoşteam, pieptănau fața limpede a apei. Mă gîndeam la o sticlă cu dop smolit trecînd spre lumea oamenilor, mesajul meu de „scoateți-mă de aici”. Glezna dreaptă rămînea la fel de umflată, roşie, lucioasă, am băgat-o în apă, amorțea, am ținut-o acolo pînă am uitat de ea. Cred că am ațipit, pe urmă am încercat să mă ridic, am pus piciorul jos, străbătea un fulger roşu-violet glezna amorțită, trecea prin genunchi, traversa articulația şoldului, urca în

lungul şirei spinării, s-a înfipt zgomotos în creier. M-am lăsat pe spate lunecînd de-a lungul peretelui lutos, stîrneam mici avalanşe protestatare, cocoloaşe de argilă curgeau amestecate cu fire de nisip. Dacă nu ies în trei zile, mi-am spus, dacă în trei-patru zile nu reuşesc să scot capul la lumină, nu mai ies de loc.

Prin frunziş, printre marginile rîpei, a răzbit soarele ; se oglindea în plaja minusculă de nisip auriu, m-am tîrît pînă acolo. Am zăcut cu ochii în cerul cald, unul, două, trei, patru minute, mai aveam şaizeci de secunde pînă soarele dispărea sub o creangă foarte groasă, apoi în spatele trunchiului din care ieşea acea creangă, pe urmă mai departe, în lume, ziua din fundul rîpei dura fix cinci minute, cît număram pînă la trei sute. Am simțit un şir de dinți mărunți fierăstruind adînc pielea degetelor, am scuturat mîna violent, una din insectele

gălbui s-a izbit cu zgomot sec de pietre, a pornit confuz, cu mişcări oribile, nedezmeticite, ca un tanc din carne flască într-o crustă de chitină, spre culcuşul ei împletit sub rădăcini. Am frecat tăietura cu nisip, am stors sîngele, am băgat degetele în apă. rămînea o urmă fină şi foarte adîncă, şi care avea să se închidă abia după multe zile. M-am răsucit cu fața în nisipul cald, mirosea stins, şi proaspăt, şi avea moliciunea părului blond-cenuşiu. M-a trezit frigul, ploua, la douăzeci de metri deasupra crengile copacilor se proiectau pe nori goniți în lungul crestelor de vînt puternic. La mine era linişte, jos nu bătea vîntul, învăluia un frig umed punctat cu plesnituri seci de picături cenuşii. M-am ghemuit în mine, pentru ce mă bucur azi '? Şi mi-am amintit neaşteptat de tata, dar nu aşa cum aş fi vrut, nu cum mi-ar fi plăcut, tatăl-wiking puternic şi vesel întinzînd o mînă

de pe marginea gropii : „hai, ieşi”. L-am văzut bătrîn, încrîncenat de gînduri nespuse care îl otrăveau tăcute înainte de a muri în el, privind pe sub sprîncene, cu bărbia în piept, prin parbrizul maşinii, „Opreşte”, a spus, eu fluieram în surdină un marş cu piloți îndrăzneți, Dacia îşi rostogolea roțile, pe asfalt, era noapte, farurile deschideau un tunel precis de lumină între ziduri înalte de întuneric. „Opreşte”, a spus tatăl meu cu glas care se vroia poruncitor, depăşise cu o notă limita de sus, ultima silabă a ieşit pițigăiată, sluțea caraghios porunca în voce de bătrîn slăbit. Am oprit, i-am văzut degetele subțiri, deformate de ani, încleştate pe marginea bordului. „întoarce”, a cerut tata, ieşeam la plimbare afară din oraş, mergeam la Otopeni să vedem cum aterizează Chioru venind cu TU-l54 tocmai din Kuweit, îmi promitea un pumnal arab cu lama din

oțel albastru, abia trecusem de Institutul Meteorologic, cupola vărgată a radarului reflecta în noapte lumina balizelor roşii, am întors nedumerit peste linia continuă din mijlocul autostrăzii, drumul pînă acasă a fost într-o liniște rece pe care n-am încercat s-o sparg.

...M-am răsucit, am săpat o groapă în nisipul care se răcea, m-am înghesuit acolo cu genunchii la gură. Abia acum înțelegeam încrîncenarea bătrînului, din fundul acelei gropi nenorocite, vocea luînd-o razna caraghios, degetele albe de strînsoare pe bordul maşinii - tatii îi era frică. Bezna opacă în care alergam şi ne însoțea cu peste o sută de kilometri pe oră, tata avea gîndurile lui nerostite, avea nevoie să fie ocrotit împotriva acelor gînduri.

A fost singura clipă de echilibru între noi, de completă egalitate, îmi transmitea răspunderea, scutura de pe umerii lui, după o grămadă de ani,

înfrîngerile şi victoriile mele. Se elibera de mine, simțind că nu-mi mai este necesar aşa cum înțelegea el să fie. A fost exact clipa dincolo de care bătrînul începea să aibă nevoie el de mine - ca un bătrîn. Transmiterea fanionului, şi restul. Şi a mai fost ceva, tata s-a temut de moartea lui bătrînă. Bezna de afară, goana maşinii, pricepeam abia acum, din fundul gropii, nu spaima sfîrşitului, asta vine oricum, spaima unui sfîrşit stupid. Tata refuza finalul care se apropia, lipsit de utilitate, epilog nesfîrşit încărcat de sticluțe cu medicamente, doctori grijulii şi baloane cu oxigen. Cu perfuzii prelungind fără nici un Dumnezeu agonia, în numele şi de dragul unui umanitarism lipsit exact de omenie, sfîrşit senin de patriarh în mijlocul familiei încremenite într-o pioasă aşteptare. Tatăl meu, niciodată împăcat cu el, nu se putea împăca cu acest sfîrşit convențional. Tata, nici o dată senin...

Am zvîcnit strivind în pumn una din insectele acelea lungi, galbene, risipeau o fosforescență bolnavă, cînd naiba se întunecase, am simțit scrîşnetul crustei de chitină, s-a sfărîmat. Am şters mîna pe pietre, am clătit-o în pîrîu, avantajul locului era că aveam confortul necesar la dispoziție fără să mişc prea mult. Palma mirosea înțepător a viață străină. M-am ridicat rezemat în lutul pereților, acceptam orice înafara acelor creaturi scîrboase, cu fosforescența lor bolnavă ; le vedeam foşgăind printre rădăcini care le serveau de culcuş. Mă unea cu tatăl meu, prima oară, frica sfîrşitului stupid. Am rîs, nu groapa asta. Nu fi tîmpit, mi-am spus, la cîteva sute de metri e moara, rucsacul burduşit cu conserve, la cincizeci de kilometri - oraşul, cu ziduri groase şi turnuri ascuțite, deasupra trec avioane, stewardese cu zîmbete standard servesc băuturi fine pasagerilor tolăniți în fotolii moi. Pipăiam peretele cu degete

larg răşchirate, cu palme avide ca nişte ventuze, am dat de o crăpătură, ştiam din timpul zilei, crăpătura aceea urca în diagonală pînă sus, se termina sub un bolovan de cremene vînătă, urma un strat nud, cam un metru de argilă seacă, fără reazem, despărțind felii de pămînt cu pietre şi rădăcini de care mă puteam sprijini. Chiar acolo ieşea din pămînt şi intra la loc, avidă de întuneric, o rădăcină groasă, scămoşată ca o parîmă de corabie. De la rădăcină puteam ajunge pînă la smocul de ierburi crescut în buza rîpei, pe urmă nu mai aveam probleme, problema era să ajung la parîma aceea scămoşată. Am adormit ca un soldat, în picioare, cățărîndu-mă şi alunecînd în somn, şi strivind cohorte de insecte scîrboase.

*

Mă întrebam dacă povestea din iarna trecută, încheiată şi răsîncheiată,

continuată în mine cu o îndărătnicie căreia nu i se putea opune nimic, nu consuma porția oricum modestă din ceea ce numim convențional : fericire. Groapa din fundul pădurii, îngustă şi adîncă, oferea perspectiva lucrurilor - ca un binoclu întors ; totul se petrecea foarte limpede, şi foarte amănunțit, şi foarte departe. Mă strîmbam fără convingere la ideea că trebuie să car după mine, pe durata veşniciei personale, clipe de uitare mirosind a benzină şi păr blond-cenuşiu. Nu uitare, protestam aruncînd pietre rotunde în cuiburile ascunse sub ierburi ale gîngăniilor gălbui cu mandibule ascuțite, era o luciditate fierbinte şi copleşitoare, simțeam sub palme umerii fragili, pieptul de aramă păstra greutatea capului răsucit cu nasul, cu obrajii uzi de lacrimi în lina groasă a puloverului, buzele păstrau gustul umed al acelor lacrimi. Am corectat, nu îndărătnic, totul în mine

împingea spre nopțile de goană bezmetică pe şosea, chestie legată de structură, mi-am zis, aşa sînt făcut, mă îndreptam cu toată fireasca mea alcătuire spre silueta subțire estompată într-o continuă plecare, într-o continuă şi inutilă fugă de noi înşine, era de luptat, luptam, cît se poate rezista de unul singur ? în poveştile astea oricum făcute pentru doi ? Am luat o piatră, am aruncat-o în deschizătura rotundă a vizuinii, mi-a răspuns un pufăit furios şi îngrijorat. M-am răsucit pe burtă. Linişte, am spus îngropînd fața în nisip, fire de stîncă măcinată intrau în ochi chiar prin pleoapele strînse, în nas, scrîşneau între dinți - multă linişte. Du-te dracului, iubita mea. Sîcîială seacă de rană veche şi de mult închisă, şi păstrînd sub carnea reînnodată schija incandescentă. Du-te fix la dracu, cu părul blond-cenuşiu fluturînd în urmă ca o coadă de cometă. Dumnezeule, m-

am întors cu fața în sus, cerul de dincolo punea pete albastre pe frunzişul verde, să iubesc o perucă aşternută peste un tub de spray umplut cu vodcă !

Am auzit un foşnet stins, bulgări de argilă şi pietre mici se rostogoleau la vale pe povîrniş, o labă păroasă cu gheare fine şi ascuțite dispărea în gura vizuinii. Piciorul drept atîrna de la genunchi în jos ca o țeavă de fontă. Am urmărit cu ochii un traseu ipotetic, m-am oprit la doi-trei metri sub buza rîpei, atît. Mai departe nu puteam urca. Rămîneam agățat în mîini, cu piciorul stîng proptit într-un ieşind alb-cenuşiu, ca un os secătuit. Exista, în dreapta, un ciot de rădăcină frîntă, mă săltăm pe el, ajungeam cu mîinile, mă trăgeam pe o terasă îngustă cu margini mîncate de apă, imediat sub mal. De acolo era simplu, ieşeam, atît doar că de rădăcina aceea mă puteam rezema numai cu piciorul drept.

Am început să tuşesc, statul cu glezna în apa rece, ploaia de aseară, am acoperit cuviincios gura cu palma, atît lipsea, să răcesc. O dungă lungă şi îngustă de lumină albă cobora peretele abrupt, se aduna pe plaja de doi metri pătraţi, încălzind. M-am rostogolit în pata de lumină caldă, număram în gînd, la o sută optzeci m-am săltat în capul oaselor, două jivine-insecte galbene se furişau pe numeroase picioare, frecînd de nisip inelele burţilor lipicioase. Mă priveau cu ochi ficşi, negri, bulbucaţi, agitau neliniştite lungi antene articulate, mi-am făcut un punct de onoare din a le strivi cu muchia palmei, două dintr-o singură lovitură. N-a fost aşa scîrbos cum credeam, începeam să mă obişnuiesc. Am şters palma, am băut apă rece din pîrîu ; vroiam să mişc degetele amorţite în încălţămintea umedă, durerea pleca în raze roşii, virau scurt, se înfigeau înapoi în glezna

umflată, razele acelea. M-am tîrît, m-am ridicat de-a lungul peretelui din argilă. Am dat capul pe spate, mîinile pipăiau lutul, se urcau deodată foarte suple, ca şerpii ; au ajuns, s-au agățat de un bolovan ieşit din roca moale. M-am tras în sus, am rezemat talpa sănătoasă într-o crăpătură îngustă, nu încăpea ca lumea, n-am apăsat, puteam surpa malul fragil. S-a dus oricum, am rămas atîrnat în mîini, bîjbîind cu piciorul după un sprijin. Glezna dreaptă s-a lovit de un ieşind, zburau prin aer scîntei verzi, se amestecau cu praful, cu nisipul mărunt curgînd de sus, intrau în ochi. Simțeam bolovanul sub mîini, jucînd mărunt în zidul argilos. Dacă iese, mi-am spus, dacă pietroiul ăsta iese din gaura lui si cad înapoi, cu el în cap, asta încă nu era nimic, pînă jos aveam o jumătate de metru, adică foarte sus, prea de ajuns pentru oasele, tendoanele ieşite din locul lor firesc, înnodate aiurea într-un ghem

dureros. Am lipit talpa stingă apăsînd, dacă alunecă, de cînd gîndesc cu „dacă”, am zvîcnit, n-a alunecat, m-am prins cu vîrful degetelor de o muche sfărîmicioasă, cetatea asta se surpa în ea însăşi. Am rîs agățat în mîini, am băgat palma într-o crăpătură, am strîns mîna pumn, aşa ceva se cheamă parcă priză interioară, n-avea importanță cum se chema, mă sălta încă douăzeci-treizeci de centimetri. Şi alți treizeci, am lipit pieptul, burta suptă de argila uscată, casantă, simțeam pămîntul desfăcîndu-se pînă în străfunduri, se dezlipea în foi sterpe cu margini mîncate, am răsuflat adînc pe o astfel de margine tremurătoare. Piciorul drept zvîcnea fierbinte, m-am uitat în jos ; urcasem trei metri, un sfert din distanță. Cinci sute de km înseamnă un sfert din distanța de zbor a MIG-ului, ei şi ? Mi se uscase gura, ca înaintea saltului cu paraşuta. M-am tîrît în sus încă cîțiva

centimetri, fără să ştiu precis cum - peretele de argilă era drept, mă ținea asprimea rocii alcătuită din granule mari, roşcate, cu margini tăioase. Am alunecat, nu găseam sprijin, intrau bucăți fărîmicioase de pămînt sub unghii, scrîşnind, m-am oprit cu vîrful tălpii de cauciuc agățat într-o piatră ieşită naiba ştie cum din peretele drept.

*

A trecut un sfert de oră, şi încă un sfert de oră agățat în peretele acela, ca o muscă pe tavan. Am avut nevoie de treizeci de minute ca să recunosc că nu e nimic de făcut, trebuie să mă întorc în groapă, traseul se înfundă. Mi-am spus că e nedrept, cumplit de nedrept, cred că am lovit cu pumnul în argila roşie şi argila roşie a răsunat înfundat, s-a desfăcut sub pumnul umed în coji uscate, cojile miroseau a cioburi de ulcior nedus de multe ori la apă. Era o

mare porcărie ce se întîmpla pe suişul acela drept, n-avea nici un rost să mă supăr pentru asta. Mă întrebam dacă meritã să cobor ca o gînganie greoaie, pas cu pas, din crăpătură în crăpătură, ori să-mi dau drumul şi să poposesc pe fundul văii într-o apoteoză de bulgări uscați şi praf roşu. M-am instalat mai bine, puteam sta toată noaptea acolo, cu condiția să nu respir grozav de adînc. Şi să nu iasă piatra de care mă rezemam din peretele argilos. Şi să nu se rupă talpa de la basketi. Şi, în general, să nu vină vreun cutremur de pămînt care să despice malul şi să mă arunce într-un fund de gheenă cu flăcări roşii ieşite din lavă încinsă. M-am gîndit la cursul de supraviețuire făcut în şcoală şi am rîs. Ştiam să mă apăr de urşi, puteam să omor un lup cu mîinile goale, mă năpădeau furnici şi gîngănii cu burtă moale, articulată în şapte segmente, învățam să storc apa din frunze, să beau

roua strînsă la încheietura ierburilor, să transform apa amară de mare într-un fel de zeamă potabilă trecînd-o printr-o folie schimbătoare de ioni, pe fundul văii curgea pîrîul rece şi gustos. L-am privit de sus, de la cinci-şase metri înălțime. De fapt, nenorocitul acela de curs s-a învîrtit mereu în jurul trusei de salvare pe care se presupunea că aş avea-o la mine atunci cînd voi fi pus în situația să supraviețuiesc. Coji de argilă se prefăceau în pulbere, în nimic sub mîinile, sub pieptul meu, începeam să curg la vale încet şi sigur. A urcat, scurt, din piciorul lovit un val fierbinte, a trecut prin mine lăsînd picături de sudoare rece pe frunte, pe spate. Cunoşteam valul acela fierbinte, spart în cerul gurii, şi pămîntul prăvălit bezmetic peste cabină, soarele descria cercuri ample, MIG-ul urca nedesluşit spre planeta pustie, imensă, gălbuie, desena curbe frînte de frunză moartă, se răsucea în jurul

aripilor boante şi aripile luceau scurt de lumina răsfrîntă, dar atunci aveam avionul sub mine, în mine, în jurul meu, atunci a fost altceva, nu rocă obtuză, strivire înceată sub mii de tone de materie moartă, opacă, apăsînd încet de jos în sus, atunci aveam o şansă. Eram cu avionul, mi-am spus, m-am lăsat să lunec la vale, m-am răsucit, un colţ de piatră s-a izbit dureros de genunchi, glezna umflat s-a rotit în aer, m-am întors în jurul meu, am aterizat în vîrful unui con de pietre, plăci din pămînt uscat, bulgări roşii din care ieşea domol, cernut în aerul serii, praful portocaliu al amurgului, începea să se întunece, stăteam culcat cu capul în jos, vedeam lumea din vale răsturnată, cerul de frunziş începea la vîrful ghetelor din pînză, se pierdea undeva spre ceafă. Îmi era sete, m-am rostogolit, lumea din fundul gropii s-a clătinat, s-a aşezat pe temeliile ei fireşti ; apa sfîrîia pe buzele

crăpate, în gîtlejul încins, am pompat prin mine lungi pachete de lichid străveziu, explodau în stomac, se desfăceau în jerbe reci, s-au adunat la loc într-un ghem înghețat. Se făcuse frig; am scormonit nisipul, m-am ghemuit în mine. Mă gîndeam la sacul de dormit, la hainele din rucsacul portocaliu. Stai blînd, mi-am spus. Mîine o să răsară soarele peste pădure, o să ajungă şi aici, pentru cîteva minute. Mîine o să fie grozav, piciorul lovit n-o să mai zvîcnească dureros, mîine o să urci. Am întins mîna, am pipăit glezna fierbinte, umflată, atingerea durea. Am strîns dinții, am masat îndelung glezna fierbinte, mă încălzea, simțeam durerea muindu-se treptat, desfăcîndu-se în fascicule subțiri, pierzîndu-se incert undeva, sub piele. Am întins piciorul, l-am muiat în apă, am stat aşa pînă mi-a amorțit bine de tot ; pe urmă am frecat iar, nu mai puteam mişca mîna de atîta

frecat. Am închis ochii, sub crusta rece nisipul se păstra moale şi cald, ca în viață. Îmi intrase nisip în gură, a scîrțîit între dinți, am ridicat capul, am scuipat. Sub malul înalt, în gaura rotundă de vizuină, au lucit scurt ochii verzi, fosforescenți. Am netezit cu palma, am scris un ,,V" mare, pînă unde am ajuns, pe nisipul netezit, „V" de unde, „V" de la „victorie".

*

Cînd dracu s-a întîmplat, iarna trecută, acum două ierni, aproape nu conta, coboram cu Bari din munte, am lăsat schiurile la telecabină, străzile oraşului erau albe, curgeau leneş fulgi nemaipomenit de mari. Sus viscolea, platoul era acoperit cu o placă uniformă de gheață lustruită necontenit de vîntul din nord-est, stătusem trei zile la refugiul Salvamont izolare necesară pentru purificare deplină, îndepărtarea

ultimelor fire blond-cenuşii de pe creier. Mihai l-a lăsat pe Bari să vină cu mine, asta însemna foarte mult pentru toți trei, fiecare în felul lui. Au fost nopți limpezi cu stele uriaşe pe cerul negru, zilele se terminau în camera caldă ghemuită sub creasta muntelui, spînzura chiar deasupra rîpei cantonul din piatră. . Lucrurile se petreceau ca într-o poveste blîndă de iarnă, schiurile din antreu, focul arzînd în cămin, Saint-Bernardul uriaş lățit în fața focului. Lățit şi lungit în toate părțile cu făptura lui aparent greoaie, urmărind cu leneşă maliție ce se întîmpla în întunericul roşu al odăii ; se întîmplau o groază de lucruri în povestea blîndă de iarnă, cel mai incredibil dintre ele era liniştea, cea dinafară, cea dinăuntru.

Pe urmă vîntul s-a schimbat din nord-est, bătea în coasta goală a muntelui, strecura ace tăioase de zăpadă spulberată prin crăpăturile ferestrelor,

pe la încheietura zidurilor cu acoperişul. „Bariloiu, am spus, cred că mergem”, ridicase capul imens, m-a privit în lumina ochilor, vîrful cozii groase s-a ridicat fără convingere, a descris un arc de cerc întrerupt la jumătate, a căzut cu sunet înfundat pe covor. Focul duduia în cămin, ce folos, pe jos se întindeau, de la ferestre spre mijlocul încăperii, dîre albe, înghețate, fulgi opaci iscau vîrtejuri la colțuri, se adunau în grămezi aspre cu foşnet uscat. Am făcut ordine, am spălat vasele, clăparii pe dulap, strîngeam hainele în rucsac, Bari privea cu ochi adormiți fără să ridice botul de pe labe.

Am stins focul, cîinele s-a ridicat imens, s-a întins pe labele dinainte, coada fîlfîia ca un steag de catifea cu franjuri lungi. Drumul pînă la stația terminus a telecabinei, a fost o aventură consumată de fiecare în felul lui, eu mai mult pe fund, frînînd cu pioletul, Bari înfigea în crusta înghețată gheare lungi,

puternice, ascuțite, a ajuns înainte, aştepta urmărindu-mi concesiv manevrele. Două ore am bîrfit cu băieții de la telecabină tipii veniți pe munte în palton, melon şi pantofi cu talpa subțire, „porcus turis- ticus”, spunea Dan Sîrbu, specie a cărei propăşire ridica mari probleme Salvamontului. Am mîncat compot de ananas, pe urmă a sunat telefonul, se dădea drumul la cabină, o singură cursă ; ne-am legănat în cutia galben-roşie, suspendată sub cabluri negre de unsoare înghețată, cablurile trozneau în ger. La cota 1400 am cumpărat acadele Kojak, am coborît în oraş pe drumul vechi, în pădure era linişte, nimic din balamucul de pe platou.

— Aşa e şi la mare, l-am încredințat pe Bari, deasupra hulă, valuri, trombe, la cincizeci de metri sub apă e multă linişte, meduze plutesc domol spînzurînd filamente gelatinoase sub clopotele lor

fragile. Bari s-a oprit brusc, a ridicat capul, se chinuia să ciulească urechile blegi, a lătrat de două ori, lătratul se rostogolea la vale în sfere albe, scuturînd zăpada de pe crengi.

Am traversat pîrtia de sub pădure, coboram o stradă în pantă abruptă, doi cîini în lanț lătrau gîtuiți de furie, cu ochii roşii ieşiți din orbite. Era o furie tristă şi inutilă. Bari a privit scurt, mergea liniştit mai departe dar eu vedeam pielea capului intre urechile blegi tremurînd mărunt, ca pielea de pe picioarele cailor atunci cînd e vară, şi mai sînt muştele acelea oribile cu platoşe verzi, albastre, chitinoase. „Ia-o încet”, am spus, Bari nici măcar nu s-a uitat la mine, adîncea în zăpadă urme mari cît o farfurie. „Uite ursul”, a strigat cineva, intram în civilizație, se opreau tot felul de indivizi, întrebau cîți ani are cîinele, cît cîntăreşte, cît mănîncă, cum îl cheamă, ne depărtam, țipau după noi cu

voci nesigure pe care nu le înțelegeam. Am ajuns, în curte era o cişmea care nu îngheța niciodată, am dat drumul la apă, Bari muşca jetul gros, stropeau picături ca alice de gheață, aşa beau bernardinii, muşcînd apa. Înghit le lunecă pe beregată, în corpul fierbinte, sub blana deasă, lungi pachete străvezii de apă. „Vii sus ?”, am întrebat. Bari al patrulea s-a îndreptat spre padocul împrejmuit cu sîrmă împletită, m-a lins grăbit, s-a strecurat în cotețul lui aşternut cu cetină. Cotețul era cît o cabană de dimensiuni mijlocii cu grijă încheiată din trunchiuri de brazi care mai purtau lacrimi de răşină, cu acoperiş bătut în solzi de şindrilă. Bari lingea răşina, cînd nu urca două zile pe munte îl găseam cu barba încîlcită de plînsul lipicios al lemnului. Am spus „bună seara”, m-am întors, bernardinul a mîrîit scurt, înfundat, avertizînd ; abia atunci am văzut cealaltă maşină ghemuită în

întunericul de sub malul înalt, învelit în piatră sură, care domina strada. Era trasă imediat în spatele Daciei albastre, bară în bară. M-am aşezat pe pridvorul cabanei lui Bari, lemnul s-a încălzit sub mine, mă întrebam dacă meritã să urc scara pînă sus, în casă. Dacă meritã să mă scutur de zăpadă, şi să intru, şi să spun : „salut”, şi să mă feresc de privirea deschisă a ochilor ştiuți sub pletele blond-cenuşiu. Parcă am terminat o dată, mi-am spus, şi încă o dată, terminasem de multe ori, mă rog, acum a fost definitiv. M-am sondat pînă în străfunduri, n-am găsit nici un fir de păr blond-cenuşiu. „În regulă, i-am comunicat lui Bari, uite cum se despart oamenii de oameni. Cum ne rupem din noi înşine.” Am urcat fluierînd, scara de lemn scîrțîia îngrozitor, am intrat, m-am scuturat de zăpadă, am spus „salut” şi m-am ferit de ochii îngustați a rîs sub părul blond-cenuşiu. Eram foarte

puternic; şi sigur de mine, şi singur cu mine între oamenii aceia, prietenii mei. Am băut un pahar mare cu vodcă, s-au spus bancuri, Mihai povestea ultima acțiune a echipei Salvamont. Am surprins privirea lungă a Florentinei, am zîmbit, m-am dus la bucătărie. Era să mă împiedic de un piolet lăsat pe jos, am rezemat fruntea de frigiderul POLAR uriaş, plin cu bunătăți, am apăsat pe metalul rece, era o emblemă ştanțată tăios în metal, ustura pielea, am apăsat mai tare. „Ea e, spuneam, - începutul meu, şi sfîrşitul meu, şi ceea ce se clădeşte între sfîrşit şi început. Ajută-mă să scap de tine”, am rugat-o.

— Ajută-mă să scap de tine, am repetat cu glas tare în fundul gropii din pădure. M-am răsucit, cu nasul în jos, pe nisip se vedeau conturate foarte clar urme fine de labe înarmate cu gheare lungi, subțiri, traversau firul de apă, veneau spre mine, nisipul se adîncea

rotund ca sub un corp de animal ; mă ocoleau, se îndreptau spre vizuina săpată în malul drept. Am fluturat mîna într-acolo, în semn de recunoaştere şi salut. Atunci iarna, la Sîrbi - băusem, m-am scuzat. Nu este de acceptat - asta, cu începutul şi sfîrşitul. Am fost pilit, încercam să mă conving, n-am supt atît ca să nu ştiu ce e cu mine, dar oricum, alcool... O.K., acum sînt treaz, atunci de ce ?... Mă ameţeşte foamea, asta-i.

M-am ridicat, am şontîcăit, am rupt cîteva rădăcini albicioase, fibroase, subţiri, le-am spălat în apă, le mestecam, aveau gust neutru, nici un gust, umpleau gura cu ceva strecurat ca o zeamă printre fire de celuloză, se strîngeau în cocoloaşe lemnoase. Dacă ăsta e rostul meu, ăsta să fie rostul meu pe lume, de asta am venit, aviaţia şi restul - am fost cruţat şaisprezece ani de zbor, încă şaisprezece de acum înainte, ca să plimb amintirea blond-cenuşie ca o

ghiulea legată de picior ? de gînduri, să-mi port schija încinsă sub o piele aparent întreagă ? Nu se poate, am şoptit, nu mă accept aşa. Îmi repugnă, dacă înțelegi. Nu se poate, am scuipat cocoloaşele lemnoase, le-a luat pîrîul, sferele de fibră s-au desfăcut sub apă în ciudate flori cu petale filiforme, nu se poate. Mă refuz.

Am auzit un pufăit înăbuşit venind de sub malul rîpos, din întunericul cald al vizuinii priveau doi ochi verzi, înguşti, fosforescenți. Am scos limba, m-am strîmbat la ochii aceia. Mestecam altă rădăcină fibroasă, m-am întors cu ochii în cer, mă despart de tine ; mult aşteptata despărțire pe care ai vrut-o atîta, de aici, din fundul gropii - au revoire. Am obosit să te iubesc, nu sînt făcut să plimb fantome blond-cenuşii după mine. Am lăsat piciorul drept în apă, nu m-am descălțat, apa rece frigea, mai puțin ca ieri, mai puțin ca azi-

dimineață, s-a potolit. Mişcăm degetele în bascheți, mergea, ieri n-a mers. Mîine o să fie O.K. mîine... - am spus, mîine urc. Am rîs, era vorba

despre zece-doisprezece metri de perete argilos.

*

Peste 20 000 de metri cerul era ostil prin el însuşi, aerul înghețat, sărac, contopit în albastrul foarte închis al unei bolți aproape negre la zenit, albastrul se smulgea dintr-o culoare grea, curgea în falduri, se termina brusc pe orizontul de lumină aurie, alb de atîta strălucire fierbinte : dureau ochii în razele ieşite din lumina crudă. MiG-ul se clătina moale, se legăna pe aripile boante, cădea înfundat, trepida scurt cînd încercam să-l rețin, pierdea viteză, compresorul se rotea la turaj maxim înghesuind în camerele de ardere aer sărac, cristale din gheață care se converteau în flacără

violetă. Marginile erau foarte nete, cabina avionului, oxigenul, căldura, inteligența metalică transmițînd sec, concret, elemente necesare supraviețuirii în mediul străin : viteză, înălțime, regimurile motorului ; dincolo de plexiglasul cupolei se întîmplau lucruri atît de diferite, nici nu încercam să le înțeleg. Nu era de înțeles culoarea aceea păstrată în mine, o digeram abia jos, după aterizare, sus nu era timp, mă inunda prin ochi. Sus nu era timp pentru o groază de lucruri care începeau numai fără să se termine niciodată, întrebări rămase pentru totdeauna fără răspuns, albastrul străin, incredibil, lăsa ghimpi care încolțeau în lăstare ce n-aveau să dea rod. Învățam laolaltă cu avionul că există limite peste care nu pot trece, cuvintele fundamentale căpătau conținut, învelişul gol, sunetele, se încărcau cu înțelesuri definitive, categorice ca plexiglasul cupolei

despărțind lumi atît de străine încît nu se puteau presupune. Cuvinte cu rezonanța înghețată a acelui albastru dincolo de care nu exista decît negrul obtuz, opac, omogen : niciodată. Serile la aerodrom urmînd zborurilor care nu-şi aflau răspuns, ridicam din umeri, ducă-se. Apoi maşina albastră, străzile oraşului erau largi, luminate, pline de blonde concrete ieşite să-şi plimbe pletele sub lumină, valuri de păr cădeau moale pe umerii strînşi în tricouri de bumbac, Dumnezeule, nopți cu fruntea, obrajii, gura pe sînii însfîrşit eliberați de sub acele tricouri. Înțelepciune adîncă de femeie rodind ca pămîntul, asta le ajuta să se desprindă şi dădea exact răspunsul necesar, ce n-avea răspuns dispărea vîjîind. Urmau dimineți foarte limpezi, betonul pistei umezit de rouă se usca în pete ovale, prelungi, sub jetul motoarelor pornite; cîmpia era arsă şi sticloasă, se desfăcea în solzi sterpi

dincolo de pragurile betonate ale bretelelor.

*

Adormeam pe lumină, asta de foame, mă ghemuiam pe nisipul cald şi închideam ochii mestecînd - cetină, rădăcini fade, iarba verde crescută pe malul pîrîului, chiar acolo unde începea apa - de trei zile digeram lent cina spartană mestecată aiurea cu patru seri înainte. Cerul de deasupra se împodobea cu benzi roşii, portocalii, în groapă se făcea întuneric mult mai devreme, înainte ca soarele să coboare după munte, vedeam stele mari, rotunde, apărînd de sub crengile brazilor. Stelele se amestecau nedesluşit în somn, nu dormeam complet, filtram nedesluşit noaptea şi noaptea era foarte uşoară şi se lăsa liniştită de tot, fără să apese, şi aşa, tîmpit de somn şi nemîncare, ajungeam la concluzii fundamentale pe

care aş fi vrut să le păstrez şi pentru afară. Adică afară din groapă, cînd aveam să ies, făceam o mişcare bruscă, piciorul lovit fulgera scurt scîntei lungi, albastre, dormeam iar, pe urmă scutura uşor ceața de veghe - hai, scoală, şi rămîneam numai pe jumătate, restul o lua razna în viraje scurte, dimineața, pe lumină, scuipam cocoloşul de fibre uitat în, spatele dinților la culcare şi încercam să adun, să reţin imagini din hoinăreala de peste noapte.

Concluziile erau - paradoxal - optimiste, se refereau în general la faptul că pămîntul e frumos şi pe el se petrec foarte multe lucruri absolut minunate, circulă Salvanii, tot acolo umblă pe dramurile ei neştiute povestea mea însufleţită sub o căpiță de păr blond-cenuşiu, şi se întîlnesc, neaşteptat, oameni care nu pot fi uitați după ce au spus la revedere. Oamenii rari care nu lasă numai urme de paşi, vedeam un

ghem de blană castanie coborînd precaut peretele abrupt, ajungea pe fundul rîpei, măsurau bănuitor ochii galbeni, verzi, fosforescenți, păliți de ziuă - drumul spre gaura rotundă din peretele de lut trecea exact pe lîngă mine. Se apropia blana pufoasă, păstra în vîrful firelor, mai mult ghicit, lumina de sus, pufneau nările umezi în dreptul meu, contrariate, grăunțe de nisip se lăsau sub greutatea părelnică ; rămîneau urme înguste împodobite cu gheare lungi, ascuțite.

Mi-am amintit neaşteptat de mare, din cauza stelelor, cred, numai că în seara pe care o țineam minte stelele veneau din apă, se ridicau din adîncimi negre, străvezii, se arcuiau spre suprafață, se risipeau în zeci de constelații mărunte, verzui, slab unduite de valuri lungi abia simțite. Eram cu Costel, coleg de Academie Militară, Costi-Costel, fiul mării şi numai atît, dimineața mă plimbase cu starul, la debarcader erau

yole lăcuite, staruri din mahon greu şi finnuri puntate, cu cabină, cu rama hublourilor răspîndind lumină ca un soare mititel de aramă ; Costel m-a urcat pe o scîndură albită de apă sărată, cu parîme scămoşate, vela uriaşă era moale şi nu plesnea în vînt, n-avea scorţoşenia pînzelor de corabie, se mula pe aer, pe valuri, ieşeam în larg. Seara am băut la Dobrogean vin de Murfatlar, negru, mi-am pătat tricoul alb cu vin, pete care nu mai ieşeau niciodată. Ştii ceva, a spus Costi, dar asta a fost tîrziu, după trei-patru-cinci sticle trecute blînd în noi, era exact atunci cînd vinul scoate afară - dacă e ceva de scos - scoate încet şi la început nedesluşit, pe urmă tot mai limpede şi mai curat, pînă la sinceritatea brutală care apare foarte rar pentru că e necesar să apară doar foarte rar şi să ţină foarte puţin, atît cît să mă întreb după aia dacă chiar a fost, şi să pot răspunde da, a fost - ştii ceva, a spus

Costi, aş vrea să scriu o carte. De mult vreau să scriu o carte, am ridicat din umeri, chestia cu scrisul se întîmpla exact tipilor care nu se gîndeau la asta şi nu îi dădeau prea mare importanță, dar fiul mării vroia o carte despre el şi mare. Era prea plin, aşa a spus, de vin - l-am întrerupt, de mare - a spus, şi de ce se întîmpla cu el şi cu marea. Şi cu nava aceea gri-cenuşie cu care colinda marea. E ca la tine, aviatorule, nu-i ca la mine, ba e exact ca la tine, şi atunci am rîs, dragule, nu poate fi ca la mine, înseamnă că nu înțelegi nimic, a spus, şi nici în tine nu e nimic, şi atunci n-am mai rîs, avea dreptate. Am băut amîndoi din acelaşi pahar, ultimul, şi Costi a spus : mergem, şi eu n-aveam chef să merg nicăieri, dar m-am dus, pentru că altfel ar fi spus iar că nu înțeleg nimic, şi ar fi avut din nou dreptate. Subțire, nelinişţit, m-a dus pe dig, era foarte întuneric, a ridicat o piatră, mi-a băgat-o

în mînă, arunc-o în apă. Am aruncat-o, am văzut stelele acelea fosforescente urcînd din adînc. Nu eram beat, ameţit doar, nici măcar ameţit, atît doar că tot soarele strîns în vinul ăla bogat dădea buzna la suprafaţă, încălzea, ieşea prin ochi, se încurcau picioarele în raze groase, fierbinţi, care aveau să lumineze abia mîine.

— Nu poate să fie, am spus, nu poate, a confirmat Costi, dar vezi, este.

Miroseau cumplit cuvintele a vin, a mare, înţelegea tot ce se întîmpla altfel decît mine. Era mult mai aproape de toate, pietre, valurile lungi, negre, sferele verzi sparte în constelaţii legănate. Am aruncat o grămadă de pietre în mare, noaptea aceea, şi marea trimitea de fiecare dată la suprafaţă universuri pe care nu le înţelegeam decît dinafară. Am dormit pe plajă, evident, înfăşuraţi într-o manta de cart cu nasturi din lemn petrecuţi prin butoniere împletite cu

sfoară groasă, marinărească ; noapte bună, noapte bună. Pe urmă am mai spus - pentru că nu puteam trece pur şi simplu pe lîngă seara aceea, am mai spus :

— Mulțumesc.

— Pentru ce, m-am răsucit în manta, l-am privit unde îmi închipuiam că sînt ochii, nu-i vedeam, din tonul întrebării parcă într-adevăr nu pricepea de ce îi mulțumesc.

— Aşa, am spus, în general. M-am aranjat la locul meu, am adăugat, dar asta numai pentru că eram băut, şi exploda necontenit vinul negru în mine, şi cred că nici n-am spus-o tare, am mîrîit doar, şi Costi, care băuse mai mult, dormea deja, am adăugat greu : la dracu, pentru că eşti.

*

Am urcat atunci cînd credeam că n-o să mai urc niciodată, asta se întîmpla

evident pe ploaie, am simțit picături căzînd pe haine, pe față, am deschis ochii, pîrîul curgea tulbure, umflat, cenuşiu, lăsa o spumă murdară printre pietre. Eram ud, şi înghețat, şi groaznic de îndrăgostit. Pentru că în somn tot ce e voință lucidă şi frînă dispare, şi lucrurile apar exact aşa cum ar trebui să fie, şi mă sculam cu certitudinea că lucrurile chiar sînt aşa cum ar fi trebuit să fie. Nu erau. Totul dura o secundă foarte adîncă, şi foarte caldă, şi ce se întîmpla în secunda, aceea ajungea pentru o grămadă de vreme. Mă surpa blînd pe dinăuntru, secunda aceea, pentru o grămadă de vreme. M-am întins fără să-mi fac iluzii. Ploua demult, din noapte, crengile brazilor apăsau groapa, se încărcau de apă, picăturile se adunau, curgeau în şuvițe scurte şi subțiri : dimineața mohorîtă tremura ciudat trunchiurile de deasupra, estompa contururi, transforma pereții roşii în

patinoare verticale brăzdate de torente mititele.

Pentru ce mă bucur azi, am rîs.

Pe nisip, picături grele ştergeau urme de paşi cu gheare fine. M-am ghemuit, încercam să mă ascund sub nisip, era galben-strălucitor, singurul care păstra culoarea în umezeala sură. M-am tîrît la pîrîu, mi-am umplut burta cu apă tulbure. Azi urc, mi-am spus. Nu chiar acum, mai tîrziu. Cînd încetează pulsația dureroasă şi fierbinte din piciorul lovit. Netezeam cu palma urme lăsate de ghearele fine pe nisip, stropii răpăiau pe blugi, se turteau înăbuşit de tricou, se lățeau în pete umede, rotunde, închise la culoare, petele se uneau între ele în pînze opace, deveneau lucioase mustind de apă, eram ud leoarcă. Ploaia se insinua călduță, dizolva, am lins picături amărui, toată cenuşa din ziua aceea stinsă înainte de a începe s-a răsucit între pereții verticali, s-a strîns în mine ;

m-am ghemuit mai tare, atingeam cu fruntea, cu obrajii, blugii uzi. Eram năclăit, şi ud, şi neîmpăcat cu ce se întîmpla. M-am uitat la pereții roşii, abrupți, şiroind de apă. Întotdeauna am încercat să trec direct, mi-am spus, chiar atunci cînd se putea ocoli. Şi deodată ghemul acela de cenuşă udă a explodat înăbuşit, nu era numai cenuşa acelei dimineți, se aduna de mult, s-a risipit în mine şi mi-am dat seama că habar n-am să trăiesc.

Existența, personală se alcătuia cuminte din lucruri de fiecare zi, lucrurile mari erau fix rezultanta acestor mărunțişuri pe lîngă care nu ştiam, cum să trec. Zilele se adunau în luni, ani, nu mai puteam să rîd deplin; întotdeauna există ceva care trage înapoi. Eram unul dintre tipii pentru care paharul e pe jumătate gol. Mă gîndeam, asta e condiția mea. Pădurea şi ploaia, glezna vînătă şi umflată. Poate aşa trebuie. M-

am ridicat, am făcut cîțiva paşi penibili spre peretele de argilă ; era atît de ud de apă, lucios, mă vedeam în el ca într-o oglindă strîmbă. Poate aşa sînt în realitate, mi-am spus. Strîmb pe dinăuntru. Nici pe departe tare, cum m-aş fi dorit, un dur cu spinarea din bucățele nelegate, nepotrivite între ele. Dacă am nevoie de sprijin dinafară ca să pot fi drept în mine, ce-i asta, nu pot fi tare. Sprijinul dinafară vine, şi pe urmă pleacă exact cînd e mai multă nevoie. Mă sprijineam pe avion, pe zboruri, pe avioanele aduse la aterizare exact atunci cînd nu mai. rămînea nimic de aterizat. Mă rezemam pe secundele acelea scurse între mine şi avion, timp aparte, timp frînt, adunat şi întocmit pentru totdeauna în spațiul strîmt al cabinei, timp care marca adînc şi care-mi rămînea mereu şi peste tot ca un blazon copleşitor. Ca un titlu de onoare care striveşte. Ca un zid perpetuu spre

ceilalți. O singură dată zidul a fost străpuns, mi-am spus, din ambele părți, asemenea ziduri nu pot fi pătrunse dintr-o singură parte, pentru treaba asta e nevoie de doi. O singură dată, foarte scurt, şi foarte complet, şi pe urmă gata, s-a dus dracului. Sînt lucruri care rămîn tocmai pentru că au fost o singură dată. Mai aveam avionul, numai că nu puteam fi tot timpul în cabină. Mi-am amintit avioanele acelea care se adunau la verticala radiofarului de dincolo de munte. Uite că se poate, mi-am spus. Am întins mîna, am atins imaginea strîmbă, deformată de peretele de argilă ; simțeam în vîrful degetelor cruste lipicioase, pietre mărunte, fibre scurte, subțiri, de vegetație anemică. Uite că se poate, mi-am spus. Condiția de pilot, care dă dreptul şi obligă. Codiția celui care urcă în avion, şi zborul e mereu realizare, şi negare, fugă de el şi goană în întîmpinare. Dar nu cuvinte, asta era

chinuitor şi durea, totul se filtra şi se termina în cuvinte, cuvintele erau puține şi şterse, albicioase, fade ca vegetația aceea anemică. Am rupt cîteva fire palide, fibroase, le-am rumegat. Ca să ştii, ca să crezi, ca să te convingi, trebuie să fii acolo. Eu sînt acolo, mi-am spus. Mereu în cabină. Chiar şi acum, din fundul gropii. Mereu cu capul în nori şi cu picioarele înfundate în pămînt pînă dincolo de genunchi. Am văzut o lighioană gălbuie traversînd fire de apă murdară, se agăța cu antenele, cu mandibulele ascuțite, cu cleştii din capătul labelor oribil articulate, scrîşneau sub țeastă mişcările sacadate de mecanism neuns. Am lăsat-o să traverseze apa, am ridicat piciorul bolnav, am strivit-o sub talpă. Ce dacă doare, trece. M-am lipit de peretele şiroind tulbure, m-am lipit tare. apăsînd cu fața, pieptul, genunchii, în malul moale şi pe care îl simțeam surpîndu-se,

m-am desprins ud, îmbîcsit de clisă roşie.

Dacă ăsta e rostul meu, să fiu mereu în cabină.

Dacă ăsta e rostul meu, niciodată întreg înafara cabinei de avion.

Mă întrebam dacă merită.

Stăteam în ploaie, şi ploaia curăța de pe față machiajul de lut gras, curăța hainele, părul, mîinile, de pămîntul roşu - atît. Erau în mine lucruri pe care nu le puteau spăla toate apele pămîntului. În fiecare există, mi-am spus. Lucrurile astea de necurățat, şi care ne definesc, şi le cărăm peste tot, blazoane copleşitoare. Aşa sîntem alcătuiți, din fîşii de senin şi furtuni necontrolate, cu trăsnete şi fulgere violete. Cunoşteam fulgerele violete împletite dincolo de cupola cabinei. Eram dintre cei care cunosc fulgerele violete, şi se întorc dintre ele. Merită, mi-am spus. Chiar dacă prețul, plata, contragreutățile, întotdeauna

există ceva care trage înapoi, legătura inversă, echilibrul necesar, altfel unde am ajunge, chiar cu prețul acestei neîmpliniri care devine fel de a fi, condiție, punct de plecare şi necontenita încercare de întoarcere, nu poți fi mereu în cabina avionului - eram, chiar aşa, meritã. Chiar dacă ceea ce reține nu e decît garanția plecărilor viitoare.

Ajungeam din nou la cuvinte, m-am strîmbat, imaginea din peretele argilos s-a schimonosit fidelă. Acolo mă adun întreg şi foarte definitiv, mi-am spus, în cabină, jos sînt doar suportul celui care o să plece. Incomplet, distorsionat, incapabil. Dar nu vorbe, pentru Dumnezeu, aşa sînt făcut. De unde, nu contează de unde.

Am tuşit, au sărit stropi străvezii, e timp de plecare, mi-am spus.

*

N-am plecat.

Stăteam ca un yoghin uitat în ploaie şi-mi spuneam că uite, apa curăță pe dinafară şi gîndurile spală pe dinăuntru. M-am apropiat de perete, ieşea în întîmpinare o siluetă tulbure unduită de apa murdară, am rîs din nou : piciorul lovit atîrna ca o țeavă ruginită de fontă, umărul drept durea surd, îmi era îngrozitor de foame. Pelicanii îşi sfîşie pieptul ca să-şi hrănească progeniturile. Pe urmă, povestea cu fiul împăratului care fuge de pe celălalt tărîm călare pe pasărea Grif, şi pasărea Grif întoarce capul după mîncare, şi de fiecare dată fiul împăratului bagă în gura păsării o pîine şi o halcă de carne şi carnea nu ajunge, şi flăcăul împăratului îşi taie piciorul; atît de mult vrea să scape. Povestea se termina brusc, niciodată n-am ştiut ce a făcut mai departe prinţul acela cu un singur picior.

Am dat capul pe spate, intra ploaia în ochi, în nas, brazii de sus erau foarte

sus. De neatins, mi-am spus. Nu există nimic de neatins. Urmăream cu ochi tulburi de apă, aici, şi aici, şi aici. Dincolo pot trece, drumul se înfunda sub o cornişă îngustă din argilă, surplombă de rahat, lipsea punctul de sprijin necesar ca să pot depăşi surplomba aceea ; exact ca în viaţă. Deasupra surplombei era rădăcina ca un mîner de valiză pe care o visam de cînd am căzut, dincolo de rădăcină - tărîmul celălalt. De fapt ăsta e tărîmul celălalt, mi-am spus, depinde de unde priveşti. Depinde ce poziţie îţi alegi, ca să priveşti ce e de privit. Ca să ajung sus nu trebuia să-mi tai un picior, trebuia doar o coardă trecută prin carabiniera unui piton bătut în marginea surplombei, şi nici măcar, ajungea pitonul fixat cu dichis în crăpătura îngustă, peretele argilos era brăzdat de crăpături înguste. M-am întors, am pornit şchiopătînd pe malul apei, lăsam în nisip urme adînci,

rotunde, asimetrice, era ceva în neregulă cu urmele acelea. Pariul tulbure dispărea sub zăgazul de brazi prăbuşiți, căzuți de o grămadă de vreme, coaja brazilor se jupuia în felii contorsionate patetic, lemnul gol era argintiu, mătăsos de ploaie şi lumină. Din lemnul osificat se desfăceau cioturile acelea, ascuțite ca lame de pumnal. Am apucat un ciot, cu amîndouă mîinile, am tras puternic, credeam că o să meargă greu, zăceam pe nisip, căzut pe piciorul lovit, evident, ciotul ascuțit era lîngă mine, aşchii frînte se uneau în lemnul rotund, sănătos, lemnul se termina cu un gogoloi de putregai albicios, repede înnegrit de ploaie. M-am ridicat, am strîns pumnul în jurul altui ciot, am clătinat, am tras, ieşea necrezut de uşor lăsînd o gaură adîncă, rotundă, alveolă căscată în trunchiul putred. Am încercat alt trunchi, am trecut cu degetul prin crusta argintie, strălucitoare, am suflat în

ploaie rumeguşul scîrbos, călduț, incredibil de uscat ; tot barajul acela formidabil era putred. Numai că nu puteam trece prin putreziciunea aceea. Scuturam rumeguşul de pe ciotul rotund, l-am băgat sub centură, la spate, cam aşa poartă catalanii şişuri lungi, tăioase, răzbunătoare. Am privit în sus peretele obtuz, era ca atunci cînd te baț cu un idiot puternic.

Urcam, mergea greu, bascheții alunecau îngrozitor, argila udă se lăsa şi se lipea sub mine, am mai fost aici, data trecută, mă lăsasem să cad, nu mai puteam urca, acum da, am trecut, eram pe o terasă îngustă, am scos ciotul de sub centură, am săpat în jurul unui bolovan încastrat în argilă, craniu cimentat, am scos bolovanul rotund, uniform, bătea în albastru după ce l-a spălat ploaia, deasupra atîrna malul de lut ca un cozoroc, am bătut lemnul în crăpătul îngustă cu bolovanul albastru,

rotund. Am băgat mîna într-o fisură cu margini moi, vîrful piciorului rezemat de o piatră, simțeam cum se lasă şi se desface în fire de nisip piatra aceea. Tot decorul se clătina, a alunecat flasc în jos, zece centimetri, şi încă zece centimetri cîştigați. Aveam nevoie de o priză pentru mîna dreaptă, alt punct de sprijin necesar, am mîngîiat argila udă, lucioasă, catifelată. Nu. Am zgîriat cu unghiile, adînc, scoteam cocoloaşe mici de noroi lipicios, cădeau pe față, pe frunte, în păr. M-am săltat rezemat în scobitura săpată, se umplea cu apă, se mîncau marginile topite, vîrfurile picioarelor zgrepțănau inutil lutul. Am apucat ciotul-piton, am simțit în pumn forma rotundă de lemn împlinit ; mi-am alunecat corpul, ca o rîmă, peste marginea surplombei. Ce simplu, mi-am spus. Vedeam deasupra iarba cu fir lung şi subțire care tivea malurile rîpei. Am întins mîna, am apucat rădăcina aceea

ca un mîner de valiză învelit în sfoară scămoşată. Pe urmă am întins cealaltă mînă, m-am ridicat în brațe, am tras picioarele sus, zăceam culcat pe o muche de pămînt, marginea rîpei, cu obrajii cufundați în iarba, în cetina udă ; la stînga - pădurea, moara, Salvanii, în dreapta - rîpa cu insectele ei articulate în şapte segmente. Cu gaura-vizuină săpată în malul lutos, cu ochii fosforescenți pierduți în întunericul acelei găuri, cu cele cinci minute de soare în fiecare zi pe plaja de nisip cald, cu mine zăcînd răşchirat pe plaja aceea. Cu liniştea din mine, aşa cum zăceam răşchirat pe plaja aceea.

Conform obiceiului, mă întrebam dacă meritã.

Nu mă aştepta fierbinte nimeni dincoace, înspre pădure.

Stăteam culcat în echilibru precar pe marginea rîpei şi încercam să cîntăresc lucruri pline de înțelesuri grele şi care

nu erau de cîntărit. Respiram cu nasul în iarbă, ieşeau aburi din pămîntul ud şi din firele aplecate sub picături sferice, turtite, se adunau, alunecau în lungul firelor, dispăreau spre rădăcini picăturile turtite, apă pierdută, înghițită în apăraia aceea ; am întors capul spre fundul rîpei, ajungea să mă rostogolesc puțin la dreapta. Să trec umărul dincolo de muchea de pămînt, să împing uşor de tot cu piciorul.

Nu fi dobitoc, am spus. Încetează. Te aşteaptă o groază de lume.

Am şters ochii, fruntea, de apă.

Aşteaptă pentru că au nevoie de tine, adică tu ai nevoie de ei, şi ei simt asta, şi atunci aşteaptă ca să poată fi cînd ai nevoie de ei. Mă gîndeam că sînt o parte din toți tipii ăştia care aşteaptă pentru că am nevoie de ei. Exact asta se cheamă că am prieteni. Să ştiu că e nevoie de mine pentru că în felul ăsta cîțiva oameni, prietenii mei, află măcar unul

din nenumăratele rosturi ale existenței personale. Alunecam, am muşcat malul, un smoc de iarbă, s-a umplut gura cu argilă roşie, untoasă. Tipii ăştia, mi-am spus, prietenii mei. Ce naiba cred despre mine. Am agățat cu vîrful degetelor o piatră lucioasă de apă, important e că mă acceptă. Şi că am nevoie de ei. Mă feresc să arăt asta, uneori fug, dar mă sprijin de ei cu neruşinare. Zborul - nu, zborul mi-l fac singur. Am privit valea de sub mine, firul de apă, brazii uscați cu trunchiuri argintii şi cioturi tăioase, ştiam putreziciunea acelor trunchiuri. Plaja minusculă de nisip auriu, auriu şi acuma, prin ploaia cenuşie, cenuşiu cu auriul stins, blond-cenuşiu ; refuzam să merg mai departe.

Zborul. Aiurea mi-am spus. Pînă şi sus te ridici pe, umerii prietenilor tăi. Pe încrederea prietenilor tăi, Dumnezeule, de unde scot cuvintele astea, pe încrederea lor, deşi n-ai chef s-o

recunoşti. Salvanii, în dosul obloanelor din casa lor fortificată. Mihai Sîrbu, şi Florentina, şi Bari al patrulea, aparent flegmatic şi indiferent. Şi foarte greu de atins. Alex Rudeanu cu nebunul de Bonzo, cel brusc pătruns de înțelepciune în acel Crăciun cînd a împlinit doi ani şi jumătate. Viorel cel mare şi Viorel cel mic, la Predeal, şi Magdalena lor. E şi a mea, mi-am spus. În măsura în care mă aşteaptă, şi deschide uşa, şi spune : intră. În măsura în care am nevoie de acel „intră”, de camera albă cu rafturi albe, cu fotolii albe şi cu săbii ruginite pe pereți, în măsura în care îi sînt necesare poveştile mele cu avioane, cu cer, şi cu ce se întîmplă, dincolo de avioanele pierdute în cerul acela. Pe urmă Mihai, Mariana, Dan cu Irina şi Raluca. Colonelul înalt cu ochi albaştri şi trişti şi căruia niciodată nu reuşesc să-i spun ce ar fi de spus. Se adunau o grămadă de tipi de care aveam nevoie, mă renegam,

nu mă renegam. Asta era. Asta e, mi-am spus, chestiile încărcate de sensuri grele se desfăceau şi seduceau vîjîind pe apa sîmbetei, lucrurile se petreceau deodată foarte limpede şi foarte simplu, erau sau nu erau. Eram sau nu, am lovit cu pumnul coama aceea de argilă moale, au zburat stropi în toate părțile, s-au desfăcut într-o rozătă a vinturilor din noroi roşu, au dispărut la loc în argila din care ieşeau. Prietenii care mă duc în ei, şi îi duc în mine, şi încrederea lor. Sînt bogat, mi-am spus. Foarte bogat. Nu-mi ajung degetele de la o mînă să-i număr pe cei în care cred. A strîns o gheară lucidă, m-a întors pe dos sub ploaia măruntă, iubita mea cu păr blond-cenuşiu, cea mai timpit, încercată de viață dintre noi toți, şi care ar trebui să mă aştepte fierbinte, şi nu mă aşteaptă deloc.

La dracu cu iubita blond-cenuşie.

Am întins mîinile, am smuls greu şi sonor cămaşa, pantalonii, din noroi, m-am rostogolit în stînga, era acolo iarbă udă, un brad uriaş, flori veştejite de atîta ploaie.

*

Noaptea aceea am dormit în moara veche, făcusem focul, minunea s-a întîmplat foarte simplu, intrasem, mirosea a răşină, în vatră erau vreascuri subțiri, am văzut în lumina cenuşie venită prin prelata ridicată, lîngă vatră erau aranjate crengi, tăiate, despicate cu toporul, am ridicat mîna, plimbam degetele în lungul grinzii îndoite, afumate, plesnite, am găsit cutia de chibrituri, cu un singur băț înăuntru. Nu-mi venea să cred dîra albastră de fosfor, s-a înălțat o flăcăruie rotundă, portocalie, a şovăit, s-a prelins în lungul bățului anemic, curgea o zeamă portocalie cu reflexe slabe, tot portocalii,

din lemnul albicios. A şovăit flăcăruia rotundă, s-a desprins, a fîlfîit în aer, a cuprins dintr-odată tot bățul, mă frigea în vîrful degetelor, am pus chibritul sub vreascurile aşezate pe vatră. Asta a fost totul, adică Radu aranjase, sau Irene aranjase, mai curînd Irene, se amesteca mirosul fetei, stins, cu mirosul de răşină, Irene aranjase cetină uscată şi iască ținută la soare sub lemnele subțiri care s-au aprins imediat, a bufnit o flacără pîrîitoare galben-albastră, a troznit cetina uscată, pe coş zburau scîntei roşii care sfîrîiau şi se stingeau scurt în ploaia de afară. Am pus lemne groase peste foc, s-au aprins, ardeau, cădeau pe marginea vetrei în bulgări mari de jar auriu, pîlpîiau flăcări albastre, scurte, subțiri, deasupra acelor bulgări, se acopereau cu pojghițe străvezii de cenuşă gri-alburie. Atunci am adormit, cînd tot mormanul de jar s-a prăvălit tăcut în visul de cenuşă, şi m-am sculat foarte tîrziu, era

soare, o pată alungită de lumină se prelingea caldă peste duşumea, peste marginea vetrei stinse, peste gleznele mele - descopeream neplăcut surprins - albe şi păroase. Am mişcat leneş labele picioarelor, am răşchirat degete încă zbîrcite de umezeală, prin glezna dreaptă urca spre genunchi fiorul acela de fier roşu ; am scuipat savant cărbunii arşi în vatră, am rîs. Aveam o grămadă de motive să mă bucur în ziua aceea. Foşnea cetina sub foaia de cort, m-am întins, am frecat faţa de ţesătura aspră care mirosea a părul Irenei. Am sărit într-un picior pînă la uşă, m-am împiedicat de una, două, trei cutii din tablă unsuroasă, conserve de şuncă, cînd dracu mîncasem, simţeam burta plină săltînd elastic în ritmul săriturilor.

Şunca din conservele acelea era foarte gustoasă, şi avea o groază de calorii.

Am luat puşca ascunsă deasupra uşii, am frînt ţeava, luceau stins capsele

roşcate ale cartuşelor. Am dat prelata la o parte, am închis repede ochii, jucau cercuri roşii, şi brazi roşii, pe retina arsă de lumină, deschideam pleoapele încet, filtrînd soarele prin gene, era foarte mult soare, se prăvăleau blocuri moi de căldură cînd am ieşit în poiană. Am făcut cîțiva paşi rezemat în armă, deasupra zbura un avion spre radiofarul de dincolo de munte.

Am dus puşca înapoi în moară, ziua aceea nu era una din zilele în care am nevoie de armă. Se întîmpla ceva, nu ştiam precis ce, am ridicat din umeri, bluza cu epoleți s-a ridicat foşnind pe piele, gîdilînd, asta-i, eram uscat. Bluza nu se mai lipea de umeri, brațe, spate, blugii nu se strîngeau pe picior, labele nu mai plescăiau în bascheții mustind de apă. De fapt eram desculț, iarba fragedă mîngîia moale, se arcuiau după bolta tălpilor fire moi, proaspete de soare, etc. Mă uitam la flori, albe,

albastre, portocalii, fiecare cu tulpina ei verde şi cu frunzulițe pe tulpina aceea verde, erau insecte, bondari graşi cu burți galbene, negre, galben pe negru, treceau preocupați de la o floare la alta. M-am dus la rîu, am aruncat pietre în apă, m-am întors la moară mergînd de-a lungul malului, priveam mecanisme putrezite, surpate, stăvilar, scoc, roata morii, negre de vreme prin apa limpede, roata avea cupe aparte, scobite adînc, ciudat contorsionate, dispuse lateral de planul roții, în consolă, încercam să înțeleg de ce. Randament, şi restul. Peste scocul prăbuşit a sărit, fulgerînd în lumină cu pistrui albaştri, cafenii, roşii, păstrăvul-curcubeu. Şchiopătam dureros ocolind poiana, pe aici a trecut Irene rîul, de tufa asta s-a împiedicat Saivan, înjura urît cînd s-a ridicat, cărarea ducea la stînca verticală sub care am dormit la ultima „vînătoare”; m-am oprit între brazii de care îmi legam hamacul,

scoarța roasă se umfla acoperită cu un colac de răşină albă peste care creştea în solzi scoarța nouă, subțire, roşcată ; între cărbunii risipiți încolțea iarbă. Am pornit iar, un pas, încă un pas, m-am oprit adulmecînd : era ceva care nu mergea.

— M-am întors, am spus.

Am privit cercul acela de cărbuni între care începea să crească iarbă.

M-am întors, asta era. Se întîmpla a doua oară, prima dată a fost cînd terminasem Academia Militară, septembrie cald, frunzele plopilor tremurau, se roteau, cădeau galbene, sub plopi mirosea amar. Nu zburasem de un an, am urcat în avion, am pornit motorul, nu zburasem de ieri. Am decolat în forțaj, bineînțeles, şi ce a fost pe urmă, pînă la aterizare, tot ce a fost pînă am avut din nou betonul pistei sub roți, asta se cheamă „bine ai venit” şi nu se povesteşte.

Jos se culegeau struguri, între valțurile zdrobitorului curgeau boabe strivite, frunze crestate de viță, curgea primul must tulbure între maluri de spumă murdară ; pe urmă doagele teascului, învîrteam mînerele pînă nu mai puteam, zeama țîşnea printre doage în valuri roşii, roz, galbene, dulce, caldă de lumină. Puneam prelungitoare albe la mînerele teascului, învîrteam iar pînă nu mai puteam. Gîfîiam, scoteam cu cana, cu pumnii must din butoi, beam în neştire. Cu capul pe spate, cu soarele în ochi, căpătau semnificație tot felul de cuvinte care altfel rămîneau vorbe sterpe, „rodul pămîntului”, lucruri care trebuie trăite ca să poată fi înțelese.

— M-am întors, am încercat să mă conving.

Lipsea ceva.

Am mers în moară, cutiile triunghiulare cu şuncă în aspic, am deschis o cutie, am mîncat afară, în

soare ; tăiam din şuncă felii groase, prindeam felia în vîrful cuțitului japonez, atingeam lama ascuțită cu buzele, cu limba, gust de metal vechi, adus de departe. Am trimis cu un şut cutia goală în beciul morii, m-am întins la soare, ieşea din mine şi se ridica în cerul străveziu toată apa de ploaie. M-am răsucit cu fața în jos, iarba mirosea îndepărtat a fîn uscat, a ploi de pădure, a vara care se ducea, nu lipsea nimic.

*

Făceam baie în monumentala cadă a Salvanilor, a treia baie în două zile, „bei ceva ?” - a întrebat Irene, a turnat într-un pahar înalt două degete de „Hellas” portocaliu, apă din frigider, sticla s-a aburit, opacă, „cît zahăr ?”, am ridicat trei degete deasupra apei, fata a zîmbit, mesteca zahărul cu o linguriță din argint. Am băut sucul rece, eram pînă la gît în apă fierbinte, parfumată, nu ştiam

precis unde începe apa şi se termină spuma, rafinamente orientale. A doua zi plecam, Dacia albastră se lățea în curte sub o grămadă de pachete, Salvanii cumpărau din piață hălci de slănină afumată, butoiaşe cu palincă gălbuie, o cergă groasă - groasă, țesută din lînă albă şi roşie, şi neagră, au îngrămădit totul pe banchete, în portbagajul maşinii.

— Ce facem diseară?, „Diseară, a spus Irene, îmi pare rău că vine seara, pe urmă dimineața, pe urmă se face de prînz şi pleci, mă rog - diseară stăm la poveşti, O.K. ?” „O.K.”, s-a mişcat clanța grea, s-a deschis uşa, a intrat Radu, zburau poveştile din seara aceea, se mergea la nu ştiu ce petrecere.

— Trebuie neapărat să mergem ? am întrebat, „nu e musai”, a răspuns Saivan, „numai că noi, dragule, o să ne ducem”.

„Noi”, adică el cu Irene a lui.

— De ce ? De ce dracu să mergi, dacă nu e musai ?

N-aveam dispoziția necesară unui party ardelenesc.

— Pentru că, torcea Saivan apropiindu-se de baie, s-a aşezat pe marginea din piatră neagră, mi-a căutat privirea în fundul ochilor înroşiți care usturau de şampon, s-a uitat acolo fără să ştiu bine ce găsea şi a continuat articulînd foarte clar, şi apăsînd pe cuvinte, pentru că tu pleci iar noi rămînem.

Am văzut-o pe Irene muşcîndu-şi buzele, mi-am prins nasul cu două degete, m-am lăsat la fund. Seara am mers cu ei, altă casă cu ziduri groase pînă la obsesie, am urcat o scară strînsă în spirale care apăsau pe tîmple, şchiopătam, „recepția are loc în turn ?”, m-am interesat, Irene venea în urmă, m-a ciupit de picior. Camera de sus era largă, înaltă, lambrisată cu lemn

întunecat, semăna cu sala din Casa Argintarului.

— Ce faci mîine ? am întrebat-o pe Irene.

— Te pregătesc de drum...

Asta era o treabă foarte serioasă, care cerea o grămadă de vreme.

— Dă-o dracului, am spus.

N-aveam nevoie să fiu pregătit pentru drum. Nu de Irene, dacă înțelegi.

— Ai ceva mai bun ?

— Mergem la expoziție, am spus.

— Vrei să-ți vezi tablourile ? Alea două ?

— Vreau să văd tablourile. Alea două.

— Nu ştiu cum să spun, a făcut Irene ; preferam să nu afli de la mine. Le-au luat.

Am ridicat din umeri, sigur că le-au luat. Era normal să le ia. Mă miram numai că nu le luaseră pînă atunci. Numai un dobitoc trece pe lîngă pînzele acelea fără să le vrea, şi în oraş nu sînt

mulți dobitoci, şi oricum, începînd de mîine, or să fie cu unul mai puțin. Asta-i cu vacanțele lungite prea mult, mi-am spus. Totul e să ştii cînd să pleci, altfel ai tot felul de surprize. Tablouri cumpărate de alții, şi restul. Parcă se muiau zidurile acelea foarte groase.

Habar n-am să plec la timp, m-am gîndit. Plec totdeauna prea devreme, cînd lucrurile nu s-au legat încă, sau o lungesc la nesfîrşit încercînd să leg ce nu mai poate fi legat. N-am simțul măsurii, nu l-am avut niciodată, asta trebuie să fie. Dacă îl aveam, nu ajungeam aici.

Juni ardeleni se bîțîiau grav lîngă june ardelence ; pe urmă s-a mîncat pită cu slană şi s-a discutat politică externă. Era foarte frumos. A venit Iulia în veşnicii ei blugi, s-a aşezat lîngă mine, „mîine pleci”, a spus, plecam, cineva a dat drumul la muzică, mi-a pus mîna pe umăr, „hai să dansăm”.

— Nu pot, am spus, nu pot să dansez, nu pot să fac o grămadă de lucruri, am ridicat blugii, glezna strînsă sub ciorap în fîşii albe de tifon. „Doare ?” - s-a interesat fata, durea, a rămas aşa, cu mîna pe umărul meu. Priveam amîndoi perechile alea care dansau, şi simțeam apăsarea uşoară a brațului, umărul încălzit sub mîna fetei, şi-mi părea rău că nu înseamnă nimic pentru mine, căldura aceea.

— Cum o să fie ? a întrebat Iulia, n-am înțeles, „nu eu”, a zîmbit „cum o să-ți fie la aerodrom, sînteți mereu aceiaşi, de dimineață pînă seara, aceiaşi oameni, şi a doua zi o iei de la început, nu e prea monoton ?”

Monoton, Dumnezeule, aerodromul era exact locul unde se întîmplau tot felul de lucruri neprevăzute, nu avioanele, asta ține de profesie, se întîmplau şi gata. Celula de alarmă îngropată în zăpadă pînă la pervazul

ferestrelor joase, era cald, citeam, am auzit un ceas bătînd, o dată, şi încă o dată, a bătut de nouă ori în camera de alături, am lăsat cartea. Ceasul cu afişaj de pe noptiera mea arăta ora zece. M-am întins cu ochii în tavan, cineva fixase pe pereți, deasupra divanelor largi, crengi de brad cu globuri colorate, cu lumînări, cu maimuțe de carton spînzurate între globuri multicolore. Am auzit ceasul de alături bătînd solemn de zece ori, la mulți ani, am spus, era Anul nou, mi se făcuse foame, am ridicat fermoarul salopetei, am ieşit. Pe coridor fuma Chioru.

— La mulți ani.

— Mai sînt două ore pînă la „la mulți ani”.

— Vii să mîncăm ? Am făcut un pas, încă un pas, „nu te du”, a spus Chioru.

N-am înțeles.

— Mi-e foame.

— Ție ți-e foame întotdeauna.

Am ridicat din umeri, am mai făcut un pas.

— Nu cred că e bine să intri.

M-am răsucit spre el, „ce sînt tainele astea ?”

— Tehnicii au adus o pendulă, a spus. O pendulă mare, grea, montată într-o vitrină de lemn sculptat cu colonițe. Se chinuiesc să o convingă să bată de douăsprezece ori, la miezul nopții.

— Surpriză pentru noi ?

I-au alunecat colțurile gurii în jos, ăsta se întîmpla înainte de întoarcerea Mariei.

— Ia-o cum vrei.

M-am întors în cameră, m-am întins iar pe divan. Tehnicii, cu pendula lor. Să o pună să bată de fix douăsprezece ori, la miezul nopții. Pentru mine nu însemna mare lucru, pentru Chioru se pare că da. Asta se vede, din cum m-a oprit, din ochi, după tonul vocii. În regulă, m-am gîndit. Stau cuminte, şi

merg la masă cînd mă cheamă ei, şi o să fac pe tîmpitul, o să mă bucur nespus şi o să aplaud fericit cînd pendula aceea montată într-o casetă cu colonițe va bate de douăsprezece ori.

Mi se agățau ochii în crengi de brad cu globuri colorate, globurile pendulau lent la capătul ațelor prea lungi, dreapta-stînga, stînga-dreapta, exact aşa se hipnotizează găinile, cu globuri pendulînd lent la o anumită distanță de ochii lor negri, rotunzi, stupizi. La miezul nopții, am spus, ce o să mă bucur.

Mai tîrziu, dar asta a fost mult mai tîrziu, după ce s-a întors Maria, şi după ce Chioru a trecut la TAROM, murise Maître, anii treceau, s-au oprit brusc încurcați în altă creangă cu globuri şi lumînări din ceară adevărată, atîrna stingheră deasupra unui divan, numai că asta nu se întîmpla la celula de alarmă, eram în oraşul Bucureşti, Academia Militară, creanga aceea era

foarte tristă şi începea să se veştejească aşa cum se usucă brazii, rămînînd încă verzi, pînă la Anul Nou mai erau trei zile lungi, sure, cu zăpadă moale împroşcată murdar de sub roțile troleibuzelor. Mîngîiam părul blond cenuşiu, întinşi pe divan sub creanga aceea, la asta mă pricepeam de minune, să mîngîi părul blond-cenuşiu. Îmi veneau tot felul de idei, mîngîind părul blond-cenuşiu.

— Să-mi laşi mîine cheia, am spus, mîine, şi poimîine, şi încă trei zile după mîine şi poimîine aveam liber, tradiționala permisie de Anul nou.

— Ce vrei să faci ? am rîs, un brad, o să aduc un brad înalt, verde, cu miros de ger, înțelegi, o să-l împodobim cu globuri, nu creanga asta nenorocită. Nu e pentru tine, amărîta asta de creangă. S-a răsucit şi a spus, îi simțeam răsuflarea pe obraz, treceam mîna pe sub ceafa fierbinte sprijinind, mîngîiam

mai departe vestitul păr blond-cenuşiu, uite ce a spus răsucindu-se :

— Nu cred că vreau. Nu cred că îmi face bine, un brad de la tine.

Erau momentele în care pricepeam anevoie, nu ştiam precis dacă mai exist şi, de fapt, nici nu existam în momentele alea. Exact de asta am pierdut, dar unele lucruri se înțeleg abia după ce se întîmplă, capătă valoare şi greutate cînd nu mai sînt. Ştiu că am întrebat :

— De ce ?

— Pentru că o să stau în fața bradului, o să pun rochia bună şi o să stau în fața bradului îmbrăcată cu rochia mea bună şi o să plîng. De aia.

...Dar asta a fost mult mai tîrziu, acolo unde nu se măsoară cu „îți aduci aminte", mă însoțea, permanență. Mă rog, în seara aceea din celula de alarmă, uitîndu-mă la globurile atîrnate în crengile de brad, am hotărît să mă bucur pentru pendula tehnicilor şi pentru cele

douăsprezece bătăi ale ei. Pe urmă am intrat în ghetele îmblănite de zbor, am tras peste salopetă puloverul gros din lînă, am ieşit afară. Zăpada trosnea adîncită sub tălpile „oil resistant”, stele cît nucile de cocos răsăreau, traversau lent cerul şi se culcau pe orizontul de apus. Am mers pînă la avioane, metal înghețat sub huse, m-am întors, aerul din celula de alarmă era cald, năvăleau în plămîni sfere moi mirosind a brad care începe să se usuce.

Casetofonul lui Chioru scotea din el chestii răsuflate, tangouri argentiniene. M-am învîrtit în jurul divanului, dincolo pendula a bătut de unsprezece ori. Bătea profund, ca un clopot de catedrală, şi cu nu ştiu ce vesel la sfîrşit, adică bătaia gravă nu se prelungea fix cît ar fi trebuit, se frîngea într-un sunet ca un rîs uşor, nepotrivit cu tonul acela adînc. Am ațipit cu rîsul uşor în mine.

— Dacă ți-e foame, m-a zgîlțîit Chioru şi am sărit în ghetele de zbor şi am intrat dincolo, sigur că mi-e foame.

Am văzut o masă lungă-lungă, asta se explica, au înşirat cele 4-5 mese STAS, dar de unde olanda fină, strălucitor de albă, scrobită, coborînd în valuri scorțoase pînă pe parchetul lustruit? De unde paharele scînteietoare, şi tacîmurile lucind domol a metal înnobilat de vreme, şi farfuriile scumpe, asta se simte imediat în vîrful degetelor, nu veselă MApN, erau acolo una în alta farfurii din ce în ce mai mici, porțelan subțire, străveziu, cu Dumnezeu ştie ce emblemă vestită încîrligată în monograma strîns înconjurată de rama unui blazon complicat. Şi frapierele umplute cu zăpadă, zăpada era de afară, evident, din zăpadă, sub şervetul aşezat cu dichis pe marginea frapierei, iezeau gîturi lungi, înguste, brune, imposibil de confundat : Pepsi. Şi tipii înalți, drepți,

subțiri, unul la un cap, celălalt la alt cap al mesei, în vestoane albe cu nasturi aurii încheiați înalt pînă sub bărbiile vinete de ras, cu pantaloni negri, înguşti, pantalonii aveau vipuşti de satin şi se terminau exact acolo unde trebuie, deasupra pantofilor subțiri din lac cu talpa moale, mută.

— Nu se poate, am spus, şi Chioru a rîs, şi băieții în salopete de tehnici de aviație au rîs şi ei, numai tipii aceia înalți n-au rîs, nici n-au mişcat. Atunci a început pendula să bată, era prinsă în peretele dintre ferestre, aşa cum povestea Chioru, o cutie imensă, incredibil de înaltă, lată, cu coloane groase strunjite anevoie în lemn dens, a bătut, unu, doi, trei, patru, „cinci” - a spus cineva cu glas tare, „şase” - au numărat mai mulți, „şapte”, „opt”, „nouă” - am spus şi eu, îl simțeam pe Chioru lîngă mine numărînd, „zece”, „unsprezece”, la „douăsprezece” mi s-a

părut că mişcă şi buzele chelnerilor în vestoane cu nasturi poleiți, n-o să ştiu niciodată sigur, n-am avut timp să văd, s-a stins lumina şi prin ferestrele joase a năvălit zăpada reflectînd lumina izvorîtă pe cîmp de nicăieri, din stele cît nucile de cocos, brazda lată de lumină albastră întinzîndu-se cu marginile ridicate pe orizont şi unind simplu tot ce era acolo - oameni, avioane, stele - într-o sferă molcomă, aurită de flăcările neclintite ale luminărilor din ceară adevărată.

*

— Salut ! am spus.

— Ahoi ! a rîs Irene.

— Să nu depăşeşti nouăzeci pe oră, a făcut Saivan, spunea asta de fiecare dată cînd plecam ; l-am asigurat că nu o să depăşesc nouăzeci de kilometri pe oră.

— La anul... Irene a tăcut, strîngea între degete lungi marginea portierei, la anul, cînd vii... nu găsea cuvinte, a rîs

iar, dă-o dracului, a spus, cînd vii din nou, sper să vă culc în camera cu pat dublu.

Am vrut să-i spun că, oricum, într-un pat obişnuit de-al lor încap liniştiți trei-patru inşi de dimensiuni normale. Am mai vrut să spun că, în mine, camera cu pat dublu era o chestie care căzuse. Mai aveam să le spun o groază de lucruri, se înghesuiau să iasă, lucruri care se spun numai la plecare şi pe urmă îmi pare rău că le-am spus, mai bine nu le spun deloc. Am băgat în viteză, am pornit, „ahoi” - a strigat Irene, Radu a înălțat mîna, gata. Strada cobora la vale, am frînat, treceam podul, ulițele înguste, piața strîns înconjurată de acoperişuri înalte, cenuşii, ascuțite, giruete împrăştiate anapoda în şaisprezece vînturi au scîrțîit îngrozitor, s-au rotit lent cu fața spre munte. Am ieşit lîngă hotel, am frînat, trecea o căruță lungă, înaltă, trasă de cai albi cu picioare

groase. A coborît briza de munte, a legănat în lanțurile ruginite firma hotelului „La coroana de aur”. Castani bătrîni mărgineau bulevardul, cădeau buzdugane verzi, țepoase, se spărgeau scrîşnind sub roți, săreau bile lucioase, cafenii, lustruite, pe care cauciucurile alunecau. Am oprit, am lăsat să traverseze o nemțoaică înaltă, subțire, blondă, ducea doi vikingi mititei în lesă. Alte tipe înalte, blonde, subțiri, mergeau pe stradă, aveau un ce aparte, culoare locală, se potriveau de minune cu zidurile vechi, cu ardezia care acoperea turnurile ascuțite, blondul lor bătea în cenuşiu, întocmai ca ardezia? Nu vreau să spun că în oraş erau numai blonde subțiri, am văzut şi femei grase, sau prea slabe, sau femei normale, ce numeşte fiecare normal, mă rog, eu priveam doar după blondele acelea subțiri.

Ocoleam pe străzi, am oprit la Casa Argintarului, am deschis portiera, am stat aşa, cu portiera deschisă, pînă cînd ardeleni placizi au început să se intereseze de mine. Atunci am răsucit cheia în contact, am demarat accelerînd inutil pentru strada largă, liniştită, cu pomi bătrîni din care curgeau frunze, undeva se pregătea toamna, totul se întîmpla cumva confuz, departe, ajungea la mine prin straturi subțiri de lumină portocalie.

Oraşul rămînea în urmă, şoseaua se adîncea lin în văi domoale, trecea peste dealuri rotunjite domestic, dealurile aveau pe vîrful rotund castele cu contraforturi din piatră vînătă, sau ziduri prăbuşite de cetăți îndelung asediate. Ocoleam habar n-am ce lac, asfaltul se arcuia după malul sinuos, într-un golf mititel se legănau bărci aurii cu vele de toate culorile ; pe mal, amatori de yachting în pantaloni albi şi tricouri

marinăreşti luau dejunul la mese împletite din răchită. Stăteau adăpostiți sub umbrele uriaşe, roşii, albastre, scria deasupra CINZANO cu litere albe. În locul lor eram de mult pe lac, bărcile acelea erau fine, alungite, se vedea din mersul maşinii, vîntul pocnea în vele ridicate de-a lungul catargelor înalte, subțiri.

Dincolo de curbă s-a năpustit un camion uriaş, din acelea cu o grămadă de roți, depăşea aiurea autobuzul paşnic, hodorogit, *care circula regulamentar*, am tras volanul pe dreapta, instinct de pilot, m-am aplecat pe volan şi am smucit şi am strîns de el, ieşeam din şosea, maşina derapa pe pietriş, pe iarba cu pietriş, am alunecat pe iarba aceea încă udă de noapte, asta se întîmpla în vale, soarele topea bruma din noapte, din dimineața care începea să fie toamnă, nu apucase să usuce bruma topită. Dacia a derapat pe iarba

udă, s-a răsucit cu botul spre şosea, trecea triumfător miriapodul acela tîmp, măcina drumul sub doua duzini de roți cu anvelope zimțate adînc. Bine că a scăpat pilotul, goneam din nou cu nouăzeci pe ceas, cotul rezemat eroic-nonşalant de rama portierei, am intrat în pădure, copaci crescuți pînă la marginea şoselei, se săltau spinări de şerpi încremenite sub asfalt, rădăcinile acelor copaci. Dureau ochii de soare cînd am ieşit iar în cîmp, adică printre dealurile acelea line. Am pornit radioul, l-am oprit imediat, nu se potrivea nici un cîntec.

Mi s-a făcut foame, Irene cu sandviciurile ei, pregătise o cutie din carton cerat cu sandviciuri dichisite, aranjate, şuncă, piept de pui, felii de roşii combinate savant între felii de pîine cu coaja crocantă şi presărate din belşug cu brînză rasă. Am refuzat cutia, sandviciurile erau ostentativ pregătite *pentru drum*, se întîmplau lucruri

neclare dar pe care le simțeam, Irene pregătea sandviciurile *ştiind* că o să mănînc fără ea, fără Radu, asta se simte, lasă un gust coclit, n-am luat cutia cu mine. De aceea, mi-am spus, n-am vrut ca Irene să-mi pregătească drumul. Pentru că sandviciurile făcute de ea aveau exact izul lucrurilor pregătite pentru cel care pleacă. Asta echivalează cu o excludere, fără ostentație dar eliminare, incontestabil, din ea, din Radu, din universul lor, casa aceea cu ziduri groase care apără pe cei dinăuntru de cei dinafară. N-aveam chef să fiu eliminat, de nicăieri. Irene, mi-am spus, genul de persoană care mătură urmele lăsate de roți, şi plec din ea cu urmele acelea măturate, pînă apar iarăşi - dacă mai apar, adică exista sub părul blond un loc unde nu puteam ajunge, şi era necesar să nu pot ajunge, numai că exact asta durea. Că nu pot ajunge în locul acela de neajuns.

N-am mîncat la Sighişoara, restaurantul „Steaua” mirosea cumplit a bere, am ieşit în soarele bleg, urcam spre cetate, străzile-trepte, şcoala română, contraforturile, catedrala, urcam mai departe în turnul cetății, roată de scări după roată de scări, halebarde, spade, ghete spaniole. Archebuze, tunulețe cu ghiulele mici de piatră. Turnul cetății se termina în grinzi solide puse cruciş, prinse cu scoabe groase de zidurile negre. Dincolo de grinzile acelea erau cuiburi de bufnițe înțelepte, atîrnau cu capul în jos lilieci dezgustători, sub grinzile încrucişate se zbăteau arcuri, coborau greutăți legate cu funii răsucite în şapte, în opt, se mişcau măcinînd timp roți dințate, axele concentrice ale orologiului ieşeau printr-o fereastră cu ramă de plumb. Se învîrtea lîngă obrazul meu, simțeam curentul de aer stîrnit, o lamă elastică de oțel albastru. A grohăit ceva în străfundurile incredibilei

construcții, a hîrîit, funiile răsucite în opt mişcau cabestane masive de lemn, cînd dracu se făcuse şase seara, m-am prăvălit pe trepte în jos. Sub turn, cu capete date mult pe spate, cu ochii ieşiți din orbite, cîțiva gură-cască aşteptau să vadă Noaptea luînd locul Zilei.

Dacia 1300 era o fortăreață albastră cu fotolii roşii, am spart liniştea străduțelor înguste cu motorul fără tobă de eşapament. După treizeci de kilometri mi-am adus aminte că nu mîncasem, am oprit la primul motel, căsuțe risipite printre stejari bătrîni înconjurau o coşmelie din bîrne groase, deasupra uşii scria cu litere negre din fier forjat : Recepție. Dincolo de uşă o tejghea din stejar împărțea în două camera mare cu cărămidă roşie pe jos, în spatele tejghelei cineva se legăna în cel mai prăpădit fotoliu-balansoar văzut vreodată.

— Salut, am spus.

Tipul din balansoar continua să se legene ; purta o şapcă cu cozoroc lung, nu-i vedeam ochii sub cozorocul acela.

— Aveți o cameră liberă ?

A ridicat palma cu degetele desfăcute.

— Nu, am spus.

Îndoia pe rînd cîte un deget, şi la fiecare deget îndoit clătinam din cap şi spuneam „nu”. A rămas un singur deget ridicat, am confirmat, sînt singur. Atunci a vorbit, a zis, că şi el e tot singur. Cădeam din picioare de foame, i-am mărturisit că de fapt toți sîntem singuri, cumplit de singuri, şi nu se poate face nimic, asta - singurătatea - e în noi, ne naştem şi murim cu noi înşine, etc. S-a ridicat, a venit lîngă tejghea, a spus „nu zău”. Proptise zdravăn coatele în lemnul de stejar, ca unul care are o groază de timp la dispoziție şi vrea să-l cheltuiască cu folos în conversații pline de semnificații adînci.

Am luat un aer suferind, am întins mîna după cheie.

— Cabana numărul şapte.

Aşa a spus, „cabana”.

Am ieşit, soarele cobora sub pădure. Mă aştepta o seară lungă cu care nu ştiam bine ce să fac. În spatele coşmeliei din bîrne era restaurantul motelului, mic, cochet, cu o singură masă liberă, şi masa aceea era fix în mijlocul celorlalte mese, şi toată lumea s-a simțit obligată să lase tacîmurile în farfurie şi să se uite la mine, cum am traversat ringul de dans, şi am trecut prin fața bufetului, şi cum am apucat-o printre rîndurile de mese, scaune, şi m-am aşezat singur la masa aceea foarte goală, foarte mare aşa cum şedeam singur la ea cu cinci scaune libere în jur, două pe stînga, două pe dreapta şi unul departe, în față, exact scaunul care ar fi trebuit să fie ocupat şi nu era. Am comandat o grămadă de mîncare, ca şi cum toate scaunele alea

ar fi fost ocupate. S-a făcut frig aşteptînd, m-am dus la maşină, pe capota motorului un pisoi gri se juca cu frunze căzute de sus. Se ghemuia fremătînd, sărea, apuca frunza, îi dădea drumul, o prindea iar cu laba făcută căuş : se încolăcea în jurul ei şi se rostogoleau aşa, amîndoi. Am deschis Dacia albastră, am tras şuba de aviator din grămada de boarfe azvîrlite în dezordine pe bancheta din spate, am scuturat-o, şuba s-a desfăcut, a căzut la picioarele mele şi s-a deschis în praf o cutie de carton cerat. Priveam feliile de şuncă, pieptul de pui, roşii tăiate subțire înnegreau praful drumului, se risipea brînza rasă, pîinea prăjită s-a rostogolit, s-a clătinat pe coaja crocantă spartă în solzi, pe capacul cutiei scria apăsat cu litere albastre, subțiri, aplecate, am întors cartonul în lumină ca să citesc, scria : „Nu fii tîmpit. Poftă bună”.

*

Ocoleam Braşovul, am traversat o cale ferată, drumul trecea între porți înalte din lemn gros, zidurile caselor ocrotite de porțile acelea erau roz, galbene, verzi, culori şterse, nu spălate de soare, de ploaie, aşa erau ele de la început, aşa *trebuiau* să fie, spălăcite. Se potriveau de minune cu toamna, începea să plouă, şoseaua, cerul, dealurile, au devenit brusc cenuşii, joase, difuze. Globul aurit de pe turnul bisericii din Rîşnov părea un soare mititel şi curajos în universul cenuşiu ; şoseaua mergea de-a lungul unui rîu mohorît, am trecut peste podul stricat, pe urmă numai serpentine, drumul era sinuos ca drumul vieții, urca şi cobora din nou în spinări abrupte, dincolo de Pîrîul Rece totul se termina brusc, norii topiți într-o coloană masivă de lumină încă fierbinte, soare. Drumul pînă în Sinaia puteam să-l fac cu ochii închişi, o groază de cimitire militare,

cruci în rînduri drepte, morminte de soldați aliniați pînă dincolo de moarte. Locurile unde cădeau soldații rămîneau însemnate de lucruri care nu se mai petreceau niciodată ; aveam şi eu un glonte, tubul anacronic de lung, gros, plumbul cu vîrf rotunjit, pe talpa cartuşului se înghesuiau în cerc patru cifre mici, 1914. Şi mai erau litere pe care numai cei de la 1914 puteau să le lămurească, V.D.M.D. Am dat drumul la radio, o tipă blondă cînta „hai pune-ți brațul prietene pe umărul meu cu încredere în viață, nici măcar nu cînta prost, îmi venea să mor de rîs. Nu vroiam să opresc la Sinaia, nu vroiam să opresc nicăieri, am promis la ducere, mi-am amintit de Florentina, trebuie. Am lăsat maşina în parcajul de la „Montana”, sau de la „Sinaia”, întotdeauna le încurc între ele, mă rog, în parcajul hotelului de sub stația telefericului.

Urcam scările cu balustradă din țeavă albastră şi-mi spuneam că după-masă, în cel mai rău caz, plec la regiment. De sus coborau turişti cu rucsacuri portocalii, m-au luat cu ei, am aşteptat lipit de balustradă să se termine, nu se terminau. Mi-a şters obrazul, bărbia, un val moale de păr negru, nu credeam că părul negru poate fi atît de moale. Mirosea frumos, fața sub părul acela era subțire, urîtă, a zîmbit în treacăt cu toți dinții, gura mare, veselă, fără riduri la colțuri, de om care ştie ce vrea. Fata a zîmbit în treacăt cu toți dinții, nu mai era urîtă. Era o fată, şi gata. Am mers pe strada pietruită, ducea sub un zid din lespezi potrivite, una peste alta, una în alta, acolo am fost foarte atent şi m-am uitat de cîteva ori în lungul străzii, n-am văzut nici o maşină parcată sub zidul din lespezi. Am urcat scările ştirbe, aici toate începeau şi se terminau cu trepte sub tălpi, aproape ca pe vapor, curtea

mică, pustie, năpădită de iarbă, în dreapta erau bolovani uriaşi între care creşteau flori rare de munte. Sîngele voinicului, şi restul. Floarea de colț. Creşteau acolo şi nu le rupea nimeni, florile acelea pentru care sus, pe munte, o groază de tipi îşi frîngeau cu multă convingere gîtul. Dan spunea că zeii munților răzbună florile rupte, nu l-am ascultat, am rupt una, eram sus, pe Gălbinele, peretele uriaş, vînăt, abrupt, se prăvălea necontenit astupînd soarele, atîrnam în coardă şi carabinierele legate la şold se loveau între ele cu clinchet subțire ; „ce faci ?” s-a răstit Dan Sîrbu, am pus în buzunarul cămăşii, cu multă grijă, steluța pufoasă, albă, galbenă, moale şi caldă ca un soare personal. Singurele flori de colț valabile erau cele găsite aici. „O să-ți meargă prost toată săptămîna, asta dacă mai ieşim de aici”, - a spus Dan, am ieşit, mi-a mers îngrozitor de prost toată săptămîna. Atît

de idiot; a fost o săptămînă răsucită în fel şi chip, în care alternanța firească de alb şi negru s-a înlocuit cu o scurgere fără culoare măcar, aşa, timp trecut şi atît.

...Bari al patrulea nu era pe prispa cotețului cît o cabană mijlocie, soarele cădea în pete de lumină, trecea prin brazii de lîngă gard, desena cercuri calde pe covorul gros, cu desen tocit, plin de păr portocaliu. L-am strigat fără convingere, la ora asta Bari culegea din prăpăstii adînci resturi de turişti imprudenți.

Ăştia nu-s acasă, mi-am spus, Florentina este la shopul ei, Dan cu Mihai sînt pe platou, îmi părea rău că am oprit.

A coborît vîntul din munte, s-a răsfirat în lungul străzilor foşnind copacii, răvăşind părul trecătorilor, urcau şi coborau preocupați tot felul de tipi cu echipament alpin, piolete, scărițe din

aluminiu, corzi şi cordeline de un roşu aprins. Am dat din mînă, am intrat într-o frizerie scundă, lungă, îngustă ca un fuselaj de AN-2. Ca un coridor înfundat. Ca un capăt de drum, acolo unde se spune : îmi pare rău, a fost frumos dar s-a terminat. Am fost instalat pe scaunul îmbrăcat în muşama, un scaun complicat, pîrghii, arcuri, pedale, rotițe nichelate, „scurt” - am rugat, cădeau pe şervetul alb smocuri negre, cum era părul meu, moale ? aspru ? smocurile acelea de pe şervet aveau în ele o grămadă de fire albe. Cărunte, argintii, cum se spune ? - *înspicate*, am ridicat din umeri aşa cum stăteam pe scaunul complicat, „v-am tăiat ?” s-a interesat frizerul, mînuia dezinvolt un brici ascuțit, îşi făcea de lucru pe gîtul meu, „nu, am spus. Nu dumneavoastră”.

Am mîncat o prăjitură la cofetăria săpată în coasta muntelui, m-am întors la casa Sîrbilor. Terasa cotețului era tot

pustie, soarele se mutase cîteva grade spre vest, am băut apă rece la cişmeaua din curte, am urcat scările de lemn în spirală. Restul a fost ca de obicei, adică uşa Sîrbilor nu se închidea niciodată, era una din uşile care nu se închid niciodată, în bucătărie găseam întotdeauna ceva de mîncare, am găsit şi acum. Ciulama de ciuperci, friptură, budincă de mere cu orez. M-am culcat în Camera cu Insigne, am dormit sub coarnele de cerb pînă m-a sculat Mihai. „Ce dracu faci căpitane ?", m-am frecat la ochi, am zîmbit. Mihai Sîrbu, prietenul meu, bărbos, ars de soare şi uscat de vînt, cu jambiere roşii sub pantalonii pînă la genunchi, cu bocanci grei de munte a căror greutate n-o simțea. „Hello - a spus - căpitane. Unde ai hoinărit pînă acum ? !" Pe urmă a venit Bari al patrulea, a fost o furtună scurtă pe scări, tornade portocalii, albe, au traversat greoaie coridorul, Saint-

Bernard-ul s-a prăvălit peste mine greu, masiv, lătrînd rar şi adînc ca un mortier de asediu. A pus labele pe umeri, m-a trîntit în pat, gîfîia ca o locomotivă triumfătoare ; Mihai rîdea, asta însemna mult, Mihai rîde foarte rar.

— Ia animalul, am rugat, am împins blana alb-roşcată, animalul nu vroia să plece. Sufoca cu cele nouăzeci de kilograme ale lui şi mă privea *tandru*. M-am dat bătut, „pune căpuțul” - am spus, mi-a învinețit umărul căpățîna grea, masivă, cu urechi blegi ; scărpinam în dosul urechilor blegi, Bari al patrulea a mîrîit, s-a întins arcuindu-se, a grohăit satisfăcut. Am ieşit, am luat-o pe Florentina de la shop, seara am mîncat la restaurantul de pe Furnica, fostul corp de gardă, ziduri groase, ochiuri de geam prinse în rame din plumb, se intra trecînd pe sub o boltă de piatră. Parcă mai văzusem undeva ziduri groase şi bolți de piatră. Pe urmă Florentina s-a

culcat, murea de oboseală, Mihai cu mine l-am scos pe Bari la plimbare, rondul de noapte, întunericul era umed, ceţos, rece, nu rămînea nimic din ziua caldă care trecuse. Sîrbu s-a răsucit spre mine, „ţi-e somn ?”, „nici o clipă”, auzeam tocănitul labelor lui Bari în întuneric, ne-am aşezat pe pietrele străzii abrupte.

— Hello ! a spus Mihai. A scos din buzunarul scurtei matlasate o pungă, mi-am umplut gura cu bomboane roz, verzi, portocalii.

— Hello, am răspuns cu gura plină. Ce-i cu Dan ?

— A rămas sus.

Sus, adică pe munte. A traversat cerul, clipind roşu după ritmuri numai de el cunoscute, un avion de noapte. Era foarte departe, şi zbura Dumnezeu ştie la ce înălţime, nu s-a auzit zgomotul motorului.

— Cum a fost ? a întrebat leneş Mihai.

N-am înțeles.

— Cum a fost unde-ai fost ?

— Prietene, am spus, o groază de blonde. Îți lăsau gura apă.

— Şi ?

Am ridicat din umeri, blondele acelea cu părul bătînd în cenuşiu. Ca ardezia de pe acoperişul turnurilor ascuțite într-o după-amiază cu mult soare.

— Vreau să mă văd odată la aerodrom.

Mihai a rîs scurt, înăbuşit.

— Ce-i ? m-am interesat.

— Nimic.

S-a apropiat Bari al patrulea navigînd greoi prin aerul nopții, ne-a adulmecat preocupat şi fierbinte cefele ; a mea mirosea încă a şamponul Salvanilor.

— Totuşi, blondele alea... a spus Mihai.

Am zîmbit pentru mine ; stătea cu fața întoarsă, şi era aşa întuneric, şi oricum, nu putea să vadă că rînjesc.

— A fost, o tipă, de fapt nu se poate spune că a fost, a trecut numai, şi nici nu era blondă, să mori de rîs, stingheră stîncă brunetă în marea aceea de blonde...

Am povestit de Iulia, nu puteam să o desfac de apartamentul ei mirosind a vopsea proaspătă. Bari s-a învîrtit în jurul nostru, s-a apropiat, am văzut aproape fața bleagă, buzele atîrnînd pleoştite de o parte, de cealaltă parte a botului negru, scurt, puternic. Specialiştii numesc asta trufă bine dezvoltată şi stop pronunțat etc. Greabăn, auzi. Javet. I-am simțit răsuflarea caldă, lăsa rotocoale de abur cenuşiu în întuneric. A trecut grijuliu peste noi, labele masive între blugii mei, între blugii lui Mihai, s-a revărsat pe picioarele noastre, blănos, destins, nouăzeci de kilograme de oase şi muşchi înveliți în blană moale. Şi o inteligență vie, încrezătoare, puțin ciudată, sclipind

în fundul ochilor abia mijiți sub pleoapele grele, roşii ; Bari al patrulea suferea de conjunctivită rebelă. Mihai s-a lăsat pe spate, s-a culcat pe pietre cu mîinile sub cap, m-am întins şi eu, Bari s-a lățit mai mult, acoperindu-ne. A încrucişat labele peste urechi, peste botul cu stop pronunțat, peste ochii roşii. Simțeam caldarîmul prin pulover, fire de iarbă răsărite între pietrele pavajului abrupt; cerul se clătina lin deasupra, se legăna în smucituri scurte de la est la vest.

— Serios, a făcut Mihai. Ce-i cu tine ?

Întreba, şi din tonul vocii puteai crede că într-adevăr îl interesează ce-i cu mine. Habar n-aveam dacă merită să risc, nu riscam. Strada aceea, întrebarea reținută îndelung şi plecată brusc, scăpată mai mult, şi regretul care începea deja să fie pentru că scăpase întrebarea ; nu riscam nimic.

M-am simțit deodată foarte cald şi foarte bine pe strada aceea în pantă.

— Serios, am spus, aerodromul. Vreau să mă văd acasă.

— Mai e ceva, a început Mihai, „nu mai e nimic”, l-am întrerupt repede. A fost şi s-a terminat, ştii cum se întîmplă, acum este, creşte, copleşeşte, devine foarte mult, vezi simți, respiri, gîndeşti numai prin asta, şi pe urmă nu mai e nimic.

— Ai pierdut, ai cîştigat ?

— Nu ştiu, am ridicat din umeri, chiar, nu ştiam. De fapt trişam puțin, aveam certitudinea avioanelor, spatele meu era mereu acoperit, dar asta nu se spune, nici măcar nu se gîndeşte prea adînc. Am întotdeauna unde să merg, mi-am spus. Pentru că tot ce sînt trece întîi prin mine - cel din avion. Raportam automat la pistă, la balize, la ce eram după desprinderea supersonicului de pistă, lucruri care nici în vis nu stăteau

alături de avioane. Aşa judecam, fără să ştiu dacă e bine, dacă e rău, nici nu puneam problema. Aşa eram eu făcut, om-avion. Fiecare se naşte cu ceva în el, mi-am spus. Şi ajunge el însuşi, mult-căutatul el însuşi, numai prin acel ceva ; totul e să-l găseşti, şi să recunoşti, şi să ai curajul să te urmezi. Cred că în asta stă condiția noastră, mi-am spus, exact prin asta ne deosebim, buni de răi, realizați de nerealizați, şi toți de-a valma de maimuțe şi elefanți. Poate nici nu există răutate. Ticăloşie - în esență. Atît doar, că uneori urmăm drumul personal fără să ținem seama de ceilalți. Pentru cine am reuşit să ajung fix acolo unde am vrut să ajung, pentru toți. Amețeam de atîta altruism. Mamă dragă, mi-am zis, ce-i în capul meu. Ăsta-i vinul băut la cină, precis.

Am închis ochii, se făcea somn sub plapuma de Saint- Bernard.

— Uneori eşti rău, căpitane, a spus Sîrbu rar şi desluşit.

— Face parte din viață, am filozofat moale.

— Casa aceea, o să termine prin a apăsa cumplit. Asta, dacă n-o umple la timp cu un bărbat.

N-am înțeles de la început că vorbea de Iulia. M-am răsucit pe caldarîm, întrebam înăbuşit, cu fața în blana bernardinului :

— Cum apasă o casă ?

— Există o mie de feluri - a lămurit binevoitor Sîrbu. Pereții prea goi, parchetul prea lustruit, liniştea, mai ales liniştea, auzi motorul frigiderului, bîzîitul siguranțelor de la tablou, zgomote înăbuşite de la vecini, astea se aud grozav în case pustii şi nu fac decît să sporească liniştea...

— N-are parchet, am mormăit, doar linoleum care încearcă să imite parchetul. Şi nici nu e grozav de lustruit,

mi-am amintit petele mici, rotunde, de var, chiar, apartamentul mirosea îngrozitor şi rece a curățenie.

— N-ai fost niciodată singur, căpitane.

Am ridicat din umeri, sub Bari al patrulea era cald şi bine ca într-o casă locuită.

— Tu?

— Las-o moartă, a făcut Mihai.

Pe urmă m-a întrebat dacă urc mîine pe munte, a fost

rîndul meu să rîd, „mîine, am spus, mîine plec”.

*

M-am legitimat, Dacia albastră a trecut pe sub bariera vărgată, a rostogolit roțile pe aleea de beton, am virat, am oprit în fața intrării. Era noapte, am închis încet portiera, un tub de neon lumina scara, am băgat mîna în buzunar, metalul încălzit al cheii, clicheții broaştei au țăcănit scurt,

întunericul cunoscut din spatele uşii se chema acasă. Am închis uşa, am rămas aşa, în întuneric. Auzeam apa picurînd în baie, pe urmă a pocnit scurt ceva, a icnit, a început să toarcă frigiderul. Mi-am amintit de Mihai şi de casele lui pustii. Prin noapte trecea un tren ca o dungă de lumină, ajungea stins, strecurat prin .foşnetul salcîmilor, huruitul roților. M-am dus în bucătărie, am deschis frigiderul, am scos o sticlă de Pepsi, era foarte rece, am băut cu înghițituri mici. Am găsit o farfurie cu roşii, brînză, o conservă cu şuncă presată, numai pîine nu cumpărase Ion, se aştepta să vin mîine, sau cealaltă mîine, mestecam şuncă, şi brînză, am şters firimiturile, am făcut duş, la culcare. Nu puteam dormi, m-am răsucit cu ochii în tavan ; gîndurile, ca o pată pe creier.

Perdelele nu erau trase, jucau pe tavanul văruit umbrele salcîmilor. Am

auzit paşi spărgînd noaptea, am sărit din pat, m-am oprit la jumătatea drumului spre fereastră, n-avea nici un rost. Sînt acasă, mi-am spus. Iarba verde de acasă. Pereții care apără, şi restul. Trebuie să mă simt bine, nu reuşeam să mă simt bine. Nu reuşeam să mă simt în nici un fel. Am întins mîna după telefon, am ridicat receptorul, în cască foşnetul vîntului prin fire. Mi-am amintit convorbirea cu Parisul, am rîs. M-am dus iar la bucătărie, am deschis încă o sticlă de Pepsi, parcă aveam o pungă cu gheață în stomac. Am lipit fruntea de sticla geamului, pe pietrişul alb maşina decupa o pată neagră cu contururi precise. Abia atunci am simțit mirosul slab de tutun, cine naiba fuma aici, am traversat coridorul, am intrat în living, lumina, toate erau la locul lor însă altfel decît le aranjasem. Am ridicat din umeri, ticuri de babalîc. Asta, cu scormonitul casei după ce mă întorc din concediu. Pe

canapea aşteptau trei cărți noi, o ilustrată cu lac albastru şi salutări de nu ştiu unde, ultimul număr din Interavia. Am luat revista, răsfoiam foile groase de hîrtie lucioasă, un Mystere 50 zbura deasupra Atlanticului la 13 000 de metri înălțime. YF-l6 cu sistem CCV încheiase o nouă serie de încercări în zbor, lîngă San-Diego oameni în salopete portocalii cercetau frînturi arse de avion prăbuşit inexplicabil. Aşa am adormit, spărgîndu-mi capul alături de oamenii aceia care vroiau să afle de ce cad avioane. M-am trezit în lumina albă şi verde a salcîmilor, am dat drumul la muzică, am băut ultima sticlă de Pepsi. Pe urmă am dus maşina la garaj, m-am învîrtit printre blocuri, am înotat în bazin şi m-am prăjit la soare. Zăceam pe nisip cu ochii în cer, la pistă, bubuiau motoare dar nu se zbura, încercau numai avioanele la sol. Am ridicat piciorul drept, am sucit în fel şi chip, simțeam o

durere surdă cînd forțam, durea pentru că trebuia să mă doară. Mai tîrziu au venit piloții de la escadrila a treia, aveau zbor a doua zi, au spus că ai mei zboară la noapte. După masă am citit, m-am culcat iar, seara am mers la pistă. A trecut deasupra, neagră pe cerul roşu-portocaliu, sonda meteo, sclipeau puternic luminile de poziție ; roşu, verde, lumina albă din vîrful derivei. Razele proiectoarelor au despicat brusc amurgul, atunci s-a făcut întuneric, a venit seara zilei, aerul roşu s-a închegat albastru-închis în jurul săbiilor de lumină ; deasupra zebrei a clipit prima stea. Dinspre fluviu urca şovăielnic o boare de ceață cenuşie în lumina incertă, s-a risipit în dreptul radiofarului. Am văzut luminile avionului la cîțiva metri de capul pistei, s-au legănat, silueta argintie desprinsă brusc din întunericul albastru, roțile au atins betonul, chelălăitul cauciucurilor, fumul alb

învîrtejit scurt în spatele aripilor. Au frînat fără să scoată paraşuta, auzeam discurile de beriliu gemînd strident pe discuri de beriliu. Am aşteptat pînă s-a decolat în prima ieşire, jeturile incandescente ieşeau din ajutaje dizlocau mase de aer cu viteza sunetului, împărțeau noaptea în felii de beznă, avioanele se înălțau, se stingeau sus de tot, de-a valma cu stelele proaspăt răsărite. M-am răsucit pe călcîie, am tăiat în diagonală cîmpia, neagră după atîta lumină, păstram pe retină, roşii, jeturile incandescente. Era să cad într-o groapă adîncă, mi-am răsucit glezna dreaptă pe un bolovan, durerea a trecut prin genunchi, dincolo de şold, a murit icnită undeva, sub piept. Am dormit ca un prunc ocrotit de-o mamă blondă, mai aveam patru zile de concediu, dimineața m-am prezentat la escadrilă. Erau planificate cîteva zboruri speciale, cîteva încercări de avion, am stat la zebră pînă

au aterizat toți, mă învîrteam fără să fac nimic precis, s-a blocat girueta, am urcat pe acoperiş, o pală ieşită din filet, se încurcase în celelalte, am înşurubat-o la loc. Pe urmă m-am dus la simulator, pista argintie pe ecran, întunericul roşu al cabinei, bîzîitul stins al blocurilor electronice, oricum, nu era ca în avion. După prînz am înotat la bazin, am văzut un film, acasă am ales o carte la întîmplare, am măturat cu degetele clapele casetofonului, pornit, cîteva acorduri, oprit, am adormit cu Interavia în brațe, a doua zi zburam. Atunci m-am simțit foarte întreg, şi aşa, neted, cînd am pus pe mine costumul anti-g. Mi-am luat casca, am plecat la avion, n-a fost niciodată concediul ciudat, cumva contorsionat, se topeau blînd Saivan cu Irena lui, maşina albastră, oraşul strîns în ziduri groase, moara veche cu şuvițe blond-cenuşii încurcate în grinzile negre de vreme ale acoperişului. Rămîneau jos,

nu se amestecau cu ce se întîmpla în cabină. A fost un zbor drept deasupra cîmpiei, eram recunoscut şi recunoşteam avionul în vîrful degetelor, asta e ceva care rămîne, nu ca înotul sau ca mersul pe bicicletă, rămîne într-un fel cu totul special, răsturnare fierbinte şi totală care scoate la iveală ceea ce era dintotdeauna înăuntru, Dumnezeu ştie de unde, golurile şi plinurile din care ne alcătuim sînt atît de întortocheate şi se schimbă mereu între ele. Deasupra mării se îngrămădeau, nori, urcau într-un amfiteatru abrupt pînă sus, în jurul unei nicovale de cumulonimbi, masa cenuşie se netezea la unsprezece mii cinci sute de metri, cenuşiul era închis, mohorît, întuneca ziua din jur, în penumbra grea colcăiau fulgere ghemuite şerpeşte, încolăcite pe vălătuci de abur vînăt. A țîşnit un trident de lumină violetă, s-a înălțat incredibil prin parbriz, a şovăit, s-a surpat într-un zgomot pe care nu l-am

auzit niciodată pentru că zburam de două ori mai repede ca sunetul. Am redus viteza, am coborît în şuvoaie groase de ploaie care nu ajungeau pînă jos, am spălat avionul întorcîndu-l pe burtă, pe spate ; la patru mii de metri dedesubt un vapor negru portocaliu lăsa o dîră lungă, verde-deschis, pe fața albastră a mării. Prin găurile dintre nori coloane masive de lumină urcau din apă, se adunau în soare. Am mers în tonouri pînă la litoral, intram pe uscat la sud de Eforie, am coborît foarte jos, printre dealuri, aşa am zburat pînă acasă. Pe urmă am încercat în aer un avion, 8108, unul din avioanele care transformă zborul în certitudini. Ce se întîmpla sub corpul din dural. MIG-urile erau la fel pînă la obsesie, sute de mii de piese, repere, agregate identice pînă dincolo de amănunt, ce se petrecea cînd metalul se trezea la viață, ce legături, conexiuni se năşteau în alcătuirea savant calculată,

ceea ce dădea personalitate avionului se întîmpla dincolo de calcule. Manşa, maneta de gaze. indicațiile bordului erau aceleaşi, reglajele se făceau între limite identice, era ceva care se aduna neştiut din diferențe pe care nici aparatele nu le puteau surprinde, se însuma în rezultanta zborurilor lucide, clare, om şi maşină. În marginea netă dintre gîndirea mea omenească şi rațiunea liniară de metal savant - sau în zborurile acelea pînă aproape de contopire, cînd supersonicul începea manevrele gîndite fără să mişc manşa. Cînd ştiam ceea ce era de ştiut despre mine, despre avion, fără să mă uit la aparate şi exact atunci cînd trebuia să ştiu. Cînd durea că nu pot, aveam clipe de neştire, nu eu, creierii omeneşti se pulverizau simplu sub casca din metal alb, exact atunci se insinua avionul, blînd şi complet, şi pentru totdeauna, şi cumplit de lucid. Atunci cînd deveneam om-maşină, şi

avionul începea să-şi rotească inteligența rectilinie în circumvoluțiuni roşii, cînd duralul care înconjura se răsucea fierbinte în mine, numai că asta se întîmpla foarte rar, şi foarte puțin, avionul scutura lestul inutil, redeveneam noi, granițe nete se împleteau atît de strîns, fără să se depăşească niciodată. Nu se întîmpla niciodată, pasul dincolo. Clipele acelea de amestec mi se păreau numai, clipe acordate de avion în schimbul secundelor hotărîtoare de mai tîrziu. În schimbul secundelor care veneau oricum, mai devreme sau mai tîrziu, pentru mine sau pentru cel de lîngă mine, pe avionul acesta sau pe altul. Exact asta strînge oameni şi avioane, ar fi trebuit să-i strîngă într-un pumn care nu se desface decît definitiv. Aşa era 8108, unul din avioanele care se insinuau, şi din care coboram întotdeauna doar pe jumătate, şi care

ştia să mă întregească aşa cum n-am sperat vreodată să fiu întreg.

Nu vroiam să aterizez, 1 300 litri la debitmetru, intram în tur de pistă, „permiteți trecerea la verticală”, am cerut, „gazul tău s-a interesat turnul, am răspuns: 1 600 de litri. Mi-a permis. Eram la travers, vedeam pista conturîndu-se nedesluşit, alb-cenuşie pe griul stins al cîmpiei, în lungul fluviului iarba era verde, şi copacii erau verzi, ca pădurile - galerii însoțind rîuri africane. Orizontul tremura nedesluşit în pîclă, se amesteca cu valuri de căldură izvorîte din pămîntul încins. Pe betonul pistei a lucit crud în culorile şterse o pată de lumină, decola un avion.

— 531, trenul scos, permiteți aterizarea, ăsta-i Mihai, l-am văzut în stînga şi sub mine, am pus motor, virajul trei dincolo de cotul fluviului, soarele intra în cabină, a tăiat o diagonală fierbinte peste tabloul de bord,

s-a rotit, încingea obrazul drept prin cască. Mi-am auzit indicativul, radiolocatorul de aterizare mă prevenea că am mers departe la viraj, din dreapta cobora o dublă în zbor instrumental. Am coborît şi eu, şase sute, patru sute, trei sute de metri, printre dealuri pustii. Am făcut un viraj scurt, la cuțit, am auzit dubla cerînd trecerea radiofarului îndepărtat ; pe fluviul mîlos urcau în amonte şlepuri negre. Bordul - normal, tubul Pitot lăsa o urmă argintie pe dealuri. Am apăsat emisia :

— Permiteți la verticală pentru radioaltimetru.

— La cît verifici ?

Era cald, la ora asta păsările dorm.

— Din cincizeci în cincizeci de metri, pînă la înălțimea de redresare, în capul pistei.

— Permit pînă la 20 în capul pistei.

Am confirmat. Coboram cu opt sute km pe oră, la cincizeci de metri am pus

la orizontală. Departe, în față şi în stînga, o trombă de praf se înşuruba în cerul cenuşiu. Acul radiogoniometrului bătea lateral, am virat, am axat avionul pe direcția pistei. Vedeam clădirea radiofarului, albă ca un cub de zahăr. Dubla din față aterizase, a raportat degajarea pistei. Coboram cu 2-3 metri pe secundă, am trecut îndepărtata la înălțimea antenelor. Continuam să cobor, opt sute kilometri la oră, capul pistei albea nedesluşit prin pîclă, s-a decupat deodată, foarte clar, balizele de intrare luminau slab, verde, roşu, dincolo de T-eu betonul se amesteca cu orizontul cenuşiu. Ieşisem exact în ax, am slăbit manşa, maneta în plin, am cuplat forțajul, am trecut pragul de beton la 3-4 metri înălțime. Cu 900 kilometri pe oră, mi-am spus, asta înseamnă 250 metri pe secundă, cu viteza asta nici măcar a optzecea parte dintr-o secundă... Zebra, linia de

avioane, camioane, oamenii de pe bretele întorceau prea lent capul după avion, am rîs. Aveau să mă vadă, să mă audă, tîrziu. După două-trei secunde. Clădirea lungă, joasă, a celulei de alarmă, plopii din jur, mai sus decît avionul. Mult mai sus, se adunau deasupra, au fulgerat antenele radiolocatorului de aterizare lîngă aripă, cum uitasem ? cabina stației, în pătrățele albe şi roşii. Am tras manşa, MIG-ul s-a cabrat brutal, pămîntul a basculat, s-a lăsat sub noi, orizontul albicios a coborît sub botul avionului, s-a legănat, urcam aproape la verticală, cu ochii în albastrul topit. Manşa lateral, avionul se înşuruba într-un tonou lent, am văzut legănarea pămîntului, s-a rotit, s-a înălțat imens în stînga astupînd cabina, s-a răsucit maiestuos devenind cer plat cu cîmpuri galbene tăiate de drumuri prăfuite. Bulgări uscați zgîriau scrîşnit obrazul, răzuiam cu ceafa planeta, dar totul era

mai mult chestie de nervi decît de pilotaj, giroorizontul, am presat palonierul, tipsia uriaşă a trecut în dreapta, a dispărut clătinat sub avion. Viteza nu scădea, şase sute de metri la altimetru, am lăsat supersonicul în al doilea tonou, l-am oprit pe spate, am coborît botul pe orizont, prea jos, am terminat tonoul. O mie două sute de metri, viteza cu puțin sub nouă sute kilometri pe oră, am decuplat forțajul, am cerut intrarea în turul de pistă.

— Aprob, a răspuns turnul.

N-avea cea mai blîndă voce. Am ridicat din umeri, cădeam pe aripă spre cinci sute de metri cu orizontul tăind pieziş marginea cabinei, am răsucit avionul, motor redus, cinci sute metri înălțime cu 500 kilometri pe oră, ce copil cuminte. La traversul pistei am scos trenul, încă 800 litri kerosen. În fața mea intrase o celulă, m-am dus departe la virajul trei, dincolo de fluviu. Am văzut pămîntul

uscat apropiindu-se, ochii în stînga, 8108 a săltat fin la contactul cu betonul. Afară n-au observat, mai mult am simțit bontul acela prelung, paraşuta de frînare, avionul îngenuncheat scrîşnit pe jambele groase. Pista liberă, am dezermetizat; cabina, sub marginea cupolei intra aer cu miros de iarbă încinsă, îmi dezlegam chingile, încă din rulaj.

— 750, vii pînă la mine.

Conducătorul de zbor nu chema să mă mingile pe frunte.

Matei venea spre avion cu scara pe umăr, am coborît din cabină, „cum a mers?”, m-am uitat peste umăr, avionul, se prelingea dureros pe coama prelungă, de-a lungul fuzelajului, cobora peste aripile delta, se pierdea tremurat în aerul sticlos zborul care trecuse.

— A mers, am spus.

Am trecut prin fața turnului fără să ridic capul spre balconul de sticlă,

ghetele de zbor călcau iarba aspră, uscată, am intrat pe alee, flori în stînga, flori în dreapta, florile erau neaşteptat de proaspete sub soarele puternic. Verzi, cu petale colorate roşu, galben, roşu cu galben.

La uşa zebrei stătea colonelul în salopeta cu o groază de buzunare şi fermoare, astupa intrarea, avea o armă de tir cu țeava lungă, fină, şi cu aparat de ochire complicat; am rămas cu ochii pe arma aceea.

— Ce minune ai făcut la verticală ?

— Mai mult chestie de nervi decît tehnică de pilotaj - am spus. Pe cineva nu l-au ținut nervii.

— Nu despre asta e vorba.

Ştiam foarte bine despre ce este vorba, la zborurile de încercare nu se permitea acrobație la joasă înălțime. Prudența necesară, şi restul.

— Ai venit prea jos, a făcut colonelul.

Am încuviințat din cap.

— Ai cuplat forțajul devreme.

Mă uitam la ghetele de zbor ale colonelului, înalte pînă sub genunchi. Mi-a ridicat uşor bărbia, cu țeava armei ;

— Ei ?

— Eram cu 8108.

— Nu-i un argument.

Pentru mine era. Am dat țeava armei la o parte, am arătat cu degetul balconul circular de sticlă :

— Trebuie să merg sus.

— Du-te la avion, a spus colonelul. Am vorbit eu cu conducătorul de zbor. Fii atent, sînt ținte de control.

Am ridicat capul, m-am uitat în ochii lui, a rîs. Oamenii cei buni, care apar exact cînd e nevoie de ei. „Mulțumesc”, m-am răsucit pe călcîie, am plecat.

— Vin şi eu, colonelul mergea alături, a ridicat puşca pe umăr ținînd-o de țeavă, ascultă, a spus, tonoul al doilea, l-ai scăpat. Ai venit cu botul prea jos pe spate, trebuie susținut mai hotărît.

Am deschis gura să răspund, un MIG trecea fluierînd pragul pistei, ne-am răsucit după el, a pus roțile, a lăsat botul jos, n-am mai spus nimic. M-am dus la 8108, îl trăgeau în linie, au pus rachete de exercițiu sub planuri. M-am urcat în cabină, chingile, oxigenul, radioul, Matei s-a ghemuit pe scară, lîngă avion.

Aşteptam ordinul de decolare. Am dat drumul la ventilator, era foarte cald. am sprijinit coatele de marginea cabinei. Lîngă noi a venit încă un avion cu rachete sub planuri. Maestrul a făcut semn din cabină, întîi spre cerul încins, apoi spre casca albă, da, o să ne bată soarele în cap. Am închis ochii, auzeam zborul în căşti. Am stat aşa un sfert de oră, apoi ne-au spus să coborîm, decolase o patrulă de la aerodromul vecin. Interceptase.

Maestrul s-a dezlegat, şi-a aruncat picioarele nesfîrşite peste marginea

cabinei, s-a lăsat să lunece pe lîngă fuselajul lustruit, era jos. A venit la avionul meu, a întins mîinile - sări, te prind. N-am sărit. Maestrul a ridicat din umeri, a plecat spre celula de alarmă. Dinspre bretelă venea un camion cu tehnician. M-am lăsat în scaun, am rezemat capul în alveola paraşutei de stabilizare, m-am gîndit la tine. Dacă în seara aceea, în loc să dansăm, gata, n-am chef, nu ştiu dacă înțelegi, pentru dans e nevoie de o dispoziție specială, înțelegeam, te conduceam acasă, pe urmă aş fi dormit neîntors toată noaptea, şi nopțile care urmau, dar tu ai scuturat țigara, ai spus : „O.K.”, te-ai ridicat, te-ai lipit de mine, miroseai a vodcă, a tutun, a spray discret şi scump, mi-am închis mîinile peste tine, asta a fost tot. Adică ce a fost mai important, esențialul - s-a consumat în momentul acela pe care atunci, evident, nu l-am recunoscut, dar acum - timp scurs -

acum ştiu că toată povestea s-ar putea rezuma la clipa totală cînd te-am simțit lipindu-te de mine, şi vestitul păr blond-cenuşiu mi-a gîdilat moale bărbia.

Despicam firul în înțelepciuni talmudice, cum ar fi curs zilele dacă ceea ce a urmat nu s-ar fi petrecut cum s-a petrecut ? A fost singurul moment de completă apropiere, dansul - restul, sute de kilometri pe şosea, pădurea, zăpada, şi iar kilometri de şosea, husa maşinii din pînză scorțoasă, toate duceau, inevitabil, spre despărțire.

Aşteptam, trecuse o iarnă, o primăvară nebăgată în seamă, o vară chinuită, o toamnă despre care ştiu doar că s-a dus, altă iarnă, primăvară - la fel ca celelalte, a doua vară se termina şi ea, a fost nevoie de un avion căzut, de zidurile vechi, de mult soare, de moara mucegăită şi năpădită de muşchi verde, era necesar să învăț să pierd şi chiar să pierd grozav de mult, trebuia să fiu

înfrînt în toate cele patru norduri care mă alcătuiau, ca să pricep.

Sfîrşitul poveştii era atît de limpede, cum dracu nu-l văzusem pînă acum, pădure ascunsă de atîția copaci - povestea nu avea sfîrşit. Nu era una din poveştile care se termină. Înțelegeam, şi habar n-aveam dacă trebuie să rîd sau să mă cutremur, că există despărțiri care nu se pot petrece. Nu te desparți de ceea ce face parte din tine de la început şi pînă acolo unde toate devin indiferente.

Nu se dezleagă, ceea ce nu s-a legat.

Era o matematică atît de simplă şi de categorică, nu rămînea nimic de făcut, „Is it never too late", scris nu grozav de corect şi în culori stridente pe brățara lată din lemn lustruit, indica singurul drum valabil, posibil, era la fel de evident ca apa udînd picioarele cînd treci rîul prin vad. Exista, şi gata. Fără întrebări la care să se răspundă, variante care să ocolească, nu era de ocolit, mă înconjura

o certitudine fierbinte, ca o a doua piele ieşită la lumină. Numai că pielea nouă era aspră şi avea gustul apei de mare, albastră, caldă, cerul de deasupra, nisipul plajei, toate topite în soare şi păstrînd undeva, cît mai ascuns, gustul amar al apei din care ieşeau.

SFÎRŞIT